

Ruzsa Község Polgármesterétől
6786 Ruzsa, Alkotmány tér 2.
Tel.: 285-011, Fax:585-519

179-7/2010.

Tárgy: Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú
Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programjának
jóváhagyása

Melléklet: Pedagógiai Program

Ruzsa Község Önkormányzata
Képviselő-testületének

H e l y b e n

Tisztelt Képviselő Asszony/Képviselő Úr!

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény szabályozza, hogy oktatási intézményben az oktató munka pedagógiai program szerint folyik, melyet a nevelőtestület fogad el és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény által 2007. augusztus 21-én elfogadott és Ruzsa Község Képviselő-testülete által a 111/2007. (VIII.30.) Kth. számú határozatával jóváhagyott Pedagógiai Programjának felülvizsgálata történt meg, a szükséges módosítások a Pedagógiai Programba beépítésre kerültek, melyek az előterjesztés mellékletét képező Pedagógiai Programban piros színnel kerültek kiemelésre.

A szükséges egyeztetések tekintetében a Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programját a módosításokkal egységes szerkezetben a szülői szervezet, a nevelőtestület, a diákönkormányzat és az iskolaszék is elfogadta, Ruzsa Község Önkormányzata – mint fenntartó – jóváhagyásával a Pedagógiai Program egységes szerkezetben érvényessé válhat.

Mindezek alapján a Tisztelt Képviselő- testület elé terjesztem a következő

h a t á r o z a t i j a v a s l a t (- o t)

Tárgy: Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programjának jóváhagyása

1./ Ruzsa Község Önkormányzata Képviselő-testülete a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. 44. §. (1) bekezdése alapján a Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programját a mellékletben foglalt módosításokkal egységes szerkezetben változtatás nélkül jóváhagyja.

2./ A Képviselő-testület utasítja az iskola igazgatóját, hogy az intézményben az oktató munka Pedagógiai Program szerinti megszervezéséről gondoskodjon.

Felelős: Ollmann-né Lovászi Ágnes iskolaigazgató

Határidő: folyamatos

Erről értesül:

1./ Sánta Gizella polgármester

2./ Ollmann-né Lovászi Ágnes iskolaigazgató

Ruzsa, 2010. augusztus 4.

Sánta Gizella
polgármester

**Weöres Sándor Általános Iskola
és
Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és
Pusztamérgesi Tagintézménye**

Ruzsa

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2010.

1. TARTALOMJEGYZÉK

1. TARTALOMJEGYZÉK	3
2. Az intézmény	13
2.1. ALAPÍTÓ OKIRAT.....	13
<u>Helyi önkormányzati költségvetési szerv</u>	13
<u>Önálló jogi személy</u>	13
<u>Közzolgáltató költségvetési szerv - Közintézmény</u>	13
Székhelyen lévő általános iskolai oktatási intézményegységben: Ruzsa Község Önkormányzata teljes közigazgatási területe	13
Többcélú intézmény – összetett iskola	16
Alapfokú művészetoktatás: 200 fő	16
2.2. Ruzsa múltjáról	18
2.3. Pusztamérges múltjáról	18
2.4. Az iskola múltjáról Ruzsán	19
2.5. Az iskola múltjáról Pusztamérgesen.....	20
2.6. Weöres Sándor.....	21
3. Pedagógiai programunk hitvallása.....	23
3.1. Céljaink:.....	23
Testileg, szellemileg, érzelmileg és erkölcsileg egészséges életvitel.....	23
Társas emberhez méltó szokások és magatartások.	23
Felkészülés a továbbtanulásra, munkavállalásra és az önálló életvitelre.	24

3.2.	Mottónk	24
3.3.	Az iskolai könyvtár.....	24
3.4.	Rendelkezésünkre álló helyiségek, sportlétesítmények:.....	25
3.5.	Alapfokú művészeti oktatás.....	26
4.	<i>Az iskola nevelési programja.....</i>	28
4.1.	Hitvallásunk	28
4.2.	Célunk	28
4.3.	Az általános iskola alap és kiemelt feladatai.....	29
	Célok és feladatok az általános iskola bevezető és kezdő szakaszára	30
	Kiemelt fejlesztési feladatok	31
	Gondolkodási képességek fejlesztése	31
	A gondolkodási funkciók fejlesztése:	32
	A motoros képességek fejlesztése.....	32
	Kommunikációs képességek fejlesztése	33
	Szociális képességek fejlesztése	33
	Énkép, önismeret	33
	Hon-és népismeret	34
	Környezeti nevelés.....	34
	Az információs és kommunikációs kultúra fejlesztése	35
	Tanulás.....	35
	Testi és lelki egészség.....	36
	Felkészülés a felnőtt lét szerepeire	36
	Célok és feladatok az általános iskola alapozó és fejlesztő szakaszára	37

Gondolkodási képességek fejlesztése	37
Tanulási képességek fejlesztése	38
Kommunikációs képességek fejlesztése	38
Kiemelt fejlesztési feladatok.....	39
Énkép, önismeret	39
Hon- és népismeret	40
Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra	40
Környezeti nevelés.....	41
Információs és kommunikációs kultúra	42
Tanulás.....	42
Testi és lelki egészség.....	44
Felkészülés a felnőtt lét szerepeire	44
Az általános iskolánk a fentiekben megfogalmazottakat egyaránt fontos fejlesztési feladatként kezeli. Ennek érdekében:	45
4.4. Az iskolai képzés szakaszai	46
Az egyes pedagógiai szakaszok követelményei, a szakaszváltásra elérendő készségek és képességek:	46
1. szakasz: 1. - 4. évfolyamok:	46
2. szakasz: 5. - 6. évfolyamok:	46
3. szakasz: 7-8. évfolyam	47
Képességfejlesztő célok:.....	47
A szakaszhatárok ellenőrzési módjai, a kimeneti pontok és a kimenet módjai.	48
A szakaszhatárok ellenőrzési módja.	48
A kimeneti pontok, a kimenet módjai és lehetőségei.....	48
5. Az átfogó innováció és az adaptációs tevékenység bemutatása, a TÁMOP 3.1.4. projekt fenntartása.....	49
6. IPR alkalmazása intézményünkben.....	50
III.2.8. IKT alkalmazása intézményünkben.....	55

6.1. Tanórán kívüli foglalkozások az általános iskolában:	56
Felzárkóztatás és korrepetálások	56
Kiegészítő foglalkozások:.....	56
Szakkörök:.....	57
6.2. Tehetséggondozás, képességek kibontakoztatása.	57
A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladatok:.....	58
E feladatoknak megfelelő megvalósítási eljárások:	58
A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:	59
A szabadidős tevékenységek közösségfejlesztő feladatai:	59
6.3. Az iskola egészségnevelési és sport programja	60
Az iskola egészségnevelési programja	60
Általános céljaink:	62
Az iskola sportprogramja.....	64
Iskolánkban a következő tevékenységekkel biztosítjuk minden tanuló számára a mindennapi testedzés lehetőségét:	64
6.4. Az iskola környezeti nevelési programja.....	65
A település és a régió, a helyi értékek	65
A szükséges anyagi forrásokat a következő területekről biztosítjuk:.....	66
Alapelvek, célok, módszerek.....	66
Szemponatok a módszerek kiválasztásakor	66
Lehetséges módszerek	67
6.5. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység.....	70
A fentiekhez kapcsolódnak a tanóra differenciálás eszközei:	70
6.6. Gyermek - és ifjúságvédelmi feladatok.....	71
A gyermekvédelemért felelős személy:.....	72

A pedagógus kötelessége, hogy	72
A tanuló joga, hogy	73
6.7. Gyermekek és ifjúságvédelem felügyelete.....	73
6.8. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programunk	74
6.9. Beilleszkedési, magatartási, nehézségekkel összefüggő pedagógia tevékenységünk	74
6.10. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	75
Személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerinti nevelés	76
III.6.5. A tehetséggondozást segíti az IPR program	78
III.6.6. A kompetenciafejlesztés	79
6.11. Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése.....	80
A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanuló.....	80
Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési lelassulásának jelei a tanulási, magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál az alábbiak lehetnek:	81
A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztése.....	81
A fejlesztés alapelvei	81
A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésének módszerei	82
Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat	82
A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai	82
Diszlexia, diszgráfia	82
Diszkalkulia	84
A kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar.....	85
Hiperkinetikus zavarok	85
Magatartási zavarok.....	85
7. Szakrendszerű illetve nem szakrendszerű oktatás	85

8. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszere	88
Minőségpolitikánk	88
Minőségügyi céljaink	89
Az általános iskola alapvető minőségügyi céljai:	89
Az oktató-nevelő munka és a kiegészítő folyamatok minőségének mérése	90
A folyamatok mérése a diákokon keresztül.....	90
Az oktató-nevelő munka során keletkező tanulói eredmények mérése	90
Az osztályozás módjai:	91
Háromféle értékelési funkciót kell használni:.....	92
Az ellenőrzés módszere:	93
Mérések:	94
A szóbeli felelet:	94
Írásbeli felelet	94
Az egységesség megteremtése érdekében a teljesítmények százalékos értékelése a következő:.....	94
A félévi és év végi osztályzatok kialakítása:	95
8.1. A folyamatok minőségének mérése a pedagógusok munkájának értékelésén keresztül.....	96
A pedagógusok munkájának mérése közvetlen módon	96
Magatartás, illem értékelése	99
Szorgalom, önművelés értékelése	100
8.2. A pedagógusok munkájának mérése közvetett módon	101
8.3. A szülő, tanuló, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.....	103
Együttműködési formák:	103
A pedagógus – szülő kapcsolatban	103
A pedagógus - tanuló kapcsolata	103
A pedagógus – pedagógus kapcsolatban:.....	103

8.4.	III. 14. Fogyasztóvédelmi program.....	104
9.	<i>Helyi tanterv.....</i>	<i>106</i>
9.1.	Választható tárgyak, pedagógusok	107
9.2.	Felvétel az intézménybe, haladás - előmenetel.....	107
	A tanuló magasabb évfolyamba léphet ha:	107
9.3.	Értékelés.....	107
	A tanulói teljesítmények értékelése	107
	Az értékelés célja:.....	108
	Az értékelés alapelvei:	108
	Az értékelés módjai, formái:	108
	Az értékelés funkciói:	109
	A szöveges értékelés műfajai:	109
	A 2. évfolyamokon év végétől hagyományos, számjegyekkel történik az értékelés.	110
	Az osztályzatok:	111
	A magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei:	112
	Az értékelés módja:	112
	Az értékelés formái:.....	112
	Belső mérési módok:	113
	A házi feladat:.....	114
9.4.	Eljárás iskolaváltás esetén	114
9.5.	IV.10. A TÁMOP 3.1.4. pályázati kötelezettségekkel összefüggő feladatok	115
10.	<i>4.3. Általános előírások</i>	<i>122</i>

10.1. A tankönyv és taneszköz választás elvei	123
11. Hagyományok	123
11.1. Tanulással, tantárgyakkal kapcsolatos hagyományok.....	123
11.2. Sporttal kapcsolatos hagyományok	124
11.3. Rendezvények	125
11.4. Iskolai közösséggel kapcsolatos hagyományok	125
11.5. Településsel, szülőkkel kapcsolatos hagyományok.....	126
12. Tantervek	127
13. Tantervi óraszámok	127
13.1. Tantárgyszerkezet, tanórák száma	127
színjáték tanszak	293
A tanszak általános fejlesztési követelményei	293
Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag.....	294
Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	346
Óraterv	350
Óraterv	354
Trombita tanszak	357
Óraterv	358
Hegedű tanszak.....	361
Óraterv	363

Zongora tanszak.....	366
Ismertesse meg a növendékekkel.....	366
Óraterv.....	367
Gitár tanszak.....	370
Óraterv.....	372
CITERA TANSZAK.....	374
Óraterv.....	374
1.sz. melléklet.....	377
14. Módosítások, kiegészítések.....	379
14.1. A pedagógiai programról:	379
A pedagógiai program érvényességi ideje.....	379
A pedagógiai program érvényessége, felülvizsgálata.....	379
A pedagógiai program módosítása.....	379
A pedagógiai program elfogadása:.....	380
A pedagógiai program bevezetése:.....	380
A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala.....	380
15. A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról.....	381
15.1. Iskolaszék és szülői munkaközösség.....	381
15.2. Diákönkormányzat.....	382
15.3. Nevelőtestület.....	383
15.4. Képviselőtestület.....	384

2. Az intézmény

2.1. ALAPÍTÓ OKIRAT

1. Az intézmény neve: **Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény**
Rövid neve: **Ruzsai Általános Iskola**
Törzsszáma: **637642**
- Az intézmény alaptevékenységének jellege szerinti szakágazati besorolása: **852010 Alapfokú oktatás (alapfokú művészetoktatás kivételével)**
2. Az intézmény székhelye: **6786 Ruzsa, Üllési u. 2. sz.**
Telephelye: **6785 Pusztamérges, Felszabadulás u. 40.**
- Tagintézménye: **Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pusztamérgesi Tagintézménye**
3. Az intézmény alapító és fenntartó szerve: *Ruzsa és Pusztamérges Községi Általános Iskolai Intézményi Társulás 6786 Ruzsa, Üllési út 2.*
Az alapítói és fenntartói feladat- és hatásköröket az intézmény közös fenntartására vonatkozó megállapodásban foglaltak szerint Ruzsa Község Önkormányzatának Képviselő-testülete (6786 Ruzsa, Alkotmány tér 2.) gyakorolja.
4. Az intézmény alapító szerve szerinti besorolása: **Helyi önkormányzati költségvetési szerv**
5. Az intézmény irányító szerve: **Ruzsa és Pusztamérges Községi Általános Iskolai Intézményi Társulás 6786 Ruzsa, Üllési út 2.**
Az irányítási feladat- és hatásköröket az intézmény közös fenntartására vonatkozó megállapodásban foglaltak szerint Ruzsa Község Önkormányzatának Képviselő-testülete (6786 Ruzsa, Alkotmány tér 2.) gyakorolja.
6. Jogállása: **Önálló jogi személy**
7. Feladatellátáshoz kapcsolódó funkciója: **Önállóan működő költségvetési szerv.**
8. Létrehozásáról rendelkező határozat: **39/1992. (VI. 17.) Kth. számú határozat**
9. Tevékenységének jellege szerinti besorolása: **Közzszolgáltató költségvetési szerv - Közintézmény**
10. Működési köre: **Székhelyen lévő általános iskolai oktatási intézményegységben: Ruzsa Község Önkormányzata teljes közigazgatási területe**

Telephelyen lévő általános iskolai oktatási tagintézményben: Pusztamérges Község Önkormányzata teljes közigazgatási területe.

Az alapfokú művészetoktatási intézményegység működési területe: Ruzsa Község Önkormányzata teljes közigazgatási területe és Pusztamérges Község Önkormányzata teljes közigazgatási területe

11. Jogszabályban meghatározott közfeladata:

Ötv. 8. §-ában foglalt kötelező feladat: általános iskolai oktatás és nevelés

Más jogszabályban foglalt kötelező feladatai: gyermekek napközbeni ellátása (napköziotthoni és tanulószobai ellátás), sport feladatok

Önként vállalt feladat: alapfokú művészetoktatás

12. Tevékenységei:

12/a. Alaptevékenysége:

Szakfeladatai:

4799011 Tankönyvforgalmazás költségvetési szervnél

5629131 Iskolai intézményi étkeztetés

5629171 Munkahelyi étkeztetés

8520111 Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (1-4. évfolyam)

8520121 Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (1-4. évfolyam)

A szakértői bizottság szakvéleménye alapján gondozásba vett – enyhe értelmi fogyatékkal, érzékszervi fogyatékkal (gyengénlátó, enyhe fokban hallássérült), autisztikus problémákkal, megismerő vagy viselkedés fejlődésének rendellenességével küzdő gyermekek nevelése, oktatása az oktatási miniszter által kiadott irányelv szerint 1-4 évfolyam vonatkozásában.

8520211 Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (5-8. évfolyam)

8520221 Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (5-8. évfolyam)

A szakértői bizottság szakvéleménye alapján gondozásba vett – enyhe értelmi fogyatékkal, érzékszervi fogyatékkal (gyengénlátó, enyhe fokban hallássérült), autisztikus problémákkal, megismerő vagy viselkedés fejlődésének rendellenességével küzdő gyermekek nevelése, oktatása az oktatási miniszter által kiadott irányelv szerint 5-8 évfolyam vonatkozásában.

8520311 Alapfokú művészetoktatás zeneművészeti ágban

8520321 Alapfokú művészetoktatás képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ágban

8559111 Általános iskolai napközi otthoni nevelés

8559121 Sajátos nevelési igényű tanulók napközi otthoni nevelése

8559141 Általános iskolai tanulószobai nevelés

8559151 Sajátos nevelési igényű tanulók általános iskolai tanulószobai nevelés

8559311 Iskolarendszeren kívüli nem szakmai oktatás

8559321 Iskolarendszeren kívüli szakmai oktatás

8560131 Fejlesztő felkészítés

8560991 Egyéb oktatást kiegészítő tevékenység

E szakfeladaton belül történik az iskolai könyvtári tevékenység ellátása.

8901141 A hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok és

családok életminőség javító programok

8901151 Speciális tehetséggondozó programok hátrányos

helyzetű gyermekek, fiatalok részére

E szakfeladaton belül történik a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók Integrációs Pedagógiai Program szerinti képesség-kibontakoztató, integrációs felkészítése

8904411 Közcélú foglalkoztatás

8904421 Közhasznú foglalkoztatás

9311021 Sportlétesítmények működtetése és fejlesztése

9312041 Iskolai, diáksport-tevékenység és –támogatása

Az alaptevékenységgel megegyező, az alaptevékenység ellátására létrehozott kapacitásáig, támogatáson kívüli forrásból, nem haszonszerzési célból tevékenységet végezhet.

**75195-0 Intézményi étkeztetés kiegészítő, kisegítő tevékenységként*

5610002 Éttermi mozgó vendéglátás

9313012 Szabadidősport- (rekreációs sport-) tevékenység és támogatása

Az intézmény alaptevékenységének sérelme nélkül folytathat az intézményi feladatok ellátását szolgáló és egyéb tevékenységet is, bármely közügyet, szervező, szolgáltató feladatot, amely törvény nem utal más szerv kizárólagos feladat- és hatáskörébe. A kisegítő tevékenységre fordított kiadások arányának felső határa az intézmény összes évi kiadásának 2 %-át nem haladhatja meg. Az ebből befolyt bevételt köteles az alaptevékenységre fordítani.

5621003 Rendezvényi étkeztetés

6820023 Nem lakóingatlan bérbeadása, üzemeltetése

8219003 Fénymásolás

12/b. Kiegészítő
tevékenysége:

Szakfeladatai:

12/c. Kisegítő tevékenysége:

Szakfeladatai:

12/d. Vállalkozási
tevékenysége:

Vállalkozási tevékenységet nem folytat.

Az intézmény alaptevékenységének sérelme nélkül folytathat vállalkozási tevékenységet. A vállalkozási tevékenységre fordított kiadások arányának felső határa az intézmény összes évi kiadásának 2 %-át nem haladhatja meg. Az ebből befolyt

<u>Szakfeladatai:</u>	<i>bevételeket köteles az alaptevékenységre fordítani.</i> <i>5621004 Rendezvényi étkeztetés</i>
<u>13. Szervezeti tagozódása:</u>	Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata szerint. Jogi személyiségű szervezeti egységgel nem rendelkezik.
<u>14. Az intézmény vezetője:</u>	A közoktatási és a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényben foglalt előírásoknak megfelelő intézményvezető
<u>15. Az intézményvezető kinevezési, megbízási rendje:</u>	Az intézményvezetőt nyilvános pályázat útján, a Képviselő-testület bízta meg a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 10. § (1) bekezdése, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 23. § előírásai szerint.
<u>16. Foglalkoztatottjaira vonatkozó foglalkoztatási jogviszonyai:</u>	Közalkalmazotti jogviszony, amelyre a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény rendelkezései az irányadók. Egyéb foglalkoztatásra irányuló jogviszony, amelyre a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény rendelkezései az irányadók, valamint megbízási jogviszony, amelyre a Ptk. rendelkezései az irányadók.
<u>17. Az intézmény típusa:</u>	Többcélú intézmény – összetett iskola
<u>18. Tagozat megnevezése:</u>	-
<u>19. Évfolyamok száma:</u>	Székhelyen lévő általános iskolai oktatási intézményegységben: 1-8 évfolyam Telephelyen lévő általános iskolai oktatási tagintézményben: 1-8 évfolyam Alapfokú művészetoktatás: 12 évfolyam
<u>20. Felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám:</u>	Székhelyen lévő általános iskolai oktatási intézményegységben: 250 fő Telephelyen lévő általános iskolai oktatási tagintézményben: 150 fő Alapfokú művészetoktatás: 200 fő
<u>21. Művészeti ágak, tanszakok:</u>	Zeneművészeti ág: ♦ Zongora ♦ Fa és rézfúvó ♦ Szolfézselmélet ♦ Hegedű

- ♦ Cselló
- ♦ Gitár
- ♦ Kamarazene
- ♦ Citera

Képző és iparművészeti ág:

- ♦ Kézműves

Táncművészeti ág:

- ♦ Néptánc
- ♦ Társastánc

Színművészeti-, bábművészeti ág:

- ♦ Színjáték

22. Az intézmény feladatellátását szolgáló vagyon:

A törzsvagyon részét képező iskola épülete (Ruzsa, Hrsz.: 286/4), összes berendezési, felszerelési tárgyaival, leltár szerint.

A tagintézmény Pusztamérges község Önkormányzatának törzsvagyonát képező iskolaépület, összes berendezési, felszerelési tárgyaival, leltár szerint.

23. A vagyon feletti rendelkezési jog:

Ruzsa Község Önkormányzat vagyona feletti rendelkezési jog gyakorlásának szabályairól alkotott hatályos önkormányzati rendeletben foglaltak szerint.

A tagintézmény vonatkozásában Pusztamérges Község Önkormányzat vagyona feletti rendelkezési jog gyakorlásának szabályairól alkotott hatályos önkormányzati rendeletben foglaltak szerint.

24. Gazdálkodással összefüggő jogosítványok:

Az intézmény pénzügyi-gazdasági feladatait a Polgármesteri Hivatal - mint önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv - látja el. Az intézmény és a Polgármesteri Hivatal közötti munkamegosztás és felelősségvállalás rendjét külön megállapodás szabályozza.

2.2. Ruzsa múltjáról

A Szegedi Móra Ferenc Múzeum Ruzsa határában későbronzkori temetőt tárt fel, majd kőkori és bronzkori leletek is kerültek elő, amelyek négy-ötezer évvel ezelőtti megtelepedésre mutatnak. Későbbi ásatások során Árpád-kori harangot, majd bronztömjánezőt találtak és egy 12. századi templom alapjait is kiásták. Ebből arra lehet következtetni, hogy ezen a területen az Árpád korban falu virágzott.

Az Alföld kis falvai a török hódoltság alatt elenyésztek. A lakatlanná vált puszták benépesülése az 1700-as évektől indult ismét. A tanyák kialakulása az 1830-as években ért el a csorvai pusztára. Ezt elősegítette Szeged város földbirtok politikája. A város tulajdonában maradt külterjes állattartásra használt földekből jókora területeket kihalásított, és haszonbérllők között felparcellázva, 30 évre bérbe adta. 1887-ben Öregcsorva már elég sűrűn tanyásodott, elég jól betelepült Vágó környéke is, Rukiban és Ruzsa járásban elszórtan voltak tanyák, művelt területek. A járásokat /Kisjárás, Vágójárás, Keresetjárás / az 1900-as években osztotta fel a város. Csorva lélekszáma 1910-ben 2480 fő, lakóházak száma 456. 1949-ben 4469 ember élt itt 1036 lakóházban. A mai faluközpont területét 1900-ban osztották, és 1945-ig városi bérföld volt. A tanyaközpont 1950. január 1-től Rúzsajárással néven önálló közigazgatású község lett. 1952-től a községet Csorvának nevezték, majd 1957-ben Rúzsának keresztelték. Hivatalosan Ruzsa, rövid „u”-val.

2.3. Pusztamérges múltjáról

Pusztamérges a Duna-Tisza közti **homokhátságon**, Csongrád és Bács-Kiskun Megye határán terül el. Az első írásos emlékek alapján a település története az 1200-as évek nyúlik vissza. IV.(Kun) László király (1272-1290) itt is megszállt és mulatott asszonyaival.

A természeti környezet kialakulásában nagy szerepe volt az Ős-Duna ágak valamikori folyómedreinek és a köztük kialakult homokbuckás hátságoknak. A község külterületének változatos arculata innen származik. Ma a homokpusztából egy 40 hektáros, a vizenyős, lápi életközösségből egy 60 hektáros **természetvédelmi terület** szolgálja az eredeti állapot fennmaradását. Ezen a tájon a **tanyás ingatlanok** kialakulása, a **szőlő- és gyümölcsstáblák** telepítése ökológiai szempontból is nagy jelentőségű volt, ugyanakkor meghatározta a település mezőgazdasági jellegét. A szőlőtermesztés mellett a **borászat** vált az emberek fő megélhetési forrásává. A községnek ma 1210 lakosa van, tanyákon is élnek családok.

Pusztamérges község 1908-ban lett önálló közigazgatású település. A község belterületén 1926-ban épült az általános iskola Felszabadulás utcai épülete. 1932-1977. közt külterületi iskolákban is folyt oktatás. 1977-től a tanyán lakó tanulók is a község iskolájában tanultak. 1983-1993. közt általános művelődési központként, majd 1993-tól 1996-ig részben önálló intézményként működött az általános iskola. 1996-tól 2003-ig közös igazgatású közoktatási intézményként működött Pusztamérgesen az óvoda, az általános iskola és a középiskola. 2003-ban a középiskola működtetését átvette a Csongrád Megyei Közgyűlés.

2.4. Az iskola múltjáról Ruzsán

Az iskolákat a városból kitelepült gazdák gyerekei számára kellett építeni. Az iskoláknak a távolságot illetően úgy kellett kialakulnia, hogy minél több család gyermeke részt vehessen az oktatásban. Az első tanyai iskolát Öregcsorván nyitották meg 1855. december 8-án, benne 1 tanteremmel. Mivel sok tanyai tanulónak 3,6 - 5,8 km utat kellett megtennie iskolába menet, új iskola felállítása vált szükségessé Így 1877. november 3-án megnyílt a Rózsajárási Iskola, benne 1 tanterem volt. Újabb iskolák építésére később került sor:

- ✿ 1908-ban épült a Ruki I. Iskola 1 tanteremmel,
- ✿ 1912-ben a Honvéderdei Iskola 2 tanteremmel,
- ✿ 1928-ban az Öregcsorvai Iskola 1 tanteremmel,
- ✿ 1935-ben a Ruki II. Iskola 2 tanteremmel,
- ✿ 1937-ben a Laposdülő Iskola 1 tanteremmel bővült az oktatási kínálat.

1945-ig 7 iskolában 9 tanterem állt a falu és a tanyavilág gyermekei oktatásának a rendelkezésére. Az iskolákban tanítói lakások is voltak. Mivel a tanyákból egyre többen költöztek a faluba, indokolt volt új falusi iskola megépítése. 1950-ben épült az ún. Erdei Iskola. Két tantermen kívül egy nevelői szoba, valamint egy szertárszoba is volt benne, amelyben a községi könyvtár is működött. Ezt 1951-ben bővítették 1 tanteremmel. Így a két iskolában lévő 5 tanterem megfelelt a falusi gyerekek oktatásának-nevelésének. A tanyai lakosság faluba áramlása, az utak megépítése, télen-nyáron járhatóvá tétele következtében a külterületi iskolákat fokozatosan be kellett zárni. A körzetesítés miatt új kétszintes 8 tantermes iskola építését szorgalmazta a falu 1976. áprilisában avatták ezt a létesítményt. Az új iskola átadásakor már látszott, hogy a közeljövőben szükséges lesz annak bővítése is. Ez 1992-ben következett be. Iskolánk 1993-ban Weöres Sándor költő nevét vette fel.

2.5. Az iskola múltjáról Pusztamérgesen

1908-ban önállóvá vált község gondja az iskola.

Papp Illés bácsi szülei építették az első iskolát a tanyán a mai 3. kerületben.

Tóth Pál féle tanyán a 2. kerületben a „Rétaljai Iskola”.

1926-ban telepedtek meg a Szegedi Iskola Nővérek a központi iskolában, a mai Felszabadulás utca 40. sz. alatti épületben.

1931-32-es tanévben kezdődött el a tanítás a mai tanyai iskolában a műút mellett a 2. és 4. kerület határán.

1976-ban a tanyai iskolát körzetesítették és a tanítás ekkor megszűnt.

Sok gyerek miatt volt tanítás:

- a mai óvodában a művelődési ház mellett,
- Petőfi és a Szent István u. sarkán,
- csendőrlaktanya helyén.

Az általános iskola központi épülete

1926-ban épült épülethez 1975-ben épült napközis épület ebédlővel. Az ebédlőtől deszkaválaszfalal egy tanterem leválasztása történt.

1977-ben a főépületet felújították és benne 4 normálméretű tanterem kialakítása megtörtént. Ekkor szereltek az épületbe központi fűtést is.

1977-ben egy udvari vályogépület felújításával és bővítésével kialakítottak egy tantermet és sportöltözőt tusolóval.

1985-ben több külső támogató segítségével az általános iskola a megye egyik legkorszerűbb számítástechnikai termét alakította ki. Olyan szakmai alkotó gárda dolgozott ezen, amelyik megyei és országos szakmai szintű elismerésben részesült.

1998-ban szintén egy udvari melléképület felújításával és bővítésével 2 db kisméretű tanteremnek használható helyiséget alakított ki az önkormányzat saját kivitelezésben. 1998-tól az általános iskola 8 tanulócsoportha egy épületegységben tanul.

Pusztamérges és Ruzsa Önkormányzatai közös megállapodás keretében úgy döntöttek, hogy 2007. szeptember 1-től a két település iskoláit társulások formájában működtetik.

2.6. Weöres Sándor

Weöres Sándor 1913-ban született Szombathelyen. Elemi iskoláit Pápán és Csöngén, középiskoláit Szombathelyen, Győrött és Sopronban végezte. Csak 20 éves korában kezdte az egyetemi éveket, ahol hallgatott jogot, földrajzot, történelmet, filozófiát, esztétikát majd itt szerzett filozófiai doktorátust. Amikor doktori disszertációja, "A vers születése" 1939-ben megjelent, nem egy olvasója úgy érezte, hogy valami új kezdődik a hazai irodalom-esztétikában. Ekkor már három verseskötet volt mögötte. Civil életében könyvtáros lett, előbb Pécsen, ahol az egyetemi éveket töltötte, majd Székesfehérváron végül Budapesten. Ettől kezdve végleg budapesti lakos volt. Hamarosan menősült, felesége Károlyi Amy, a költő-asszony életének kiegészítő társa, munkatársa.

1951-től élete éltetőjének, egyetlen és legnagyobb értékének az alkotásnak élt. S közben járta a világot is, 1937-ben távol-keleti utat tett, 47-48-ban Itáliát, 59-ben Kínát ismerte meg.

Az ötvenes évek elején az eszmei dogmatizmust és a művészeti sematizmust elváró kultúrpolitika sehogyan sem tudta elviselni akkori politikamentességét. 1951-től állása sem lehetett, verse sem jelenhetett meg. Rákényszerült a műfordítások tömegmunkájára. Itt azonban nélkülözhetetlen lett rendkívüli nyelvtudásával, munkabíráásával és azzal a magas igényével, hogy a kényszerű teendőket is a legmagasabb színvonalon végezze. 1950 és 56 között Weöres - vers nem jelenhetett meg. Ezután következett a közben írt költemények nagy gyűjteménye "A hallgatás tornya." Ettől kezdve pedig a költőnek rendíthetetlen helye volt élő irodalmunk első sorában. Weöres Sándor vallomásai között olvashatjuk ezt a kijelentést: "Minden felnőttben él még a kisgyerek - a művészen talán határozottabban, mint másokban." S benne is mennyire töretlen és ép a nemes értelemben vett gyermeki! Az érzelm lobogó frissessége, az olthatatlan érdeklődés minden ismeretlen, titokzatos iránt, a maradéktalan beleélés, belefeledkezés abba, amit tesz és a játék boldogító öröme, mind-mind a gyermek továbbélését jelenti, mutatja Weöres Sándorban.

Tiszteli, komolyan veszi a gyereket, és nagyra értékeli a gyermekkort! A maga gyermekkorát is. Hiszen költészetté érleli mindazt, amit gyermekkorában átélt. Van ebben a gyermekkorban sok olyan mozzanat, amelyre a felnőtt megrendülésével tekint vissza: a világháború borzalmai, viszontagságai. De van ennek a gyermekkornak más íze, más jellegzetessége, más emléke is. Az édesanya képe, aki a gyermek Weöres Sándornak nemcsak a testét, hanem a szellemét is dajkálta, az édesapja emléke, aki vitte gyermekét a mezőre, fák, füvek, virágok, mezei illatok közé. S hogyan értékelné Weöres Sándor a maga gyermekkorát,

hiszen már gyermek-ként költő volt. Tizennégy esztendő volt, amikor első írása megjelent, 15 éves, amikor költeményei eljutottak Babitshoz, Kosztolányihoz, 18 éves, amikor a Nyugat is közölte. Valóban csodagyerek volt, akinek minden gondolat, látvány költészetté vált a kezében.

Természetes, hogy az a Weöres Sándor, akiben tovább él a gyermek, értékeli és tiszteli, komolyan is veszi a gyermekeket. Azt vallja, hogy nem gügyögni kell a gyermekeknek, nem lehajolni kell a gyermekekhez, hanem fel kell emelni őket!

Gyermekversei tanúskodnak róla, hogy Weöres Sándor komolyan is veszi, meg is valósítja ezt az elvet. A gyümölcskosár /1946/ a Bóbita /1955/ és feleségével, Károlyi Amyvel közösen írt Tarka forgó /1958/ című gyermekverskötetek versei éppen olyan veretes, patinás alkotások, mint a többi köteteiben található írások. Weöres Sándor nem tesz különbséget gyermekek és felnőttek számára írt versek között. Kezdetben nem is gondolt arra, hogy szándékosan gyermekverset írjon. Sokszínű új költészetünkben Weöres Sándor alighanem a legegységesebb képlet.

3. Pedagógiai programunk hitvallása

Pedagógiai programunk összeállításakor figyelembe vettük a települések szerkezetét, a lakosság megoszlását és a családok helyzetét.

3.1. Céljaink:

Az általános iskolai nevelési-oktatási rendszerben résztvevő szereplők - gyermekek, diákok, szülők, pedagógusok, alkalmazottak és a fenntartó - **közös feladata és felelőssége**, hogy az alábbi **egyetemes emberi értékek a nevelő-oktató munka során és a mindennapi életben érvényre jussanak.**

Testileg, szellemileg, érzelmileg és erkölcsileg egészséges életvitel.

- 👍 A tanuló legyen erkölcsös, szellemileg fogékony és érzelmileg gazdag, legyen akaratereje és fegyelmezettsége, képes legyen a kudarcokat leküzdeni és rendelkezzen a megújulás és alkalmazkodás képességével!
- 👍 Alakuljon ki az egészséges életmódra való igény, a dohányzás és a káros szokások megvetése, a *rendszeres sportolás és természetjárás szeretete!*
- 👍 Legyen igényes önmagával szemben, szorgalmas és többre törekvő!
- 👍 Vállalja önmagát és tetteit, legyen őszinte, tudjon dönteni a jó-rossz, a helyes-helytelen között!

Társas emberhez méltó szokások és magatartások.

- 👍 Jellemezze a tanulót a tágabb és szűkebb haza ismerete és szeretete, a természet féltése! Ismerje meg Pusztamérget és Ruzsa történetét, a községei eredményeit és gondjait!
- 👍 A közösséghez tartozás igénye, a másokért való cselekvés hassa át tevékenységét! Az iskolai diákönkormányzat legyen sokszínű terepe a polgárrá nevelésnek, a hasznos és kulturált szabadidő eltöltésének!
- 👍 Érezzen és vállaljon felelősséget önmagáért és másokért, közösségéért!

- ☞ Legyen határozott, következetes, mások és a másság iránt toleráns! Ismerje meg környezetünk alkotó és társadalmi szerveződéseit!
- ☞ Viselkedjen udvariasan, illedelmesen, természetesen és a helyhez illően, ismerkedjen meg a szokásokkal, a helyi hagyományokkal!

Felkészülés a továbbtanulásra, munkavállalásra és az önálló életvitelre.

- ☞ Rendelkezzen korának megfelelő szinten a korszerű társadalom-, természettudomány és esztétikai műveltség alapjaival, valamint az ezeknek megfelelő szilárd alapképességekkel!
- ☞ Legyen a világról és önmagáról reális képe! Ismerje meg a különféle tevékenységi köröket, a térségben legtöbb embernek megélhetést nyújtó szakmákat!
- ☞ A tanulási folyamatot a tudatosság jellemezze, tudjon a tanuló rövidebb és hosszabb távra tervezni, reális mérlegelés alapján mások véleményének meghallgatásával dönteni!

3.2. Mottók

Egészséges, kulturált, esztétikus környezetben olyan képzést adni tanulóinknak, hogy az élet bármely területén jó szakemberek, tisztességes, megbecsült polgárok legyenek.

3.3. Az iskolai könyvtár

Az iskola egyik fontos helye az iskolai könyvtár. Szerepe a nevelés - oktatás folyamatában igen jelentős, mely a Nemzeti Alaptanterv bevezetésével még jobban felértékelődni látszik. Intézményünkben önálló iskolai könyvtár 1985. január 1-e óta működik. Igazán "könyvtárról" az 1994/1995-ös tanévtől beszélhetünk, amikor könyvtárunk a már kibővített új épületbe, külön két helyiségből álló terembe költözött. Az állomány alapos "megtisztítása", a selejtezett könyvek kivonása után, a dokumentumok ETO szerinti raktári rendben kerültek fel a polcokra. A kisebb helyiség lehetővé tette számunkra, hogy a tanári kézikönyvek és tankönyvek, valamint a tanulói példányok teljesen külön kerüljenek a többi, osztályozott dokumentumoktól. Az itt elhelyezett könyvek a broszúra nyilvántartásba kerültek bevezetésre.

1994. évig, könyvtárunk állománya csak írásban rögzített dokumentumokkal rendelkezett. Hang- és képrögzítéses eszköztárunkhoz 1994. októberében a Nemzeti Kulturális Alap Igazgatóságához benyújtott pályázatunkkal jutottunk, megteremtve ezzel videotárunk alapjait. Gyűjtőkörünk a szakirodalom javára, 60- 40%-os arányban van kialakítva. Az iskola profilja 1994-ben (a névadással egyidejűleg) megváltozott, ezért állománygyarapítási feladatainknál mindezt figyelemmel kísérjük. Az iskolai könyvtár arculatát az iskola jellege határozza meg, ezért szolgáltatásaival, valamint egész állományával ehhez kell igazodnia. A könyvtár olvasó-köre a tanárok és diákok személyéből tevődik össze. Jelenleg a beiratkozott tanulók száma a mindenkori iskola létszáma, és természetesen minden nevelőnk is tagja könyvtárunknak.

A beiratkozott gyerekek az " Olvasók és kölcsönzések nyilvántartása" című füzetben vannak nyilvántartva. Könyvtári tagdíjat minden tanuló, minden tanévben fizet. A kölcsönzési idő két hét. A könyvtár nyitvatartási ideje heti húsz óra. Az információforrás szélesítése, lehetőség szerinti teljessé tétele hosszú távra meghatározza feladatainkat. Ilyen például a könyvtár gépesítése ami ma már elengedhetetlen követelmény, hiszen a hozzáférés lehetőségét biztosítani kell tanárainknak és tanulóinknak egyaránt.

A tagintézmény iskolai könyvtári feladatait a Pusztamérgesi Községi Könyvtár látja el.

3.4. Rendelkezésünkre álló helyiségek, sportlétesítmények:

1. Székhelyen lévő általános iskolai oktatási intézményegységben:

- tanterem
- szaktanterem
- tanterem az átlagnál kisebb
- technika szaktanterem
- számítástechnika terem
- háztartástechnika terem
- dohányzó helyiség
- videós, televíziós terem
- könyvtárterem
- szertár, raktárhelyiség
- bitumenes pálya, amelyen elfér a kézilabda és kosárlabdapálya
- füves labdarúgó pálya
- homokos röplabdapálya
- távolugró gödör

- zenei szakterem
- díszterem
- tanári szoba
- vezetői szoba (igazgató, igazgatóhelyettes, iskolatitkár)
- kazánház
- műhely
- irattár.

A szabadtéri létesítményeink az átlagosnál jobbak, de a kézilabdapálya felújításra szorul. A téli testnevelési órák megtartásához ill. annak hatékonyabbá tételéhez nagyban hozzájárulna egy jól felszerelt tornaterem. Az iskola környéke parkosított, a gondozásból a tanulók is kiveszik részüket. A néhány helyiség bútorzata használt. Sok gondot okoz a régi típusú faszékek karbantartása. Ezért folyamatosan cseréljük őket, pályázat segítségével. A kiépített zárt láncú TV - rendszer lehetővé tenné minden tanteremben a televízió használatát, de sajnos ez csak néhány teremben megoldott, a készülékek hiánya miatt.

Számítógépes parkunk még javításra szorul, a tantervi követelményeknek csak akkor tudunk teljesen eleget tenni, ha ez a fejlesztés megoldódik. A jelenlegi felszerelés részben jó. A szertárak felszerelése megfelelő, de kiegészítésük indokolt. Sportfelszereléseink bővítésre és folyamatos cserére szorulnak.

II. Telephelyen lévő általános iskolai oktatási tagintézményben:

A tagintézményben az általános iskolai évfolyamok és a napközi otthonos csoportok egy épületben dolgoznak, amelyhez iskolai könyvtárszoba, kertészeti hajtatóházak, sportöltöző és zuhanyozó, bitumenes és salakos sportpálya, melegítő konyha és étkeződe valamint egy szabadidős park csatlakozik. A salakos sportpálya, az épületek és az udvar, valamint a park rekonstrukciójára pályázatokat keresünk.

Minden tanulócsoporthoz önálló tanterme van, ebből 3 a mérete miatt szükségterem. Tornaterem nincs, a téli testnevelés órákat a községi művelődési ház nagytermében tartjuk.

3.5. Alapfokú művészeti oktatás

A hangszerek állapota jó, de a zongora minden évben történő hangolása sok pénzt vesz igénybe. Amennyiben a növendékeink zenei tudása eléri, hogy zenekarban is tudnak játszani, akkor szükségessé válik a hangszerállomány bővítése. Erre reális esélyeink vannak, mivel az eddigi versenyeken és bemutatókon tanítványaink magas színvonalat képviseltek. Eszközeinket folyamatosan bővítjük.

4. Az iskola nevelési programja

4.1. Hitvallásunk

A nevelés egyidős az emberiséggel. A korszerű pedagógiai célkitűzések történelmi koronként változtak, ám mindig megmaradt - valljuk mi is - az általános cél: fejleszteni önmaga s környezete számára. Ez a nevelő-oktató tevékenység mindig személyre szabott. Tartalmaz közösségi elvárásokat, de a gyermek adottságaihoz, képességeihez igazodik. Pedagógiai felfogásunk olyan tevékenységrendszer formál, mely lehetőséget ad a tanulóinknak arra, hogy nemzeti kultúránk és az egyetemes műveltség alapjainak elsajátításán túl az emberi együttélés alapvető normáit is megismerjék és gyakorolják. Nevelőmunkánk alapja az együttműködés. Az iskola-vezetés a munkaközösségek, az osztályfőnökök és a szaktanárok e program alapján igazítják egymáshoz és a tanulókhöz elvárásaikat s tervezik éves feladataikat. ez az alapja a család és az osztályfőnökök között kialakuló kapcsolattal szembeni elvárásoknak, csakúgy mint iskolánk és az óvoda között formálódó viszony megítélésének, a középfokú intézményekhez való igazodás tervezésének. A gyermek fejlődése az, mely pedagógiai tevékenységünket rendszerbe fűzi s munkánk eredményességét, együttműködésünk célszerűségét, hatékonyságát, minősíti.

Minden tanulónak esélyt kell biztosítani ahhoz, hogy tehetsége, képességei szerint fejlődhessen, a továbbtanuláshoz és életkezdéshez szükséges alapismereteket elsajátíthassa. Alapelvünk a gyermekszeretetre épülő, a gyermeki jogokat tiszteletben tartó pedagógia. Humanizmusunk mércéje, hogy nem várhatunk el többet a tanulótól, mint amit teljesíteni képes, de következetesen elvárjuk tanítványainktól az igyekezetet, törekvést, az eredmények elérésére. Ennek szellemében fogalmaztuk meg értékrendünket.

4.2. Célunk

- hogy javuljanak az iskola eredményességi mutatói (kompetenciamérési eredmények, továbbtanulási mutatók, lemorzsolódási adatok),
- a kompetenciaalapú oktatás a mindennapi pedagógiai gyakorlat részévé váljon,
- mérhetően csökkenjen a sajátos nevelési igényű tanulók aránya a tudatos, összehangolt és az érintett gyermekek minél korábban történő korai fejlesztésével,
- a tudatos esélykiegyenlítő munka eredményeként javuljanak a HHH-tanulók kompetenciamutatói és továbbtanulási eredményei.

4.3. Az általános iskola alap és kiemelt feladatai.

Együttneveléssel fejlesztjük azokat a kulcskompetenciákat, amelyekre minden egyénnek szüksége van a személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Kulcskompetenciák fejlesztése

- Fejlesztjük azokat a kulcskompetenciákat, amelyekre minden egyénnek szüksége van a személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.
- Sajátos, egyéni és hatékony tanulási módszerek kialakítására törekszünk. Ráneveljük tanulóinkat a különféle kommunikációs csatornákon nyert információk értelmezésére, feldolgozására. Tanulóinkkal megismertetjük szülőföldünk, hazánk kultúráját, hagyományait, történelmi emlékeinket, és ezek megőrzésére, tiszteletben tartására neveljük őket.

A tantárgyi *ismeret*, *képesség* és *attitűd* tartalmak, a tanórai és tanórán kívüli tevékenységek strukturálódnak az alábbi *kulcskompetenciákká*:

- Anyanyelvi kommunikáció,
- Idegen nyelvi kommunikáció,
- Matematikai kompetencia,
- Természettudományos kompetencia,
- Digitális kompetencia,
- A hatékony önálló tanulás, mint kulcskompetencia,
- Szociális és állampolgári kompetencia,
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia,
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség.

Legfontosabb közös céljaink a tanulás-tanítás eredményessége érdekében:

- a) Kompetencia alapú nevelés- oktatás elterjesztése
- b) A sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése
- c) A kompetencia alapú oktatás módszertanának és eszközeinek széleskörű elterjesztése
- d) A pedagógusok módszertani kultúrájának korszerűsítése
- e) A tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése és megerősítése
- f) A rendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség biztosítása
- g) Szegregációmentes, együttnevelési környezet kialakítása
- h) A digitális írástudás elterjesztése, mindennapi gyakorlattá válásának támogatása
- i) A szakértői bizottság által az integrációra alkalmas SNI-s gyermekek, tanulók integrált nevelése, a testi- lelki egészség biztosítása

- j) A környezeti nevelés szerepének növelése
- k) Az intézmények és csoportok kapcsolatainak gazdagítása és az együttműködések ösztönzése
- l) Ruzsa község és környéke hagyományainak megismerése és megismertetése, a hagyományok ápolása
- m) Pusztamérges község és környéke hagyományainak megismerése és megismertetése, a hagyományok ápolása
- n) A települések közösségi értékeinek közvetítése
- o) A szabadidő kulturális célú eltöltéséhez feltételrendszer biztosítása

Célrendszer megfogalmazása az integráció tükrében:

Legfőbb célkitűzésünk, hogy az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulóink együttnevelését-oktatását maradéktalanul megvalósítsuk.

Az integrációs oktatásban résztvevő tanulók százalékos aránya a teljes osztálylétszámhoz, ill. évfolyam létszámhoz viszonyítva megfeleljen a jogszabályban előírtak.

Célunk továbbá:

- időben felismerni a tanulók hátrányos helyzetét,
- megnyerni a szülőket a tanulók együttnevelésére,
- elérni, hogy eredményesen befejezzék a általános iskolát,
- sikeresen tudjanak középiskolát választani.

Célok és feladatok az általános iskola bevezető és kezdő szakaszára

(1-4. évfolyam)

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot.

Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermekek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését.

A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában - élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal fejleszti az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Mintákat és gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését.

Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoport, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A bevezető és kezdő szakaszban a rehabilitáció, rehabilitáció kiemelt célja a megismerő képesség, az emlékezet, a figyelem fejlesztése az észlelés-képalkotás folyamatain keresztül, a cselekvésszabályozás belső feltételeinek folyamatos kialakítása, fejlesztése, a beszéd formai és tartalmi oldalának erősítése.

Gondolkodási képességek fejlesztése

Fejlesztési feladat a pontos érzékelés kialakítása: tárgyak, személyek, jelenségek felismerése, megnevezése, felsorolása:

összehasonlítás:

Tárgyak, tárgyképek tulajdonság szerinti összehasonlítása (szín, alak-forma, nagyság, mozgás, mennyiség).

A feltárt lényeges tulajdonság alapján a hasonló és megkülönböztető jegyek több szempontú összehasonlítása, stb.

differenciálás:

Tárgyak, személyek, jelenségek, mennyiségek csoportosítása a jellemzők alapján a jellemző jegyek említésével, megkülönböztetés a minőség és mennyiség alapján, rendezés pl.: nagyság, szín, színárnyalat, mozgás szerint.

A gondolkodási funkciók fejlesztése:

Nem nélkülözheti az emlékezet, a figyelem, a koncentráció folyamatos fejlesztését. Az emlékezet személyek, tárgyak, szimbólumok megjegyzése, felsorolása, egymásutánisága, szekvenciák megjegyzése, cselekedetekre, cselekvésre, történésre visszaemlékezés, tárgyakhoz, személyekhez kapcsolódó tevékenység felidézése, stb.

Figyelem: egyszerű, majd bonyolultabb utasítások végrehajtása, meghatározott cselekvés elvégzése, gyors reagálás az utasításokra, többféle mozgás vagy cselekvés végrehajtása egymás után, összpontosítás a feladatra, céltudatos feladatvégzés, próbálgatás, önellenőrzés.

A motoros képességek fejlesztése

A motoros képességek fejlesztésének célja és feladata a testvázlat kiépítése, a különböző testhelyzetek tudatos érzékelése, változtatása, a testrészek mozgatása különböző helyzetekben, a saját testhez viszonyított irány- és térbeli helyzet felismerése stb.

Finommozgás fejlesztése, vizuomotoros koordináció kialakítása, nagymozgások lendületes végzése, egyensúlygyakorlatok, ügyességi gyakorlatok, stb.

Mozgáskivitelezés – tempó, erősség, ritmus szerint.

Tér- és időbeli tájékozódási képesség alakítása

Térbeli hely és helyzet felismerése, megnevezése – fent-lent, elől-hátul-középen stb. Térbeli helyzetek megfogalmazása, relációs szókincs fejlesztése.

Időbeli tájékozódás: történésekre, cselekvésekre visszaemlékezni – időpont (mikor?), időköz (megtől, meddig?), az idő ritmusa, a természet ritmusa, ritmikusan ismétlődő állapotok megfigyelése stb.

Kommunikációs képességek fejlesztése

A beszédindíték, a beszédkedv fokozás, ösztönzés a kommunikációra. A beszéd technikai részének fejlesztése beszédmintával, gyakorlatokkal, mint: a tagolt beszéd, a helyes légzés, toldalékok pontos, tiszta ejtése, a szünettartás.

A fonematikus hallás fejlesztése a beszédhelyzethez alkalmazkodó hangerő, hanglejtés, beszédtempó és ritmus megtanításával, gyakorlásával.

A szókincs gyarapítása, aktivizálása. A tanult ismeretkörhöz kapcsolódó szógyűjtés, a kifejezések, a fogalmak beépítése a tanuló aktív szókincsébe.

Az olvasás-írás tanulásában mutatkozó fejlődési lemaradások, nehézségek leküzdésének feladatai: az olvasás irányának gyakorlása, sortartás, sorváltás, magánhangzók differenciálása (időtartam, ajakállás, artikulációs mozgás szerint), mássalhangzók megkülönböztetése (zöngés, zöngétlen, betűfelismerési gyakorlatok, hanganalízis, összeolvasási gyakorlatok, stb.).

Írásmozgás fejlesztése: a ceruzafogás, görcsös, szaggatott, lassú írásmozgás korrekciója, írásmozgások egymásutánjai, mozdulatok gyakorlása, a fonetikus írás hibái, a hangok, betűk közötti asszociáció megerősítése stb.

Szociális képességek fejlesztése

Megfelelő kötődések, viszonyulásaik kialakítása, szabályok felismerése, betartása, a társas viselkedés formáinak ismerete, gyakorlása, önfegyelem kialakítása. A kulturális hátrányokból eredő viselkedési formák megváltoztatása.

Énkép, önismeret

A kezdő iskolaszakasz bevezető időszakában az iskolába kerüléssel együtt járó tanulási mód, környezet és tevékenység váltást lassú átmenettel szükséges segíteni és minél inkább törésmenlessé tenni.

A tanító biztonságérzetet fokozó, a tanulási sikerek gyakori megélésének és elismerésének feltételrendszerét megteremtő, tapintatos és szeretetteljes bánásmódja teszi lehetővé, hogy a kisiskolások felfedezhessék belső értékeiket, a feladatokkal való megküzdés élményét, kipróbálhassák fejlődő önállóságukat, s ne végzetes kudarcként, hanem hasznosuló tanulsággal éljék meg sikertelen próbálkozásaikat is.

A sokféle közös tevékenységben való részvétellel sajátíthatják el a gyerekek leginkább azokat az alapvető magatartási normákat, szabályokat és szokásokat, amelyek megalapozhatják a társadalmi, természeti és technikai környezetükkel kapcsolatos pozitív viszonyulásukat, elősegítve ezzel szocializációjuk sikerességét.

Hon-és népismeret

A kisiskolások különösen nyitottak, fogékonyak e fejlesztési terület irányában. Ezért is olyan fontos, hogy a tanító minden lehetőséget - pl. az olvasmányok tartalmát, a közös éneklés, zenélés élményét, a képzőművészeti alkotásokkal való találkozás alkalmait, a társadalmi, természeti és technikai környezetből szerzett tapasztalatokat és ismeretbővítést - célirányosan használjon fel ahhoz, hogy a haza fogalmát megtöltse tartalommal. Gondoskodjon a nemzeti kultúra értékeinek átörökítéséről, ösztönzést adjon a nemzeti hagyományok ápolására és a hazaszeretet példáinak megmutatása mellett a hazaszeretet tevékenységekben megnyilvánuló gyakorlásához is teremtsen feltételeket. Ez a pedagógiai tevékenység természetesen csak akkor lesz teljes értékű, ha már kisiskolás korban megkezdődik a hazánkban élő nemzetiségek és népcsoportok iránti figyelem és nyitottság megalapozása, a kulturális értékekkel való ismerkedés és az elfogadásukra, a megbecsülésükre, a tiszteletükre való ráhangolás.

A jól megalapozott nemzeti azonosságtudatra épülhet fel **az európai azonosságtudat, az egyetemes kultúra** iránti fogékonyság, mert a gyerek olyan kitekintés, élmény és tapasztalás birtokába jut, amely a későbbiekben utat nyithat és feltételt képez az európai identitás fejlődéséhez.

Környezeti nevelés

Az iskolába lépő kisgyerek az óvodából sok olyan hasznos tapasztalatot, élményt és érzelmi alapvetést hoz, amelyik megalapozza az alsó tagozat tudatosító, attitűdformáló, szokásalakító tevékenységét a környezettudatos magatartás formálásához.

A kisiskolások környezeti nevelésében kiemelt szerepe van a személyes tapasztalatoknak és az ismételten átélt élethelyzeteknek. Ezek többféle nézőpontból történő megbeszélésének, értékelésének, a vélemények ütköztetésének és a pozitív magatartásformák folyamatos gyakorlásának. Különösen fejlesztő hatásúak a gyermekek környezetében megfigyelhető és jól érzékelhető környezeti problémaszituációk megoldására szervezett - a

gyerekek öntevékenységre, ötleteire építő - kreatív feladatok és projekt-jellegű tevékenységek.

Az információs és kommunikációs kultúra fejlesztése

A bevezető és a kezdő iskolaszakasz tanulási tevékenységeinek egyik leglátványosabb eredménye az új nyelvhasználati módok, az olvasás és az írás megtanulása és használatának eszközzé fejlesztése. Tekintettel arra, hogy a nyelvhasználati módok megtanulása egymásra épül, fejlesztésük pedig szorosan egymáshoz kapcsolódik, a velük való foglalkozás helyes arányainak kialakítása különös figyelmet igényel a tanítótól.

A különböző nyelvhasználati módok tanulásának pszichológiai és szociokulturális feltételeiben igen jelentős eltérések tapasztalhatók a tanulók körében. **Ezért súlyos hiba, ha a tanítás feszített tempójú, egységes haladási ütemet vár el a tanulóktól, nincs tekintettel eltérő jellemzőikre, fejlesztési szükségleteikre. Az olvasás és az írás, valamint a szövegalkotás tanulásának kezdeti időszakában a szokásosnál is nagyobb szerepe van az egyéni különbségek figyelembevételének, a differenciált fejlesztésnek.** Ilyen módon érhető el, hogy az olvasás, a szóbeli és az írásbeli önkifejezés élmény, örömteli tevékenység lehessen a gyermeknek.

Lehetővé kell tenni, hogy a tanulók saját olvasatuk szerint értelmezhessék a szöveget, kapjanak ösztönzést arra, hogy felépítsék magukban annak képi világát. Az értő olvasás fejlődésében fontos lépés az a tapasztalat, hogy a szöveg nemcsak irodalmi élményt nyújthat, hanem ismeretforrás is, s az így megszerzett tudás felhasználható újabb feladatok megoldásához.

Az anyanyelv emeltebb igényű használatának megalapozása is kisiskolás korban veszi kezdetét az ösztönös nyelvhasználat tudatosítási folyamatainak beindításával.

A kommunikációs kultúra korunkban nélkülözhetetlen összetevője a különféle ismeretforrások használatának és felhasználhatóságának korai megtapasztalása, s ennek részeként az elektronikus média használatának megalapozása a számítógép elemi szintű kezelésének megismerésével.

Tanulás

Kisiskolás korban a tanulási képesség az érdeklődés, a kíváncsiság és a kompetenciára törekvés által motivált közös és egyéni tanulási tevékenységek keretében: problémahelyzetek megoldásával, kreativitást igénylő érdekes feladatokkal, a már megszerzett tudás szüntelen

mozgósításával, új helyzetekben való felhasználásával fejleszthető leginkább. E tevékenységek közben alakulnak a későbbi - felnőtt kori - munkavégzéshez nélkülözhetetlen akarati jellemzők, érzelmi viszonyulások és képesség összetevők (tervezés, döntés, visszacsatolás, együttműködés, megbízhatóság, sikerek megélése, a kudarcok elviselése, újrakezdés, kitartás, önellenőrzés, értékelés stb.) is.

Szükséges, hogy ne csak a tanító direkt irányítása mellett, hanem szabadon választható témákban, kötetlen szervezésű és társas tanulási helyzetekben is kipróbálhassák képességeiket a tanulók.

Az önálló tanulás képességének megalapozásához az olvasás-szövegértés fejlődésének függvényében néhány elemi tanulási technika tapasztalati megismerése és többszöri kipróbálása, valamint alapvető tanulási szokások (pl. tanulási sorrend, időtervezés, könyvtárhasználat, szöveghasználat, önellenőrzés, hibajavítás) alakításának megindítása is hozzá tartozik.

Testi és lelki egészség

A kisiskolás egészséges fejlődését és eredményes tanulását döntő mértékben befolyásolja, hogy az iskola milyen mértékben és módon elégíti ki mozgásigényét. Ezért a mozgáskultúra célirányos, szervezett fejlesztése mellett **naponta kellő időt szükséges biztosítani a kötetlen játékokra és a szabadlevegőn szervezett mozgásra.**

A tanulók egészséges tanulási környezetének megszervezése, elhelyezése, a humánus, szeretetteljes bánásmód és szorongásmentes légkör megteremtése mellett a tanítónak figyelemmel kell kísérnie - a testi-lelki egészség védelmében - a gyermekek testi fejlődését és otthoni nevelését is, hogy adott esetben teljesíthesse védő-segítő feladatait.

A lelki egészség fontos összetevője a kortárskapcsolatok szerveződése, a közösségben elfoglalt pozíció, a barátkozás sikeressége. Ezek kedvező alakulásához esetenként a tanító segítségével indirekt irányítása is szükséges. Olyan pedagógiai eljárások alkalmazása kívánatos, amelyek hatására a mellőzést, a kirekesztést, a sértő elzárkózást, a féktelen indulati megnyilvánulásokat felváltja a csoportban az elfogadás, a türelem, készség az együttműködésre, az egymás segítése, az őszinte hangneme, a kölcsönös megbecsülés.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Az alapozás igényével már a kisiskolások nevelésében is megjelenik az állampolgári nevelés. Itt elsősorban a társadalmi tapasztalatok szerzése (pl. foglalkozások megismerése, a

társadalmi munkamegosztás konkrét eseteinek megfigyelése, a felnőtt szerepekhez kapcsolódó szerepjátékok, magatartásformák, személyközi kapcsolatok elemzése, modellezése konkrét esetek kapcsán), attitűdformálás, magatartási minták közvetítése a cél. Továbbá olyan személyiségvonások fejlesztése, amelyek a későbbiekben nélkülözhetetlenek az értékes társadalmi tevékenységekben való részvételhez, az egyén boldogulásához (pl. feladattudat, a gyermek önmagáért és környezetéért érzett felelőssége, az együttműködés képessége, a közösség ügyei iránti érdeklődés, figyelem és tenniakarás, a véleménynyilvánítás igénye, a tolerancia, a türelem alapjai). A fejlesztés keretét a célirányosan szervezett tanulási és szabadidős tevékenységek és a természetes élethelyzetek adják.

Célok és feladatok az általános iskola alapozó és fejlesztő szakaszára

(5–8. évfolyam)

Az alapfokú nevelés-oktatás alapozó és fejlesztő szakasza szervesen folytatja a bevezető és kezdő szakasz nevelő-oktató munkáját, a készségek és képességek fejlesztését.

Az 5-6. évfolyamon – az 1-4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Ez a szakasz – igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz – figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a serdülőkor kezdetétől (a fejlesztő szakaszban) viszont előtérbe kerül az elvont fogalmi és elemző gondolkodás.

Gondolkodási képességek fejlesztése

Feladata: az újonnan szerzett és a már meglévő ismeretek közötti kapcsolat kialakítása, a lényeges - megegyező és eltérő – jegyek kiemelése, összehasonlítások, eltérések, különbségek megfogalmazása, differenciálása, a relációkban való gondolkodás.

A verbális szint megerősítése, gyakorlása feladatokon, műveleteken feladat- és műveletrendszerben (az általános, a különös, a fölé-, mellérendeltség, egyidejűség, a szempontváltás, a megfelelő gyűjtőfogalomba való besorolás stb.).

Tanulási képességek fejlesztése

Feladata: a szándékos tanulás, az önálló, a meghatározott célra irányuló tanulás kialakítása, önálló tanulási módszerek, technikák gyakorlása, az önellenőrzés formái, a koncentráció a tanulás idején – zavaró ingerek kiszűrése, a kudarc, a nehézség leküzdése, újrakezdés, próbálgatás, ismétlés stb.

Kommunikációs képességek fejlesztése

Feladata az összefüggő beszéd megerősítése, javítása sokféle kommunikációs helyzetben, valóságos nyelvi készségek kialakítása konkrét tanulási folyamatban, a nyelvi megnyilatkozások tartalmi-formai alakítása, gyakorlati információközlések szóban, írásban, szövegértelmezés az olvasottak alapján, szövegalkotás szóban, írásban, grammatikai gyakorlatok, a helyesírási hibák elemzése, okfeltárás (hiányos szabályismeret, a gyakorlás, az automatizáltság hiánya, beszédhiba következménye), az okokra irányuló fejlesztő feladatrendszer stb.

Az iskola az 1-4. évfolyamokhoz hasonlóan az 5-8. évfolyamokon is különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket együtt neveli. Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a középiskolai, illetve szakiskolai továbbtanulásra, és előkészíti őket a társadalomba való beilleszkedésre. Ennek érdekében kiemeli a kommunikációs, a narratív, a döntési, a szabálykövető, a lényegkiemelő, az életvezetési, az együttműködési, a problémamegoldó, a kritikai, valamint a komplex információk kezelésével kapcsolatos képességeket, kulcskompetenciákat.

Fejleszti a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek. A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját. Rávetet a megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékére.

Az alapozó és fejlesztő szakasz szocializációs folyamatában az iskola tudatosítja a közösség demokratikus működésének értékét és néhány általánosan jellemző szabályát. Tisztázza az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát, és ezek fontosságát a

közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban. Megalapozza a felkészülést a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására. A demokratikus normarendszert kiterjeszti a természeti és az épített környezet iránti felelősségre, a mindennapi magatartásra is.

Az iskolának ezekben a szakaszokban is kiemelkedő feladata a nemzeti, a nemzetiségi és az etnikai hagyományok tudatosítása és az ápolásukra való nevelés. Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a tanulóknál a nemzeti azonosságtudatot, képviseli az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt. Erősíti az Európához tartozás tudatát, és egyetemes értelemben is készítet más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére. Ugyanakkor figyelmet fordít az emberiség közös problémáinak bemutatására.

Az 5-8. évfolyam, szervesen folytatva az 1-4. évfolyam munkáját olyan iskolai pedagógiai munkát feltételez, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A kiemelt fejlesztési feladatok az iskolai oktatás valamennyi elemét áthatják, elősegítik a tantárgyközi kapcsolatok erősítését, a tanítás-tanulás szemléleti egységét, a tanulók személyiségének fejlődését.

Énkép, önismeret

A személyiség fejlődését azzal segíthetjük elő, ha önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezetet szervezünk a tanulók számára. Énképük és önismeretük gazdagodásához ezért olyan tanulási környezetet célszerű biztosítanunk, amely fokozza az őket körülvevő személyek és dolgok egyre tágabb körei iránti érzékenységet, illetve kialakítja bennük az alapvető erkölcsi, etikai normák iránti fogékonyságot. A nemzeti alaptantervben megnevezett nevelési értékek abban az esetben épülnek be a fejlődő személyiségbe, ha a tanulási tartalmak elsajátítása során a tanulók maguk is aktív részeseivé válnak ezen értékek megnevezésének és azonosításának. Ahhoz, hogy tanulóink képesek legyenek énképükbe integrálni az újabb és újabb ismereteket, folyamatosan gondoskodnunk kell arról is, hogy egyre kompetensebbnek érezzék magukat saját nevelésük, sorsuk és életpályájuk alakításában. Ennek érdekében a Nemzeti alaptanterv műveltségi területein a nevelés és oktatás pedagógiai szervezését a tanuló

ember szempontjából közelítsük meg, és törekedjünk a tanulók ön- és világszemléletének folyamatos formálására.

Hon- és népismeret

Elengedhetetlen, hogy a tanulók megismerjék népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Mélyedjenek el a kiemelkedő magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók tevékenységének, munkásságának tanulmányozásában. Ismerjék meg a haza földrajzát, irodalmát, történelmét, mindennapi életét. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Ismerjék meg a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit.

Segítsük elő a harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel. Alapozzuk meg tanulóinkban a nemzettudatot, mélyítsük el a nemzeti önismeretet, a hazaszeretetet és ettől elválaszthatatlan módon a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek és eredményeinek megbecsülését. Ösztönözzük a fiatalokat a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, ápolására. Készítsük őket az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre.

Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra

Európa a magyarság tágabb hazája. A tanulók szerezzenek ismereteket az Európai Unió kialakulásának történetéről, alkotmányáról, intézményrendszeréről, az uniós politika szempontrendszeréről. Diákként és felnőttként tudjanak élni a megnövekedett lehetőségekkel. Magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká.

Tanulóink már az Európai Unió polgáraiként fogják felnőtt életüket leélni, ezért arra kell törekednünk, hogy iskolás éveik alatt olyan ismeretekkel, személyes tapasztalatokkal gazdagodjanak, amelyek birtokában meg tudják majd találni helyüket az európai nyitott társadalmakban. Nem kevésbé fontos az sem, hogy európai identitásuk megerősödésével legyenek nyitottak és elfogadóak az Európán kívüli kultúrák iránt is.

A tanulók ismerjék meg az egyetemes emberi civilizáció legjellemzőbb, legnagyobb hatású eredményeit. Váljanak nyitottá és megértővé a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt. Szerezzenek információkat az emberiség közös, globális

problémáiról, az ezek kezelése érdekében kialakuló nemzetközi együttműködésről.

Növekedjék érzékenységük a problémák lényege, okai, az összefüggések és a megoldási lehetőségek keresése, feltárása iránt. Az iskolánk törekszik arra, hogy közvetlenül is részt vállaljon a nemzetközi kapcsolatok ápolásában.

Környezeti nevelés

A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi **az egész életen át tartó tanulást**, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.

Mindez úgy valósítható meg, ha a különös figyelmet fordítunk a tanulók természettudományos gondolkodásmódjának fejlesztésére. Ha a tanulók érzékennyé válnak környezetük állapota iránt, képesek lesznek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére, a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik vállalására és jogaik gyakorlására. A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv.

A környezeti nevelés során a tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit.

A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

Információs és kommunikációs kultúra

Az információs és kommunikációs kultúra a megismerést, az eligazodást, a tanulást, a tudást, az emberi kapcsolatokat, az együttműködést, a társadalmi érintkezést szolgáló információk megtalálása, felfogása, megértése, szelektálása, elemzése, értékelése, felhasználása, közvetítése, alkotása.

Kiemelt feladat a megismerési képességek fejlesztése, különös tekintettel a megfigyelési, kódolási, értelmezési, indoklási, bizonyítási képességekre, amelyek az információs és kommunikációs kultúra szerves részét képezik. Kommunikációs kultúránk szerves része az anyanyelv tudatos és igényes használata, valamint az idegen nyelvű, illetve a különböző kultúrák közötti információcsere.

A közoktatás egész időszakában minden műveltségi területen nagy gondot kell fordítani a kritikai és kreatív olvasás képességének fejlesztésére, beleértve mind a valós, mind a virtuális csatornákon keresztül felfogott jelek befogadását, értelmezését és megválaszolását. Az iskolának az elektronikus média hatásmechanizmusainak megértésére, általában a különböző médiumokban való eligazodásra, az igényelt információ megtalálására, szelektív használatára kell nevelnie. Olyan fiatalokat kell kibocsátania, akik sikeres tanulási stratégiákkal használják ki az információs világháló lehetőségeit és eszközeit az élethosszig tartó tanulás során.

Az információs és kommunikációs kultúra részben az egyén szocializációjának, a társadalmi érintkezésnek, az egyéni és közösségi érdek érvényesítésének, egymás megértésének, elfogadásának, megbecsülésének döntő tényezője.

Tanulás

A tanulás a pszichikum módosulása külső tényezők hatására, tehát nem csupán ismeretszajátítás és a figyelem, emlékezet működtetése. Tág értelmezése magában foglalja valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlődését, fejlesztését. Ez az iskola alapfeladata.

A tanulás számos összetevője tanítható. Minden nevelő teendője, hogy felkeltse az érdeklődést a különböző szaktárgyi témák iránt, útbaigazítást adjon annak szerkezetével, hozzáféréssel, elsajátításával kapcsolatban, valamint **tanítsa a gyerekeket tanulni**. A tanulók tegyenek szert fokozatos önállóságra a tanulás tervezésében. Vegyenek részt a kedvező körülmények (külső feltételek) kialakításában. Élményeik és tapasztalataik alapján

ismerjék meg és tudatosítsák saját pszichikus feltételeiket. Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása főleg a következőket foglalja magában: az előzetes tudás és tapasztalatok mozgósítása; az egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások kiépítése; a csoportos tanulás módszerei, a kooperatív csoportmunka; az emlékezet erősítése, a célszerű rögzítési módszerek kialakítása; a gondolkodási kultúra művelése; az önművelés igényének és szokásának kibontakoztatása; az élethosszig tartó tanulás eszközeinek megismerése, módszereinek elsajátítása; az alapkészségek kialakítása (az értő olvasás, az íráskészség, a számfogalom fejlesztése).

A tanulás fontos színtere és eszköze az iskola könyvtára és informatikai bázisa. A hagyományos tantermi oktatást az iskola keretein belül is kiegészítik az egyéni tanulás lehetőségei, amelyhez sokféle információforrás gyors elérésére van szükség. A könyvtár használata minden ismeretterületen nélkülözhetetlen, hiszen informatikai szolgáltatásai az iskolai tevékenység teljességére irányulnak. Használatának technikáját, módszereit – az önálló ismeretszerzés érdekében – a tanulónak el kell sajátítaniuk. Váljanak rendszeres könyvtárhasználóvá, igazodjanak el a lakóhelyi, az iskolai, valamint a regionális és országos könyvtárakban. Ismerjék a könyvtári rendszert, a könyvtárban való keresés módját, a keresést támogató eszközöket, a főbb dokumentumfajtákat, valamint azok tanulásban betöltött szerepét, információs értékét. Sajátítsák el az adatgyűjtés, témafeldolgozás, forrásfelhasználás technológiáját, és alakuljon ki bennük a rendszerezett tudás átadásának képessége.

A tanulási folyamatot jelentősen átalakítja az informatikai eszközök és az elektronikus oktatási segédanyagok használata. Ez új lehetőséget teremt az ismeretátadásban, a kísérleteken alapuló tanulásban, valamint a csoportos tanulás módszereinek kialakításában.

A pedagógus fontos feladata, hogy megismerje a tanulók sajátos tanulási módjait, stratégiáit, stílusát, szokásait. Vegye figyelembe a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, ezekre alapozza a tanulás fejlesztését. Gondosan kutassa fel és válassza meg a fejlesztés tárgyi-cselekvéses, szemléletes-képi és elvont-verbális útjait, és ruházza fel azokat életszerű tartalommal. Törekedjen a gondolkodási képességek, elsősorban a rendszerezés, a valós vagy szimulált kísérleteken alapuló tapasztalás és kombináció, a következtetés és a problémamegoldás fejlesztésére, különös tekintettel az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére, a mindennapokban történő felhasználására. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet új helyzetekben is lehet alkalmazni. Előtérbe kerül az új ötletek kitalálása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése. Ezzel párhuzamosan érdemes nagy hangsúlyt helyezni a tanulói döntéshozatalra, az alternatívák végiggondolására, a variációk sokoldalú alkalmazására, a kockázatvállalás, az értékelés, az érvelés és a legjobb lehetőségek

kiválasztásának területeire. Fontos feladat a kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása, az életvitel arányainak megtartása, az értelmi, érzelmi egyensúly megteremtése, a teljesebb élet megszervezése.

Testi és lelki egészség

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az iskola segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészségi állapotát javítják.

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem **az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel.** A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket, a fiatalokat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani. Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Ismertessék meg a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés – leggyakoribb, egészséget, testi épiséget veszélyeztető tényezőit és ezek elkerülésének módjait. Nyújtsanak támogatást a gyerekeknek – különösen a serdülőknek – a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, rossz táplálkozás) kialakulásának megelőzésében. Segítsék a krízishelyzetbe jutottakat. Az iskola megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, és figyelmet fordítson a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre.

Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Fontos, hogy az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

A felnőtt lét szerepeire való felkészülés egyik fontos eleme a pályaorientáció. Általános célja, hogy segítse a tanulók további iskola- és pályaválasztását. Összetevői: az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése; a legfontosabb pályák, foglalkozási ágak tartalmának, követelményeinek és a hozzájuk vezető utaknak,

lehetőségeknek, alternatíváknak tevékenységek és tapasztalatok útján történő megismerése; a lehetőségek és a valóság, a vágyak és a realitások összehangolása. Tudatosítanunk kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször pályamódosításra kényszerülhetnek.

Az iskolának – a tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételek, tevékenységek biztosítására van szükség, amelyek elősegíthetik, hogy a tanulók kipróbálhassák képességeiket, elmélyedhessenek az érdeklődéseiknek megfelelő területeken, ezzel is fejlesztve ön- és pályaismereteiket.

A pályaaorientáció csak hosszabb folyamat során és csak akkor lehet eredményes, ha a különböző tantárgyak, órán és iskolán kívüli területek, tevékenységek összehangolásán alapul. A pályaaorientáció területén található kulcskompetenciák közül kiemelt figyelmet igényel a rugalmasság, az együttműködés és a bizonytalanság kezelésének a képessége egyéni és társadalmi szinten egyaránt.

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttéléshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaiilag megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszer kialakításáról és erősítéséről van szó, amely gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoz magában. A szociális kompetenciák fejlesztésében kiemelt feladat a segítés, együttműködéssel, vezetéssel és versengéssel kapcsolatos területek erősítése. Ezzel párhuzamosan szükséges a társadalmi-állampolgári kompetenciák körét is meghatározni, nevezetesen a jogait érvényesítő, a közéletben részt vevő és közreműködő tanulók képzéséről van szó. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztésének fontos részét képezik a gazdasággal, az öntudatos fogyasztói magatartással, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási, a gazdálkodási és a munkaképesség, szoros összefüggésben az ún. cselekvési kompetenciák fejlesztésével.

Az általános iskolánk a fentiekben megfogalmazottakat egyaránt fontos fejlesztési feladatként kezeli. Ennek érdekében:

1. Gyermekközpontú iskolát akarunk, amelyben elsődlegesen a komplex személyiségfejlesztésre törekszünk.

2. Nyitott iskolaként az együttműködések szélesítése:

☝ a szülőkkel és a község lakosságával,

- ☞ a környező települések iskoláival nevelési-oktatási kapcsolatok fenntartása, kistérségi sport- és tanulmányi versenyek szervezése, szakmai együttműködés.

Művészeti oktatás

Iskolánk tanulóinak lehetősége van arra, hogy intézményünkben délutáni órákban művészeti tanszakokon zenei illetve egyéb művészeti ágakban tanulhassanak.

4.4. Az iskolai képzés szakaszai

- ☞ az általános műveltséget megalapozó pedagógiai szakasz, 1-8. évfolyam
- ☞ bevezető és kezdő pedagógiai szakasz 1-4. évfolyam
- ☞ alapozó pedagógiai szakasz 5-6 évfolyam
- ☞ fejlesztő pedagógiai szakasz 7-8 évfolyam

Az egyes pedagógiai szakaszok követelményei, a szakaszváltásra elérendő készségek és képességek:

1. szakasz: 1. - 4. évfolyamok:

- ☞ Alakuljon ki számfogalma a tantervben meghatározott számkörökben,
- ☞ legyen jártas a négy alpműveletben,
- ☞ ismerje és használja a mértékegységeket,
- ☞ eszközként használja az írást, olvasást,
- ☞ beszéljen tisztán, érthetően, helyesen,
- ☞ ismerje a könyvtárhasználat rendjét,
- ☞ tartsa fontosnak az egészséges életmódot!
- ☞ Tudjon térben és időben tájékozódni

2. szakasz: 5. - 6. évfolyamok:

- ☞ Alakuljon ki az önálló ismeretszerzés képessége,
- ☞ ismerje a könyvtárhasználat rendjét, használja a megfelelő szakirodalmat, kézikönyveket,

- 👉 alakuljon ki a kulturált viselkedés igénye,
- 👉 alakuljon ki a megfelelő kommunikációs készsége,
- 👉 legyen igényes önmagával, környezetével, munkájával szemben,
- 👉 tartsa fontosnak az egészséges életmódot, életvitelt,
- 👉 töltse szabad idejét hasznosan; találja meg a helyes arányt a munka és pihenés között,
- 👉 ismerje meg jogait!

3. szakasz: 7-8. évfolyam

- 👉 Legyen képes az önálló ismeretszerzésre,
- 👉 rendszeresen látogassa a könyvtárat, önállóan használja a megfelelő szakirodalmat, kézi könyveket,
- 👉 viselkedjen kulturáltan,
- 👉 legyen igényes önmagával, környezetével, munkájával,
- 👉 találja meg embertársaival a megfelelő hangnemet, viselkedése legyen udvarias, illemtudó,
- 👉 tartsa fontosnak az egészséges életmódot, életvitelt,
- 👉 az iskola és mások vagyonára különös tekintettel vigyázzon, óvja azt,
- 👉 a közösség életébe aktívan, építő módon kapcsolódjon be,
- 👉 legyen tisztában kötelességeivel, alakuljon ki a kötelességtudata,
- 👉 tudjon élni jogaival,
- 👉 alakuljon ki a megfelelő társadalomismerete, ismerje a társadalom demokratikus rendszerét!

Képességfejlesztő célok:

Az alábbi képességeket a gyermek egyéniségének, fejlődési ütemének megfelelően folyamatosan fejleszteni kell:

- 👍 A tiszta **érthető beszéd**,
- 👍 az olvasás képességének fejlesztése, az **értő olvasás** kialakítása,
- 👍 rendszeres **olvasóvá válás**,
- 👍 a helyes nyelvhasználat, helyesírás képességének fejlesztése,
- 👍 a **logikus gondolkodás** fejlesztése,
- 👍 a számolási képesség eszközzé válása,
- 👍 a **rendszeres testmozgás igényének** kialakítása, folyamatos ösztönzése,
- 👍 egészséges versenyszellem előtérbe helyezése,
- 👍 a helyes ítézőképesség formálása,
- 👍 a művészeti értékek befogadására való nyitottság elérése,
- 👍 az önálló **tudásszerzés igényének** kialakítása,
- 👍 az **alkalmazkodás képességének** erősítése.

A szakaszhatárok ellenőrzési módjai, a kimeneti pontok és a kimenet módjai.

A szakaszhatárok ellenőrzési módja.

- 👍 A 8. évfolyam végéig a helyi tantárgyi tantervekben meghatározottak szerint történik az ellenőrzés.

A kimeneti pontok, a kimenet módjai és lehetőségei.

- 👍 A szakaszhatárok egyben kimeneti pontokat is jelentenek. Ezek egyúttal lehetőséget adnak a más iskolából érkezőknek tanulmányaik zavartalan folytatására.
- 👍 Az általunk megállapított szakaszhatárok kezdetétől eltérő időpontban érkezők tudásszint felmérésen vesznek részt. A szükséges felzárkóztatásról az iskola a szülővel együtt gondoskodik.

5. Az átfogó innováció és az adaptációs tevékenység bemutatása, a TÁMOP 3.1.4. projekt fenntartása

Intézményünkben alapvető tartalmi változást hozott a 2009/2010 tanévben induló, 2010. augusztus 31-én záruló, 5 éven át fenntartandó TÁMOP projekt. A Társadalmi Megújulás Operatív Program Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben TÁMOP 3.1.4-08/2. - 2009-0224 pályázat keretén belül általános iskolai és tagintézményi szinten megvalósul a kompetencia alapú oktatási programcsomagok megvalósulása, új tanulásszervezési eljárások bevezetése, ehhez kapcsolódóan a kollégák szakmai felkészítése, és a fejlesztésekhez kapcsolódó eszközök, oktatási segédanyagok beszerzése.

A TÁMOP 3.1.4 pályázat szervezeti, tartalmi kötelező elemeinek megvalósítása intézményünkben (a feladatellátási helyek tanterveiben részletesen szabályozott módon):

- **Kulcskompetenciák fejlesztése**
 - Meghatározott tanulócsoportban, a „Szövegértés-szövegalkotás” kulcskompetencia területen tanévet átfogóan, teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása.
 - Meghatározott tanulócsoportban, a „Matematika” kulcskompetencia területen a tanévet átfogóan, teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása.
 - Meghatározott tanulócsoportban, további egy választott kulcskompetencia területen kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása.
 - Tantárgytömbösített oktatás, a szakrendszerű oktatás teljes intézményi időkeretének legalább 5%-ának mértékéig.
 - Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása, legalább egy műveltségterületen.
 - Oktatási programok, újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetése.
- Az implementációs tevékenységet segítő, a kulcskompetenciák fejlesztését támogató modern pedagógiai módszertan alkalmazása:
 - Legalább egy, három hetet meghaladó projekt megszervezése tanévenként.
 - Legalább egy témahét megszervezése tanévenként.

- Legalább egy moduláris oktatási program tanévenként.
- IKT-eszközök használata, digitális készségek fejlesztése:
 - Digitális tartalmak, taneszközök oktatási gyakorlatban való használata, digitáliskészségek fejlesztése oly módon, hogy a programba bevont tanulócsoporthoz implementációban érintett tanóráinak 25%-a IKT-eszközzel támogatott tanóráként valósuljon meg.
- A hátrányos helyzetű és SNI tanulók esélyegyenlőségének javítása:
 - A hátrányos helyzetű gyerekek, tanulók és a sajátos nevelési igényű gyerekek integrálását elősegítő programok intézményi alkalmazása.
- Szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása.
- A lemorzsolódás és kirekesztődés megelőzését támogató személyközpontú, egyéni tanulási utak, komplex végigkísérési folyamatok kialakítása.
- Új módszerek intézményi alkalmazása, elterjesztése, önálló intézményi innováció megvalósítása.
- Az intézmények közötti horizontális tanulás elősegítése érdekében, a feladatellátási hely sajátosságainak megfelelő, a tervezett fejlesztésekhez illeszkedő, már kifejlesztett, kipróbált és jól bevált pedagógiai módszerek, eljárások megismerése, adaptációja, „jó gyakorlatok átvétele”, alkalmazása.
- Intézmények közötti szakmai együttműködések, referencia intézményekkel való együttműködés kialakítása.
- A pedagógusok horizontális együttműködési, tanulási lehetőségeinek megteremtése.
- Az intézmény saját innovációjának megvalósítása, amely a helyi igényekhez igazodva, egyéni fejlesztésre, a nevelés, oktatás eredményességének fokozására, az esélyegyenlőség kiteljesítésére, programok, nevelési eljárások, tanulásszervezési módok kidolgozására, azok gyakorlati megvalósítására vállalkozik.
- Átfogó intézményfejlesztés megvalósítása.

6. IPR alkalmazása intézményünkben

1) Cél:

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, eltérő nevelési igényű gyermekek egy osztályban, csoportban történő, integrált nevelése, oktatása a többségi tanulókkal.

2) Feladataink az IPR alkalmazása során:

Az integrált tanulás-tanítás és gondoskodás során egyénre szabott, a hátránykompenzációs elvekre alapozott és a differenciált fejlesztést és fejlődéskövetést segítő módszerek kiválasztása, alkalmazása.

Az IPR érvényesítésének feladatai:

- új tanulásszervezési eljárások, módszerek alkalmazása,
 - tartalomfejlesztő gyakorlatok bevezetése,
 - hagyományos tanulási tér- és időkeretek megváltoztatása,
 - pedagógus szerep áthangolása,
 - a nevelésben-oktatásban érintett külső szereplők (család, gyermekvédelmi szervezetek, stb.) bevonása,
 - differenciált értékelési szisztéma alkalmazása.

Az Integrációs Pedagógiai Rendszer intézményi adaptációja és működtetése intézményfejlesztést, pedagógiai, módszertani fejlesztést jelent, amely hatékony együttnevelés során a szociális környezetből és a képességek fejlettségéből adódó hátrányok ellensúlyozását célzó nevelő-oktató tevékenységben nyilvánul meg.

Az IPR alkalmazása során kiemelt feltételek:

- a be- és elfogadó szemlélet,
- az integrációt támogató új tanulásszervezési eljárások, módszerek alkalmazása a nevelés, tanulás-tanítás folyamatában,
- széleskörű tevékenységformák biztosítása,
- az egyéni bánásmód, az optimális fejlesztés,
- a gyermek- és tanulóbarát környezet,
- a kapcsolatfejlesztés, párbeszéd,
- a hatékony integrált neveléshez szükséges pedagógiai módszerek, iskolai tanulásszervezési eljárások alkalmazása a tanórákon és tanórán kívüli foglalkozásokon,
- az infokommunikációs eszközök intenzívebb tantermi használata,
- a gyermek – és tanulóbarát intézményi környezet kialakítása,
- a széleskörű, tanórán kívüli foglalkozások és szabadidős programok biztosítása,
- a szülőkkel való partneri kapcsolat javítása az intézmény mindennapi életébe történő hangsúlyosabb bevonással,
- a társadalmi és szakmai környezettel való együttműködés erősítése (gyermekjóléti szolgálat, óvodák, alap- és középfokú oktatási intézmények, szakmai szolgáltatók, szakszolgálatok, civil szervezetek, stb.);
- az intézményfokokozatok közötti átmenet segítése; óvoda-iskola, illetve általános iskola-középiskola között (közös programok szervezése, egymás munkájának megismerése, tanítási tartalmak összehangolása, tanulók átadás-átvétele intézményváltáskor, nyomon követés, eset megbeszélések, közös programfejlesztések),
- az inkluzív intézményi pedagógiai attitűd kialakítása (szegregáló nevelés- és oktatásszervezési formák felszámolása, befogadó szemlélet kialakítása a

pedagógusokban, a gyermekekben, tanulóknak és a szülőkben az eltérő szociális háttérű, a sajátos nevelési igényű és a roma gyermekek, tanulók iránt).

Az általános iskolában a pedagógiai munka kiemelt feladata az érintett gyermekek hátrányainak feltérképezése az alapvető képesség és készségterületeken, az egészséges személyiségfejlődés, a szociális fejlettség, a közösségi kapcsolatok és tanulási nehézségek területén:

- a feltérképezett hátrányok enyhítésére kidolgozott egyéni fejlesztési tervek készítésében: megjelölve benne a hátrányokat, azok fokát, a kompenzációs feladatokat, a tevékenységeket, a módszereket és a szervezeti kereteket, színtereket,
- a differenciált tanulásszervezés, valamint a fejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó és az érdeklődési körnek megfelelő foglalkozások biztosításában: ennek eredményeként a lemorzsolódási, továbbtanulási, kompetenciamérési eredmények az érintett tanulók körében folyamatosan javulnak,
- az iskolán kívüli, továbbtanulást segítő programok megvalósítása,
- HHH gyerekek és tanulók esetében a háromhavonkénti értékelő megbeszélés, amelybe minél több érintett fél bevonása indokolt.

3) Sikerkritériumok:

Nevelési céljainkat, feladatainkat megvalósultnak tekintjük, ha:

- Sikerül tanulóinkkal elsajátíttatnunk a helyi tantervekben továbbhaladási feltételként meghatározott ismeretanyagot, kifejlesztjük az adott életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelő kulcskompetenciákat, képességeket, készségeket, gondolkodási műveleteket, a kulturált magatartási szokásokat.
- A fenntartási időszak végére a TÁMOP 3.1.4. pályázati vállalási kötelezettségek szervezeti, tartalmi egységeit megvalósítjuk.
- Az előző ötéves átlagot figyelembe véve: nem következik be csökkenés a tantárgyi-tanulmányi eredményekben, a különböző szintű és tartalmú versenyeken elért eredményekben.
- A közvetlen illetve közvetett partnerek körében végzett, az iskola működésével, eredményességével, hatékonyságával kapcsolatos elégedettségi vizsgálatok tapasztalatai pozitív irányú változást mutatnak.
- Különböző pénzügyi források, pályázatok igénybevétele, megszerzésével biztosítani tudjuk a hatékony nevelő-oktatómunka, a tanórán kívüli tevékenységi formák, a szabadidő hasznos eltöltésének személyi tárgyi feltételeit.
- A felzárkóztatásra szoruló gyermekek fejlesztése az év végi mérésekkel alátámasztva fejlődést mutat.

- Felderítjük tanulóink veszélyeztetettségének okait, és megtaláljuk a segítségnyújtás leghatékonyabb módját.
- A beilleszkedési zavarral küszködő gyermekek a közösség tagjaivá válnak.
- Szülők, tanulók, nevelők együtt tudnak működni, a konfliktusokat, vitás helyzeteket kompromisszumra törekvően oldjuk meg.
- Nem növekszik az iskolai balesetek száma.
- Sikerül gazdag programkínálattal élnünk a gyermekek felé.

4) Eljárások, módszerek:

A pedagógiai alapelvek érvényre juttatását, az értékek közvetítését, céljaink elérését, feladataink megvalósítását szolgálják iskolánk pedagógusai által alkalmazott eljárások, módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatók:

Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.

Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

1. számú táblázat: Az alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	<ul style="list-style-type: none"> - gyakoroltatás - segítségadás - ellenőrzés - ösztönzés 	<ul style="list-style-type: none"> - A tanulói közösség tevékenységének megszervezése - Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása - Hagyományok kialakítása - Ellenőrzés - Ösztönzés

Magatartási modellek bemutatása, közvetítése	<ul style="list-style-type: none"> - Elbeszélés - Tények és jelenségek bemutatása - Műalkotások bemutatása - A nevelő személyes példamutatása 	<ul style="list-style-type: none"> - A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből
Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	<ul style="list-style-type: none"> - Magyarázat, beszélgetés - A tanuló önálló elemző munkája 	<ul style="list-style-type: none"> - A betartandó magatartási normák elvárások, ismertetése - Vita, vélemény

A képesség-kibontakoztató és integrációs programunkban részt vevő tanulók 3 havonkénti árnyalt értékelését a szülők jelenlétében végezzük el.

Cél: A szülők, tanulók, pedagógusok együttműködésében (az IPR működtetése során):

- A tanulóra ható nevelő hatások erősítsék egymást, a tanárok erőfeszítése hatékony és hatásos legyen.
- A tanulócsoportra koncentrálnó tanári együttműködés lehetőségeinek feltárása, tervezése, kialakítása.
- Az osztályban tanítók lehetőségeinek kidolgozása a tapasztalatcserére, közös tervezésre, problémamegoldásra.
- Közösben dolgozni a nevelés érdemi feladatain.
- Az adott gyermekről minél sokoldalúbb információ gyűjtése a gyermek egyéni fejlesztésének biztosítása érdekében.

Az IPR megvalósításához alkalmazkodó kapcsolattartás:

- **Írásbeli tájékoztató**
- **3 havonkénti esetmegbeszélések: szülő – tanuló – tanár**

A TÁMOP 3.1.4. pályázat bevezetési, illetve fenntartás időszakában kiemelt feladat az előrehaladás eredményéről történő **rendszeres tájékoztatás**.

III.2.8. IKT alkalmazása intézményünkben

A digitális pedagógiai módszertan 3-as célú kompetenciafejlesztés:

- Tantárgyi ismeretek bővítése, rendszerezése
- IKT eszközök készségszintű alkalmazásának fejlesztése
- A konstruktív munkaformák alkalmazásával a szociális kompetenciák fejlesztése

Az IKT által támogatott tanulószervezési módok:

- Csoportmunka
- Pármunka-tanulópár
- Egyénre szabott munka
- Részben egyénre szabott munka
- Önálló munka

A digitális pedagógiai módszertan többszintű differenciálásra is lehetőséget biztosít, amelynek a következők a megvalósulási formái:

- Mennyiségi differenciálás
- Minőségi differenciálás
- Tanulási követelmények differenciálása

Óratípusok:

- Új ismeretanyag feldolgozása
- Alkalmazás-gyakorlás
- Összefoglalás, ellenőrzés-diagnosztikus mérés

Alkalmazására szánt feladattípusok:

- Problémamegoldó csoportfeladatok
- Alkotó feladatok
- Felfedező, kutató feladatok
- Érvelésre-vitára alkalmas feladatok
- Ellenőrzés, értékelés

Digitális tartalmak:

- az iskola a község honlapján, diákoknak, szülőknek, tanároknak szóló információkkal,
- az intézmény saját belső hálózatán tárolt digitális oktatási anyagok,
- multimédia tartalmak (pl. képek, mozgóképes állományok, animációk, hangállományok),
- multimédia CD-k, DVD-k, egyéb tömegtároló eszközök.

IKT-val támogatott mérés-értékelési tevékenységek

A tanórán alkalmazott diagnosztikus, fejlesztő-formatív és szummatív célú pedagógiai ellenőrzési, értékelési, mérési eljárások és feladatok IKT eszközök és szolgáltatások alkalmazásával, támogatásával történő megvalósítása, elősegítve ezzel a NAT célkitűzéseinek megfelelően az egyénre szabott tanulási követelmények érvényesülését, a differenciált tanulásszervezési eljárások elterjedését, valamint a hatékony és önálló tanulás kialakulását.

Az IKT-val támogatott mérési, értékelési módszerek alkalmazása a tanár és tanuló számára azonnali, egyénre szabott visszajelzést tesz lehetővé, támogatja a tanulók egyéni tanulási stratégiáinak kialakítását, illetve elősegíti a tanulók aktivitásának optimális kibontakozását, a digitális kultúra elterjedését.

Lehetőségek:

- számítógép segítségével kitöltött tesztek, más, értékelésre alkalmas feladatok megoldása (önértékelési, központi kiértékelési lehetőséggel)
- bemeneti (a tanóra elején) mérés (pl. annak megállapítására, hogy a tanulók felkészültsége megfelelő szintű-e az új tartalom befogadására, elsajátítására)
- fejlesztő célú mérés, értékelés (a tanóra során ellenőrző feladatok megoldása a továbbhaladás, illetve a megértés, elsajátítás szintjének ellenőrzésére)
- összegző, szummatív értékelési eljárások alkalmazása a tanulók teljesítményének, tudásszintjének mérésére
- számítógéphez kapcsolható audio-vizuális és/vagy multimédia eszközök (projektor, hangosítás, VHS, DVD, kamera, digitális fényképezőgép, stb.) igénybevétele a tanórán a mérési-értékelési folyamatban
- interaktív tábla alkalmazása
- csoportos feladatmegoldás esetén egyéni teljesítmény értékelését lehetővé tevő eszközök, eljárások alkalmazása (szoftverek, hálózati megoldások, stb.)
- mérési, értékelési eljárásban internet, elektronikus kommunikáció igénybevétele (SDT, internetes feladatbankok, házi dolgozat, projektfeladat megoldása, távoli elérés, stb.)

6.1. Tanórán kívüli foglalkozások az általános iskolában:

Felzárkóztatás és korrepetálások

- ☞ 1-4. osztályban matematikából és anyanyelvből,
- ☞ 5-8. osztályban anyanyelvből, idegen nyelvből és természetismereti tárgyakból.

Kiegészítő foglalkozások:

- ☞ énekkar 1-8. osztályos, jó hallású diákoknak,

- 👉 tehetségápolás, képességfejlesztés 1-4. osztályokban magyar nyelv és irodalomból,
- 👉 matematikából,
- 👉 tehetségápolás, képességfejlesztés matematikából, történelemből, magyar nyelv és irodalomból az 5-8. osztályokban,
- 👉 felkészítés a meghirdetett tanulmányi, kulturális, sport és egyéb versenyekre,
- 👉 az iskolai és községi könyvtár rendszeres használata.
- 👉 középiskolai előkészítő foglalkozás magyar- és idegen nyelvekből, matematikából, valamint történelemből igény szerint.

Szakkörök:

- 👉 magyar irodalom szakkör,
- 👉 angol szakkör,
- 👉 informatika szakkör,
- 👉 természetismereti szakkör
- 👉 KRESZ szakkör.
- 👉 tájfutás
- 👉 kötélugrás
- 👉 labdajátékok
- 👉 egyéb szakkörök igények és lehetőségek szerint

A tanórán kívüli foglalkozások óraszámait a mellékelt óratervek keretein belül határozzuk meg.

6.2. Tehetséggondozás, képességek kibontakoztatása.

A tehetséggondozás terén eredményesen segíti a tanulókat a különböző feladatmegoldó versenyeken való részvétel, melyben az iskola tanulói minden évben sikeresen szerepelnek. A felkészülés során lehetőségük van a diákoknak, hogy a tanítási órán szerzett ismereteiket kibővítsék, tudásukat elmélyítsék, nyitottakká váljanak az új ismeretekre. A kapott feladatok segítik a tanulók rendszeres könyvtárlátogatásának kialakítását, a kézikönyvek használatára nevelnek.

Nevelőink a tanulóknak segítséget nyújtanak a felkészülésben, intézményünk a részvétel anyagi feltételeihez (nevezési díj, útiköltség, nevelői kíséret) járul hozzá.

Térségi szintű, meghívásos, körzeti szaktárgyi versenyeken veszünk részt.

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladatok:

- 👉 osztályközösség formálása, amit a közösségi cél, közös értékrend és érték-tudat tartson össze
- 👉 hajlandó legyen a tanuló az iskola szervezeti keretein belül a fenti kritériumoknak megfelelően viselkedni, munkálkodni, szabadidőt eltölteni

E feladatoknak megfelelő megvalósítási eljárások:

- 👉 a tanulás támogatása közösségi ellenőrzéssel, a tanulmányi és munkaerkölc erősítésével
- 👉 a tanulók kezdeményezéseinek segítése
- 👉 a közvetlen tapasztalatszerzés segítése
- 👉 különböző változatos munkaformák alkalmazása: homogén csoportmunka, differenciált csoportmunka, egyéni munka, kísérlet, verseny – így az együttműködés, együvé tartozás, felelősségérzet erősítése
- 👉 legyen jellemző rájuk a kötetlenebb tevékenységi forma, az érzelmi élmények nyújtása
- 👉 nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére, ellenőrzésére
- 👉 átgondolt pedagógiai irányítással biztosítsa a közösség fejlesztését, erősítse a közösséghez tartozás élményét
- 👉 ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés szabályait
- 👉 a sokoldalú és változatos foglalkozások (zene, tánc, képzőművészet, színjátszás, sport) járuljon hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez
- 👉 a séták, kirándulások mélyítsék el a természet iránti tisztelet és a környezet iránti felelősség érzését.

A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:

- 👍 Az osztályközösségekre épülő diákképviselői rendszer működtetése
- 👍 A közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása
- 👍 Az érdekérvényesítés lehetőségeinek gyakorlása minden szinten (döntés, véleményezés, javaslattétel, egyetértés)
- 👍 A kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösségépítő tevékenységek fejlesztése, új hagyományok teremtése
- 👍 Olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes művelődési lehetőségeket nyújtanak esztétikai, és érzelmi élményeket nyújtanak
- 👍 Olyan tevékenységek szervezése, amelyek a közösség érdekeit szolgálják, cselekvésre készítetnek, lehetővé teszik a büszkeséget a saját közösség sikereire.

A szabadidős tevékenységek közösségfejlesztő feladatai:

- 👍 Jó kapcsolat kiépítése az adott korosztállyal, a szülőkkel, valamint a tevékenységet segítő szakemberekkel
- 👍 Olyan közösségek létrehozása, amelyek nemcsak befogadják, hanem tevékenységük által elérhetővé, élővé teszik kulturális örökségünket
- 👍 A csoportban végzett közös munka során az önismeret, önfegyelem erősítése, a társak elfogadása, elfogadtatása
- 👍 Az egyes tevékenységformák tematikájának meghatározásakor vegyük figyelembe az életkori rétegspecifikus jellemzők mellett az egyedi, személyiséghez alkalmazkodó kapcsolatteremtési módokat
- 👍 Tartós aktivitásra ösztönzés, pozitív érzelmek átélése és életmód kialakítására törekvés
- 👍 Kapjanak kellő mélységű támogatást a tanulók a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzéséhez
- 👍 Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére törekvés jelenjen meg

6.3. Az iskola egészségnevelési és sport programja

*EGÉSZSÉGES, KULTURÁLT, ÖNMAGÁRA IGÉNYES, SPORTSZERETŐ, POZITÍV
BEÁLLÍTOTTSÁGÚ, NYITOTT EMBEREKET NEVELÜNK.*

Az iskola egészségnevelési programja

Az egészséges élet védelme, a helyes életvitelre nevelés intézményünk **alapvető célja**.

A felgyorsuló életritmust követve kell elég figyelmet fordítanunk az egészségünkre, s annak fejlesztésére, a sportra, a pihenésre. Az egészségfejlesztés egy folyamat, amely képessé teszi az embereket, s iskolánk tanulóit arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák. Az egészségfejlesztés átfogó társadalmi és politikai folyamat, mely nemcsak az egyének képességeinek és jártasságának erősítésére irányuló cselekvéseket foglal magába, hanem olyan tevékenységeket is, amelyek a társadalmi, környezeti és gazdasági feltételek megváltoztatására irányulnak azért, hogy azoknak a köz-, és az egyén egészségére gyakorolt hatása kedvező legyen. Ez a folyamat, képessé teszi az embereket az egészséget meghatározó tényezők felügyeletére és ezáltal egészségük javítására. Ahhoz, hogy egy alapvető igény kialakuljon az egészséges életmódra, már kisgyermekkorától a mindennapok részévé kell, hogy váljon a test és a lélek egészségének ápolása. Az egészségfejlesztés fő feladata egy általánosan érvényes egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése, és szemléletváltoztatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

Mivel a gyermekek alapvetően egészségesek, ezért a fő hangsúlyt a prevencióra kell fektetnünk. Az elsődleges prevenció a betegségeket előidéző tényezők korai felismerésére és elkerülésére irányuló tevékenység, ami a veszélyeztetett emberekre irányul.

Az egészségfejlesztés, és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartozik például az egészséges táplálkozás, az aktív szabadidő eltöltés, a mindennapos testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, fenntartása, a családtervezési módszerek, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése, a járványügyi és étel-miszer biztonság megvalósítása.

Az iskolánknak is e fenti prevencióban van jelentős szerepe, így az egészségnevelési feladatok meghatározásánál is e területekre kell a hangsúly fektetni. Ezért tehát ***Meg kell tanítanunk a gyermeket a helyes életviteli szokásokra.***

Fontos, hogy az egészséges életet a mindennapok részévé tegyünk, és példát mutassunk a gyermekeknek. Hiszen a gyerekek és fiatalok idejük nagy részét az iskolában töltik. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat.

Az iskolának a gyerekekre gyakorolt hatása többretegű, összetett kommunikáció. Egyrészt létezik egy nyíltan megfogalmazott oktatási-nevelési terv, másrészt ezzel összefüggésben vagy ettől független módon ható ún. „rejtett tanterv”, mely az iskolai mindennapok velejárója, amelyben az iskola tárgyi környezete, az emberi viszonyok minősége egyaránt tükröződik.

Az iskolánk, más társadalmi intézményekkel és szereplőkkel állandó kölcsönhatásban hatást gyakorol szűkebb és tágabb környezetének kapcsolatrendszerére, a környezet viselkedésére.

Mindezeket figyelembe véve tehát, az iskolánk és az óvodánk, a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben módunk és lehetőségünk nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásformáinak kialakítására és begyakorlására.

Fontos hangsúlyt fektetünk a kortársak megelőző szerepére is, hiszen jól tudjuk, hogy a korai életszakaszokban jelentkező, aggodalomra okot adó, egészséget veszélyeztető magatartásformák az esetek nagy százalékában a kortársak nyomására, hatására jelennek meg. Az első cigaretta elszívása, az első részegség (az első pohár alkoholt a legtöbb magyar gyermek otthon issza meg, a szülei társaságában!), az első illegális droghasználat: mindegyik a társas tevékenység részeként történik meg. A serdülőkorú fiatalok számára a felnőttél (szülőnél, tanárnál) lényegesen hitelesebb a kortárs, aki éppen ezért sokkal jelentékenyebb véleményformáló hatással is van. Ezért igyekszünk olyan programokban részt venni, amelyek a kortárshatásokra épülnek, és kiképzett kortárssegítők közvetítésével igyekeznek az egészségfejlesztés jelentőségét a fiatalokhoz eljuttatni. Valamint arra próbálják megtanítani a gyerekeket, hogy **képessé váljanak nemet mondani** Különösen fontos ez az ún. kényes témák területén, ilyenek pl. a szexuális kultúra fejlesztése, az AIDS prevenció, a dohányzás-, alkoholfogyasztás-, kábítószer használat megelőzése, stb.. Ez persze leginkább iskolánk felsőbb évfolyamain hatásosabb a korban hozzájuk nagyon közel álló kortársoktatók tevékenysége.

Az egészséges életmódon a biológiai mentális-szociális jólétet és biztonságot értjük.

- 👉 **Biológiai** tényezők: táplálkozás, mozgás, testápolás, szexualitás.
- 👉 **Mentális** tényezők: primer szocializáció lezajlása, társas kapcsolatok
- 👉 **Szociális** tényezők: anyagi biztonság, egészségügyi ellátás, családvédelem

Általános céljaink:

Táplálkozás:

- 👉 rendszeresség és tudatosság kialakítása, pl.: mindig azonos időpontban történjen az étkezés kulturált körülmények között,
- 👉 az életkornak megfelelő mennyiségű és minőségű táplálék biztosítása, pl.: fehérjében gazdag, szénhidrátban és zsírban szegény étrend,
- 👉 a megfelelő információ közlése ahhoz, hogy a tanuló önállóan is el tudja dönteni, hogy mi az egészséges és mi nem, pl.: egészségnevelési órákon meghívott és iskolai előadók által tartott foglalkozások,
- 👉 káros táplálkozási szokások tudatosítása, otthonról hozott negatív minták korrigálása.

Mozgás:

- 👉 a kényelmesedő élet testsilányító hatásának tudatosítása,
- 👉 célunk kialakítani az alapvető igényt a mindennapos testmozgásra mind tanórai, mind tanórán kívüli sportolási lehetőségekkel,
- 👉 fontos, hogy testmozgással ellensúlyozzuk az erős szellemi megterhelést, ezért a kevés testnevelés óraszám mellett a fennmaradó tanítási napokon, tanórán kívüli sporttal biztosítjuk a testmozgás lehetőségét.

Testápolás:

- 👉 tudatosítjuk a tanulóknak a testi higiénia fontosságát, a testápolás elmulasztásának kockázatát, és biztosítjuk a testápolás lehetőségét (pl.: a testnevelési órák utáni tusolást, és az étkezések előtti-utáni, valamint a WC használat előtti-utáni kézmosást),
- 👉 előadásokat szervezünk a témával kapcsolatban az egészségnevelési órák keretében.

Szexualitás:

- ☞ a szexuális nevelést az érzelmi nevelésen keresztül közelítjük meg. Hangsúlyt fektetünk a felelősségérzet kialakítására, pl.: előadásokat és fórumokat szervezünk, ahol a tanulók választ kaphatnak a kérdéseikre,
- ☞ törekszünk az életkornak megfelelő szexuális felvilágosításra.

Mentális szinten:

- ☞ Képet adunk a gyerekeknek az alapvető viselkedési normákról, a valódi emberi értékekről. Ez főleg a tanári példamutatáson és a pedagógus személyiségén keresztül történik. Ugyanakkor példaként állítjuk a megfelelő viselkedésű tanulókat.
- ☞ Biztosítjuk a tanulók optimális intellektuális és érzelmi fejlődését. Ennek eszközei a kötetlen tanár-diák beszélgetések, a közös kirándulások, színház látogatások, közös iskolai programok.
- ☞ Megtanítjuk a gyermekeket harmóniában élni önmagukkal és a környezetükkel. Erre a személyes példamutatásban, az önismereti csoportok szervezésében és a kirándulásokban rejlő lehetőségeket aknázzuk ki.
- ☞ Elősegítjük a másság elfogadását példamutatásunkkal.
- ☞ Figyelembe vesszük a serdülőkori változásokat oktatásunk során.
- ☞ Tudatosítjuk, hogy az egyént a társas kapcsolatok segíthetik át a krízisen, ezért erősítjük az osztályközösséget.
- ☞ A szocializáció esetleges hibáit megpróbáljuk korrigálni, ebben is a pedagógus személyisége segíthet.
- ☞ A testi higiénia alapvető belső késztetés legyen (étkezés előtti kézmosás, étkezés utáni fogmosás).
- ☞ Kialakítjuk az igényt a mindennapos testmozgásra, és ezt biztosítjuk is tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokkal. Az eredményt, a fejlődést a testnevelés órákon ősszel és tavasszal teljesítményteszttel mérjük. A motivációt a hagyományosan megrendezett környékbeli versenyeken való részvétellel biztosítjuk.

- ☝ Kialakítjuk a természet szeretetét, a természetjárás igényét, a szakkörök, a tanítás utáni foglalkozások a tanulmányi kirándulások és a tájékozódási futó versenyek révén.
- ☝ Már tudományos ismereteket is közlünk az emberi testről és az egészséges életvitel mikéntjéről. Ezeket az ismereteket összekapcsoljuk a mindennapi élettel. Iskolai szintű egészségügyi versennyel ellenőrizzük az eredményt.
- ☝ A mentálhigiénés nevelést, melynek fő színtere az osztályfőnöki óra, már itt elkezdjük.
- ☝ Szorgalmazzuk a stresszkerülő viselkedést főleg személyes példamutatással és a megfelelő gondolati háttér biztosításával, például tanórák keretén belüli beszélgetésekkel („**Jutalmazó iskola**”).

Az iskola sportprogramja.

Az iskolasport magába foglalja az iskola tanulóinak testnevelési és sporttevékenységét, a tanórai és a tanórán kívüli, iskolában végzett sporttevékenységet éppúgy, mint az iskolán kívüli keretekben végzett testgyakorlást, testedzést és játékokat, versenyeket, mozgásos alkalmakat.

A sport a helyes életmód kialakításában, az egészségmegőrzésben, a betegségek megelőzésében tölt be fontos szerepet. A koordinációs és a kondicionális képességek fejlesztésével ellensúlyozza a tanulók szellemi terhelését, alkalmasabbá teszi őket az életszerű, szokatlan helyzetek megoldására. Feladata a gyermekek nagy mozgásigényének, játékigényének kielégítése, a testalkati torzulások kialakulásának megelőzése.

Iskolánkban a következő tevékenységekkel biztosítjuk minden tanuló számára a mindennapi testedzés lehetőségét:

A testnevelés tanórán kívüli keretének egy speciális mozgásformája az **úszásoktatás**, illetve az úszás lehetőségének biztosítása. Ez a program a mindenkor kedvezményes belépő szülők általi, az utazási költség a fenntartó általi finanszírozással valósul meg a Pusztamérgesi Tagintézményben. Ruzsán a tanítási idő után két hétben.

A tanórán kívüli sportköri tevékenység szorosan kapcsolódik a testnevelési órák főbb céljaihoz: a sportot, a testedzést kedvelő, kiegyensúlyozott, a nehézségeket megoldó, az egészség értékeit felismerő, megbecsülő ifjúság nevelése.

A cél elérése érdekében folytatott tevékenységeinknek alkalmazkodni kell a tárgyi és személyi feltételekhez. Jelenlegi feltételeinknek megfelelően a következő sportágakban tevékenykedhetnek tanulóink:

- 👍 Játékos sportfoglalkozások alsó tagozatban, versenyzés körzeti szinten,
- 👍 labdarúgás: 1-8. évfolyamos fiúk: versenyzés körzeti szinten,
- 👍 kézilabda: 5-8. évfolyamos lányok: versenyzés körzeti szinten,
- 👍 ugrókötel: 1-8. évfolyamosoknak: bemutatók, versenyek településen kívül is,
- 👍 tájékozódási futás: 5-8. évfolyamosoknak: versenyzési lehetőség /megyei és országos szinten /,
- 👍 atlétika: 1-8. évfolyamosoknak: versenyzési lehetőség: körzeti és megyei szinten,
- 👍 1-2 alkalommal műjégpálya látogatást szervezünk Szegedre.
- 👍 A mindennapos mozgás lehetőségének igen nagy teret biztosítunk a szünetekben azzal, hogy a szervezeten tartott sportfoglalkozásokhoz igazodva, megfelelő sportszereket biztosítunk a mozogni vágyóknak (pl. kosárlabda, foci, ugrókötel, röplabda, pingpong asztal). Ezekre a mozgásformákra minden szünetben a gyerekeknek lehetősége van.

Programjaink megvalósításához számítunk az önkormányzat éves támogatására, szülői támogatásokra és pedagógusaink segítségére. A tagintézményben sportegyesület működik együttműködési megállapodással, a székhelyen iskolai sportkör működik. Az anyagi terhek enyhítésére a lehetséges pályázatokat mind két intézmény kihasználja.

6.4. Az iskola környezeti nevelési programja

A település és a régió, a helyi értékek

A települések természeti, társadalmi, gazdasági helyzete:

Pusztamérges és Ruzsa Csongrád-megye nyugati peremén, a Kiskunságon lévő mezőgazdasági jellegű települések.

Döntő a szőlő, a gyümölcs és a zöldségfélék termesztése. Pusztamérges község ünnepe a Szüreti fesztivál is ehhez kapcsolódik.

Intézményeink olyan településen működnek, ahol a környezet- és természetvédelem önkormányzati és lakossági szinten kiemelt tényező. Mindkét település volt a „Virágos Magyarországért” verseny falu kategóriájában első helyezett. Pusztamérges 1997-ben a „Virágos Európáért” 3. helyezette lett. „Európai falufejlesztési díjat” nyert a falu rendjének, infrastrukturális hálózatának, környezet- és természetvédelmi valamint közoktatási fejlesztő tevékenységéért. Mindez arra kell ösztönözze a közoktatási intézményeket, hogy kezeljék **kiemelt szempontként** a mindennapok gyakorlatában **a környezet- és természetvédelmi nevelést**. Ruzsa Község 2004-ben „Virágos Magyarországért” 1. helyezette lett, míg 2005-ben a „Virágos Európáért” 3. helyezette lett.

Pusztamérges község közigazgatási területén 1995. májusában az önkormányzat egy 60 hektáros vízi életközösséget – **Pusztamérgesi-láperdő** – néven, valamint egy 40 hektáros homokpusztát – **Mérgesi-pusztá** – néven helyi védettségű területté nyilvánított

Ezen területek élővilágának alapos megismerését tűzte ki céljául a helyi általános iskola. Az érdeklődő tanulók részére szakkört szerveztünk.

Anyagi források

A szükséges anyagi forrásokat a következő területekről biztosítjuk:

- ☞ Költségvetési támogatás a fenntartótól.
- ☞ Hulladékgyűjtés bevétele.
- ☞ Pályázatok.
- ☞ Szülői hozzájárulás adott esetre.

Alapelvek, célok, módszerek

A környezeti nevelés alapelveit, céljait tartalmazza az egyes pedagógiai szakaszokra vonatkozóan a 4.3. Az általános iskola alap és kiemelt feladatai. című fejezet. Ezeket a célokat az alábbi módszerekkel tervezzük iskolánkban megvalósítani:

Szempontok a módszerek kiválasztásakor

Mivel iskolánk tanulói 6-10 éves korosztályba tartoznak fontos, hogy az adott tanulócsoportban az alábbiakból a megfelelő módszert válasszuk.

- ☞ alkalmazkodjanak az életkori sajátosságokhoz

- 👍 vonjanak be minél több tanulót
- 👍 az iskola keretein túl is legyenek hatással
- 👍 a természetbe szervezett tevékenységek száma a lehető legtöbb legyen
- 👍 alapvetően pozitív szemléletet tükrözzenek, kerüljük a katasztrófapedagógiát
- 👍 a lakóhelyi vagy közeli konkrét példára alapozzanak, kötődjenek a napi élethez
- 👍 nyújtsanak sok élményt a tanulónak
- 👍 az érzelmeken át hassanak
- 👍 a személyes megtapasztaláson alapuljanak
- 👍 együttműködésen alapuljanak (tantestület, egyéb iskolai dolgozók, külső szövetségek, szülők stb.)
- 👍 alapozzanak a korosztály kíváncsiságára, versenyszellemére, öntevékenységre, megismerési vágyára, korszerű technikai ismeretére
- 👍 legyen bennük sok játékos elem.
- 👍 a fokozatosság alapelve

Lehetséges módszerek

Tanulmányi kirándulás

- 👍 Tavaszi osztálykirándulásokra való felkészülések alkalmával tervszerűen készülünk az útvonal természeti értékeinek megismerésére, hogy a helyszínen tudatosan tanulmányozhassuk azokat.
- 👍 Törekszünk arra, hogy minden tanulónk eljuthasson a Szegedi Vadasparkba és az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékhelyre.

Zöldesítés

- 👍 Községeink közterületeinek virágosításába és fásításába bekapcsolódunk.
- 👍 Óvjuk, és lehetőségünknek megfelelően továbbfejlesztjük az iskolaparkunkat.

Hulladékgyűjtés

- 👍 Tanévenként ősszel és tavasszal szervezünk hulladékgyűjtést. Papír és fémhulladékot gyűjtünk, az elszállítást megszervezzük. A bevételt az iskolai diákönkormányzat kezeli, és iskolai közösségi célokra fordítjuk.

- ☞ A fenntartó önkormányzat által megteremtett szelektív hulladékgyűjtéshez iskolai szinten is bekapcsolódunk.
- ☞ Megteremtjük annak lehetőségét, hogy a tanulók az iskolában megfelelő helyen összegyűjthessék a veszélyes hulladékot képező használt szárazelemeket. Elszállításáról gondoskodunk.

Vetélkedők, tanulmányi versenyek

- ☞ Az érdeklődő, ambiciózus tanulókat ösztönözzük arra, hogy vegyenek részt helyi, regionális és országos versenyeken.

Jeles napok

- ☞ Az iskola éves munkatervének megfelelően részt veszünk a környezeti neveléssel kapcsolatos jelese napok rendezvényein.

Kézműves foglalkozás

- ☞ A természet adta anyagokat (termések, levelek stb.) felfelhasználásával különböző díszeket, kompozíciókat készíthetünk, amellyel iskolánk dekorációját gazdagíthatjuk.

Diákönkormányzati Nap (DÖK)

- ☞ Az iskolai programnak szervezünk környezet-egészségügyi részét is.

Sportnap

- ☞ Az iskola sportnapjainak megszervezésekor kiemelt gondot fordítunk a környezeti nevelési szempontokra.

Napközis szabadidős foglalkozások

- ☞ A tanulmányi idő megkezdése előtt sétákat teszünk a közvetlen környékünkön. Alkalom az évszaki változások megfigyelésére, gyűjtőmunkára.

Látogatások:

- ☞ A kirándulási programoknak legyen része állatkertben, múzeumban, botanikus kertben tett látogatás. De érdekes lehet egy adott tanulócsoport látogatása pl. egyik osztálytársuk tanyáján is. Ezek során előre megadott szempontsorról buzdítuk a gyerekeket az önálló felfedezésre, az ismeretek önálló feldolgozására. Élményeiket írásos munkában összegezzék. A legjobbak kerüljenek faliújságra!

Településismereti program

- ☞ A diákönkormányzattal való együttműködés keretében szervezünk olyan programokat, amelynek során megismerhetik a gyerekek Pusztamérges és Ruzsa külterületét, különös tekintettel a helyi természetvédelmi területekre. Ezek kapcsolódhatnak rendszeres őszi akadályversenyeinkhez, szakköri foglalkozásokhoz vagy az iskolánk tájfutó sportcsoportjának munkájához. Az eseményeket fényképekkel dokumentáljuk és kiállítjuk.

Kiállítások

- ☞ Rendezünk iskolánkban nyitott, a nagyközönség által is látogatható környezetvédelmi kiállításokat pl. környezetvédelmi témában rendezett rajzkiállítást egyik jeles naphoz kapcsolódóan.

Iskolai zöld médiumok

- ☞ Az iskolai könyvtárunkban tovább gyarapítjuk a környezeti témakörökkel foglalkozó könyveket, folyóiratokat, videofilmeket. Ezeket közös foglalkozásokon megnézzük és megvitatjuk.
- ☞ Iskolánkban külön faliújságunk van, amelyen aktuális, vagy különös érdeklődésre számot tartó cikkeket, híreket jelentetünk meg.
- ☞ Buzdítjuk diákjainkat az önálló gyűjtőmunkára, s azok közzétételére diáktársaik tájékoztatásához, példamutatásához.

Média

- ☞ Fontosnak tartjuk, hogy az iskola környezetvédelmi tevékenysége ismert és elismert legyen a helyi, illetve tágabb közösségben. Ezért tartjuk a kapcsolatot a helyi, illetve kistérségi kiadványok szerkesztőivel, és gondoskodunk az érdemi események, feltárt problémák, eredmények megismertetéséről.

Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel

- ☞ A legfontosabb, hogy önkormányzataink környezetvédelmi terveivel, intézkedéseivel megismerkedjünk és megtaláljuk azokat a kapcsolódási pontokat, amelyekben a tanulók is segíthetik a megvalósítást, népszerűsítést.

Szülői értekezletek:

- ☞ Utaljunk a környezetkultúra néhány fontos és aktuális elemére.

Községvirágosítás, verseny:

- ☞ Ősszel kapnak oklevelet és jelképes díjat azok a lakók, akiknek kiskertje, utcarésze tavasztól ősziig a legszebb, legvirágosabb volt. A zsűrizés és díjazásban a tanulók véleménye is szerepel.

6.5. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Valamilyen **tehetség minden gyermekben van**. Ezt **kell időben felismerni és fejleszteni** ahhoz, hogy a tanuló összértékelése az iskolában ne torzuljon el, társai között teljes értékűnek érezhesse magát, pályaaorientációja folyamatosan alakuljon, erősödjön.

A tanulók előképzettsége, otthoni környezete, családjuk iskolával szembeni igényessége és elvárásai tekintetében a különbség igen nagy és várhatóan tovább növekszik. Ilyen körülmények között csak az alaptevékenységbe épített differenciálással oldható meg a tehetségéhez, képességéhez igazodó egyenletes terhelés. Az évfolyamon a felzárkóztató órák száma biztosítja, hogy a lassabban haladó, szerényebb előképzettségekkel rendelkező, tanulási nehézségekkel, zavarokkal küszködő tanuló is reális eséllyel tanuljon, s biztosan elsajátíthassa az önálló tanuláshoz szükséges alapkészségeket. Ezzel párhuzamosan tanulhatnak idegen nyelvet az alapkészségek elsajátítása terén sikeres, egyenletes szorgalmú tanulók.

A mindennapos testnevelés az egyenletes fizikai terhelés a testi fejlődés alapfeltételét biztosítja. A tehetséggondozást e téren a versenysport lehetőségei, a hátrányos helyzetben lévők segítségét (ha van) a gyógytestnevelő foglalkozásai szolgálják.

A fentiekhez kapcsolódnak a tanóra differenciálás eszközei:

- ☞ egyéni házi feladatok,
- ☞ kiselőadások,
- ☞ csoportbontások.

Ezt a célt szolgálják a tanulmányi versenyek, a szakkörök, a pályázatok. Külön lehetőség az egyéni felzárkóztatás. Mindezek tervezésében, az évente változó - s esetenként csak tanév közben kikristályosodó - feladatokban alapot adnak programunk évente tervezhető órái.

6.6. Gyermek - és ifjúságvédelmi feladatok

A gyermekvédelem a gyermeki szükségletek és a gyermeki jogok kielégítése. A gyermeki szükséglet lehet szociális és érzelmi. Érzelmi biztonság és elfogadható környezet kell ahhoz, hogy egy gyermekből kiegyensúlyozott felnőtt legyen. Egy ország nemzetközi megítélésében rendkívül fontos az adott országban élő gyermekek sorsa, az adott ország pedagógiai kultúrája. Ahogy van jóléti társadalom, úgy van jóléti gyermekvédelem is, amely függ az adott ország gazdasági helyzetétől, társadalmi berendezkedésétől, pedagógiai kultúrájától (mit vár el a gyermektől és mit tud adni neki).

A gyermeki jogok védelme mindenkinek kötelező, aki a gyermekekkel foglalkozik. Így a gyermekvédelemnek kiemelt szerepe van az óvodákban, iskolákban és minden gyermeket nevelő intézményben. Ezen intézmények pedagógiai alapelveinek meghatározásánál, abból kell kiindulni, hogy:

- ☞ a gyermeknevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia,
- ☞ a **gyermeket** - mint fejlődő személyiséget - **különleges védelem illeti meg,**
- ☞ a **gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben a nevelési és oktatási intézményeknek kiegészítő szerepe van.**

A gyorsan változó és fejlődő világ eseményei hatással vannak a családokra is. A modern életforma megváltoztatja a család szerkezetét, módosítja funkcióját, de ezek ellenére nélkülözhetetlen színtere marad a nevelésnek. A családi nevelést az utóbbi időben több tényező is megzavarja. Ezek közül kimagasló a munkanélküliséggel járó létbizonytalanság, a családokban jelentkező anyagi hiány, az alkoholfogyasztás, a durvaság, a csonka család, a gyermeküket egyedül nevelő szülők. Ezek a családi nevelést zavaró tényezők a gyermek óvodai és iskolai munkájára is kihatnak, általában ott is problémát okoznak. A gyermekekkel foglalkozó pedagógus elsőként észleli a gyermekek körüli problémákat. A gyermek viselkedése, ruházata, elhanyagoltsága, és az ehhez hasonló tünetek alapján kiszűri a hátrányos és veszélyeztetett környezetben élő tanulókat. Fokozott odafigyeléssel meggyőződik arról, hogy alapos-e a gyanúja, igyekszik minél több információt szerezni a gyermek szűkebb és tágabb környezetéről, családi körülményeiről, a vele kapcsolatban lévő emberekről, esetleg a baráti köréről. Ezek ismeretében megpróbál kapcsolatba lépni a gyermek családjával, szüleivel, megnyerni azok bizalmát, és őszinte, együttműködő kapcsolat

kiepítésére törekszik. Feltárja a problémák okát, és azok ismeretében a legjobb pedagógiai tudása szerint a segítségnyújtás módját egyénre vagy családra szabottan dolgozza ki. Segítségére van az ifjúságvédelemért felelős tanár, aki munkájával átfogó, koordináló szerepet tölt be (több gyermekes családok esetében pl. jelentkezik-e a probléma minden gyermeknél...), nagyobb rálátással segíti a mélyebb feltárást, az okok kiderítését, a teendők megválasztását, megtervezését.

A megváltozott körülmények szükségessé tették a gyermekvédelem átalakítását, a családok még fokozottabb segítségét, védelmét. Feladatunk a szülők tájékoztatása az új lehetőségekről, az ügyintézés módjáról. Intézményünkben a gyermekek jelentős része rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül. Ezen felül több család rendkívüli gyermekvédelmi támogatást kap.

Amennyiben a szülőkkel és a családdal nem lehet együttműködni, vagy az együttműködés eredménytelen, akkor szakemberek segítségét vesszük igénybe, elsősorban a gyermekjóléti szolgálathoz, és az állandó lakóhely szerinti önkormányzat gyámügyi hivatalához fordulunk.

A gyermekvédelemért felelős személy:

- ☞ Az intézmény vezetője felelős a gyermek - és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, az egészséges és biztonságos munkafeltételek megteremtéséért, a balesetek megelőzéséért.(a tanulók fogászati, szemészeti és belgyógyászati vizsgálata által)
- ☞ Kiemelt figyelmet fordít a káros szenvedélyek megelőzésére.

A pedagógus kötelessége, hogy

- ☞ a tanulók részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, ezek elsajátításáról meggyőződjön, baleset vagy balesetveszély esetén a szükséges intézkedéseket megtegye,
- ☞ közreműködjön a gyermek - és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárában s megszüntetésében
- ☞ a szülőket figyelmeztesse, ha a gyermek jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.

- ☞ Úgy szervezi és irányítja az iskolát, hogy abban a gyermekek jogai maradéktalanul érvényre jussanak.

A tanuló joga, hogy

- ☞ az intézményben életmódját, pihenőidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával és fejlettségének megfelelően alakítsák ki,
- ☞ személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartás, védelmet kapjon a fizikai és lelki erőszakkal szemben. A tanuló nem vethető alá testi fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.
- ☞ családja anyagi helyzetétől függően - kérelmére - ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésben, tanszerellátásban részesüljön, továbbá, hogy részben vagy egészben mentesüljön a tanulókat terhelő költségek megfizetése alól, vagy engedélyt kapjon a fizetési kötelezettség halasztására vagy részletfizetésre. (A diákönkormányzat egyetértési jogot gyakorol a tanulói szociális juttatások elveinek meghatározásakor, valamint az ifjúságpolitikai célra biztosított pénzeszközök felhasználásakor.)
- ☞ állapotának személyes adottságainak megfelelő megkülönböztetett ellátásban - különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban - részesüljön, a pedagógiai szakszolgálat intézményeihez forduljon segítségért.

Az intézményvezető itt részletezett feladatainak személyesen vagy megbízottain keresztül tesz eleget. A gyermek - és ifjúságvédelmi megbízott tevékenységét az intézményvezető közvetlen irányítása alatt, az éves munkaterv részét képező program alapján végzi.

6.7. Gyermek és ifjúságvédelem felügyelete

Az iskola gyermek - és ifjúságvédelmi tevékenységét - indokolt esetben előzetes egyeztetés nélkül - a fenntartó önkormányzat ellenőrzi.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős minden félév végén írásban összefoglalót készít félévi munkájáról, és ezt ismerteti a nevelőtestülettel.

Az integrációs fejlesztésbe bevont tanulók esetén fontos szerepe van az osztályfőnöknek, aki folyamatos kapcsolatot tart a tanulókkal és a szülőkkel, ezen kívül a gyermekjóléti és

családsegítő szolgálat munkatársaival személyesen, vagy a gyermekvédelmi felelősön keresztül.

6.8. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programunk

Iskolánkban a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése az alábbi tevékenységek során történik:

- 👍 az előzetes felmérések, az óvoda javaslata alapján, kis létszámú első osztály indítása
- 👍 az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulásszervezés
- 👍 napközi otthon
- 👍 az egyéni foglalkozások
- 👍 a felzárkóztató foglalkozások
- 👍 az iskolai könyvtár, a létesítmények és eszközök egyéni és csoportos használata
- 👍 a továbbtanulás irányítása

6.9. Beilleszkedési, magatartási, nehézségekkel összefüggő pedagógia tevékenységünk

A tevékenységi területek szorosan összefüggnek az iskolai élet minden területével. Legfontosabb a problémafeltárás, szükség esetén szakvélemény készíttetése a nevelési tanácsadó munkatársaival. Ezután a szülő és a pedagógus megbeszélése, majd cselekvési program kidolgozása személyre szabottan.

Teendők:

- 👍 Prevenció
- 👍 Családlátogatás
- 👍 Szoros együttműködés az oktatási-nevelési tevékenységben résztvevő tanulókkal, nevelőkkel, szociálpedagógusokkal
- 👍 Rendszeres tájékoztatás és tájékozódás (mulasztásokról, felszerelésekről, magatartásról, órai munkáról)
- 👍 Folyamatos adminisztráció: a problémák rögzítése, intézkedések dokumentálása, visszajelzések alapján intézkedések fogantatosítása

- ☞ Együttműködés a segítőszolgálattal

Alapelveink:

- ☞ Együttműködés minden érintettel
- ☞ Csak komplex hatás hozhat eredményt
- ☞ A problémákat csak akkor továbbítjuk „kívülre” (külső segítő hálózat, család-segítő, és gyermekjóléti szolgálat), ha beavatkozás szükséges (hatósági, szakértői), de a probléma a MIÉNK MARAD, ezért továbbra is kezelni kell.

6.10. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Településeinken a munkanélküliek, a segélyből élők, a szegénynek mondható családok szociális problémái az iskolában tanulási, magatartási és beilleszkedési zavarok formájában jelennek meg. Egyéni foglalkozásokkal, differenciált foglalkozásokkal, korrepetálásokkal, speciális szakemberekhez utalással segítünk ezen.

- Tevékenységi körünkbe tartozik a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációs felkészítése, esélykompenzáció a hátrányok leküzdésére. Az együttnevelés keretében végzett fejlesztés terv szerint történik, amelynek kidolgozása évenként történik.

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése, a szegregációmentes környezet kialakítása, fenntartása alapvető jelentőségű. Az egyenlő bánásmód elveinek betartása intézményünk kiemelt prioritása.

Az egyenlő bánásmód követelményét intézményünkben érvényesíteni kell, különösen:

- a követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás,
- a teljesítmények értékelése,
- a kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,
- a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint
- a nevelésben-oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti:

Valamely személy vagy csoport jogellenes elkülönítése, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban.

Intézményünkben nem működhetnek olyan szakkörök és egyéb tanulói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejáratása, megbélyegzése vagy kirekesztése.

Céljaink:

- 👍 segíteni a tanulók beilleszkedését az iskolai környezetbe
- 👍 segíteni a tanulók ismeretsajátítását
- 👍 biztosítani az egyéni ütemű fejlődést
- 👍 pótolni az iskolai és/vagy családi, társadalmi szocializációs hiányokat
- 👍 komplex személyiségfejlesztés

Hátrányos helyzetű az a tanuló, aki nem a képességeinek megfelelő fejlődési ütemben gyarapodik, bontakozik ki személyisége.

A hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységformák:

- 👍 drog- és bűnmegelőzési prevenciós programok
- 👍 mentálhigiénés programok (vöröskeresztes vetélkedőkre készülés)
- 👍 pályaaorientációs tevékenység (osztályfőnöki órán)
- 👍 tehetséggondozó programok
- 👍 kirándulások osztálykeretben
- 👍 versenyek, hagyományos iskolai rendezvények
- 👍 felvilágosító munka a szülői értekezleten, családlátogatások során, fogadóórán a szociális juttatások lehetőségéről
- 👍 helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése
- 👍 pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon
- 👍 a tankönyvtámogatás elveinek, mértékének meghatározása

Személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerinti nevelés

- A halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban HHH) gyermekek fejlődésének és esélyegyenlőségének elősegítése érdekében az oktatási és kulturális miniszter által kiadott iskolai Integrációs Program szerinti nevelést biztosítjuk.

- Nevelőtestületünk évente legalább két alkalommal megtárgyalja a HHH gyermekek érdekében végzett tevékenységet. Év elején éves programtervet készítünk a HHH gyermekek iskolai integrációja érdekében, év végén pedig összegezzük az eredményeket. Szükség esetén esetmegbeszélést tartunk.
- Célunk, hogy a HHH-s tanulókat segítsük, lehet az tehetséggondozás, vagy felzárkóztatás foglalkoztatáson keresztül
- Pályázati lehetőséget kihasználjuk, ha módunkban áll az útravaló programban pályázunk
- Az együttműködési megállapodás alapján óvoda-iskola munkacsoport működésével segítjük alsós tanulóinkat az óvoda-iskola átmenet enyhítésére
- A munkacsoportok éves munkaterv alapján dolgoznak, melyet a nevelőtestület tanév elején készít el.
- A tanítási év végén önértékelés formájában összegezzük az adott évben a HHH gyermekek integrációja érdekében végzett tevékenységünket.

Az Integrációs Pedagógiai Program működtetése segíti a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítását, illetve megvalósulását.

Tevékenységformák:

- **Differenciált tanulásszervezés**
- **Kooperatív technikák**
- **Projekt-módszer**
- **Tevékenységek központú pedagógiák**
- **Individuális tanulás**

A tanulási-tanítási folyamat során az alábbi lehetőségeket mozgósítjuk a fejlesztés érdekében:

- több lehetőséget biztosítunk a személyes kapcsolatok alakulására, különös tekintettel a pedagógus-diák és a pedagógus-szülő viszonyra;
- nagyobb szabadság megteremtésével adunk lehetőséget a diákoknak idejük szabadabb beosztására, a feladatok közötti választásra;
- az önértékelés, valamint az osztályozás mellett az intézményrészekben árnyalt értékelést is alkalmazunk;
- erősítjük az együttműködést;

- a frontális tanulásszervezést kiegészítjük kooperatív és más tanulásszervezési eljárásokkal, módszerekkel;
- a tananyag problémaközpontú megfogalmazásával és feldolgozásával érdekessé tesszük a gyerekek számára a tanulást, lehetőséget adunk kreativitásuk fejlesztésére.

III.6.5. A tehetséggondozást segíti az IPR program

A tehetséggondozás és felzárkóztatás módszereiben megújuló tanulásszervezési eljárások alkalmazásával tesszük hatékonyabbá a fejlesztő munkát pl.:

- differenciált tanulásszervezés
- kooperatív technikák
- projekt-módszer
- tevékenységközpontú pedagógiák

Sikeresen alkalmazhatók a differenciált tanulásszervezésnek az alábbi formái:

- **individuális tanulás:**

Valamennyi gyerek számára biztosítja az egyéni haladást, figyelembe véve a tanuló sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség- és képességfejlesztési utakat biztosít az ennek megfelelő eszközrendszerrel.

- **kooperatív tanulás:**

A tanulási tartalom elsajátítása, és a készség – és képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók aktívan együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek, és a szociális készségek a kooperatív tanulási módszerrel egyszerre fejleszthetők. (Leghatékonyabb más tanulásszervezési módokkal vegyesen alkalmazva.) Nő az önirányítás szerepe.

- **projekt-módszer:**

Ez az a módszer, amely összefogja mindazt a sok-sok módszert és eszközt, amelyek külön-külön is nagyon sokat segítenek a gyerekek sikeres tanulásában. A projekt a gyerekek érdeklődésére épít, ami kizárja, hogy csak a tankönyvet tanítsuk, lapozzuk és évekig központi vagy irányító tanmenet alapján dolgozzuk fel. A projekt

komplex fejlesztési lehetőség, amely tartalmazza az önálló tanulást, a kutatást az önálló ismeretszerzést és a nagyfokú integrációt.

Feltételek:

• **Tárgyi feltételek:**

- Iskolai könyvtár,
- Fénymásolási lehetőség,
- Számítógép, mint fejlesztőeszköz,
- Videó, zenei anyagok, meghallgatásukhoz, megnézésükhöz szükséges eszközök,
- Variálható tanterem-berendezés a csoportfoglalkozásokhoz,
- Megfelelő tankönyvek és szakmai könyvek (egyszerű alapfeladatokkal, többszintű nehézségi fokkal, szorgalmi és választható feladatokkal).

• **Személyi feltételek:**

A pedagógus:

- gyermekközpontú, együttműködő legyen, minden partnerrel
- legyen képes önművelésre, önképzésre, továbbképzésre a differenciált tanulásszervezéshez,
- jó kapcsolatot alakítson ki a családdal,
- szükség esetén vonja be az ifjúságvédelmi felelőst és a Családsegítő Szolgálat munkatársait.

III.6.6. A kompetenciafejlesztés

A kompetenciafejlesztés keretében:

- Olyan légkör biztosítása, amely ösztönzi a problémamegoldást, a kreativitás fejlődését.
- A könyvtárhasználat, az információszerzés képességének elsajátíttatása (projektfeladatok, gyűjtőmunkák, kutatások, tanulói előadások előkészítése, internet stb.).
- Különösen fontos a szociokulturális hátránnyal rendelkező, tehetséges tanulók fokozott egyéni megsegítése, az eredményesség méltó elismerése, jutalmazása. Mindezek érdekében felhasználjuk a kompetencia alapú oktatás támogató környezetét és eszközrendszerét (differenciált fejlesztés különböző módjait).
- A napközi otthon, valamint a tehetséggondozásra biztosított órák hatékonyabb felhasználása.

- A tömegsport foglalkozások, a mindennapi sportolás feltételrendszerének biztosítása, a testkultúra fejlesztése.
- Versenyeztetési, szerepeltetési, pályáztatási lehetőségek biztosítása, a tehetséges tanulók támogatása.

6.11. Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanuló

A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok hátterében részképességzavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása áll fenn.

A részképességzavarok körébe az iskolai teljesítmények – elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) – elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy tanulási zavarok komplex tünetegyüttese tartozik. A részképességzavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő közömbösség, érdektelenség, amely a nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulással kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződik ki.

A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar megléte esetén az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni, az általánosnál sokkal több cselekvéses tanulási helyzetet igényel. Azok a tanulók, akik súlyos figyelemzavaruk (helyzetidegenség, hibás-hiányos helyzetfelismerés) vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képesség miatt nem tudnak a tanulási szituációba beilleszkedni, állandó személyes kontrollra, megerősítésre szorulnak.

Míg a részképességzavarok gyakran ép érzékszervek esetén is az érzékszervi fogyatékoság (gyengénlátás, enyhe nagyothallás) látszatát kelthetik, addig a hiperaktivitás, a nyugtalanság, a túlmozgások, a figyelemzavar előfordulásakor a tanulók általánosan gyenge képességűnek, értelmi fogyatékosnak tűnhetnek.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési lelassulásának jelei a tanulási, magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál az alábbiak lehetnek:

- ☞ általában érzékenyebbek a meteorológiai változásokra,
- ☞ fáradékonyabbak az átlagnál, nehezen tűrik a zajokat, nehezen viselik el a várakozási feszültséget,
- ☞ gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre,
- ☞ fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat.

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztése

A fejlesztés alapelvei

- ☞ A részképesség zavarral küzdő tanulók inkluzív nevelése
- ☞ Heterogén osztályok, csoportok kialakítása.
- ☞ Egyéni fejlesztési terv alapján történő fejlesztés.
- ☞ Árnyalt szöveges értékelés alkalmazása
- ☞ Motiváció növelése
- ☞ Az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében.
- ☞ A tanuló viselkedésének megismerése (kommunikációjának, önbizalmának, magabiztosságának, önértékelésének, cselekvéses, illetve verbális megnyilvánulásainak) siker vagy kudarc esetén.
- ☞ Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.
- ☞ A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.
- ☞ Indokolt esetben az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb idő biztosítása lehetséges.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésének módszerei

- 👉 páros-, csoport- és egyéni munka,
- 👉 tevékenykedtetés,
- 👉 többszintű feladatadás, ehhez igazodó feladatlapokkal,
- 👉 kooperatív tanulás,
- 👉 szemléltetés,
- 👉 többszintű feldolgozást lehetővé tevő több eltérő nehézségi fokozatra kidolgozott feladatlapokkal,
- 👉 a tanuló teljesítményét önmagához viszonyító, a fejlődést figyelembe vevő értékelés
- 👉 duál órák szervezése

A szakértői és rehabilitációs bizottság határozata alapján a tanórai és a tanórán kívüli egyéni és kiscsoportos fejlesztések

Minden tantárgy tanítása során figyelembe vesszük a fennálló részképesség zavar jegyeit, és egyben segítjük a tanuló tanórai fejlesztése

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat

- 👉 az egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- 👉 a kudarcűrő-képesség növelése,
- 👉 az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai

Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia a tanulási zavarok fogalomkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Háttérben a központi idegrendszer sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódásai találhatók meg, valamelyik dominanciájával. Általában differenciálatlan az aktív szókincs, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzíja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a

fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés.

Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésben jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának folyamata.

Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett lesz, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért fáradékonyabbak a diszgrafiás tanulók.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, és írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás, -írás készséget, fejlessze kifejező képességét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- 👉 a testséma biztonságának kialakítása,
- 👉 a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- 👉 a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- 👉 a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- 👉 az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő, valamint a vizuális és auditív észlelésre alapozó módszerrel,
- 👉 az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- 👉 a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- 👉 az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- 👉 az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

Diszkalkulia

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás, idegen nyelv tanulása) jó színvonala mellett. Háttérben általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás. Nehezítetté válik a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, akadályozott a fogalmak kialakulása, sérülnek a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, illetve zavart szenved az emlékezet és a figyelem.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- 👉 az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- 👉 a testséma kialakítása,
- 👉 a téri relációk biztonsága,
- 👉 a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- 👉 a szerialitás erősítése,
- 👉 segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- 👉 a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- 👉 a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

A kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar

Hiperkinetikus zavarok

Már az első öt évben kialakuló tünetegyüttes, melyet jellemez a tevékenységek csapongása, a figyelmetlenség, a nagyfokú impulzivitás, a szabályok gyakori megszegése, megfontolatlanság, többszöri konfrontálódás a társakkal. Gyakori a kognitív működések zavara, illetve a nyelvi és motoros képességek fejlődésének késése. Másodlagos szövődménye az aszociális viselkedés és csökkent önértéktudat.

Magatartási zavarok

Jellemzői a visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartássémák. A viselkedés erősen eltér az adott életkorban elvárhatótól, a szociális elvárásokat durván áthágja. Sokkal súlyosabb lehet, mint egy gyermekcsíny vagy egy serdülőkori lázadás és hosszan tart (hat hónap vagy annál hosszabb ideig). Jellemzi még: nagyfokú harcoság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, fenyegető erőfitogtatás, indulatkitörések, iskolakerülés, hazudozás.

A hiperkinetikus vagy magatartási zavarokkal küzdő tanulók kezelésében elsősorban a szakmai szolgálatok által nyújtott segítségre hagyatkozunk. Emellett segítséget nyújthat a pedagógusok módszertani felkészítése. Ennek érdekében a nevelőtestület tagjait szakmailag megfelelő továbbképzésekben kell részesíteni.

7. Szakrendszerű illetve nem szakrendszerű oktatás

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény előírásait módosította a 2003. évi LXI. törvény, amely előírja, hogy a kötelező tanórai foglalkozások 25-50%-ában nem szakrendszerű oktatást kell szervezni az 5-6. évfolyamokon. A kt. 2006. évi LXXI. törvénnyel történt módosítása a *nem szakrendszerű* oktatásra az 5-6. évfolyamokon felhasználható időkeretbe bevonja a kötelező tanórai foglalkozások mellé a nem kötelező tanórai foglalkozásokat is. A kt. 133.§ (1) bekezdése alapján, az ötödik évfolyamon első ízben a 2008/2009. tanévben, majd azt követően az ötödik - hatodik évfolyamokon felmenő rendszerben kell megszervezni a *nem szakrendszerű* oktatást.

Iskolánk a *nem szakrendszerű* oktatást 10-15 % -ban határozza meg. Tehát az 5., és a 6. évfolyamokon is hetente minimum 3 órát, maximum 6 órát használunk fel melynek meghatározása tanévnyitó értekezleten történik.

Kiemelt fejlesztési irányok, célzott készség - képesség területek a 10-12 éves korú tanulók vonatkozásában a következő alapkészségek: olvasáskészség, íráskészség, elemi számolási készség, elemi rendszerező képesség és elemi kombinatív képesség.

- Az **olvasáskészség**, vagyis a szövegértő, élményszerző olvasás kritikus feltétele az optimálisan fejlett, optimális használhatóságú olvasáskészség (olvasástechnika).
- Az **íráskészség** a kézírással működő írásbeli kifejezés, közlés kritikus feltétele, amely a tevékeny iskolai tanulás ma még nélkülözhetetlen eszköze.
- Az **elemi számolási készség** összefoglaló megnevezés alatt a számírás készségét, a mértékegység-váltás és a négy alapművelet 100-as számkörbeli készségeit értelmezzük.
- Az **elemi rendszerező képesség**, az elemi kombinatív képesség

A helyi tanterveknek az 5-6. évfolyamos *nem szakrendszerű* oktatásszervezés okán történő átdolgozásakor kiemelt figyelmet fordítunk az alábbiakra:

- az önálló tanulás, a jegyzetelési technikák tanítására 10-12 éves korban,
- az információszerzés-, és feldolgozás (forrásból tájékozódás, szelektálás, rendszerezés, felhasználás, új kontextusban alkalmazás) képességének fejlesztésére,
- a kommunikációs képességek (Pl.: műfajok ismerete, értése, nyelvhelyessége, helyesírása, alkotása hétköznapi helyzetekben) erősítésére,
- a szociális kompetenciák fejlesztésére,
- a térbeli, időbeli, mennyiségi viszonyokban való pontosabb tájékozódásra.

Céljaink a magyar nyelv és irodalom tantárgy *nem szakrendszerű* oktatáshoz

- legyen képes adekvát megnyilvánulásokra: köszönés, megszólítás, kérdés, kérés, társalgás, tájékoztatás
- tudjon spontán helyzetben köszönni, ismeretlen szituációban megszólítani, kérni és tájékoztatni
- legyen képes dramatikus játékokban megfelelő beléptetéssel, a közönség által jól hallhatóan, a mondat típusoknak megfelelő intonációval elmondani a szöveget
- értse meg az egyszerű metakommunikációs jelzéseket
- tudja a szavak jelentéshordozó szerepét, toldalékolását, a mondat- és a szövegalkotás elemi szabályait, a beszélői szándék kifejezésének módját, illetve annak megértését
- képes az életkorának megfelelő egy oldalnyi szöveget néma olvasás útján megérteni és saját olvasata szerint, értelmezni azt
- képes a szövegben egyszerű összefüggéseket felismerni, a fontos információkat kiemelni
- tud ismert tartalmú szövegről felkészülés után emlékezetből tömörített összegzést adni
- tud az olvasottakról véleményt nyilvánítani
- rövid szöveget nyomtatott és folyóírással mások számára jól olvashatóan, betűkihagyás és betűcsere nélkül képes írni
- adott vagy választott témáról egy - másfél oldal terjedelmű, értelmes összefüggő szöveget tud leírni
- jelzi a szó- és mondat határokat. A mondatvégi írásjelek közül megfelelően használja a pontot és a kérdőjelet.

Begyakorolt szókészletben helyesen jelöli:

- a magán és mássalhangzók időtartamát,
- a tulajdonnevek kezdőbetűjét,
- a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokat,
- a "j" hangot,
- helyesen írja az igekötős igék gyakori eseteit.
- hibátlanul választja el az egyszerű szavakat.

Céljaink a matematika tantárgy *nem szakrendszerű* oktatáshoz

Matematikából a kezdő szakasz feladata az alapvető matematikai ismeretek elsajátítása, a problémamentes továbbhaladás biztosítása az oktatás keretében. Az alapozás a matematika kiemelt témaköreiben az ismeretek koncentrikus és spirális bővülését segíti elő. Ezért kiemelten indokolt kezelni azokat a tanítási tartalmakat, amelyekre a következő iskolaszakasz tananyaga épül:

- a természetes szám fogalmát kiépíteni a tízezres számkörben,
- segíteni a biztonságos eligazodást a tízes számrendszerben,
- a négy alpművelet biztonságos alkalmazása,
- fejleszteni a biztonságos szám- és műveletfogalomra épülő számolási készségeket,
- formálni kell a sík- és térbeli tájékozódási képességet,
- Szöveges feladatok értelmezése, megértése
- A feladatok megoldása előtti egyszerűsítések felismerésének hangsúlyozása
- alakzatok megismerésével, formai és mennyiségi tulajdonságok felismerésével, egyszerű transzformációkkal kialakítani a geometriai szemléletet.

Az ötödik évfolyamon a természetes számok témakörében nagyon fontos feltárni a számfogalombeli hiányosságokat (a számok alakja, összehasonlítása, kerekítése, ábrázolása számegyenesen). A műveletvégzés szintjét, a méréseket és mértékváltásokat (idő, tömeg, hosszúság, űrtartalom). A hiányok pótlására a tanév első hónapjaiban feltétlenül szükség lehet, hogy a számkör bővítésére és műveletek tulajdonságainak tudatosítására sor kerülhessen.

A magyar nyelv és irodalom valamint a matematika tantárgyaknál szereplő kiemelkedő feladatokat, az iskola minden nevelője szem előtt tartva alkalmazza a saját tantárgya oktatása során.

Amennyiben lehetőség van rá a *nem szakrendszerű* oktatás iskolai megszervezése során a **magyar, és a matematika órák kettébontásáról, más szinten való tanításáról kell gondoskodni**, ha az elvárt teljesítménytől elmaradók száma indokolja a felzárkóztatást. A "nívócsoporthoz" való foglalkoztatás megszervezése a felzárkóztatásra szorulóknak és az adott tantárgyhoz kötött fejlesztésben élenjárók fejlesztése érdekében történjen. A *nem szakrendszerű* oktatás egyik fontos feladata, hogy kezelni tudja az eltérő tanulói fejlettségi szintet, és megadja a lehetőséget ahhoz, hogy a tanuló beérje társait, felzárkózzon az átlaghoz,

meghatározott időn belül elérje a helyi tanterv elvárt követelmény szintjét. **Azonos időszámban tehetségnevelést végezhetünk a "szakrendszerű" keretben foglalkoztatott tanulókkal.** (párhuzamos óravezetéssel is megoldható a tanulók foglalkoztatása)

Értékelés:

A nem szakrendszerű órákon való minősítést a nevelőtestület érintett pedagógusai értekezleten közös megbeszélésen tanulónként értékeli szöveges formában. A tanulók a félévi és év végi bizonyítványban rész vett bejegyzést kapnak. A szöveges minősítést az osztályfőnökök a szülőkkel ismertetik szülői értekezleten illetve fogadó órákon.

A nem szakrendszerű órák százalékos tantárgyi bontását a nevelőtestület a tanévnyitó értekezleten határozza meg.

8. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszere

Minőségpolitikánk

Az **ÁLTALÁNOS ISKOLA** minden dolgozója a nemzetközi elvárásoknak és színvonalnak is megfelelő minőségű, szakmailag **kiemelkedő munkavégzésre törekszik**. Figyelemmel kíséri az oktatás változó és aktuális fejlődését, folyamatosan beépíti a megszerzett új ismereteket minőségi munkájába. Szakmailag továbbképzzi önmagát, permanens javulásra és javításra ösztönözve munkatársait és környezetének többi tagját is. Támogatja a vallási, politikai, etnikai és ideológiai tekintetben semleges és toleráns szemlélet terjedését, helyesli és igényli az Európai Unió elvárásait, oktatásába beépíti a nemzetközi kapcsolatokat és a nemzetközi ismeretek átadását.

Az **ÁLTALÁNOS ISKOLA** a minőségi szemlélet folyamatos szem előtt tartásával fordul a szolgáltatási folyamatait igénybe vevők felé; együttműködik a szülőkkel, a diákokkal, a fenntartóval, valamint a segítő és ellenőrző szakmai szervezetekkel a szakmai munka, az **ÁLTALÁNOS ISKOLA** legfontosabb küldetése, a diákok oktató-nevelő célú képzésének hatékony és korszerű megvalósítása érdekében.

Az **ÁLTALÁNOS ISKOLA** vezetősége elkötelezettségével, példamutatásával ad irányt a dolgozók szakmai munkájának és fejlődésének, biztosítva az alapvető tárgyi feltételeket az eredményes munkavégzés megvalósításához.

Minőségügyi céljaink

Az általános iskola alapvető minőségügyi céljai:

a diákok és a szülők vonatkozásában:

- ☞ a törvényi előírásoknak megfelelő tantárgystruktúra,
- ☞ a diákok igényeivel találkozó tárgyszerkezet,
- ☞ idegen nyelvek oktatása,
- ☞ művészeti képzés lehetősége,
- ☞ esztétikus és biztonságos iskolai környezet,
- ☞ programok és rendezvények,
- ☞ a tanulói és szülői szervezetek hatékony működtetése,
- ☞ az oktatás színvonalának folyamatos emelése.

a dolgozók vonatkozásában:

- ☞ folyamatos továbbképzés biztosítása,
- ☞ új ismereteket nyújtó összejövetelekre való akkreditáció,
- ☞ közérzetjavító humánpolitikai módszerek alkalmazása,
- ☞ a fluktuáció lehetőség szerinti minimalizálása.

a fenntartó vonatkozásában:

- ☞ a fenntartó elvárásainak naprakész ismerete, s ennek kielégítése,
- ☞ jó munkakapcsolat kialakítása és fenntartása,
- ☞ egymás munkájának segítése.

az ellenőrző és szakmai szervek vonatkozásában:

- ☞ a törvények és szabályozások megismerése és betartása,
- ☞ a külső szabályozókat és belső igényeket egyaránt kielégítő belső szabályozó-rendszer kialakítása és működtetése,
- ☞ a belső ellenőrzés rendszeresítése a hibák kiküszöbölése érdekében,
- ☞ az ÁLTALÁNOS ISKOLA nyitottságának megőrzése.

Az oktató-nevelő munka és a kiegészítő folyamatok

minőségének mérése

A szolgáltatás folyamatainak mérését a minőségügyi rendszerekre vonatkozó szabványok, irányelvek, valamint az **ÁLTALÁNOS ISKOLA Minőségügyi Kézikönyvének** vonatkozó fejezete alapján kell lefolytatni. A mérési módszereket jelen eljárás tartalmazza.

Az **ÁLTALÁNOS ISKOLA** a mérési eljárások, módszerek kialakításánál nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a mérési tevékenység alkalmas legyen a szolgáltatást igénybe vevők követelményeinek kielégítéséhez szükséges folyamatok és a kiegészítő folyamatok minőségének mérésére és figyelésére, illetve annak bizonyítására, hogy a folyamatok biztosítják az **ÁLTALÁNOS ISKOLA** által meghatározott célok elérését.

A folyamatok mérése a diákokon keresztül

A diákok, illetve szüleik elégedettségének mérésére szolgáló módszereket a minőségügyi kézikönyv **ME 02-01** Kapcsolattartás a szolgáltatást igénybe vevőkkel, igényeik és elégedettségük mérése eljárás tartalmazza és részletezi.

A szolgáltatást közvetlenül, vagy közvetve igénybe vevők elégedettségére - figyelembe véve a nem, vagy nehezen befolyásolható külső hatásokat, körülményeket is - adekvát mérőszámot jelent az év közbeni lemorzsolódások, kimaradások mértéke, valamint a közvetlen szülői visszajelzések száma és minősége. Az igazgató nagy figyelmet szentel ezen mutatók folyamatos elemzésének, a szülői reakciók munkába történő visszacsatolásának.

Az oktató-nevelő munka során keletkező tanulói eredmények

mérése

Az 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról, a NAT és a Helyi Pedagógiai Program határozza meg a mérések rendszerét.

Belső mérés:

- 👉 minden elméleti és gyakorlati tárgyból a tananyag alapján év közbeni értékelés,
- 👉 minden évfolyam minden osztályára vonatkoztatva év végi mérés.

Cél:

- 👉 adatszolgáltatás a nevelőtestület számára a tanítás - tanulás folyamatának pillanatnyi helyzetéről,
- 👉 adatszolgáltatás az iskolai oktató-nevelő munka elemzéséhez,
- 👉 visszajelzés a tanár és a tanuló (szülő) számára egyaránt.

A tanterv előírja a pedagógusoknak, hogy a tanév során folyamatosan kell figyelnie, ellenőriznie, mérnie, értékelnie és osztályoznia a tanulók tantárgyi tudását. Ez ötfokú skálán történő értékelést jelent, kivéve a szövegesen értékelt évfolyamokat.

Általánosságban megfogalmazott elv, hogy az értékelés legyen **objektív**, legyen **rendszeres**, legyen **motiváló**, de **ne legyen ítélező** jellegű.

A teljesítménymérés olyan értékelés, ami tulajdonképpen osztályozás. A pedagógiai folyamatban többféle funkciót tölt be:

- 👉 tájékoztatja a pedagógust saját munkájának eredményéről,
- 👉 tájékoztatja a tanulót arról, hogy milyen eredményt ért el a tanulásban,
- 👉 tájékoztatja a szülőket gyermekük tudásszintjéről.

Az osztályozás módjai:

- 👉 szóbeli feleletek,
- 👉 írásbeli feleletek,
- 👉 témazáró feladatlapok,
- 👉 dolgozatok,
- 👉 házi feladatok.

A számonkérés tehát lehet szóbeli és írásbeli.

A *szóbeli számonkérés* az óra elején történik, általában az előző órai anyag számonkérése, majd azt követi az előző tananyagból 2-3 ismétlő kérdés feltétele. Általában 1 órán 2-3 tanuló szóbeli számonkérésére van lehetőség.

Az *írásbeli számonkérés* a témakörök összefoglalása után felmérés formájában, részösszefoglalásokat követően röpdolgozat formájában történik. A felmérés anyagának összeállításakor be kell tartani a fokozatosság elvét: az elején könnyebb feladatokat kell beállítani, majd ezt követik az egyre nehezebb feladatok.

A tanulókat havonta legalább egy jeggyel, a heti 1-2 óraszámú tantárgyak esetében félévente legalább 3 jeggyel értékelni kell. A naplóba és az ellenőrző könyvbe a felmérésekre, szóbeli felelésekre adott jegyet megszerzésekor azonnal be kell írni.

A tanulás és az értékelés kapcsolata: nem lehet eredményesen tanulni értékelés nélkül.

Háromféle értékelési funkciót kell használni:

- 👉 diagnosztizáló (nem osztályozható!),
- 👉 fejlesztő,
- 👉 minősítő.

A *diagnosztikus értékelés* a tanulás kiinduló szintjét állapítja meg, erre az 1. évfolyamon kerül sor, a *fejlesztő értékelés* a tanulási folyamat cél felé haladását biztosítja, a *minősítő értékelés* pedig a tanulás befejező szintjét tárja fel a tantervi követelmények figyelembe vételével.

A diagnosztikus értékelés: Az információszerzés érdekében végzett értékelés akkor hatásos, ha a kidolgozott feladatokat a pedagógus a tanulókkal megbeszéli, javítja, azaz fejlesztéssé alakítja át. Súlyos funkciózavart mutat, ha információszerzés érdekében végzett felmérést minősítésre használja fel. Ez általában az év eleji felméréseknél fordul elő.

A fejlesztő értékelés: nem kaphat szerepet az osztályozás a tanulási (új ismeretek feldolgozása, alkalmazása, gyakorlása) szakaszban. Az osztályozásra csak a teljes tanulási szakasz után kerülhet sor. Értékelésre azonban, amely biztosítja a cél felé haladást, fokozott szükség van. Ebben van a fejlesztő értékelés jelentősége.

Írásbeli munka esetében igen jól használható értékelő eszköz a pontozás, mert számszerűsítve és tárgyyszerűen megragadható módon kifejezi a teljesítmények értékét. Fontos szempont, hogy nem elég az elért pontszámot közölni, hanem az elért és elérhető pontszám arányát is fel kell tüntetni.

A minősítő értékelés: a minősítő értékelésre, azaz osztályozásra a teljes tanulás befejezése után kerül sor.

A gyakorlás mennyisége haladja meg a minősítés mennyiségét. Ez azt jelenti, hogy a tanulót nagyobb mennyiségű feladatra kell „edzeni”, mint amennyit számon kér tőle a pedagógus. A másik szempont az, hogy a tanulókat minőségileg is nehezebb feladatokon kell fejleszteni, mint amilyenek a dolgozatban számukra adottak. **Csak azt lehet osztályozni, amire a tanulók felkészültek.**

Az ellenőrzés módszere:

- ☞ az ellenőrzés büntető jellegű eljárásokkal történő összekapcsolása erős szorongást válthat ki a tanulók körében, ami teljesítőképességüket csökkenti.
- ☞ az ösztönzés módszerének alapformái az elismerés, az elmarasztalás, a jutalmazás és a büntetés rendkívül jelentős szerepet töltenek be.

Az ösztönző eljárásokkal elérhető, hogy a jutalmazó jellegű hatások valamilyen, már meglévő szükséglet kiegészítésével kellemes érzelmi állapotot idézzenek elő, és ez a kellemes érzelmi állapot indítja a tanulót a nevelő által preferált cselekvés, vagy tett megismétlésére.

Ugyanakkor a büntetés jellegű hatások frusztrált, korlátozott, negatív érzelmi állapotot indukálnak. Az egyik legnagyobb pedagógiai hiba a nevelői közömbösség, ami abban nyilvánul meg, hogy a nevelő nem reagál a tanulók magatartási megnyilatkozásaira, teljesítményeire, nem nyújt tehát ösztönző-irányító hatásokat. A közömbösségnél még a bíráló-szidó nevelői magatartás is jobb, míg a legkedvezőbb a buzdító-dicsérő hatások túlsúlya.

Az ösztönzés módszerének formai variációi az alapformákon belül is nagyon gazdagok. Többek között az osztályozás, az osztályzatokon túli szóbeli minősítés, a bírálat, a buzdítás, a szóbeli és írásbeli dicséret. Ösztönző funkciót tölthetnek be a nevelő értékelő, metakommunikatív megnyilatkozásai, gesztusai, arcjátéka is.

Az erős büntetés nem bír ösztönző funkcióval, ellenkezőleg: a tanulóban személyi ellenállás ébred a nevelővel vagy általa tanított tantárggyal szemben.

Természetesen ez nem azt jelenti hogy a büntetés jellegű hatások indokolt alkalmazásának eseteiben is jutalmazó eljárást kellene alkalmazni, hiszen ez szintén zavart okozna a beidegzési folyamatban.

Nagyon jó hatásfokú a *komplex értékelés*, hiszen ösztönző hatású, melyet a jogos elmarasztalás, vagy büntetés eseteiben alkalmaz a nevelő, s amelyben a negatív büntetés jellegű értékelő elemek pozitív, jutalmazó vagy biztató elemekkel egészülnek ki, s a negatív értékelő elemeket instrukció, útmutatás formájában fogalmazza meg.

A szakmai és pedagógiai-pszichológiai felkészültség, általános műveltség, folyamatos önképzés, kifogástalan erkölcsi magatartás, kulturált megjelenés, igazságosság és tapintat a diákkal szemben, ezek azok a személyi értékek, amelyek hitelesítik a nevelő pedagógiai fölérendeltségét.

Mérések:

- 👉 tanév eleji,
- 👉 év közbeni,
- 👉 tanév végi tantárgyi mérések (a helyi vizsgákhoz igazodva).

A szóbeli felelet:

A szóbeli felelet egységes értékeléséhez a következő szempontokat kell a pedagógusnak figyelembe vennie:

Ötöst (5) érdemel az a tanuló, aki saját szavaival önállóan (tanári segítség nélkül), az összefüggéseket felismerve számol be az adott témából.

Négyest (4) érdemel az a tanuló, aki önállóan felel, de az összefüggéseket, szabályszerűségeket kisebb tanári rávezetéssel ismeri fel.

Hármast (3) érdemel az a tanuló, aki feleletkor több segítséget igényel, a rávezető kérdésekre többnyire jó választ ad.

Kettést (2) érdemel az a tanuló, aki csak kérdésekre válaszolva tud számot adni tudásáról. Ismeretei hiányosak.

Egyest (1) kap az a tanuló, aki a tananyagról nevelői kérdések segítségével sem tud számot adni.

Írásbeli felelet

Témazáró feladatlap

A témazáró feladatlapok a követelményrendszernek megfelelő, központilag kiadott, vagy a pedagógus által összeállított feladatsorok.

Írásbeli vizsga

A fentiek célja: ellenőrizni, hogy a továbbhaladáshoz szükséges legfontosabb jelenségek, fogalmak, összefüggések elsajátítása a továbbhaladáshoz elegendő szinten megtörtént-e.

Az egységesség megteremtése érdekében a teljesítmények százalékos értékelése a következő:

1-4. évfolyamokon:

👍 **jeles (5):** 90-100%,

👍 **jó (4):** 75-89%,

👍 **közepes (3):** 55-74%,

👍 **elégséges (2):** 40-54%,

👍 **elégtelen (1):** 0-39%;

5-8. évfolyamokon:

👍 **jeles (5):** 90-100%,

👍 **jó (4):** 75-89%,

👍 **közepes (3):** 60-74%,

👍 **elégséges (2):** 40-59%,

👍 **elégtelen (1):** 0-39%;

Az **Országos Központi** felmérők esetén az ott meghatározott ponthatárokat kell figyelembe venni.

A félévi és év végi osztályzatok kialakítása:

A félévi és év végi osztályzatok kialakítása a Helyi Pedagógiai Programban meghatározott **érdemjegy** mennyiség alapján történik. Ezek **átlaga adja a jegyet**. Amennyiben nem egyértelmű a döntés, úgy az alábbiak szerint jár el az **ÁLTALÁNOS ISKOLA**:

👍 a témaköri felmérések érdemjegye döntő a kétes jegyek esetében (3,5 feletti átlagnál).

A Helyi Pedagógiai Program bevezetése után évenként ellenőrzi az **ÁLTALÁNOS ISKOLA** annak megvalósulását és az évenkénti méréseken alapuló tapasztalatokat figyelembe véve ötévenként, vagy az OM egyéb rendelkezései alapján a szükséges változtatásokat eszközli.

8.1. A folyamatok minőségének mérése a pedagógusok munkájának értékelésén keresztül

A pedagógusok munkájának mérése közvetlen módon

A minősítés célja minden esetben az, hogy **a pedagógus jobban végezze a munkáját**, vagy **megerősítést kapjon** arról, hogy eddigi munkavégzése megfelelő.

A nevelő munkájának megítélésének alapjai (az értékelés alapjául szolgáló részletes minősítő lapot az **ME 05-02/M01** A dolgozók értékelésének szempontjai melléklet tartalmazza):

- ☞ *tanórai* munkája,
- ☞ *tanórán kívüli* munkája.

A tanórai munka értékelésének alapjai:

- ☞ felkészültség,
- ☞ rátermettség,
- ☞ óravezetés,
- ☞ eredményesség,
- ☞ gyerekekkel való bánásmód,
- ☞ hivatástudat,
- ☞ órakezdés, befejezés pontossága,
- ☞ füzetek ellenőrzése (írásmunkák).

A tanórán kívüli munka értékelésének alapjai:

- ☞ szaktárgyi versenyekre való felkészítés - eredményesség,
- ☞ kulturális seregszemlén (versmondó verseny, Ki mit tud?) való aktív részvétel (betanítás, felkészítés),
- ☞ felzárkóztatás - tehetséggondozás,
- ☞ ügyeletesi munka,
- ☞ helyettesítés vállalása (nem vállalása),

- ☞ tanulmányi kirándulások megszervezése,
- ☞ részvétel az ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN kialakított egységes elvek alkalmazásában,
- ☞ leltározási munka minősége,
- ☞ határidők betartása (be nem tartása),
- ☞ kapcsolattartás a szülőkkel,
- ☞ továbbképzéseken való részvétel,
- ☞ szülői, tanulói vélemények a pedagógusról.

A minősítés folyamat. A pedagógus joggal igényelheti, hogy a minősítést készítő igazgató folyamatosan szerzett kapcsolatok alapján készítse el azt.

Az igazgató július 31-ig minden nevelőre vonatkozóan kitölti az **ME 05-02/M01** illetve a pedagógusok teljesítmény értékelését elvégzik az arra kijelölt dolgozók. A dolgozók értékelésének szempontjai mellékletet, majd visszacsatolja az eredményeket a pedagógusok felé. A tanároknak lehetőségük van a róluk kapott értékelés véleményezésére. Minden év júliusában az adatlapokat felül kell vizsgálni és a változásokat ugyanígy dokumentálni.

Az **ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN** és a tagintézményben az igazgató, a tagintézmény vezető, az igazgatóhelyettesek, a munkaközösség vezetők és az osztályfőnökök, valamint a szaktárgyi munkaközösségek tagjai egymás között előzetes egyeztetés alapján jogosultak órát látogatni.

Az igazgató, a tagintézmény vezető és az igazgatóhelyettesek a tanév elején „Látogatási tervet” készítenek, mely tartalmazza a látogatások időpontját, az osztályt, a tantárgyat, a vizsgálni kívánt területeket.

A „Látogatási terv” készítése során figyelembe kell venni az alábbiakat:

- ☞ az október közepétől május végéig terjedő időszak látogatása,
- ☞ az „új” pedagógusok többszöri ellenőrzése,
- ☞ a kezdő pedagógusok gyakori ellenőrzése (főleg segítő szándékú),
- ☞ a „problémás” pedagógusoknál 1 hónapon belül újabb óralátogatás.

Az óralátogatáson tapasztaltakat az órát látogató egy erre a célra rendszeresített „Óralátogatás” füzetbe írja az óraelemzés szempontjai alapján.

Az óralátogatások általános szempontjai:

- 👉 komplex óraelemzés – módszerhasználat,
- 👉 adminisztráció és gyakorlat szinkronitása (napló - tanmenet - óra) megvalósul-e?

Az óralátogatás során tényeket kell megállapítani a gyerekek tanulásáról, tudásáról, illetve a pedagógus tanulásirányításáról.

A tanulókról megállapítható:

- 👉 viselkedési-kommunikációs kultúrájuk,
- 👉 tanulási szokásaik,
- 👉 munkafegyelmeük,
- 👉 figyelmük,
- 👉 önellenőrző képességük

A pedagógusról megállapítható:

- 👉 a szaktudományok tudása,
- 👉 a tanulásirányítási algoritmusok elsajátításának mértéke, képességei:
- 👉 pedagógiai, szervező, figyelemmegosztó-koncentráló, helyzetfelismerő, elemző, döntési, magatartása,
- 👉 nevelési stílusa kooperatív-e, önfegyelme, tűrőképessége, empátiája, tárgyilagossága, humorérzéke, agressziómentessége, modorossága.

Az óraelemzés szempontjai:

- 👉 az órán végzett tevékenységek számbavétele,
- 👉 elérte-e az óra a célját?
- 👉 a tevékenységek csoportosítása aszerint, hogy sikeresen oldották meg vagy hibásan,
- 👉 a tanulságos problémák elemzése különböző szempontok szerint,
- 👉 a feladatok szövege, nehézségi foka, a megoldáshoz szükséges ismeretek vagy képességek,
- 👉 az utasítások megfogalmazása,

- ☞ ha sikertelen volt a feladat megoldása, feltevések megfogalmazása a kudarc okáról,
- ☞ a tanulásirányítási hiba okának feltárása a tanító tevékenységében, tudásában.
- ☞ Milyen volt a tanító és a tanulók viszonya?
- ☞ Milyen szemléltetőeszközöket használtak az órán?
- ☞ Milyen volt az óra hangulata?
- ☞ Mennyit kérdezett a tanár? Milyen volt a kérdés feltevése?
- ☞ Milyen módszereket alkalmazott a tanár?

A szempontokat a céltól függően kell figyelni, a vizsgált kérdések szerint.

Magatartás, illem értékelése

példás (5), ha:

- ☞ Az iskolai viselkedésre, a szabadidős tevékenységekre vonatkozó illemszabályoknak mindig megfelel a magatartása.
- ☞ Ha hibázik, felismeri, hogy normasértően viselkedett, és képes önállóan javítani hibáit.
- ☞ Képes arra, hogy értékelje maga és mások viselkedését az előbbi normák szerint.

Jó (4), ha:

- ☞ Megfelel a magatartása az iskolai viselkedésre, a szabadidős tevékenységekre vonatkozó illemszabályoknak, és ezeket csak ritkán sérti meg.
- ☞ Ha hibázik, felismeri, és nevelőinek segítségével javítani tudja azokat.
- ☞ Képes arra, hogy értékelje maga és mások viselkedését nevelői segítséggel.

Változó (3), ha

- ☞ Ismeri az iskolai viselkedésre és a szabadidős tevékenységekre vonatkozó illemszabályokat, de gyakran megsérti.
- ☞ Nevelői figyelmeztetésre önállóan javítani tudja normasértő magatartását.
- ☞ Képes arra, hogy ha a nevelő megmondja, miben hibázott, azt javítani tudja.

Rossz (2), ha

- 👉 Ismer néhány olyan szabályt, amely az iskolai viselkedésre és a szabadidős
- 👉 tevékenységekre vonatkozik, de ezeket ritkán tartja meg.
- 👉 Úgy tudja javítani normasértő hibáit, ha a nevelő megmondja, miben hibázott.
- 👉 A nevelő kérdései alapján értékelni tudja maga és mások magatartását.

Szorgalom, önművelés értékelése

Példás (5), ha

- 👉 Tud önállóan ismereteket bevésni a tanult tanulási algoritmus szerint.
- 👉 A tanulás aktív résztvevője.
- 👉 Munkája tiszta, pontos, rendezett.
- 👉 Kötelességtudó, van akaratereje.
- 👉 Vegyen részt tanulmányi-, sport és egyéb házi versenyeken.

Jó (4), ha

- 👉 Tud önállóan ismereteket bevésni a tanult tanulási algoritmus szerint.
- 👉 Nem mindig következetes – tanulásban.
- 👉 Munkája tiszta, pontos, rendezett.
- 👉 Néha szétszórta a figyelmét.
- 👉 Szívesen vállal tanuláson kívül munkát, és azt zömmel el is végzi.

Változó (3), ha

- 👉 Képességei és teljesítménye között nagy az ingadozás.
- 👉 Értelmi képességeit nem mindig használja ki, akaratereje hullámzó.
- 👉 Munkája rendezetlen, gyakran pontatlan.
- 👉 A tanulásban csak néha érdeklődő.
- 👉 Felszerelése hiányos, házi feladatait sokszor nem készíti el.

Hanyag (2), ha

- 👉 Önállóan, megismerési vágy nem hajtja, tanulni nem akar.
- 👉 Önálló munkára csak állandó késztetéssel hajlandó.

- ☞ Munkája hibás, rendezetlen, hanyag.
- ☞ A tanulás passzív résztvevője, nem érdeklődő.
- ☞ Felszerelése ápolatlan, hiányos.

8.2. A pedagógusok munkájának mérése közvetett módon

A pedagógusok munkájának értékelése közvetett módon a tanulói teljesítmények mérésén keresztül történik. Pedagógiai munkánk eredményességét tanulóink fejlődése minősíti. E program céljához, feladataihoz való igazodás minden pedagógus kötelessége. Egy - egy tanév tennivalóit az iskola éves munkaterve és annak mellékletei ütemezik s erre alapozva kerül sor az oktató-nevelő munka értékelésére. A pedagógus tevékenységét munkaköri leírás alapján végzi, ezt közvetlenül a munkaközösség-vezető ellenőrzi és értékeli. A munkaközösség vezetője a tanév kezdete előtt ellenőrzi és az intézményvezetőnek átadja a tanmeneteket. Éves munkatervéhez igazodva törekszik arra, hogy szakterületén tartós feszültségektől mentes, színvonalas pedagógiai munkát folytassanak. Feladata, hogy indokolt esetben külső szakértői ellenőrzésre, jutalmazásra, továbbképzésre tegyen javaslatot.

Az iskolavezetés feladata, hogy a munkaközösségek, az eltérő pedagógiai felfogások és igények között összhangot teremtsen, a lehetőségekről pontos tájékoztatást adjon. Keresnie kell azokat a feltételeket és megoldási módokat, melyekkel az iskolai munka hatékonysága javítható. Az iskolavezetés folyamatosan ellenőrzi és értékeli az intézmény alap - és kiegészítő tevékenységét a belső ellenőrzési tervnek megfelelően - indokolt esetben alkalomszerűen vagy külső szakember bevonásával.

A fenntartó önkormányzat saját ütemezése szerint ellenőrzi a működés törvényességét, szak-szerűségét, eredményességét. Külső szakértő vizsgálatát kérheti a pedagógus, javasolhatja az iskolaszék, a munkaközösség-vezetők, megrendelheti az intézményvezető vagy a fenntartó. A pedagógiai tevékenység ellenőrzésének és értékelésének általános célja, hogy közvetve vagy közvetlenül javítsa intézményünk nevelő - oktató munkájának eredményességét.

Szaktárgyi általános értékelési szabályok

Tanítási órákon:

A tanulók lényeges tevékenységét /szóbeli -, írásbeli -, gyakorlati megnyilvánulását/ szóbeli véleménnyel, illetve érdemjeggyel értékeli a nevelő

Ajánlatos az egész osztályra vonatkozó szóbeli nevelői értékelés

A tantárgy heti óraszámától függően elegendő érdemjegy legyen a naplóban és az ellenőrzőben

Megfelelő légkört kell biztosítani a számonkéréskor a gátlásos tanulók feloldására / kisegítő kérdések, stb./

A munkaközösségek dolgozzák ki az egyes szaktárgyak egységes követelmények szerinti értékelését

A tanuló helytelen viselkedése miatt szaktárgyi elégtelen osztályzat nem adható

Ezeket a magatartás és szorgalom jegyeknél kell figyelembe venni

Témazárókat egy héten belül értékelve, érdemjeggyel ellátva lássa a tanuló.

Ezeket év végéig meg kell őrizni.

Füzetrend a tantárgyi értékelésnél nem vehető figyelembe, de a füzetvezetésre vonatkozó észrevételeket, utasításokat a pedagógus írásban közölje a tanulóval, és folyamatosan javíttassa.

A házi feladatokat iránymutatóan minden esetben javítani kell.

A napló mellékleteként használt füzetben jelezzük, az órai magatartási problémákat. Ezek a magatartásnál, veendők figyelembe.

Minden lehetőséget megragadunk arra, hogy dicsérhessük a tanulót.

A közvetett módon történő mérés kapcsán továbbá vizsgálni kell:

- 👍 a diákok relatív teljesítményét,
- 👍 diákok véleményét,
- 👍 nevelési feladatok teljesítését,
- 👍 szabadidős tevékenységeket.

8.3. A szülő, tanuló, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Együttműködési formák:

A pedagógus – szülő kapcsolatban

- 👉 évente legalább két alkalommal rendezett szülői értekezlet,
- 👉 szaktanárok fogadó órái,
- 👉 SZMK értekezletek,
- 👉 családlátogatások alkalmával,
- 👉 rendkívüli események kapcsán kapcsolatfelvétel a szülővel.

A pedagógus - tanuló kapcsolata

- 👉 A közvetlen, partneri légkör megteremtése alapvető követelmény: a bizalomra és együttműködésre, egymás segítésére építő közösségfejlesztő magatartással.
- 👉 A tanulók, szülők és a pedagógusok közötti háromoldalú kapcsolatok rendszeressége az azonos irányú pedagógiai hatás egyik feltétele

A pedagógus – pedagógus kapcsolatban:

- 👉 Az iskola pszichés klímáját a vezetők és a pedagógusok magatartása, viselkedése határozza meg. Humánus, emberi magatartásra, segítőkésziségre, a gyermekek megértésére inspiráljuk egymást.
- 👉 Alapvető igény a magas színvonalú felkészültség és felkészülés a pedagógiai munkában.
- 👉 Konszenzusra vagy kompromisszum létrehozására törekszünk, amelyben ugyanakkor érvényesül a többségi akarat és az előzetesen egyeztetett vezetői elképzelés is.
- 👉 A vezetői eszközök és a felelősség megosztott a vezetői személyek és a testületek között, ugyanakkor a szervezet kellően hierarchikus a vezetők felelősségének hangsúlyozásával.

8.4. III. 14. Fogyasztóvédelmi program

„A fogyasztóvédelem célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóiban.” (Nat)

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei:

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaileg megtervezett fejlesztése.

Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik. A tudatos fogyasztóvá válás és az ennek megfelelő magatartás kialakítása hosszú, sokoldalú folyamat. Ennek során az egyén megismeri a fogyasztási javakat és szolgáltatásokat, megtanulja, hogyan viselkedjen a piaci viszonyok között, hogyan legyen képes fogyasztói érdekeinek érvényesítésére a természeti erőforrások védelme mellett.

A fogyasztói mintáknak a fenntarthatóság irányába történő fejlődése szempontjából a nevelés-oktatás különösen nagy jelentőségű. Mivel ismereteket kell elsajátítani, készségeket, hozzáállást, értékrendet kell formálni a fenntartható fogyasztás érdekében, ezért a gyermekkorban elkezdett fejlesztés döntő hatású. Amíg a kisiskolás korban leginkább jellemző fogyasztói magatartások a kiválasztás, az áruismeret, a döntés, a kockázatvállalás, a bizalmi elv érvényesülése, addig a kamaszkorban már megjelenik a jogérzék, a szolgáltatásismeret, a fogyasztói értékrend és a vállalkozásismeret is.

A fogyasztás elemi meghatározója a család. A fogyasztói szokások tekintetében az otthonról hozott hatások a legélénkebbek, ezért is fontos a családokra épülő nevelés. **Az iskolai programokban** a pszichológiai mozgatókra, és a helyes értékrend alakítására kell a hangsúlyt fektetni.

Az értékek formálásában lényeges:

- A kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése.
- Az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása.
- A természeti értékek védelme.

Fontos továbbá a fogyasztás során:

- a tájékozódás képessége,
- a döntési helyzet felismerése és
- a döntésre való felkészülés.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot. A fogyasztóvédelmi oktatás célja, hogy tanulóink értsék, valamint a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

- tudatos, kritikus fogyasztói magatartás
- ökológiai fogyasztóvédelem
- környezettudatos fogyasztás
- fenntartható fogyasztás
- preventív (megelőző) fogyasztóvédelem

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei az iskolánkban:

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba jól beépíthetők a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak.

Technika :	áruismeret, a gyártás és a termékminőség összefüggései
Matematika:	banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások
Fizika :	mérés, mértékegységek, mérőeszközök
Földrajz:	eltérő fogyasztási struktúrák és szokások
Magyar:	reklámnnyelv, feliratok, a reklám kommunikációs csapdái
Biológia:	génmódosított élelmiszerek, egészséges táplálkozás
Kémia:	élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok
Informatika:	elektronikus kereskedelem
Történelem:	EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem

Módszertani elemek:

Nem a hagyományos módszertani elemekkel és merev tanórai keretek között folyó oktatással, hanem bizonyos készségek fejlesztésével segítjük a fogyasztóvédelmet. Ilyen készségek: a kritikus gondolkodás, az egyéni és csoportos döntéshozás és problémamegoldás. A készségfejlesztésnek tartalmazni kell az egyéni és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés módszereit.

A fogyasztói szokásalakítás egyik fontos célja a szülők és a helyi közösségek együttműködésének megnyerése és bevonása az iskolai nevelésbe. Így a családok és közösségek fenntartható fogyasztásra való törekvése is kialakulhat.

A tudatos fogyasztóvá nevelés gyakorlatában a szülők lehetnek a pedagógus legfontosabb segítői és viszont. Amennyiben rendszeresen adunk az áruismerettel, vásárlással, fogyasztói döntésekkel kapcsolatos feladatokat, bizonyos idő után segíthetünk abban, hogy a gyerekek minél tudatosabban éljék meg családjuk fogyasztói szokásait. Az adatkezelési szabályokat betartva ismereteket gyűjthetünk a családok vásárlási szokásairól. Az információk adott esetben lehetővé teszik azt is, hogy a pedagógus pozitívan befolyásolja a család vásárlói magatartását.

A hagyományostól eltérő tanulásszervezési formák alkalmazása megfelelő keretet teremthet a fogyasztóvédelem oktatásának. Fontos, hogy a diákok e módszereket minél többször alkalmazzák napjainkban tipikus helyi és globális problémákon keresztül.

- Interjúk, felmérések az emberek vásárlási szokásairól
- Riportkészítés az eladókkal
- Médiafigyelés
- Egyéni és csoportos döntéshozatal
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével
- Érveléstechnikai gyakorlatok.

9. Helyi tanterv

Tantervi jellemzők, a módosítás sajátosságai

- Az Európai Unió kulcskompetencia keretrendszerének beépítése.

- Az újrafogalmazott kiemelt fejlesztési feladatok beépítése a műveltségi területekbe.
- A közoktatás alapozó szakaszának pedagógiai szerepéről kialakított filozófia érvényesítése, nem szakrendszerű oktatás az 5-6. évfolyamokon.
- A tanulási stratégiák hangsúlyosabb megjelenítése.
- Az egyéni boldogulás szempontjából kiemelten fontos élethosszig tartó tanulásra történő felkészülés, illetve felkészítés lehetőségei.
- Tantárgyanként a kiemelt kompetenciák megjelölése.
- A TÁMOP 3.1.4. pályázat szervezeti, tartalmi kötelezettségeinek végrehajtása.

9.1. Választható tárgyak, pedagógusok

Intézményünkben nem adottak az objektív feltételek a pedagógusok választhatóságához. A választható tárgyakat a helyi tanterv óratervi táblázatai tartalmazzák.

9.2. Felvétel az intézménybe, haladás - előmenetel

Az első osztályosok beiratkozásáról hagyományos módon - az óvodán keresztül - tájékoztatjuk a szülőket. Magasabb évfolyamra különbözeti vizsga nélkül vesszük fel a tanulókat. Az átvétel megtagadható, ha az elutasításra e pedagógiai program alapján nyilvánvaló okunk van. Döntésre az intézményvezető jogosult. A tanuló továbbhaladásáról a nevelő-testület dönt a tanév végi osztályozó értekezleten.

A tanuló magasabb évfolyamba léphet ha:

- ☑ nincs elégtelen osztályzata
- ☑ hiányzásai nem haladják meg a 250 igazolt illetve a heti kötelező óraszám mértékű igazolatlan órát.

9.3. Értékelés

A tanulói teljesítmények értékelése

A pedagógus a tanuló teljesítményét **2. évfolyam első félévéig szöveges értékeléssel, 2. év végétől osztályzattal** minősíti. A felső évfolyamokon **év közben** rendszeresen **érdemjegyekkel** értékeli, **félévkor és a tanítási év végén osztályzattal** minősíti a tanulói teljesítményt. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. A félévi és év végi osztályzatok a tanulók tantárgyankénti összteljesítményét tükrözi. A

kialakításukhoz félévenként legkevesebb három érdemjegy szükséges. Tanév végén az egész éves teljesítményt kell figyelembe venni. Az egyes osztályzatokat gondos pedagógiai mérlegelés útján kell megállapítani. A tantárgyi követelmények minimumát év elején a tanulókkal ismertetni kell.

Az értékeléshez az előírt dokumentumokat használjuk.

Az értékelés alapja: a helyi tanterv követelmény rendszere.

Az értékelés célja:

- 👍 A személyiség fejlesztése, az önértékelési képesség kialakítása,
- 👍 az önálló tanulásra való igény ösztönzése,
- 👍 a gyermek értékítéletének, önbizalmának, önbecsülésének következetes fejlesztése,
- 👍 fejlődésének motiválása, azaz fejlesztés és motiválás,
- 👍 a szabályok betartására való nevelés, a szokások fejlesztése,
- 👍 a gyermek érezze, napról napra többre képes, többet ért meg,
- 👍 a teljesítmény tárgyilagos és igazságos feltárása,
- 👍 a cselekedet, a magatartás, a szorgalom és a személyiség megítélése,
- 👍 a megerősítés.

Az értékelés alapelvei:

- 👍 Legyen objektív, érvényes és megbízható,
- 👍 sokoldalú, a személyes adottságokat is figyelembevevő,
- 👍 az életkori sajátosságoknak és a tantárgy jellegének megfelelő,
- 👍 a tanuló számára is egyértelmű!

Az értékelés módjai, formái:

A közoktatásról szóló törvény meghatározza a tanulók magatartásának, szorgalmának, tanulmányi előmenetelének értékelési módját, elveit.

Az 1. évfolyamon, valamint a 2. évfolyam első félévében szöveges értékelést alkalmaz az iskola. Szöveges értékeléssel havonta tájékoztatjuk a szülőt a tanuló iskolai magatartásáról,

szorgalmáról; félévente tanulmányi előmeneteléről. A tanév során felmerülő nevelési vagy tanulási problémáról haladéktalanul értesíteni kell a szülőket. A szülőt bevonva keressük a tanuló megsegítésének leghatékonyabb módját, illetve a pedagógus tegyen javaslatot az akadályozó tényező leküzdésére.

A tanulók az 1. évfolyamon, ill. a 2. évf. első félévében olyan szöveges értékelést kapnak, amely kifejezi, hogy kiválóan, jól vagy csak megfelelt az elvárásoknak, esetleg felzárkóztatásra szorul. 2. évfolyam végén ill. a későbbi évfolyamokon érdemjeggyel értékelik a tanulókat.

Az értékelés funkciói:

Diagnosztikus, prognosztikus, korrekciós funkció, amely fontos információkat ad a pedagógusnak a helyzetfelméréshez, a csoport és az egyén tanulási folyamatának tervezéséhez.

Formatív, fejlesztő, szabályozó funkció, amely a tanulás folyamatához, annak korrekciójához ad segítséget a pedagógusnak és a szülőnek, diáknak.

Szummatív funkció, megerősítés, visszacsatolás, szelekció, amely egy- egy tanítási-tanulási periódus végén regisztrálja az eredményeket, a pedagógusnak, szülőnek ad információkat.

A szöveges értékelés műfajai:

- 👍 A szöveges értékelésnek számtalan formája lehetséges.
- 👍 Szabad, előzetesen meghatározott kötelezően alkalmazandó szempontok nélküli szöveges értékelés.
- 👍 Előzetes szempontok alapján, szabadon megfogalmazott szöveg.

Ehhez a műfajhoz előzetesen meg kell határozni a szempontokat:

Osztályfőnöki értékeléshez:

- 👍 Együttműködés a társakkal és tanárokkal
- 👍 Konfliktuskezelés
- 👍 A szabályok betartása
- 👍 A közösségben, osztályban elfoglalt hely
- 👍 Felelősségtudat

- 👍 Kezdeményezőkézség
- 👍 Önbizalom
- 👍 Az érdekérvényesítés képessége stb.

A tanulás értékeléséhez általában:

- 👍 A munkavégzés rendezettsége
- 👍 A munkafegyelem
- 👍 A felszerelés
- 👍 A házi feladat megléte
- 👍 Az odafigyelés és összpontosítás
- 👍 Az önállóság
- 👍 A segítségkérés és adás
- 👍 Az együttműködés
- 👍 Az érdeklődés
- 👍 A munkatempó
- 👍 A hatékonyság stb.

Előre meghatározott, nyomtatott skála szerinti értékelés:

- 👍 Ennél a formánál a tantárgyak, szociális kompetenciák mellett általában négy-öt értékelési kategória áll. A pedagógus megjelöli a felsorolt kategóriák minősítések közül azt, amit igaznak, megfelelőnek tart.

Bármelyik formát választhatja az adott munkaközösség egymással egyeztetve, egységesen a helyi adottságokat, kapacitást figyelembe véve. A leglényegesebb szempont a **tantestületen belüli konszenzus és közös értékrend, eljárás**, így születhetnek csak mindenki számára elfogadható, jó minőségű értékelések. A tanítók állapotodjanak meg a szöveges értékelés pedagógiai és módszertani szabályaiban, határozzák meg együtt műfaját, formáját, azt, hogy milyen időközönként értékelnek.

A 2. évfolyamokon év végétől hagyományos, számjegyekkel történik az értékelés.

A tanulmányi előmenetel értékelése évközben érdemjegyekkel, félév és tanév végén osztályzattal történik. A tanulónak annyi érdemjegyet kell legalább kapnia, ahány téma az

adott tárgy éves tanmenetében szerepel, ettől függetlenül félévente legalább hármat. A félévi és év végi osztályzat nem térhet el jelentős mértékben az érdemjegyek átlagától. A beszámoltatás történhet szóban, írásban, egyéb tevékenységgel (pl.: ének, testnevelés). A számonkérés előtt kell a tanulóval ismertetni a feladatra vonatkozó elvárásokat, és az értékelés módját. Szóbeli számonkérés értékelését a feladat megoldását követően, írásbeli számonkérés értékelését a megoldást követő egy héten belül közölni kell a tanulóval. Amennyiben a témazáró dolgozat átlageredménye az osztályban 2 egésznél gyengébb, azt a tanmenetben jelölni kell, és szükséges gyakorló-pótló-alkalmazó órákat követően meg kell ismételni.

Nem megfelelő tanulmányi előmenetel esetén az osztályfőnök negyedévkor írásban értesíti a szülőt, együttműködésre kér, illetve javaslatot tesz a tanuló megsegítésére. Az egyes tantárgyakból a pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét a szorgalmi időszakban rendszeresen értékeli, félévkor, év végén osztályzattal minősíti. Az érdemjegy nem lehet fegyelmezési eszköz.

Az osztályzatok:

Jeles (5): ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította a tudását alkalmazni is képes.

Jó (4): ha a tanuló kevés hibával elsajátította a helyi tanterv követelményeit. Kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását.

Közepes (3): Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti. Csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni tudását.

Elégséges (2): Ha a tanuló a helyi tantervnek csak minimális, a továbbhaladáshoz szükséges ismereteit sajátította el. Kizárólag nevelői segítséggel képes önálló feladatvégzésre.

Elégtelen (1): Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek a minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, nevelői segítséggel sem képes önálló feladatvégzésre.

A tantárgytömbösítésnél és a műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatásánál, témahét és a projekt megvalósításánál az – **adott témához kapcsolódó tantárgynál** – szóbeli és írásbeli értékelés érdemjegyekkel, osztályzatokkal valósul meg.

A magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének

követelményei:

A tanulók magatartásának és szorgalmának követelményeit a tantestület állapítja meg, - a tanév elején a tanulókkal és a szülőkkel ismertetni kell.

A tanulók magatartását és szorgalmát a nevelőtestület érintett tagjai osztályozó értekezleten értékeli legalább negyedévente egyszer. Az érdemjegyre az osztályfőnök tesz javaslatot s arról az osztályban tanítók többségi szavazással döntenek. Az értekezlet időpontja az iskola éves munkatervében szerepel. Az osztályfőnök a fentiekén túl még félévente legalább egy-két-szer értékeli tanítványai magatartását és szorgalmát. A minősítés szempontjairól és a házirendről a tanulókat a tanév kezdetén, a szülőket az első szülői értekezleten kell tájékoztatni. Az értékelés kritériumai megtalálhatók az iskolai SZMSZ-ben.

Az értékelés módja:

- ☞ A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök - a pedagógusok véleményének kikérésével - végzi.
- ☞ Az értékelésnél az osztályfőnök a helyes önismeret és kritikai érzék kialakítása céljából kikéri az osztályközösség véleményét.
- ☞ Az általános iskolában az értékelés az osztályfőnök vezetésével a tanulócsoporthoz történő előzetes megbeszélés után az ott tanító nevelők közösségének együttes véleménye alapján az éves munkatervben meghatározott rendszerességgel történik.
- ☞ A magatartás és a szorgalom osztályzatairól, érdemjegyeiről és minősítéséről szóló tájékoztatás elsődleges eszköze az ellenőrző.

Az értékelés formái:

A magatartás és szorgalom értékelésének formái:

- ☞ szóbeli és írásbeli dicsérek, figyelmeztetések, intők,
- ☞ tanulói teljesítmények (versenyhelyezések) nyilvánosságra hozatala,
- ☞ tanulói munkák kiállítása.

A magatartás értékelésének szempontjai:

- 👉 A tanuló viszonya a környezetéhez /(közösségi motivációi, társaira gyakorolt hatása, tiszteletudása, toleranciája társaival, tanáraival, az intézmény más dolgozóival szemben),
- 👉 mennyire tartja be a házirendet, milyen az általános szabálytisztelete,
- 👉 felelősségérzetének és kezdeményezőkézségeinek, a közösségben vállalt szerepének szintje,
- 👉 segítőkészségének szintje.

A szorgalom értékelésének szempontjai:

- 👉 a tanulmányi munka céltudatossága, igényessége, folyamatossága, megbízhatósága,
- 👉 a tanuló önálló feladatvállalása,
- 👉 a gyermek kötelességtudata,
- 👉 érdeklődése (kiterjed-e a tananyagon kívülre is?),
- 👉 önállósága szintje (önálló, önellenőrző, ösztönözni kell ...).

A szorgalom értékelésénél a képességekhez mért igyekezetet és a készülés rendszerességét kell elsősorban figyelembe venni, nem pedig a tudást minősítő érdemjegyeket.

A magatartás és szorgalom minősítésének négy fokozata van:

<u>magatartás:</u>	5 példás	<u>szorgalom:</u>	5 példás
	4 jó		4 jó
	3 változó		3 változó
	2 rossz		2 hanyag

Belső mérési módok:

- 👉 tanulmányi eredmények elemzése /félévi, év végi bizonyítvány /,
- 👉 a tanuló eredményeinek a saját adottságaihoz való viszonyítása,
- 👉 tanulási módszerek felmérése, elemzése,

- ☞ műveltségi területenként felmérés az adott terület globális áttekintése végett,
- ☞ tantárgyi helyzetelemzés,
- ☞ versenyeredmények elemzése,
- ☞ tanárok népszerűségi mutatóinak vizsgálata,
- ☞ tanulók fejlődésének, további életútjának követése,
- ☞ diákok alkotásainak, munkáinak összegyűjtése, értékelése,
- ☞ alapkészség-tárgyak mérése feladatlapokkal.

A házi feladat:

A **házi feladat lehet írásbeli és szóbeli**. A házi feladat szerepe a délelőtti feladatok gyakoroltatása, a tudás elmélyítése. A házi feladatok mennyisége feleljen meg a tanuló egyéni adottságainak, képességeinek, legyen differenciált. A feladatok kijelölése **nem lehet öncélú, sem fegyelmezési eszköz**. Az órán a pedagógus **mindig ellenőrizze** a feladott házi feladatokat, a hibás megoldások nem vonhatnak maguk után negatív következményeket. A hétvégére és szünetre feladott házi feladat mennyisége ne haladja meg a szokásos napi mértéket.

9.4. Eljárás iskolaváltás esetén

A más iskolákból 2-8. évfolyamon átjelentkező tanulók felvételéről a szülő kérésére, a tanuló előző évben elért eredményeinek, valamint magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt. Ha a másik iskolából átjelentkező tanuló osztályzatainak az átlaga 3,0 alatt van, magatartása változó, vagy rossz, szorgalma változó, vagy hanyag minősítésű, az igazgató döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettes, az alsós, vagy felsős osztályfőnöki munkaközösség vezetőjének, s az érintett évfolyam osztályfőnökeinek a véleményét.

Eltérő nyelv tanulása esetén az igazgató felmentést adhat a nyelvi órák látogatása alól. A nyelvtanulás folytatásához az intézmény segítséget nyújthat (nyelvtanár keresése, oktatási körülmények biztosítása bérfizetés nélkül)

Az intézmény továbbtanulás-orientált képzése miatt az iskolánkból eltávozó tanulók tanulmányaikat problémamentesen folytathatják más intézményekben.

A speciális, művészeti képzést hangsúlyozó intézményekbe történő átlépéskor probléma lehet a rajz és az ének óraszámok alacsonyabb aránya miatt. Ezt azonban jelen pedagógiai program deklarálja, s a szülők tudomására hozza.

9.5. IV.10. A TÁMOP 3.1.4. pályázati kötelezettségekkel összefüggő feladatok

1) A kompetencia alapú oktatás alkalmazása

A NAT szerinti kulcskompetencia-területek fejlesztését, újszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazását támogató oktatási programok és taneszközök bevezetése, alkalmazása.

- A 2009/2010 tanévben **első és ötödik évfolyam** felmenő rendszerben egy - egy tanulócsoporthoz a **„Szövegértés-szövegalkotás”** A kulcskompetencia területen tanévet átfogóan, teljes tanórai lefedettséget biztosító, adaptációval kidolgozott kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása.
- A 2009/2010 tanévben **első és ötödik évfolyam** felmenő rendszerben egy - egy tanulócsoporthoz a **„Matematika”** A kulcskompetencia területen tanévet átfogóan, teljes tanórai lefedettséget biztosító, adaptációval kidolgozott kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása.
- A 2009/2010 tanévben **hetedik évfolyam** meghatározott osztályaiban szerzett gyakorlati tapasztalatok felhasználásával, felmenő rendszerben egy tanulócsoporthoz az **„Angol idegen nyelv”** kulcskompetencia területen tanévet átfogóan, teljes tanórai lefedettséget biztosító, programcsomag bevezetése, alkalmazása.
- A 2009/2010 tanévben **hatodik évfolyam** meghatározott osztályában szerzett gyakorlati tapasztalatok felhasználásával, felmenő rendszerben tanulócsoporthoz a **„Szociális- életviteli- és környezeti”** B kulcskompetencia területen, adaptált kompetencia alapú oktatási program, programcsomag bevezetése, alkalmazása.

2) Tantárgytömbösített oktatás

A szakrendszerű oktatás tanítási óráinak figyelembevételével, a törvényi előírásoknak megfelelő százalékban kerül beépítésre.

3) Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása

- A 2009/2010 tanévben **ötödik évfolyam** szerzett gyakorlati tapasztalatok felhasználásával, felmenő rendszerben nyolcadik évfolyamig, a **magyar nyelv és irodalom tantárgy** keretében, a magyar nyelv és magyar irodalom tantárgyak integrálásával valósítjuk meg.

4) Oktatási programok, újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetése

- Az implementációs tevékenységet segítő, a kulcskompetenciák fejlesztését támogató modernpedagógiai módszertan alkalmazása, kooperatív technikák, projek-módszer, témahét, drámapedagógia, múzeum pedagógia stb.

Ruzsa:

- Tanévenként három moduláris oktatási programcsomag bevezetése, az éves munkatervben meghatározott tantárgy keretében, óraszámban és témakörben.
- Tanévenként kettő három hetet meghaladó projekt megszervezése, a tanévi munkatervben szabályozott módon, meghatározott témában, illetve évfolyamon.
- Tanévenként három témahét megszervezése, a tanévi munkatervben szabályozott módon, meghatározott témában, illetve évfolyamon.

Pusztamérges:

- Tanévenként három moduláris oktatási programcsomag bevezetése, az éves munkatervben meghatározott tantárgy keretében, óraszámban és témakörben.
- Tanévenként kettő három hetet meghaladó projekt megszervezése, a tanévi munkatervben szabályozott módon, meghatározott témában, illetve évfolyamon.
- Tanévenként három témahét megszervezése, a tanévi munkatervben szabályozott módon, meghatározott témában, illetve évfolyamon.

5) IKT eszközök használata, digitális készségek fejlesztése

- A pályázat keretében beszerzett digitális tartalmak, taneszközök oktatási gyakorlatban való használata, digitális készségek fejlesztése.
- A tevékenységet úgy kell megtervezni, hogy a programba bevont tanulócsoportok implementációban érintett tanóráinak 40%-a IKT-eszközzel támogatott tanóráként valósuljon meg.

6) A hátrányos helyzetű és SNI tanulók esélyegyenlőségének javítása

- A hátrányos helyzetű gyerekek, tanulók és a sajátos nevelési igényű gyerekek, integrálását elősegítő programok intézményi alkalmazása, az elsajátítottak intézményi adaptációjának megvalósítása,
- Szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása,
- A lemorzsolódás és kirekesztődés megelőzését támogató személyközpontú, egyéni tanulási utak, komplex végigkísérési folyamatok kialakítása.
- A pályázat keretében teljes tantestületi szinten megismert, a HHH tanulók integrált keretek között megvalósuló – a szociális helyzetből és a képességek fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozását célzó – iskolai nevelésének-oktatásának megszervezését tartalmazó IPR általános módszertani, továbbá differenciálási elemeinek a teljes tantárgyi rendszerben, a nevelés-oktatás átfogó szintjén történő megvalósítása.

7) Megismert „Jó gyakorlatok” intézményi alkalmazása, átfogó intézményfejlesztés megvalósítása

A pályázat keretében megismert, továbbá az „*Drámajátékok alkalmazása a napi gyakorlatban*” és az „*Ugróiskola avagy ötről a hatra - nem szakrendszerű oktatás készség-képességfejlesztő rendszere 5-6. osztályban*”

- ” adaptációja, integrálása az intézményi dokumentumokba, a napi nevelő-oktató munkába.
- Intézmények közötti szakmai együttműködések, referencia intézményekkel való együttműködés kialakítása,
- A pedagógusok horizontális együttműködési, tanulási lehetőségeinek megteremtése, referenciahelyi szolgáltatások igénybe vétele.

8) Saját innováció megvalósítása intézményünkben

Az intézmény saját innovációinak megvalósítása, továbbvitele, szükség esetén korrekciója, a fejlesztések eredményeinek az intézmény mindennapi gyakorlatába való beillesztése.

- Három hetet meghaladó projektek
- új lehetőségek testnevelés órán

Saját innovációink:

Ruzsa:

- Együttnevelés és képességfejlesztés s drámapedagógia eszközeivel egy háromhetet meghaladó projektben

Pusztamérges.

- A kulturális sokszínűség napja – Multikulturális tartalmak feldolgozása három hetet meghaladó projektben.
- Kötélugró sportág beépíthetősége az iskolai testnevelésbe

TÁMOP 3.1.4 pályázati kötelezettségek (2009/2010-es tanév)

Módszerek, szervezési modulok	ÉVFOLYAMOK							
	1	2	3	4	5	6	7	8
A kompetencia alapú oktatás megvalósulása	X matematika szövegértés				X matematika szövegértés	X szociális életvitel	X idegen nyelv	

Tantárgytömbösítés					X	X		
Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli tervezése					X			
Három hetet meghaladó projekt megtervezése	X				X	X		
Témahét megtervezése	X				X	X		
Moduláris oktatási programok megtervezése	X				X	X		
Önálló intézményi innováció		X				X	X	

TÁMOP 3.1.4 pályázati kötelezettségek (2010/2011-es tanév)

Módszerek, szervezési modulok	ÉVFOLYAMOK							
	1	2	3	4	5	6	7	8
A kompetencia alapú oktatás megvalósulása		X matematika szövegértés				X matematika szövegértés	X szociális életvitel	X idegen nyelv
Tantárgytömbösítés	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli tervezése						X		
Három hetet meghaladó projekt megtervezése	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Témahét megtervezése	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							

Moduláris oktatási programok megtervezése	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Önálló intézményi innováció		X				X	X	

TÁMOP 3.1.4 pályázati kötelezettségek (2011/2012-es tanév)

Módszerek, szervezési modulok	ÉVFOLYAMOK							
	1	2	3	4	5	6	7	8
A kompetencia alapú oktatás megvalósulása			X matematika szövegértés		X idegen nyelv		X matematika szövegértés	X szociális életvitel
Tantárgytömbösítés	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli tervezése							X	
Három hetet meghaladó projekt megtervezése	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Témahét megtervezése	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Moduláris oktatási programok megtervezése	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Önálló intézményi innováció		X				X	X	

TÁMOP 3.1.4 pályázati kötelezettségek (2012/2013-as tanév)

Módszerek, szervezési modulok	ÉVFOLYAMOK							
	1	2	3	4	5	6	7	8
A kompetencia alapú oktatás megvalósulása				X matematika szövegértés	X szociális életvitel	X idegen nyelv		X matematika szövegértés
Tantárgytömbösítés	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli tervezése								X
Három hetet meghaladó projekt megtervezése	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Témahét megtervezése	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Moduláris oktatási programok megtervezése	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Önálló intézményi innováció		X				X	X	

TÁMOP 3.1.4 pályázati kötelezettségek (2013/2014-as tanév)

Módszerek, szervezési modulok	ÉVFOLYAMOK							
	1	2	3	4	5	6	7	8
A kompetencia alapú oktatás megvalósulása	X matematika szövegértés				X matematika szövegértés	X szociális életvitel	X idegen nyelv	
Tantárgytömbösítés	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli tervezése					X			
Három hetet meghaladó projekt megtervezése	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Témahét megtervezése	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Moduláris oktatási programok megtervezése	A törvényi előírásoknak megfelelően éves munkaterv elkészítésekor							
Önálló intézményi innováció		X				X	X	

10. 4.3. Általános előírások

Iskolánkban az oktatás világnézetileg semleges. Az iskolába lépő tanulókat illetve szüleiket az osztályfőnök tájékoztatja - kérésükre írásban is - az őket megillető jogokról és köteleességekről. Elsősorban az osztályfőnök felel azért, hogy a szülők pontosan ismerjék gyermekük haladását, s hogy kellő időben tudomást szerezzenek arról, ha a tanuló érdekében intézkedésre van szükség. Az iskola éves munkatervet készít minden tanév kezdetéig, melyben szerepelnek az itt nem részletezett aktuális feladatok. E tervet a nevelőtestület hagyja jóvá s ezt követően véleményezi - egyetértési jogát gyakorolva az iskolaszék és a

diákönkormányzat. Az éves munkaterv lefedi a tanév tervezhető tevékenységének egészét. Összeállítása az intézmény-vezető feladata.

10.1. A tankönyv és taneszköz választás elvei

A tanulási segédleteket a tantervi ajánlásokhoz igazodva választjuk. Általános elvárásaink az eszközökkel szemben:

- 👍 szerepeljenek az országos tankönyvjegyzékben
- 👍 legyenek tartósak, esztétikus kivitelezésűek
- 👍 igazodjanak a tanulók életkori sajátosságaihoz, legyenek szemléletesek, érdeklődést keltőek, szakszerűek, segítsék az önálló tanulást, a tanulás technikájának, különösen a rendszerezés és tárgy kiemelés képességének az elsajátítását
- 👍 áruk legyen mérsékelt.

Az alkalmazásra szánt tankönyvek és taneszközök beszerzésére az érintett pedagógusok tesznek javaslatot (feladatuk a naprakész tájékozottság).

11. Hagyományok

Az egyes intézményegységekben az éves munkaterv készítése során az alábbi hagyományokat vesszük figyelembe, s a lehetőségeinkhez mérten állítjuk össze belőlük az iskola életének legmegfelelőbb programot.

11.1. Tanulással, tantárgyakkal kapcsolatos hagyományok

- 👍 vers-, mesemondó, szépkiejtési versenyek
- 👍 helyesírási versenyek
- 👍 matematika versenyek
- 👍 kémia versenyek
- 👍 levelezős tantárgyi versenyek
- 👍 pályázatokon való részvétel

- 👉 tanulmányi kirándulások,
- 👉 felvételi előkészítők (8. osztályosok)
- 👉 művészeti találkozók
- 👉 Weöres Sándor Színjászó találkozó
- 👉 karácsonyi koncert
- 👉 4. és 8. osztályos vizsga
- 👉 közlekedési ismeretek versenyek
- 👉 természetismereti versenyek
- 👉 honvédelmi versenyek.

Hagyományaink művelése fontos nevelési-oktatási feladatokat töltenek be az alpműveltség továbbépítése, az önálló tanulás, az önművelés megalapozása, begyakoroltatása terén.

11.2. Sporttal kapcsolatos hagyományok

- 👉 A településnél a megyei, országos sportversenyeken való részvétel a mindenkor tehetséges tanulók eredményessége alapján
- 👉 ÁFÉSZ - kupa
- 👉 Kihívás napja
- 👉 népi játékokon való részvétel
- 👉 diák tűzoltók versenye
- 👉 úszásoktatás szervezése (Ruzsán a tanév végén)
- 👉 labdarugó tornákon való részvétel.
- 👉 tájékozódási futás
- 👉 kötélugrás

Sporttal kapcsolatos hagyományaink a mozgásigény kielégítése, a koncentrációs képesség fejlesztése, az egészséges életmódra nevelés, az érzelmi intelligencia mélyítése, az önismeret alakítása, a csoportkohézió erősítése területén nyújt plusz lehetőségeket.

11.3. Rendezvények

- 👉 tanévnyitó ünnepség,
- 👉 Mikulás,
- 👉 karácsony,
- 👉 farsang,
- 👉 gyermeknap, anyák napja,
- 👉 4. osztályosok születésnap rendezvénye
- 👉 ballagás, tanévzáró ünnepély,
- 👉 diák-önkormányzati napok,
- 👉 nemzeti ünnepek (március 15, október 6., 23.),
- 👉 félévkor, év végén művészeti bemutatók,
- 👉 (vizsgák) kiállítások rendezése,
- 👉 fordított nap (diákigazgató választás).

Feladata a szocializációs folyamatok elősegítése, az érzelem, az értelem, cselekvés összefüggéseinek a tudatosítása, a nemzedékek közötti és kortárs kapcsolatok megerősítése, nemzeti azonosságtudat kialakítása.

11.4. Iskolai közösséggel kapcsolatos hagyományok

- 👉 hasznos anyag gyűjtés / papír, vas /,
- 👉 névnapok,
- 👉 mikulás, karácsony,
- 👉 nőnap,
- 👉 pedagógusnap,
- 👉 nyugdíjba vonulók elbúcsúztatása,
- 👉 színházlátogatások,
- 👉 kirándulások,
- 👉 továbbképzéseken való részvétel,

- 👍 helyi továbbképzések szervezése,
- 👍 kisbabák köszöntése /újszülött/
- 👍 törzsgárda és jubileumi jutalom

11.5. Településsel, szülőkkel kapcsolatos hagyományok

- 👍 kerékpárverseny,
- 👍 falukarácsony,
- 👍 Napsugár otthonban rendszeres zenei és táncbemutatók,
- 👍 nyílt napok,
- 👍 szülői értekezletek, fogadóórák,
- 👍 családlátogatások,
- 👍 szülők bálja,
- 👍 zenei napok szervezése,
- 👍 szülői munkaközösség,
- 👍 iskolaszék,
- 👍 kölcsönös hospitálások az óvónőkkal,
- 👍 „szemét szüret” (hulladékgyűjtés),
- 👍 falusi rendezvényeken való részvétel,
- 👍 (falugyűlés, közmeghallgatás)

12. Tantervek

Az általános iskola tantárgyankénti tarterveit az 2. sz melléklet tartalmazza.

13. Tantervi óraszámok

13.1. Tantárgyszerkezet, tanórák száma

Tantárgy	Heti óraszám összesen:			
	1	2	3	4
Magyar nyelv és irodalom	9	8	8	7
Idegen nyelv	0	0	0	2
Matematika	5	5	5	4,5
Környezetismeret	0	1	1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1
Technika és életvitel	1	1	1	1
Testnevelés és sport	3	3	3	3
Osztályfőnöki	0	0	0	1
Összesen	20	20	20	22,5
Nem kötelező órák terhére testnevelés	1	1	1	1
Mindösszesen:	21	21	21	23,5

Tantárgy	Heti óraszám összesen:			
	5	6	7	8
Magyar nyelv és irodalom	5	4,5	4	4
Idegen nyelv	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek	2	2,5	2	2
Informatika	1	1	1	1
Természetismeret	2	2,5	0	0
Fizika	0	0	1,5	1,5
Matematika	4	4	4	4
Biológia	0	0	1,5	1,5
Kémia	0	0	1,5	1,5
Földünk és környezetünk	0	0	1,5	1,5
Ének-zene	1,5	1	1	1
Rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1
Technika és életvitel	1	1	1	1
Testnevelés és sport	1	1	1	1
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen	22,5	22,5	25	25
Nem kötelező órák terhére testnevelés	2	2	2	2
Mindösszesen:	24,5	24,5	27	27
Tantervi modulok				
Tánc és dráma- tesi				
Hon és népismeret- magyar				
Ember és társadalom ismeret-töri				
Mozgókép és médiaismeret-rajz				
Egészségtan-biológia				

II.

A művészeti iskola helyi tanterve

A művészeti iskolában az oktató-nevelő munkát a tantervben meghatározott szempontok alapján kell megtervezni.

A művészeti tanszakok csoportos foglalkozásokra történő tananyag-tervezetét egy-egy csoportra, osztályra bontja le az adott tanév tantervi anyaga. A tanmenet egy tanévre szól.

A tanmenet megalkotásánál alapkövetelmény, hogy az oktató pedagógus alaposan ismerje tanulói személyiségét, képességét, tehetségét. Különösen figyelni kell arra, hogy a tanulók ne legyenek túlterhelve, ezért az oktatás módszerét a mindenkori kívánalmaknak megfelelően kell megválasztani.

A művészeti nevelés az általános nevelés fontos része, azonban figyelembe kell venni, hogy a művészeti iskolában tanulók túlnyomó többsége nem lesz hivatásos művész, hanem a művészeteket szerető, értő és a művészetek iránt érdeklődő személy legyen.

Alapvetően nem művészképzés folyik az intézményben, hanem a művészetekkel nevelő- oktató tevékenység.

Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A pedagógust munkakörével kapcsolatban megilleti az a jog, hogy a pedagógia program alapján az ismereteket, a tananyagot, a nevelés és tanítás módszereit megválassza, a helyi tanterv alapján a tantestület véleményének kikérésével megválassza az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket.

A pedagógus nem választhat olyan tankönyvet, melynek igénybevétele az iskolában /művészetoktatási intézményben/ nem biztosítható valamennyi tanulónak. A pedagógus – minőség és ár megjelölése nélkül – olyan ruházati vagy más felszerelést kérhet a tanulótól, mely nélkülözhetetlen az általa tanított tananyag elsajátításához, és amelyet a tanórai

foglalkozásokon egyidejűleg minden tanulónak rendszeresen alkalmazni kell. Az e körbe nem tartozó felszerelések biztosítása az iskola feladata.

A szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat korlátozásokat állapíthat meg. A korlátozás nem járhat azzal a következménnyel, hogy kizárja a fent megjelölt ruházati és más felszerelések megvételét.

A szülőket a jelentkezéskor tájékoztatni kell azokról a tankönyvekről, tanulási segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben szükség lesz. Tájékoztatni kell továbbá a szülőket az iskolából kölcsönözhető tankönyvekről, taneszközökről és felszerelésekről, valamint az iskola által nyújtott költségcsökkentő módokról.

Tanulói jogviszony, tanulók felvétele

A tanuló az intézménnyel tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján történik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik, melyről az igazgató dönt. A tanulóknak a kívánt tanszakra a jelentkezési lap kitöltésével kell jelentkezniük. A jelentkezési határidő minden tanév szeptember 1., azonban az intézmény az év közbeni felvételi kérelmet is elfogadja.

A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre.

A tanuló felvétele

Az intézménybe történő felvételi vizsgát minden év májusában kell megtartani. Az esetlegesen üresen maradt helyekre minden év szeptemberének első hetében pótfelvételt lehet hirdetni.

A felvételtől és osztályba sorolásról az igazgató dönt, figyelembe véve a szaktanár véleményét.

A tanuló felvételi lapot tölt ki, melyet a gondviselő szülőnek kell aláírnia.

A felvett tanulót a nyilvántartó könyvbe be kell vezetni, és személyi lapot kell kitölteni (törzslap).

A tanuló főtárgy, kötelező tárgy, és választható tárgy osztályba történő sorolása eltérhet egymástól.

A szülőt, nagykorúság esetén a beiratkozó diákot tájékoztatni kell a térítési és/vagy tandíjfizetési kötelezettségéről. Az intézmény a jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén és az ott megjelölt esetekben és mértékben szed térítési díjat.

A TANULÓ ÉRTÉKELÉSE

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előre menetelét tanítási év közben rendszeresen – havonta – érdemjeggyel értékeli, félévkor és év végén osztályzattal minősítik.

a. táncművészet:

- elméleti tantárgyaknál, szóbeli és írásbeli felelettel
- gyakorlati tantárgyaknál az előírt tananyag egyéni és csoportos bemutatásával, évvégén vizsgaelőadás keretében.

b. képző- és iparművészet:

- elméleti tantárgyaknál, szóbeli és írásbeli felelettel
- gyakorlati tantárgyaknál az elkészülő munkadarabok értékelésével, évvégén kiállítás keretében.

c. színművészet:

- elméleti tantárgyaknál, szóbeli és írásbeli felelettel
- gyakorlati tantárgyaknál az előírt tananyag egyéni vagy csoportos bemutatásával, évvégén vizsgaelőadás keretében.

d. zene:

- elméleti tantárgyaknál, szóbeli és írásbeli felelettel
- gyakorlati tantárgyaknál az előírt tananyag egyéni vagy csoportos bemutatásával, évvégén vizsgaelőadás keretében.

Az osztályozás a tantervi követelmények és a tanuló gyakorlati és elméleti eredményeinek egybevetésével történik.

- Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:
- a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél főtárgy – kötelező tárgy és választható tárgy esetén: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1),

Jelest kap az a tanuló, aki

1. táncművészet szakon a gyakorlati
 - tananyagot elsajátította,
 - képes a tanult mozgást zenéhez illeszkedve
 - a teret helyesen használva
 - párkapcsolatot kialakítva
 - stílusosan előadni, csoportban és szólisztikusan.
2. képző- és iparművészeti szakon a gyakorlati
 - éves tananyagot elsajátította
 - a tanult technikával önállón tud alkotást létrehozni
 - az alkotás megfelel a szerkesztési követelményeknek:

tartalom, forma, díszítmény egysége, színek és

kompozíció összhangja.
3. színművészet szakon a gyakorlati
 - tananyagot elsajátította,
 - képes a tanult színpadi technikákat helyesen alkalmazva
 - a teret helyesen használva
 - társaival összehangolt módon

stílusosan előadni, csoportban és szólisztikusan
4. zeneművészet
 - tananyagot elsajátította,
 - képes a hangszertechnikákat helyesen alkalmazva
 - a zenetörténeti korszaknak megfelelő stíluselemekkel gazdagítva
 - élvezve és a hallgatóság számára élményszerűen előadva
 - csoportban és szólisztikusan előadni
5. elméleti tananyag esetében
 1. a tananyag 90 %-át tényszerűen tudja,
 2. alkalmazza,
 3. visszaadja.

Jó osztályzatot kap az a tanuló, aki

1. táncművészet szakon a gyakorlati
 - tananyagot elsajátította

- 90 %-ban illeszkedik a zenéhez
 - 90 %-ban jó a térhasználata
 - párhuzamosa nem egyenletes
 - mozgása 90 %-ban megfelel a stílusnál ismerteknek.
2. képző- és iparművészeti szakon a gyakorlati
- tananyagot elsajátította
 - a tanult technikával tud önálló alkotást létrehozni
 - az alkotás 90%-ban megfelel a szerkesztési követelményeknek: tartalom, forma, díszítmény egysége, színek és kompozíció összhangja.
3. színművészet szakon a gyakorlati
- tananyagot elsajátította,
 - 90%-ban képes a tanult színpadi technikákat helyesen alkalmazva
 - 90%-ban jó a térhasználata
 - 90%-ban társaival összehangolt módon
 - majdnem teljesen stílusosan előadni, csoportban és szólisztikusan
4. zeneművészet
- tananyagot elsajátította,
 - 90 %-ban képes a hangszertechnikákat helyesen alkalmazva
 - 90 %-ban a zenetörténeti korszaknak megfelelő stíluselemekkel gazdagítva
 - élvezve és a hallgatóság számára élményszerűen előadva
 - csoportban és szólisztikusan előadni
3. elméleti tananyag esetében
- a tananyag 70 %-át tényszerűen tudja
 - alkalmazza
 - visszaadja.

Közepes osztályzatot kap az a tanuló, aki

1. táncművészet szakon a gyakorlati
 - tananyag döntő részét elsajátította
 - mozgása a zenéhez 70-90-% között illeszkedik
 - párhuzamosa még kiforratlan
 - a stíluselemek felfedezhetőek
2. képző- és iparművészeti szakon a gyakorlati
 - tananyagdöntő részét elsajátította
 - alkotást csak tanári segítséggel tud létrehozni
 - az alkotás 70-90%-ban megfelel a szerkesztési követelményeknek: tartalom, forma, díszítmény egysége, színek és kompozíció összhangja.

3. színművészet szakon a gyakorlati

- tananyag döntő részét elsajátította,
- képes a tanult színpadi technikákat 70-90%-ban helyesen alkalmazva
- a teret 70-90 %-ban helyesen használva
- társaival csak részben összehangolt módon
- részben stílusosan előadni, csoportban és szólisztikusan

4. zeneművészet

- tananyag döntő részét elsajátította,
- képes a hangszerttechnikákat 70-90 %-ban helyesen alkalmazva
- a zenetörténeti korszaknak 70-90 %-ban megfelelő stíluselemekkel gazdagítva
- a hallgatóság számára hallgatható szinten előadva
- csoportban és szólisztikusan előadni

5. elméleti tananyag esetében

- a tananyag 50 %-át tényszerűen tudja
- alkalmazza
- visszaadja.

Elégséges osztályzatot kap az a tanuló, aki

1. táncművészet szakon a gyakorlati

- a tananyagot elsajátította
- mozgása a zenéhez legalább 50%-ban illeszkedik
- párkapcsolat csak a összefogózkodás szintjén tart,
- stíluselemek felfedezhetőek

2. képző- és iparművészeti szakon a gyakorlati

- tananyagot elsajátította
- tanári segítséggel is nehezen képes alkotást létrehozni
- az alkotás legalább 50%-ban megfelel a szerkesztési követelményeknek:tartalon, forma, díszítmény egysége, színek és kompozíció összhangja.

3. színművészet szakon a gyakorlati

- Tananyag döntő részét elsajátította,
- képes a tanult színpadi technikákat 50%-ban helyesen alkalmazva
- a teret 50 %-ban helyesen használva
- társaival alig összehangolt módon
- részben stílusosan előadni, csoportban és szólisztikusan

4. zeneművészet

- tananyag döntő részét elsajátította,
- képes a hangszerteknikákat 50 %-ban helyesen alkalmazva
- a zenetörténeti korszaknak 50 %-ban megfelelő stíluselemekkel gazdagítva
- a hallgatóság számára már nem élvezhető szinten
- csoportban és szólisztikusan előadni

3. elméleti tananyag esetében

- a tananyag 35 %-át tényszerűen tudja
- alkalmazza
- visszaadja.

Elégtelen osztályzatot kap az a tanuló, aki az elégséges szint alatt teljesít.

- a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél: példás (5), jó (4), közepes (3), hanyag (2),

Példás minősítést kap az a tanuló, aki

- nem hiányzik igazolatlanul
- az órákon aktív, rendszeresen dolgozik
- a kötelező tananyagon túl is vállal feladatot:
- gyűjtés, tervezés
- segít társainak

Jó minősítést kap az a tanuló, aki

- nem hiányzik igazolatlanul
- az órák döntő többségében rendszeresen dolgozik
- nem vállal plusz feladatot
- társainak alkalomszerűen segít.

Közepes minősítést kap az a tanuló, aki

- van igazolatlan hiányzása
- az órákon általában dolgozik,
- figyelmeztetni kell a munkavégzésre
- társainak olykor segít.

Hanyag minősítést kap az a tanuló, aki

- van igazolatlan hiányzása,
- rendszeresen figyelmeztetni kell a munkavégzésre,

- előképző esetén: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.

Kiválóan megfelelt minősítést kap az a tanuló, aki a jeles kritériumainak
megfelel

Jól megfelelt minősítést kap az a tanuló, aki a jó kritériumainak megfelel.

Megfelelt minősítést kap az a tanuló, aki közepes kritériumainak megfelel.

Nem felelt meg minősítést kap az a tanuló, aki nem teljesíti a megfelelt
kritériumokat.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

A felvételtől és osztályba sorolásról az igazgató dönt, figyelembe véve a szaktanár véleményét. Amennyiben a jelentkező magasabb osztályba kéri felvételét, úgy **különbözeti vizsgát** kell tennie.

A tanuló az intézmény magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeknek sikeresen eleget tett.

A tanév végén a főtárgyból vizsgát kell tenni.

A vizsgabizottság legalább két főből áll: a tanuló főtárgy-oktatója, valamint az igazgató vagy megbízottja, aki lehetőleg azonos vagy rokon tanszak pedagógusa.

A képző- és iparművészeti szak kiállítás keretében ad számot éves munkájáról. A végzett munkát a vizsgabizottság értékeli és a főtárgy oktatója tesz javaslatot az érdemjegyre.

A tánc-szak vizsgaelőadás keretében ad számot éves munkájáról, ahol szintén a főtárgy oktatója tesz javaslatot az érdemjegyre.

A színjátszás szak vizsgaelőadás keretében ad számot éves munkájáról, ahol szintén a főtárgy oktatója tesz javaslatot az érdemjegyre.

A zenei tanszakok nem nyilvános vizsgát tarthatnak, vagy lehetőség van rá, hogy tanszaki nyilvános hangversenyt szervezzenek. Mindkét esetben a főtárgy oktatója tesz javaslatot az érdemjegyre.

Az eredményes vizsgát tett tanuló osztályzatot és „...../megfelelő fok és évfolyam /osztályba léphet” bejegyzést kap, amelyet rögzíteni kell a naplóban, a törzslapon és a bizonyítványban.

Aki az év végi beszámolón orvosilag igazolt betegség vagy testi sérülés miatt nem tudott részt venni, azt egész éves munkája alapján kell osztályozni.

Nem bocsátható év végi vizsgára az a tanuló, akinek egész évi igazolt és igazolatlan mulasztásai együttesen a kötelező óraszám 30 %-át meghaladja. Ez alól kivételt képez, ha a tanuló az egész éves tananyagot elsajátította és nevelőtestületi engedéllyel tudásáról sikeres beszámolót tett.

Javítóvizsga

A főtárgyból és kötelező tárgyból a tanév végén kapott elégtelen osztályzat esetén a tanuló augusztus 15. és 31 között javítóvizsgát tehet, melynek időpontját az igazgató jelöli ki. Ha az elégtelen osztályzatok száma meghaladja a kettőt, a tanuló a nevelőtestület engedélyével tehet javítóvizsgát.

A javítóvizsgát legalább háromtagú bizottság előtt kell letenni.

- A bizottság tagjai:
- igazgató vagy megbízottja,
 - főtárgy tanár,
 - az intézmény másik pedagógusa.

A javítóvizsga eredményét a főtárgy tanár vezeti be a bizonyítványba és a törzslapra, a záradékot az igazgató és a főtárgy tanár írja alá.

A javítóvizsga nem nyilvános és nem ismételhető meg.

Ismétlés

Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.

Az évfolyam megismétlése nem tagadható meg abban az intézményben, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

Osztályozó vizsga:

a. Rendkívüli előrehaladás esetén a szakpedagógus javaslatára az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén kettő, esetleg több évfolyam tananyagából összevont beszámolót tegyen. Az összevont beszámoló letételére irányuló kérelmet minden tanév május 31-ig kell az igazgató elé terjeszteni.

A főtárgy-beszámoló anyagát 2/3-ad részben a magasabb évfolyam tananyagából kell összeállítani. Az összevont beszámolót a tanév végi beszámolókkal egyidőben, vagy az igazgató által megjelölt egyéb időben kell megtartani.

Ha a tanuló összevont beszámolót tesz, osztályzatait évfolyamonként meg kell állapítani, és a tanuló törzslapjára rá kell vezetni. A törzslap alapján az osztályzatot az évfolyam elvégzéséről kiállított tanév végi bizonyítványban kell tüntetni.

b. osztályozó vizsgát kell tenni annak a tanulónak, akit felmentettek a tanóra látogatás alól

c. osztályozó vizsgát tehet, aki 30 %-nál többet hiányzott.

d. független vizsgabizottság előtt is tehető osztályozó vizsga.

Tanulmányok folytatása

Az a tanuló, aki önhibáján kívül a tanév tantervi anyagát elvégezni nem tudta, minden tanév május 10-ig az igazgatótól kérelmezheti, hogy tanulmányait a következő tanévben ugyanannak az évfolyamnak a tanulójaként folytathassa.

Az igazgató a szakpedagógus véleményének meghallgatása után dönt.

Ezen körülményt a tanuló év végi bizonyítványába és a törzslapra fel kell jegyezni.

Folytathatja tanulmányait a következő évfolyamon az a tanuló is, akinek igazolt hiányzása valamely tantárgyból meghaladja az óraszám 1/3-ad részét.

Alap- és záróvizsga:

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei:

1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

2. Az alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

Az alapvizsga és záróvizsga követelményeket, vizsgafeladatokat – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

Az alapvizsgán és záróvizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kérhető számon.

Az alapvizsga és záróvizsga vizsgafeladatokat a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatokat a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

3. Az alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesül az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

4. Az alapvizsga és záróvizsga minősítése

A megadott általános értékelési szempontok figyelembevételével az alapfokú művészetoktatási intézmény részletes értékelési szempontsót, illetve útmutatót készít.

A tanuló teljesítményét az alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-
külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzata a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámai, a tanszakok, tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag

TÁNCMŰVÉSZET

ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS

CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú táncművészeti oktatás követelményei és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra nevel. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai irány érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú évfolyamokon képességeiktől és szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhethetnek jártasságot.

A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével

lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére.

1. A táncoktatás feladatai:

Feladat az iskolai rendszerű táncoktatás. Ennek keretén belül:

- A tánc iránt érdeklődő tanulók mozgáskultúrájának szakirányú fejlesztése, nevelés az egészséges életmódra, ügyességre, magabiztosságra.
- Járuljon hozzá ahhoz, hogy a gyerekek személyisége nyitottá váljon az alkotó tevékenységek, művészetek iránt.
- Fejlessze mozgáskultúrájukat, fizikai állóképességüket, ritmusérzéküket, hallásukat, tér- és formaérzéküket.
- Kiemelt feladat a táncművészeti alapismeretek átadása.
- Fordítson figyelmet a színpadi megjelenítésre a tanulók életkori sajátosságait figyelembe véve a tánctechnikai tudásra alapozva egyszerű koreográfiák betanításával.
- Adjon teret a gyermeki fantázia kibontakoztatásának, kreatív megnyilvánulásának improvizációs gyakorlatokkal.
- Időtálló értékek közvetítése révén járuljon hozzá a tanulók ízlésének, kritikai érzékének fejlesztéséhez.
- Irányítsa a tehetséges növendékeket hivatásos pályára, az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS

ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Fejlessze

- a tanulók mozgáskultúráját,
- testi-lelki állóképességét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Neveljen

- egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat,
- a táncművészetet értő közösséget,
- táncot szerető fiatalokat.

Készítsen fel

- a szakirányú továbbtanulásra.

Az alapfokú táncképzésnek nem célja a hivatásos és versenytáncos képzés, de célja a tehetséges tanulók művészei pályára való irányítása, valamint az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra ösztönzése.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, TANSZAKAI

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 év

A táncképzés tanszakai:

- modern és kortárs tánc
- Néptánc tanszak

A táncművészeti oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanulók más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhatnak, illetve azok központilag meghatározott kötelező tanítási óráin is részt vehetnek.

NÉPTÁNC TANSZAK

A Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programjában rögzítette, hogy részletes oktatási nevelési feladataiban a

Dr. Szüdi János főszerkesztésével készült „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” című kiadványban leírtakat követi.

TANTÁRGY	ÉVFOLYAMOK											
	ELŐKÉPZŐ		ALAPFOK						TOVÁBBKÉPZŐ			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
NÉPIJÁTÉK /főtantárgy/	2	2										
NÉPTÁNC /főtantárgy/			4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
FOLKLÓR- ISMERET /kötelező tárgy/			1	1	1	1	1	1			1	1
TÁNC TÖRTÉNET /kötelező tárgy/									1	1		
ÖSSZESEN	2	2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

A hivatkozott műben megfogalmazott cél- és feladatrendszert Intézményünk az alábbi, tanszakra és évfolyamra bontott tevékenységek elvégzésével valósítja meg, amely egyben a művészeti alapvizsga követelményeit is tartalmazza.

1./ Óraterv

- előképző-1, -2. Heti 2 óra népi játék
- Az alapfokú néptánc oktatásban, A-1-től A-6-ig, heti 4 óra néptáncot, és heti egy óra folklórismertetet tanítunk.
- Továbbképző 1-2-ben heti 4 óra néptáncot és heti 1 óra tánc történetet, továbbképző 3-4-ben heti 4 óra néptáncot és heti 1 óra folklórismertetet tanítunk.
- Az órák 45 percesek, melyek összevonhatók. A néptánc és a folklórismertet oktatása között kötelező 10 perces szünet tartása.
- Tanórák megtartása csak a közismereti tárgyak oktatása után lehetséges.
- Az osztálylétszámok maximum 20 főek lehetnek, ettől eltérni csak a fenntartó külön engedélye alapján lehet maximum 20%-kal. Okévv engedéllyel további 20%-al növelhető a létszám.
- Vizsgaelőadáson való részvétel mindenkinek kötelező és térítésmentes.
- A vizsgaelőadásokon kívüli bemutató, fellépés önkéntes, külön egyeztetés alapján és költségeit az Intézmény vállalja magára.

Általános célok

A néptánc és a népi játék célja, hogy a magyar nép kultúra iránti érdeklődést elmélyítse a tanulóknál. A népi játék aktivizáljon, fejlessze a kezdeményezőkézségüket, önállóságukat, alakuljon ki az önértékelésük alapja. Kiemelkedő a játék esztétikai nevelőereje is amellet, hogy művészeti élményt nyújt a gyerekeknek. A gyermekjátékok tanításával biztosítjuk az átmenetet az óvoda és iskola között.

A játék eredendően nem tekinthető sem kezdetleges éneknek, sem kezdetleges táncnak, mégis tud adni mindegyik területhez valamit. Akkor tölti be funkcióját, ha a játékot a maga komplexitásában tanítjuk. Az egyes játékok a gyermek testi, lelki fejlődését pozitív irányba alakítják, hozzájárulnak az egészséges lelki harmónia kialakulásához, segítséget nyújtanak a néptánc tanításában.

A táncokon keresztül ismerjék meg, hagyományaikat, a magyar nép táncait, jellegzetességeit. A rendszeres testmozgáson túl cél, a helyes testtartás, a fizikum építése, az állóképesség fejlesztése, a fegyelem és belső rendezettség, kiegyensúlyozottság megalapozása, a testtudat kialakítása. A térbeli tájékozódás javítása, zenei hallásuk csiszolása, a népi hagyományok ismerete, és az esztétikai nevelés. Fontos, hogy a táncórák alatt erősödjön a közösség, s egyúttal megvalósuljon az egyén személyiségének teljesebb kibontakoztatása.

A néptánc komplex voltánál fogva, a fizikai, erkölcsi nevelésen kívül, az irodalmi és zenei neveléshez hasonlóan – az anyanyelvi műveltségre, a népi-nemzeti hagyományokra alapozza a konkrét tudást, és erős érzelmi ráhatással, népismeretre, megbecsülésre nevel.

Követelmények:

- A játékos gyakorlatok során sajátítsák el a tanulók azon mozgásformákat, melyek fejlesztik mozgáskultúrát, koncentráló képességet és improvizációs készséget.
- Az adott évfolyamokon tanult tánclépéseket, játékokat ismerjék, és a gyakorlatban is használni tudják – testi adottságaiknak és személyiségüknek megfelelően.

- Törekedjenek arra, hogy a tudás az ösztönösség mellett pontossá váljék és bármilyen közönség előtt „önmagukat adva „ táncoljanak.
- Évről évre váljon biztosabbá a ritmus, a zene és a mozgás érzékelése.
- Ismerkedjenek meg a jeles napokkal, az ehhez kapcsolódó népszokásokkal.
- Ismerjék meg a magyar néptáncok alapvető motívumait, táncrendjét.

A foglalkozások menete: köszönés, bemelegítés, ritmusgyakorlatok, tánc, játék, valamint énektanulás, elkészítés. Ez a rend mind a négy évfolyamon ugyanaz, de 45 perc alatt a játék és tánc aránya változik. Alacsonyabb évfolyamokon sokkal többet játszanak, 20-25 percet, addig a magasabb évfolyamokon egyre többet táncolnak. Minden évfolyamon játékkal fejezik be az órákat.

Az évfolyamonkénti „tananyag”-ban megjelölt anyagot a tanár szabadon dolgozza fel, ezekből választva tervezi meg az órák a menetét.

Előképző első évfolyam

Tananyag:

Feladatok:

1. Ismertesse meg a tanulókkal:a hagyományos népi játékokat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, koncentrálókéességét, képzelőerejét.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Játékkezdők:

Mit játszunk lányok

Csivirintem, csavarintom szomszéd asszony kontyát

Mondókák:

- Jákobnak volt hat fia...
- Kipp, kopp kalapács
- Töröm, töröm a mákot
- Csütörtök, dinnyét
- Ecc-pecc
- Kiugrott a gombóc
- Csík, csík, csík
- Pad alatt, pad alatt

Bemutakozó, névgyakorló játék:

Ki segít nekem a sövényt befonni

Töröm, töröm a mákot

Ritmikus, tapsos gyakorlatok:

Kipp-kopp kalapács

Ez a lábam , ez, ez, ez

Szókellő gyakorlása:

Borsót főztem

An, tan, titon

Kert alatt künn a kocsi

Bújós, kapuzós játékok:

Új vár, fényes vár

Elmentem én Töröcskére

Pásztorok keljünk fel

Bújj, bújj zöld ág

Míg a kácsát elhajtottam

Csiga, kígyóvonal kialakítása:

Kőketánc, kőketánc

Tekeredik a kígyó, rétes akar lenni

Egy kis várat kerítettem túróból

Fogyó-gyarapodó játék:

Elvesztettem páromat

Érik, érik a dinnye

A kassai szőlőhegyen két szál vessző

Párválasztó:

Elvesztettem zsebkendőmet

Egy kis várat kerítettem túróból

Erdő mellett nem jó lakni

Túrót ettem

Hajlik a meggyfa

Kis kacsá fürdik

Fogócska:

Faroklopó

Lipem, lopom a szőlőt

Ha én cica volnék

Nyulak, nyulak ki a bokorból

Párcserélős, höcögős szerepjáték:

Zöld paradicsom, lilium

Koszorú, koszorú

Mély kútba tekintek

Ez a lábam ez, ez ez

Egyes, kettes, valamint a tovahaladó csárdás gyakoroltatása:

Anyám, édes anyám

Zöld erdőben, zöld mezőben

Sarkazó és térdhajlítás gyakorlása:

Hej Kereki, Kereki

Fogd a kontyod

További feladatok:

Egyenletes járás tapssal kísérve negyed, nyolcad értékben, dallamonkénti váltással.

A játék az óvodában c. füzetből a hónapmondókák, névcsúfolók ritmusának kitapsolása.

Futótűz először két negyedben, majd négy negyed értékben.

Ritmusvisszhang.

Halk, hangos érzékeltetése, beszéddel, énekkel, zenével.

Követelmény az E-1 évfolyam végén:

- A gyerekek tudjanak öt mondókát, tíz különböző típusú játékot és öt népdalt.
- Biztosan alkalmazzák a térben a csiga és-kígyóvonalat.
- Tudjanak körben haladni kézfogással és anélkül.
- Egyszerű ritmusképleteket visszatapsolni.
- A tanult játékokat összefűzve közösen előadni.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább megfelelt szintű ismerete.

Előkészítő második évfolyam

Tananyag:

Feladatok:

1. Ismertesse meg a tanulókkal:a hagyományos népi játékokat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, koncentrálókéességét, képzelőerejét.

Ösztönözzé a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Kiolvasók:

Mese, mese mátká...

Kiugrott a gombóc....

Héja - héja lakatos....

Sárgaföldes gödörbe....

Éni – péni – jupitén....

Mondókák:

Jancsi bácsi bummm – bummm – bummm.....

Névcúfolók

Lementem a pincébe ...

Játékkezdők – szökellők:

Gyertek lányok játszani ...

Kocsi, kocsi komámasszony ...

Mit játszunk lányok

Fogyó – gyarapodó játékok:

Járom az új váramat

Itt ül egy kis kosárba...

Szökellő és sergés:

Ecc-pecc kimehetsz ...

Párválasztók:

Haj – haj meggy ...

Három csillag van az égen ...

Fonákul van a kendőd ...

Jó a tik nyak ... /párnás/

Most viszik

Elvesztettem zsebkendőmet

Páros játékos csárdás:

Hogy a csibe hogy ...

Daniéknál a legények ...

Mackó, mackó ugorjál ...

Kertem alatt kiöntött a Kerka.....

Csömödéri falu végén ...

Bújós kapuzás:

Ninive ...

Mért küldött az úrasszony ...

Végigmentem zalavári töltésen ...

Fogócskák:

Ha én cica volnék ...

Fészekfogó .

Tüzet viszek ...

Bűdös tojás ..

Versengések:

Serifes.

Adj király katonát.

Kakasviadal.

Szarkatánc.

Hozz pajtás katonát.

Szerepjátékosok:

Ki vagy Te ... /boszorka/

A csengeri piacon...

Festékes.

Vót é itt az úr ...

Főzzünk, főzzünk..

Láncos játék.

Egyszerű karikázók:

Kifordulások, körben, tovahaladó csárdással.

Kicsi vagyok én – nyílt ridával.

Vonulós, dobbantóval, cifrával:

Hej Szélesnek udvarán ..

Már mi innen elmehetünk.

Kicsi vagyok én – cifra lengetővel.

Vígan- vígan, vígangyalom – nyílt rida.

Dudálások:

Erre gyere ...

Éva szívem, Éva ...

Lengető, láb alatt csapó, térdütögető:

Derék gyerek a prücsök

Követelmény az E-2 évfolyam végén:

- A gyerekek tudjanak legalább nyolc kiszámolót, tíz különböző típusú játékot, tíz népdalt.
- Egyénileg és párban, helyben és haladva képesek legyenek a szökellő alkalmazására.
- A játékokhoz fűződő lépéseket szépen előadni.
- Egyszerűbb ritmusokat visszatapsolni, dobogni.
- A titi tá ritmust helyben kidobogni, előre-hátra, jobbra-balra irányokban kijárni.
- A tanult játékokból készült koreográfiát előadni.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.

- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább megfelelt szintű ismerete.

Alapfok első évfolyam

Tananyag:

Feladatok:

1. Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentráló képességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözzé a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Bemelegítés

Járás lábujjon, sarkon, külső és belső lábélen, futások különböző kartartással, lábemeléssel, törzs, fej és kargyakorlatok. Futások zenére feladattal.

Ritmika

Nyolcad-negyed-fél értékű járás tapssal, visszhanggyakorlat.

Futótűz-ritmus továbbadása tapssal, dobogással.

Négynegyedes ütem tudatosítása - Járás taps, motívum járással 2 körben.

Kétlépéses csárdás jobbra-balra, 4 negyedben előre és hátra bújással.

Zene: Tavaszi szél vizet áraszt.. , vagy bármely 4 negyeddes dallam.

3 negyed érték megismertetése, ritmus tapsolással, járással, együtt a kettő.

Zene: Hej Vargáné ..

Kontrás taps érzékeltetése – szünet és negyed, járás taps külön és együtt.

Zene: Volt nekem egy kecském..

Negyeddes járás közben 2X 4 negyeddes ritmusképlet visszatapsolása.

Kiszámolók – mondókák:

1-2-3-4 te kis varga...

Ekedem – bekedem ...

Ice – bice ...

Ön dön desz...

Egyedem – begyedem...

Ekete – pekete...

Akinek most párja nincs...

Párválasztók:

Hajdináné rokona ...

Haj – haj meggy ...

Szellemi játékok:

Ne ülj le ...

Szólánc.

Szerepjátékok:

Kecske ment a kiskertbe ...

Új a csizmám ...

Tücsköt ringatok ...

Hogy a kakas ...

Beültettem kiskertemet....

Ügyességi játékok:

Nemzetes.

Serif.

Kergetőzők:

Büdös tojás ...

Tüzet viszek ...

Motívumok:

1. Mezőföldi leánytánc:

1-es, 2-es csárdás, rugózva, sarkas, sarkas- höcögő, lengető- höcögő, futó, tükörcsárdás.

Zene: Haragusznak a batai gazdák., Cifra szűrőm szögére van akasztva...

2. Kanásztánc:

Egyes csárdás, höcögő, terpeszugró, kopogó, légbokázó cifrával,

Zene: félre tüdő...

3. Új a csizmám c. koreográfia:

Lippentő, futó helycserével, huppantó, futó oldalcifra, rida, csapó, kar alatt kiforgatás, guggolva szökdelés, szökellő, sergő.

Zene. Új a csizmám...., Tőke, tőke ..., Búj –búj zöld ág..,

4. Rábaközi dús:

Kopogó, sarkascifra, légbokázó, lengető, höcögő, ugró-csapó, terpesz-csapó.

Zene: Szélről legeljetelek..., Cifra szűrőm szögére van akasztva..,

Követelmény az A-1 évfolyam végén:

- A tanuló ismerje a tanult játékokat (5) és népdalokat (6)
- A leányok közösen elő tudják adni a mezőföldi leánytáncot a hozzákapcsolódó lépésanyaggal.
- Ismerjék az alapvető irányokat, jobb-bal, előre-hátra, és az alakzatokat, kör, félkör, kör, oszlop, cikk-cak.
- A fiúk alapszinten ismerjék a botforgatás legegyszerűbb technikáját. Bátran dobják át egyik kézből a másikba maguknak, majd társnak. Támadó és védekező mozdulatok.
- Legyenek képesek tájékozódni a térben.
- Legyenek képesek felismerni és megnevezni az irányokat.
- Év végén a tanult játékfűzést előadni.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok második évfolyam

Tananyag:

Feladatok:

1. Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálókéességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Bemelegítés

guggolások lábfeő nyújtással, előre- hátra –oldalra; lábemelés 45°-ban, előre – oldalt - hátra, futások, törzs- és karkörzések, talajérintés, térirány gyakorlatok, alap néptánc motívumokkal.

Ritmika:

1. Járás zenére menettempóban, negyed és nyolcad értékű ritmusok alkotása járással, kontrás taps – járás – taps,
2. Visszhangjáték – motívum rögtönzéssel.
3. Fél értékű mozgás – szünet érzékeltetése.
4. A hármas ütem fogalma, tudatosítása, háromfázisú mozgással,
5. Zene: Kis kacsa fürdik ...
6. Kétfázisú mozgás rögtönzése – félértékű hangokkal.
7. Járás negyed – nyolcad – fél értékben, kétnegyedes ütemenkénti váltással.
8. Nyitó – csukódó kör, két koncentrikus körben előre – hátra, bújással.
9. Kétszólamúság a mozgásban: járás + szinkópás taps.
10. Kérdés felelet – kétnegyed és négyegyedes ritmusokkal, motívumrögtönzés.
11. Egylépéses csárdás + egy ütem szünet
12. Kétszólamú ritmusgyakorlatok, szólamcserével – motívumcserével.
13. Ritmustelefon.
14. Motívum rögtönzés, megadott ritmusokra.

Kiszámolók, mondókák:

1. Madarak voltunk ...
2. Tik tekerítő.
3. Egyedem – begyedem bíbolárom...

Párválasztók:

1. Hatan vannak a mi ludaink...
2. Kiskertem tele van ...
3. Hajdináné rokonom ...
4. Fehér liliom szál ..

Kapuzók:

1. Le az utcán ...
2. Hold, hold ...
3. Bújj – bújj bokrosi ...

Játékkezdők:

1. Járom az új várnak
2. Most viszik
3. Túrót ettem ...
4. Ki játszik körben

Leányoknak ügyességi játék:

1. Híd alatt, pad alatt ...
2. Köcsögölés: dínom – dánom..
3. Jeruzsálem városában foly a bor ...
4. Mackó, mackó ugorjál.

Fiuknak ügyességi játék:

1. Bakugrás.
2. Pecsényeforgató.
3. Mackó, mackó ugorjál.

Fogócska:

1. Terpeszfogó.
2. Kinn a bárány.

Dél-alföldi ugrós motívumai:

- egyes csárdás, kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó- kopogós.
- Légbokázó- cifra, futó-kirúgós.
- Cifra, csapás, egylábas csapó.
- Haladóbokázó, földcsapó, szökellő, dobogó.

Zene: Az oláhok...., Megfogtam egy szúnyogot ..., Nincs Szentesen ..., A szegedi haladtó..

Dél-alföldi csárdás motívumai:

- Séta és variációi, rida, ridaváltó, párosbokázó, kisharang, félfordulós.
- Zene: Hat ökröm .., Hej csicsóka..., Gyertek lányok ...,

Somogyi karikázó:

- Ingó, csárdás-ingó, lépő-ingó, rida, ridaváltó, belépő.

Zene: Kerekében lakom .., Cukorborsó szára .., Sütött ángyom ..., Arra ment a kanász .., Még egy kicsit

Oskó Endréné : Csóri kanász c. koreográfiájának tanítása.

Rábaközi verbunk:

- Taps bemérő, fordulós, fordulós-csizmaverő, lengető-séta, pittyegető csapó, hegyező.

Zene: Ez a kislány, barna kislány ..

Eszközzel való táncolás:

- Bottal, üveggel, seprűvel.

Az elemek felhasználásával készített koreográfia a különböző ünnepi alkalmakra a befogadó intézményekkel egyeztetve. Pl.: Karácsony, március 15., farsang,

Követelmény A-2 évfolyam végén:

- A gyerekek ismerjenek 5 új szerepjátszó és négy sportos játékot.
- Bátran alkalmazzák (1- 8) a térirányokat.
- Egyenletes járás közben tudjanak visszatapsolni hosszabb-rövidebb ritmusokat.
- Somogyi táncrendben való eligazodás.
- Az eszköz (bot, üveg, seprő) jártasság, készség szintjén való használata.
- A fiúk elő tudják adni a rábaközi körverbunkot, közösen, zenére a tanult motívumok alapján.
- A leányok legyenek képesek közösen eltáncolni saját énekhangunkra a tanult leánykarikázót.

Feladatok és a magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok harmadik évfolyam

Feladatok:

1. Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálókéességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Tananyag:

Bemelegítés:

Gimnasztika, a már tanultak ismétlése, fejkapás tanulása, gyakorlása, forgás egyedül és párban.

Ritmika:

A többszólamúság gyakorlása, kontrás taps tanulása, járás-futás váltakozó tempójú zenére

Táncos nyelv:

Lassú, közepes, gyors tempó megkülönböztetése, tánc típushoz kötve.

Szimmetria-aszimmetria felismerése és alkalmazása a táncban.

Térben haladás, párban.

Az előző évben tanult táncok ismétlése, felelevenítése.

Táncanyag:

Szatmári verbunk lassú és friss csárdás:

Az új stílus formajegyeinek megismerése, Szatmár az új stílus „bölcsője”.

Motívumok: Különböző csárdások, Cifra variációk, bokázók, kisharang, lábfelkapók, fonás előre-hátra, félfordulók /átvetők/, kiforgatók, sűrű-ritka csapásolás, páros forgás, kar alatt kiforgatás, lánykerülés.

A táncban, a szatmári táncokra jellemző egyéni improvizatív táncolás, elsajátítása külön figyelmet kell fordítani.

Széki négyes és csárdás:

Motívumok: Bekezdő /összerázó/, lépő, irányváltó, kopogók, páros forgó, séta, pihenő, oldalozó- tolató.

A jellegzetes stílusjegyek elsajátítása, a forgások egyenletessége és a táncos helyes testtartása külön gyakorlatokat igényel.

Daltanulás:

Szatmári, széki dalok.

Az évfolyam, a befogadó intézmény kérésére, ünnepi alkalmakkor, előre egyeztetve, műsort ad a tanult anyagból. Ez a műsor nem csak népzenei készülhet.

Követelmény: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a szatmári táncrend felépítését
- Önállóan képes legyen verbunkból improvizálni 3 dallamnyit
- Párban improvizálni tudjon 2 percig a szatmári lassú, és friss csárdás motívumaiból
- Az elkészített szatmári koreográfia eltáncolása
- Ismerje a széki négyes lépésanyagát
- Képes legyen zenére körben táncolni a széki négyest
- Párban széki csárdás improvizálása 2 percig.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok negyedik évfolyam

Feladatok:

1. Ismertesse meg a tanulókkal: a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentráló képességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözzé a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Tananyag:

Bemelegítés:

Gimnasztika, az eddig tanultak nehezített változatai, ugró gyakorlatok, forgás diagonálban.

Ritmika:

Nehezebb ritmikai gyakorlatok.

Koordinációs gyakorlatok.

Táncos nyelv:

A térirányok pontosítása tánc közben.

Az egyéni improvizatív stílus kialakításának elkezdése.

Az előző években tanult táncok ismétlése.

Táncanyag:

Széki táncrend. A négyes és a csárdás ismétlése beillesztése a táncrendbe.

Motívumok:

Széki lassú: Szép páros összefogódzás, haladás a térben, lassú lépő helyben forgással, előre-hátrahaladás.

Porka: Forgólépés tanulása, különböző fogásmódok, a fiú és a lány elhelyezkedése egymáshoz viszonyítva.

Hétlépés: Forgás párban, előre-hátralépő, lánykiforgató, csapás, pihenőlépés.

Sűrű és ritka tempó: Bekezdő, csapás, lezáró /alapsor/, kopogók, ugrócsapók, lábkörzések, lábfőgesztusok. (Ennél a táncnál a lányok csak az alapsort, és a pihenő figurákat tanulják).

Somogyi /Magyarbódi/ karikázó: Lányoknak, kapuzók, ingó csárdás, lépő, rida, ridaváltó, belépő.

A páros forgás közbeni test-fejtartás oktatása nagyon fontos, ezáltal az elszédülés veszélye is csökken. A sűrű-ritka tempó tanítása után az improvizatív gyakorlást alkalmazzuk. A ritka tempó négyesbe való beillesztésekor, zenéhez igazodva kell tanítani.

A széki táncok oktatásánál egyre nagyobb szerepet kap az egyéni, improvizatív tánc. Ezt a stílust az előző években tanult táncok ismétlésénél is használhatjuk, ha az a tánc alkalmas rá.

A lányok karikázójánál a térben való tájékozódás fontos, a körforma megtartására ügyelni kell.

Dalok:

Széki lassú, csárdás, négyes dallamok.

Somogyi /Magyarbódi/ karikázó dallamok.

Ebben az évfolyamban is, a befogadó intézmény kérésére előadást szervezünk a tanult táncokból.

A moldvai táncokat, már ismert mivolta miatt, a tanulók szívesen ismétlik, újat is tanulnak. Ez a csoport egységének a segítségére lehet.

Követelmény: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a széki táncrend felépítését, annak részeit
- Képes legyen a széki lassú, porka és hétlépés improvizatív táncolására párban 2 percig
- Lányoknak a karikázóból készült motívumfűzés eltáncolása saját énekre
- Fiúknak széki sűrű, ritka tempó improvizatív táncolása 2 percig.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok ötödik évfolyam

Feladatok:

1. Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentráló képességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözzé a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Tananyag:

Bemelegítés:

Gimnasztika, az előző bemelegítések ismételése, lábkörzések, széles mozdulatok gyakorlása.

Ritmika:

Hosszabb ritmusképletek memorizálása.

Nehezebb koordinációs gyakorlatok.

Régi és új stílusú zene felismerése.

Táncos nyelv:

Az ugrós táncok stílusbeli különbsége a csárdás, és forgós-forgatós táncstílustól. A mozgások plasztikai különbségeinek tanulása, (széles mozdulatok, például Dél-alföldi ugrós).

Táncanyag:

Dél-alföldi páros ugrós és csárdás.

Motívumok:

Egyes csárdás, kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó, futó kirúgós cifra, csapások, haladó bokázók, földcsapó, szökellős dobogó, darudöbögő, páros forgó, páros bokázó, oldalt dobbantós, kisharang, félforduló (átvető) bedöntve is.

Forgás irányváltásának fajtái: terpeszes, dobogós, összetett.

Lőrincrévi páros táncok.

Motívumok:

Páros forgás, forgásváltó, kinyitás, kiforgatás, vezetés.

A Dél-alföldi páros ugrós oktatásánál hangsúlyt kell fektetni a térben mozgásra és az egyéni, improvizatív táncolás gyakorlására. Ebben a táncban az összetett motívumok igen nagy számban fordulnak elő. Ezeknek a bővítése igen nehéz feladat, mivel átléphetik a zenei szakaszolás határait. Sokat kell gyakoroltatni, és azt kell elérni, hogy a diák önállóan improvizáljon ezekből a motívumokból.

Dalok:

Dél-alföldi ugrós és csárdás dallamok tanulása.

Követelmény: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a Dél-alföldi páros ugrós és csárdás motívumait
- Képes legyen párban önállóan táncolni 2 percig, zenére
- Ismerje a tanult lőrincrévi tánc lépésanyagát
- Párban önállóan képes legyen táncolni 2 percig a táncot zenére.
- A táncokból készült koreográfiák eltáncolása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok hatodik évfolyam

Feladatok:

1. Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentráló képességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Készítse fel a diákokat a művészeti alapvizsga letételére.

Tananyag:

Bemelegítés:

Gimnasztika, a már tanultak ismétlése, boka, térd, csípő, és váll külön szólamban mozgatása.

Ritmika:

5/8-os ritmus tanulása, alkalmazása.

Összetettebb koordinációs gyakorlatok.

Különböző, tanult tánc típusok zenei anyagának felismerése.

Táncos nyelv:

A karikázók jellegzetes mozgás- és énekvilágának megismerése. A Decsi verbunkra jellemző kis amplitúdójú mozgás tanulása.

Tanulandó táncanyag:

Sárközi táncrend:

Karikázó: 5/8-os lépő, csárdás, keresztező, rezgők, futó, jobbra-ballra váltások.

Ugrós: Sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók, bokázók.

Verbunk: Cifra, keresztező, hátravágó, térdelő figura, hegyező, csizmaverő

Csárdás: Egyes-kettes csárdás, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, forgó, mártogató, kopogók.

Daltanulás:

Sárközi karikázó, ugrós, és csárdás dalok.

A sárközi karikázó tanításánál, az 5/8-os ritmus elsajátításánál sok ritmus gyakorlatot kell alkalmazni, hogy a tanulók biztosak lehessenek az ebben a ritmusban táncolt motívumok elsajátításában.

A verbunk oktatásánál fő hangsúly a táncolási módra kell helyezni. A feszes felső testel táncolás elsajátítása követelmény ennél a táncnál.

Követelmény: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a sárközi táncrendet, felismerje, és különbséget tudjon tenni a különböző zenék közt.
- Lányok: a tanult karikázó eltáncolása, közösen
- Fiúk: decsi verbunk táncolása önállóan 2 percig
- Tudjanak párban 2 percig táncolni sárközi csárdást önállóan
- A készült koreográfia eltáncolása.
-

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.
- A 2004-05-ös tanévtől belépő új diákok részére alapvizsga letétele.

Továbbképző 7. évfolyam

Tananyag:

Feladatok:

1. Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentráló képességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözzé a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Tánctechnika:

Kar, láb, törzsgyakorlatok, hajlítások, fordítások, ugrások, szökkenések, és csúsztatott lábmozdulatok megismerése és gyakorlása.

Ritmika:

Aszimmetrikus és aszimmetriába hajló ritmusok, zenék megismerése, szinkópa tá-tá (kettős jártató) rögzítése. Mozdulatimprovizációk gyakorlása.

Néptánc:

Gyimesi táncok:

Féloláhos,

Lassú és sebes magyaros,

Lassú és sebes csárdás,

Kettős jártatója és sirülője,

Héjszák:

Sima héjsza,

Korobjászka

Kerekes,

Tisztí héjsza,

Békási russka,

Hosszúhavasí,

Régi héjsza.

Somogyi táncrend:

Karikázó és ugrós ismételése és kiegészítése.

Lassú és friss csárdás:

Kettes csárdás, bokázós csárdás, keresztező csárdás, rezgő, mártogató, csalogató.

Tanulandó dalanyag:

Karikázók:

Mit visztek, mit visztek...

Cukorborsó szára...

Még egy kicsit itt legyünk...

Ugrósok:

Elszaladt kandisznó...

Csóri kanász...

Borsót vittem a malomba...

Csárdások:

Az én szemem fekete...

Koreográfia készítése a tanult táncanyagokból.

Követelmény: a tanuló a tanév végén

- A tanulók ismerjék meg a még fellelhető archaikus környezetben található gyimesi táncrendet
- A gazdag ritmikai elemek közül a nehezen elsajátítható szinkópás mozdulatokat pontosan sajátítsák el
- A forgás közben a párok alkalmazzák a tartás ellentartás törvényét
- Ismerjék fel a balkáni és a Közép-európai táncréteg zenei anyagát, legyenek képesek letáncolni a zenéhez kötődő táncokat

- Képes legyen önállóan táncolni gyimesi féloláhost 3 percig
- Tudjon a gyimesi páros táncokból párban improvizatív módon 3 percig táncolni
- Különbséget tudjon tenni a héjszák között, és ezeket közösen el tudják táncolni
- A korábbi években tanult ismereteiket bővítsék a somogyi táncokból
- Párban képes legyen 2 percig improvizálni somogyi lassú és friss csárdás motívumaiból.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző 8. évfolyam

Tananyag:

Feladatok:

1. Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálókéességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Tánctechnika:

Gimnasztika, lépések, futások, lábkörzések, kargesztusok megismertetése, gyakorlása.

Ritmika:

4-es, 8-os lépések, éles és nyújtott ritmusok gyakoroltatása.

Néptánc:

Palóc táncok, Galgamente vidékről:

Karikázók: Egyes és kettes csárdás, Feroer-lépés, dobogó, bekezdő, bukós, lennhangsúlyos futó mindkét irányban, váltó jobbra-balra.

Verbunk: Lépő, fordulgató, bokázó, kettős lengető, cifra, hegyező cifra, oldalugró, lábszárcsapó, láb alatt csapó, sarkazó, hátul keresztcifra,

Csárdás: egylépés, lengető, aprózó, szaladó, hegyező-cifra, bokázó, mártogató, csárdás lippentővel, csárdás kifordulással, csárdás kiemeléssel

Tanulandó dalanyag:

Karikázók:...

Réten, réten a piros bagi réten...

Piros bagi nagy határ..

Erre gyere rózsám nincsen sár...

Sej rezeda, rezeda

Csárdás:...

Fecske madár szállott a vasútra...

Réten, réten terem a nád...

Utca, utca piros bagi utca...

Ugrósok:

Szánon viszik a menyasszony ágát...

Piros bagi templom tornya...

Mikor megy a legény októberbe katonának...

Székelyföldi táncok:

Verbunk:

Bokázó, ugró bokázó, kopogók, csapásoló, keresztező, terpeszbokázó, koppantgató,

Forgató:

Összerázó, átvető /félforduló/, összeugró, csizmaverő, kiforgató, csalogató, forgó, tapsos, ugró bokázó.

Daltanulás:

Rég megmondtam bús gerlice...

Ezt a kerek erdőt járom én...

Koreográfia a tanult anyagból.

Követelmény: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a palóc táncrendet
- Lányok: a tanult karikázó eltáncolása saját éneke
- Fiúk: tudjon önállóan táncolni palóc verbunkot 3 percig
- Párban tudjanak improvizatíván táncolni palóc csárdást 3 percig
- Alkalmazzák csárdás közben a verbunkból átvett díszítőelemeket
- Ismerje a székelyföldi táncrendet
- Fiúk: tudjon önállóan 3 percig székely verbunkot táncolni
- Lány: ismerje a székely verbunk alapmotívumait
- Tudjanak párban önállóan táncolni forgatóst, és szöktetőst 3 percig
- Ismerjék fel a palóc és a székelyföldi verbunk hasonlóságát és különbségét, ezt vegyék figyelembe táncolás alkalmával
- Ismeretükről koreográfiában rendezve adjanak számot
- Forgás közben a párok alkalmazzák a tartás ellentartás törvényét

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző 9. évfolyam

Feladatok:

1. Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálókéességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözzé a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre

Tananyag:

Tánctechnika:

Gimnasztika:

Térd, boka, csípőkörzések, lendített ugrások, ollózások, levegőben történő csapások, keresztezések gyakorlása.

Nyújtás és az izomlazítás külön hangsúlyt kap a bemelegítésnél.

Forgások, perdülések ismétlése.

Speciális gyakorlatok.

Ritmika:

4-es, 8-os, 16-os mozgások tanulása gyakorlása, tanulása, 32-es ritmus felismerése.

Aszimmetrikus és aszimmetriába hajló zenék ismétlése.

Néptánc:

Tanulandó táncanyag:

Mezőségi táncok:

Szászka: (ritka csárdás):

Átvető, kifordító, fiúkerülő, kar alatt forgatás.

Ritka szökős: Ugyanaz a motívum, mint az előző.

Sűrű csárdás: Ugyanaz a motívum, mint az előző.

Ritka magyar: Csapások, lábkörzések, ugrások, lábgesztusok, kézgesztusok, tapsok

Sűrű magyar: Hasonló, mint a ritka magyar, kiegészülve új motívumokkal, pl.: „repülő kéz”, súlyláb csapásolása. A tánc ritmikája a felgyorsult zenei löktetést követi, 8-os 16-os mozdulatok.

Korcsos: Ugyanaz, mint a ritka szökös, plusz leány vezetgetése, jártatása hosszan.

Daltanulás:

Hallod e te szelídecске...

Engem anyám megátkozott...

Most jöttem Gyuláról...

Fehér fuszulyka virág...

Erdély körül van kerítve...

Annyira kerüld a vizet...

Kalotaszegi táncok:

Legényes.:

- A legényes pontszerkezetre épül, (bekezdő, gerinc és- záró szakaszra)
- A motívumok alapjai: ugrások, futás, csusszanás, láb és- kargesztusok.
- Ugrások: Helyben páros lábbal, terpeszben egy lábról, terpeszből levegőbe történő ugrások.
- Lábgesztusok: elöl koppantás váltott lábbal, hátul ujjhegykoppantás, hátul keresztkoppantás, egy lábas koppantás, páros lábú kisolló, lendületolló. Lábörök: elöl hátul lábörzés, ugyanez zárással, térdelés és lábörzés kombinációja. Ütések, csapások: keresztbe elöl, vagy hátul, levegőbe emelve, ugrás közben elöl-hátul, ütés ellentétes irányba, egy kézzel egy irányba, két kézzel kétfelé, két kézzel egy irányba.

Csárdás, páros részek:

- Forgás ellentartással
- Forgás zárt fogással
- Forgás egykarú, nyitott fogással
- Fennhangsúlyos hátrafutással, fennhangsúlyos előreutás kifordulással
- Kar alatt forgatás
-

Daltanulás:

Hajnali:

Ej, nem szeretem az idők járását...

Befogom a lovam...

Csárdás és szapora:

Piros farkú fecskemadár... Én istenem tégy egy csodát...

Követelmény: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a mezősegi táncrend felépítését, és annak a részeit meg tudja különböztetni
- Fiúk: tudjon önállóan táncolni 2 percig ritka és sűrű magyart
- Párban tudjanak improvizatív módon táncolni 3-3 percig szászkát, ritka szökőst, sűrű csárdást, és korcsost.
- Tudjanak pontszerkezetben gondolkodni, ennek megfelelően pontokat összeállítani.
- Páros csárdás közben a kapcsolattartás legyen megfelelő.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző 10. évfolyam

Feladatok:

1. Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálókéességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözzé a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Készítse fel a diákot a művészeti záróvizsga letételére.

Tananyag:

Tánctechnika:

Gimnasztika:

Csusszanások, aprózók, koppantók, lábfelkapások, lábgesztusok, kargesztusok, ugrások, forgások, forgómozdulatok, láblendítések, csípőmozdulatok.

Valamennyi táncos elemet, mozdulatot, a tájegység stílusának megfelelően táncoljunk / pl.: cigánytánc aprózva „szűken” táncoljuk/.

Ritmika:

4-es, 8-os, 16-os ritmusú súlyvételek, gesztusok tanulása gyakorlása.

Zenei mellékhangsúly figyelembevétele a táncnál /Méhkeréki/.

Néptánc:

Cigánytánc: Örkö, Szászcsovás.

Cigánycsárdás, egyes és kettes csárdás, átvető, kifordítás, eldobás.

Csingerálás, Egymással szemben, improvizatív tánc a tanult elemekből.

Román táncok: Méhkeréki

Ardeleána, Batuta, Minintelul,

Daltanulás:

Gyertek fiúk, menjünk a kocsmába...

Nálunk felé a cigányok úgy élnek...

Hosszú szárú laboda...

Ári dinyász e Nyáradé romálé...

Koreográfia készítése a tanult táncanyagból.

Néprajzos ismeretek a tanítandó tájegység anyagából. / viselet, népszokások,

Követelmény: a tanuló a tanév végén

- Ismerje fel az örköi és szászcsovási cigánytáncot, elnevezéseit.
- Tudjanak párban cigánycsárdást táncolni 3 percig önállóan
- Önállóan tudjon improvizálni a csingerálás motívumaiból
- A mozdulatokat a cigánytánc stílusának megfelelően sajátítsák el.
- Tánckészletük bővelkedjen aprózókból, csusszanásokból, kopogásokból, csapásból nyolcados tizenhatodos értékben.

Magasabb évfolyamba lépés /záróvizsgára bocsátás/ feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Folklórismeret

A Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programjában rögzítette, hogy részletes oktatási feladataiban a Dr. Szüdi János főszerkesztésével készült „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” című kiadványban leírtakat követi.

/ ROM-SULI Mogyoród, 1998., pp. 191., 212-231./

Néprajzról általánosan

A néprajzi ismeretek elsajátítása, a művészeti nevelés alsó évfolyamain elkezdődik. A gyerekeknek tudniuk kell, hogy a magyar műveltség sajátosan keleti gyökerű, amely Közép-európai kultúrává ötvöződött. Azért is fontosak a néprajzi ismeretek a művészeti iskolában, hogy a gyermekeket befogadóvá neveljük szülőföldjük szeretetére. Szeretni csak azt tudunk, amit megismertünk. Lehet a néprajzot tanítani külön tantárgy keretében és a mindenkori néptáncórákhoz kapcsolva. A tanulók tudják meg, hogy a néprajz nem elvont, elszigetelt tudomány, hanem szervesen, elválaszthatatlanul kapcsolódik a kultúránkhoz, népünkhöz, földünkhöz, amelyen élünk. Igyekszik egybegyűjteni olyan ismereteket, amelyet a tanulók érdeklődési körüknek megfelelően fel tudnak dolgozni. Segítségével közelebb kerülnek a népköltészet, népszokások világához, s így jobban megértik a hagyományainkat művészi formába öntő írók, költők művészeti alkotásait.

Ezen ismeretek átadásával hozzájárulunk ahhoz, hogy a gyerekek szülőföldjüket, népüket szerető, értékeit megbecsülő emberekké váljanak.

Óratervezet: a néptánc tanszaknál leírtak szerint

Alapfok első évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráció képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözzé: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Tananyag:

A magyar népszokások kialakulásában szerepet játszó kultúrkörök:

- kereszténység előtti magyarság szokás-és hiedelemvilágának hagyománya,
- görög- római antikvitás elemei,
- germán-kelta-szláv európai pogányság nyomai,
- zsidó-keresztény kultúrkör meghatározó és asszimiláló hatása.

A közismeretek átadása érdeklődést felkeltve, játékos formában / tojásfestés, locsolás, ajándékozás, kotyolás / a népszokások megelevenítése: betlehemezés, kislejárási.

A paraszti év ünnepi időpontjait befolyásoló különböző történelmi időszámítási rendszerek:

- holdév – napév / állandó és mozgó ünnepek /
- évkezdő időpontok / ádvent, karácsony újév, Szent György nap, stb. /,
- vigília-jelenség / az ünnepi nap kezdetének váltakozó felfogása
- ünnepi félév- gazdasági félév,
- napfordulók, napéjegyenlőségek,

A téli napforduló ünnepeköre

/ Ádventtől vízkeresztig /

Ádvent / „ Kisbőjt” /

- időbeli meghatározása, egyházi értelme, jelentősége
- a fonó szokásköre, szerepe a falu téli időszakában,
- disznótor,
- ádvent-kezdő névnapok, a hozzájuk kapcsolódó mágikus jósló praktikák,

/ András, Katalin, Borbála /,

Miklós nap XII. 6.

- Miklós püspök legendája / ajándékozás /
- Fonóbeli alakoskodás

Luca nap XII. 13.

- egykori évkezdő, napforduló,
- Luca apokrif szent,
- Luca női démon, kapcsolatos a fénnel,
- Lucajárás,
- Kotyolás
- Luca széke, hiedelemmondák.

Karácsony XII. 25-26.

- Szenteste / vigília kérdés/
- A téli napforduló pogány ünnepe,
- Keleti misztérium-kultuszok, / Mithrasz /,
- Hanuka ,
- Újszövetségi történet, Jézus születése
- Karácsonyi asztal, étkezési szokások, halottkultusz,
- Mágikus és jósló praktikák,
- Kántálás, névnapköszöntők, vesszőhordás, Paradicsom-játék

Betlehemezés

- Jézus születésének dramatizált megjelenítése, központi magja a pásztorjáték.

Regölés

- fő időpontja István nap, / vértanú /
- Jelmezek, szereplők, hangszerek,
- Szarvas-ének, párosítók, jókívánságok
- Földrajzi, történeti elterjedése,
- Ősvallási, ősköltészeti elemek

Aprószentek XII. 28.

- újszövetségi történet
- - korbácsolás, vesszőzés,
- - legényavatás.

Szilveszter – Újév, / Kiskarácsony /

- évkezdő szokások: zajkeltés, pásztorjárás, köszöntők, aranyosvíz,
- mágikus és jósló praktikák,
- étkezési szokások,
- a moldvai magyarok „hejgetése „

Vízkereszt I. 6.

- Újszövetségi történet / a három napkeleti bölc, Jézus megkeresztelkedése, kánai

Menyegző /

- vízszentelés, krétaszentelés, házszentelés,
- csillaghordás, csillagének – a karácsonyi ünnepkör lezáró, a farsang kezdő időpontja.

Követelmény: a tanév végén a tanuló

- tudja meghatározni a téli ünnepkör kezdő és záró napját.
- ismerje az egyes jeles napok időpontját.
- Legyen tisztában az ünnepkörhöz kötődő fogalmakkal.
- Ismerje a népszokások rítusait, szokásokat.
- Az ünnepkör paraszti életvitelhez kapcsolódó eszközöket.
- Legyen képes önállóan előadni 2 rítus-énekeket, 1 szokásszöveget.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok második évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráló képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözzé: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Tananyag:

Jeles napok

/ Vízkereszttől Dömötör napig /

Húsvét előtti 40 nap a nagyböjt, ennek kezdete és a vízkereszt közé eső időszak neve farsang, a recens hagyomány szerint.

Húsvét után 50 nappal van pünkösd. Húsvét vasárnapja a tavaszi napéjegyenlőség

/ III. 21. / követő holdtölte utáni vasárnapra esik. Így a húsvét III.22. és IV. 25. között kap helyet.

Farsang I. 6 – húshagyókedd

Eredeti értelmében a nagyböjt előtti utolsó este, éjszaka a farsang. Ez a jeles idő a hagyományokban és köztudatban fokozatosan terjeszkedik, elvesz két napot az eredetileg 42 napos, hat hetes böjtből. E két nap a farsanghétfő és húshagyó-

kedd. Így terjed ki három napra a farsang lezáró periódusa. A farsang fogalma a vízkeresztől, nagyböjtig tartó mulatozós időszakot jelenti. Ez az egyházi tilalmaktól és a mezeti munkától mentes időszak, melynek során a legkülönbözőbb helyszínek / fonó, lakodalom / alkalmat adnak a szórakozásra. Húsvét korai, vagy késői ideje szerint beszélhetünk rövid, illetve hosszú farsangról.

- a házasságkötések és az ezekhez kapcsolódó többnapos multságok időszaka,
- a pártában, illetve nőtlenül maradt házasulandó korban levők tréfás meg-
- szégyenítése, a farsang végén / tuskóhúzás, lakodalmi paródia /
- maszkos alakoskodások fonóban, lakodalomban,
- maszkos felvonulás, tél temetés, farsang temetés,
- bálszervezés, adománygyűjtés, táncalkalmak,
- rétegmultságok, asszonyfarsang, pásztorfarsang, házasok bálja,
- a mohácsi sokacok busójárása,
- a hétfalusiak boricatánca, európai moreszka-hagyomány

A farsang szoláris, jeles napjai:

II. 2. Gyertyaszentelő, időjárásjóslás,

II. 3. Szent Balázs püspök legendája, balázsolás, iskolástoborzás.

Nagyböjt / hamvazószerdától-húsvétvasárnapig /

- - egyházi- vallási értelme, tilalmak, kötelességek,
- Böjti játékok, karikázó,
- A nagyböjt időszakán kívüli szoláris ünnep:
- Gergely-járás / III. 12. / Iskolás-toborzó, adománygyűjtés.

Virágvasárnap húsvét előtt egy héttel

- újszövetségi történet, Jézus bevonul Jeruzsálembe,
- barkaszentelés, barkával kapcsolatos mágikus praktikák,
- kislehordás, villózás, zöldág-járás,

Nagyhét

- az újszövetségi passó-történet, kivetítve a hét egyes napjaira,
- általános megtisztító rítusok.

Nagycsütörtök:

- A harangok elmennek Rómába, kereplés,
- Pilátusverés.

Nagypéntek:

- a legszigorúbb böjt, tüzek kioltása,
- rituális mosakodás, szótlán víz, hollóvíz, féregűzés.

Nagyszombat:

_ új tűz gyújtása, tűzszenelés.

Húsvét vasárnapja

- a hajnali Jézus-keresés, halottkultusz maradványai,
- körmenet, határjárás, határkerülés,
- ételszenelés, húsvéti asztal, étkezési szokások.

Húsvét hétfő

- termékenység varázsló locsolás
- vesszűzés
- tojásajándék

fehérvasárnap – mátkáló vasárnap

- komatál küldés fő időpontja
- műrokonság: komaság, mátkaság

Zöldfarsang – húsvéttól – pünkösdig

- játékszokások

Pünkösöd

- újszövetségi értelmezés: szentlélek ünnepe
- természet megújulásának ünnepe – római florália, zsidó sávuót
- pünkösdi király és királyné választás

- Szent Erzsébet – rózsacsoda
- Májusfa táncmulatság az ünnepkör lezárása

Szent György-nap

- Kihajtás ünnepe
- Körmenet, határjárás
- Mágikus eszközök –gyógyfüvek gyűjtése,
- Időjósítás.

Május 1.

- Boszorkány gyűlés
- Mulatságok
- Majálisok
- Szerelmi jelkép = májusfa

Június 24.

- Szent Iván éj
- Nyári napforduló
- Termékenységaráztatás = tűzugrás
- Párosítók
- Füstölt gyümölcs, gyógyfüvek mágikus hatása

Követelmény: a tanév végén a tanuló

- tudja meghatározni a tavaszi ünnepkör kezdő és záró napját.
- Tudja meghatározni a húsvét időpontját.
- ismerje az egyes jeles napok időpontját, neveit.
- Legyen tisztában az ünnepkörhöz kötődő fogalmakkal.
- Ismerje a népszokások rítusait, szokásokat.
- Az ünnepkör paraszti életvitelhez kapcsolódó eszközöket.
- Legyen képes önállóan előadni 2 rítus-énekeket, 1 szokásszöveget.
- Ismerje a nyári napfordulóig tartó munkához kötődő szokásokat, ünnepeket.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok harmadik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráló képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözzé: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Tananyag:

Az emberélet fordulói

Születés:

A születendő gyermekre vonatkozó babonák. A születendő gyermek tulajdonságait befolyásoló babonák, praktikák. A szüléssel kapcsolatos hagyományok, a bába alakja.

A terhes asszony szerepe a családban és a faluközösségben

Az újszülött családba fogadása, az anyával és gyermekkel kapcsolatos védő mágiák keresztelőig, váltott gyermek.

Komatál, keresztszülőség, műrokonság, keresztelői mulatság, asszonyavatás.

Gyermekkor:

A paraszti gyermekek tárgyi környezete, gyermekmunka, munkára nevelés és munkába állás fokozatai.

Gyermekekiváltságok, gyermekjátékok. (Előképzőben és alapfok első osztályaiban tanult gyermekjátékok felelevenítése.)

Legényélet leányélet:

A fiataloknak szervezett alkalmak, ahol a felnőtt viselkedésnormákat elsajátítják /aprók tánca, padkaporosbál, gyermeklakodalom/

A fel nem avatott serdülők tilalmai, megszegés megtorlása.

Legény-, leányavatás.

Fiatalok együttes szórakozásának szervezett alkalmai /játészó, jeles napok szokásai/.

Udvarlási szokások, szerelmi élet.

Párválasztás:

Szokásjog, a párválasztás szempontjai.

Endogámia, exogámia.

A házasság előkészítése:

A közvetítés, leánynézés, háztűznéző, kéretés.

A házasságot megelőző megállapodások, hozomány.

Kézfogó, eljegyzés, jegyajándék, próbaházasság.

Lakodalom:

A lakodalmi szokások rendje.

Lakodalmi tisztségviselők szerepe.

A lakodalmi táncok, alakoskodó, szórakoztató szokások.

Hívatlanok a lakodalomban.

Táji eltérések a lakodalmi szokásokban.

A házások életmódja:

Családformák, nagycsaládrendszer.

Új státusz a falutársadalmában, jogok és tilalmak.

Vadházasság, félrelépés, közösségi szankciók.

Halál:

A hagyományos paraszti közösségekben élő ember viszonya az elmúláshoz, a halálra való felkészülés.

A haldoklóval kapcsolatos szokások

A halottal kapcsolatos szokások, hiedelmek, mágiák, tilalmak, a sirató.

Temetés, temetkezési szokások, sírjelek. A „pogány” magyarok temetkezési rítusainak emlékei.

Az emberélettel kapcsolatos szokások táj szerinti különbségeire is ki kell térni az oktatás folyamán. Ezekből a szokásokból mi maradt fenn a mai napig, a diákok családjában, lakóhelyükön, mit ismernek ők?

Követelmény: A tanév végén a tanuló

- Ismerjen születéssel, az anyával és az újszülöttel kapcsolatos praktikákat, hiedelmeket.
- Ismerje a paraszti gyermekkor szokásait
- Ismerje meg az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokásrendet
- Tudja a felnőtté válás követelményeit
- Tájékozott legyen az emberi élet sorsfordulóiról írott művészi alkotásokkal

Feladatok és a magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok negyedik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráló képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Tananyag:

A magyar nép hiedelemvilága

A népszokások anyagának átismétlése, kihangsúlyozva a hiedelem összetevőit.

A magyar ősvallás:

A régészeti, nyelvészeti és történeti anyagokban fellelhető adatok (fordított túlvilág, totemizmus, szakrális fejedelemség).

A sámánizmus (földrajzi-etnikai elterjedése, története).

Nyomai a magyar parasztság hagyományos kultúrájában (halottlátó, mesei motívum, regölés, boricatánc, mondókák, énekek).

Világkép:

A sámánhitű népek világképe.

A világ keletkezéséről szóló mítoszok (föld, életfa, világfa, világvége).

Égitestekkel kapcsolatos hiedelmek (nap, hold, csillagok).

Időjárással kapcsolatos hiedelmek (szél, vihar, égbolt, szivárvány).

Növényekhez, állatokhoz fűződő babonák (vasfű, mérgek, totemizmus, tabunevek).

Emberi testrészekhez, mesterséges környezethez kapcsolódó hiedelmek (több csont, foggal születés, ház, termőföld stb.).

Természetfeletti lények:

Mesei lények, hiedelemlények.

Lidérc, ludvérc, nyomólények.

Fényjelenség, tüzes ember, segítő démon (mocsaras, lápos területeken).

Szépasszony:

Negatív női démon

Váltott gyermek kicserélése

Környező népek hasonló lényei

Összefonódása a boszorkányokkal.

Kísértet, hazajáró lélek.

Természeti démonok:

Vízi lények, erdei lények, gabonadémon, óriások, tündérek, törpék.

Ördög:

Bukott angyal mítosza.

Démoni gonoszságú alvilági lény, a boszorkányok ura.

Patájáról, szarváról, és hízelgéséről ismerhető fel.

Luca:

A téli napforduló női démona.

Az asszonyi tevékenységek, tilalmak ellenőrzője.

Baromfi-termékenységekkel való kapcsolata.

Luca-székkal kapcsolatos babonák.

Apokrif szent.

Egyebek:

Vámpírok, gyermekijesztők, betegségdémonok, küldött farkas, sárkány.

Természetfeletti erővel rendelkező emberek:

Táltos:

Táltosmondák, gyógyítás.

Sámán:

Kapcsolat az élet más szintjein lévőekkel transzba eséssel, jóslások, jövődölések.

A sámánt és a táltost sajnos igen sok helyen összekeverik, és felcserélik egymással.

Garabonciás:

Vándordiákok, varázserőt tulajdonítanak nekik, például átváltozás valamilyen állattá, időjárás megváltoztatása.

Boszorkányok:

Népmesei boszorkányalak.

A középkori boszorkányperek boszorkánya.

A néphit boszorkánya:

Funkció (oldás-kötés, rontás, gyógyítás).

Metamorfózis.

Gonoszjáró napok.

Védekezés.

Hiedelemmondák.

Látók, gyógyítók:

Léleklátó, halottlátó.

Jósló koldus, vándor.

Javasok gyógykovácsok.

A magyar tündérmesék világának hiedelemelei:

Már nem élő hiedelmek alakjai.

Eltérések a valóban hitt hiedelmek alakjaitól.

A sztyeppe nomád hőséneke hatása.

Babona, babonás cselekmények:

Rontás, igézés, oldás-kötés, szerelmi varázslások védekezési praktikák.

„Megnyomás”, lóvá tevés.

Haszonelvétel (főleg állatokkal kapcsolatban)

A jövőt megismerését és befolyásolását célzó varázslatok.

A szó ereje (ráolvasások, tabunév, antik párhuzamok).

A diákok környezetében /család, iskolai osztály, baráti társaság, falu/ mai is „élő” és használatos babonák hiedelmek megbeszélése. Az itt tanultakkal való összevetése.

Követelmények: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a magyarok keleti ősvallásának elemeit
- Értse a paraszti világ hiedelemvilágát, ismerje annak összetevőit
- Ismerje a természetfeletti erők fogalomrendszerét
- Beszélgetések alkalmával, használja a témához kapcsolódó néprajzi szakkifejezéseket

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok ötödik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráló képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözzé: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Tananyag:

Népköltészet

A népköltészet általános jellemzői:

Hagyományozás, szóbeliség, változatokban élés.

A közösségi jelleg és az egyéni alkotás kölcsönhatása, együttműködése.

Alkalomhoz kötöttség.

Verses népköltészet

Eposz:

Az eposz műfaji jellemzői, tartalmi sajátosságai.

A magyar naiv eposz (Arany János).

Népdal:

Tartalmi felosztás:

- szerelmi líra,
- történeti, vitézi énekek,

- bujdosó és rab-költészet, pásztor- és betyárdalok,
- katonadalok történeti rétegei,
- tréfás, csúfolódó dalok, mulató és bordalok,
- szokásénekek,
- egyéb.

A népdaltípusok tanulásakor a táncoktatóval egyeztetni ajánlott.

Ballada:

Földrajzi elterjedése, területi sajátosságai.

Előadási alkalmi, előadási módjai.

A régi stílus, új stílus, átmeneti típusok.

Formai kérdései.

Prózai népköltészet

Mese:

A műfaj története.

Előadásának módjai, alkalmi.

A magyar népmese főbb csoportjai:

Tündérmesék, hősmesék.

Novellamesék.

Falucsúfolók, rátótiádák.

Legendamesék.

Állatmesék.

A magyar népmese formai sajátosságai.

Monda:

Történelmi mondák /ősmagyar mondák, honfoglalás utáni mondák/.

Helyi mondák.

Hiedelemmondák.

Álhiedelemmondák.

Prózai kisműfajok:

Szólások, közmondások, találós kérdések.

A tanulók által ismert, de nem az iskolában tanult mesék, dalok, szólások, találós kérdések, megbeszélése, értelmezése. Ezzel a módszerrel közelebb hozzuk a diákokat a tananyaghoz, felkeltjük az érdeklődésüket.

Követelmények: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a népköltészet általános jellemzőit
- Ismerje a verses népköltészet felosztását
- Ismerje a prózai népköltészet felosztását
- Tudjon idézni az órákon megismert művekből
- Ismerje magyar irodalomban előforduló népi elemek íróinak munkásságát

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok hatodik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráló képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Készítse fel a tanulót a művészeti alapvizsga letételére.

Tananyag:

A magyar nép táji, történeti csoportjai

A tanulók minden évben a tanult táncsal kapcsolatban megismerik a tájegység elhelyezkedését, hogy hova valósi táncot táncolnak, és az ottani népviseletet. Ebben az évben a néprajzfoglalkozásokon ezt a tudást ismételjük át, és egészítjük ki olyan tájegységekkel, amelyek táncait még nem ismerik a tanulók.

Bevezetés:

Csoportosítási szempontok, rendszerek /Bartók Béla, Martin György/.

Tájegységek népcsoportok

Dunántúl:

Bakony, Balatonfelvidék, Göcsej és Hetés,

Kisalföld (Rábaköz, Hanság, Szigetköz),

Mezőföld, Ormánság, Őrség, Sárköz (tolnai), Somogy, Szlavónia, Zselic

Felföld:

A palócokról általában, barkók, Csallóköz, Galgamente, matyók, Mátyusföld, Tokaj – Hegyalja, Zoborvidék.

Alföld:

Bácska, Bánát, Bodrogek, Debrecen, hajdúk, jászok, kunok, Kalocsa vidéke (Kalocsa-Sárköz), Szeged.

Erdély, Partium, Moldva, Bukovina:

Erdély és Partium története általában,

Kalotaszeg, Mezőség, Szilágyság, Szék, Székelyek,

Csángók (Moldva, Gyimes, Bukovina).

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A számonkérés csoportosan történik. Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

Követelmények: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a magyar nép, táji történeti csoportjait
- Legyen rálátása a Magyarországra betelepült nemzetiségek helyzetére
- Tudja elhelyezni a Kárárt-medencén belül Magyarország táji, nemzetiségi csoportjait

- Ismerje fel a tájegységek közötti hasonlatosságokat és különbségeket

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.
- A 2004-05-ös tanévtől belépő új diákok része művészeti alapvizsga letétele.

Továbbképző kilencedik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráló képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözzé: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Tananyag:

Munkavégző ünnepek:

- A paraszti munkafolyamatok lezárásának ünnepei
- Aratáskezdés- június 29. Péter – Pál. Július 2. Sárlos Boldogasszony
- Aratókoszorú
- Felvonulások, aratóbál

Szüret

- Kezdesi ideje helyi törvények alapján
- Szüreti koszorú, bál, díszes külsőségek
- Tokajhegyalja: Bacchus, kapáscéh, kádártánc

Leányvásárok

- Gesztenyeszüret idején – Baranya Sárközben
- Házasságszerző alkalmak

Szent Mihály nap, szeptember 29.

- Szezonra szerződött bér munkások elszámolási és újrafogadási ideje.
- Bállok
- Időjósítás

Vendel-nap, október 20.

- Nyugati területeken juhászok ünnepe.

Dömötör-nap, október 26. keleti területeken juhász újév.

Disznótorok

- Adventben, többnyire András-nap körül.
- Családi, szűkebb körű mulatság
- Nyársdugás
- Maszkajárás

Követelmények: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a nyári és őszi munkavégzéshez kapcsolódó szokásokat.
- Ismerje a betakarítások ünnepeinek kezdő és végző napját, illetve ezek ünnepeit.
- Tudja a házasság szerző szokásrendeket.
- Ismerje a jeles napokhoz kötődő időjósításokat.
- Ismerje a családi ünnepek megtartásának szokásait.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző tizedik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráció képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözzé: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Készítse fel a tanulót a művészeti záróvizsga letételére.

Tananyag:

Társadalmi kultúra:

- Osztályok, rétegek
- A család szerkezete
- A társas élet

Anyagi kultúra

- A magyar településrendszer
- Magyar népi építkezés
- Gyűjtögetés
- Halászat
- Vadfogás
- Méhészet
- Földművelés
- Állattenyésztés
- Táplálkozás

Szellemi néprajz

- Népi világkép
- Népmese
- Monda, anekdota,
- Szólások, közmondások
- Ballada, népdal
- Népzene
- Kalendárium
- Az emberi élet fordulói

Követelmények: a tanuló a tanév végén adjon számot a

- Paraszti társadalom rétegződéséről, hierarchiájáról.
- A nagycsaládok felépítéséről, az egyének által elfoglalt helyéről.
- Kihalóban lévő paraszti mesterségekről.
- A szellemi kultúra felosztásáról.
- Ismerje a népi kultúra irodalmi megjelenését.
- Tudjon előadni önállóan – típusonként – egy-egy alkotást.

Magasabb évfolyamba lépés /záróvizsgára bocsátás/ feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Tánc történet

A Felső-Bácskai Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programjában rögzítette, hogy a részletes oktatási nevelési feladataiban a Dr. Szüdi János főszerkesztésével készült „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” című kiadványban leírtakban követi.

/ROM-SULI Mogyoród, 1998., pp. 194., 285-288/

A hivatkozott műben megfogalmazott cél- és feladatrendszer Intézményünk az alábbi, tanszakra és évfolyamokra bontott tevékenységek elvégzésével valósítja meg, amely a művészeti alapvizsga követelményeit is tartalmazza.

Óratervezet: a tanszaknál leírtak szerint

Általános fejlesztési követelményei:

A tánc történet oktatásának célja, hogy a tanulókat szakmai ismeretekre alapozva ismertesse meg az egyetemes és tánc történeti folyamatokkal, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, a táncirodalom néhány alapvető művével, továbbá fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy a táncművészet értő és élvező befogadjává váljanak

Ösztönözze a diákokat:

- A rendszeres társasági és színházi táncsemények látogatására
- Az iskolán kívüli táncseményeken való részvételre
- A rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére

Tudatosítsa a tanulóban:

- A tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Továbbképző hetedik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval a: tánc közhasznú és művészi formáit, a tananyagban szereplő tánc történeti korok jellemzőit, a színpadi tánc kialakulásának korszakait, az egyetemes és magyar tánc történet – a tananyaghoz kapcsolódó – művészeit, alkotóit.

Alakítsa ki a tanulóban az esztétikai érzéket, a művészetek befogadására nyitott attitűdöt, fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságot, képzelőerőt, vizuális memóriát és a tánc komplexitásából adódóan a társzművészetek iránti érzékenységet.

Ösztönözzön rendszeres színházlátogatásra, táncos témájú műsorok figyelésére, táncos eseményeken való részvételre.

Tananyag:

A köznapi és művészi mozgás

- Életfunkciós mozgások
- Speciálisan szabályozott mozgások
- Hétköznapi kifejező mozgások

Közhasznú és művészi tánc

- Primitív törzsi táncok
- Társasági táncok
- Karaktertáncok
- Autonóm táncművészet
- Absztrakció
- Tartalom és forma egysége

A tánc és társzművészetek

- Tánc és zene kapcsolata
- Képi jelleg – zenei mozgás
- Szórakoztató művészet

A tánc történet főbb korszakai

- ősművészet
- ókor: Egyiptom, India, Kína, Japán, Görög, Római
- középkor: udvari balett kialakulása
- reneszánsz:

- barokk:
- klasszicizmus: Noverre, Vigano.

Követelmények: a tanuló a tanév végén

- Tudja meghatározni a tantárgyhoz kapcsolódó fogalmakat.
- Ismerje a művészeti ágak egymásra hatását.
- Ismerje a műfajok összefonódását és elkülönülését.
- Tudja a művészi tánc kialakulásának állomásait, jelentősebb alkotóit.
- Ismerje a stíluskorszakok jellemző vonásait.

a klasszicizmusig.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző nyolcadik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval a: tánc közhasznú és művészi formáit, a tananyagban szereplő tánc történeti korok jellemzőit, a színpadi tánc kialakulásának korszakait, az egyetemes és magyar tánc történet – a tananyaghoz kapcsolódó – művészeit, alkotóit.

Alakítsa ki a tanulóban az esztétikai érzéket, a művészetek befogadására nyitott attitűdöt, fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságot, képzelőerőt, vizuális memóriát és a tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek iránti érzékenységet.

Ösztönözzön rendszeres színházlátogatásra, táncos témájú műsorok figyelésére, táncos eseményeken való részvételre.

Készítsen fel a művészeti záróvizsgára.

Tananyag:

Romantikus balettek:

- olasz – Taglioni és Grisi majd Blasis munkássága /Szilfid/
- francia – Perrot munkássága /Giselle/
- osztrák – Elssler /Sánta ördög/
- Exelsior – revüszínház megjelenése
- Orosz – Valdberg, Didelot, Petipa /Új Werther, Rómeó és Júlia. Ruszlán és Ludmilla, A fáraó leánya,/

Klasszikus balettek

- Petipa – Csipkerózsika, Hattyúk tava.
- Isidora Duncen és Dalcroze hatása
- Gyegilev – Fokin /Hattyú halála/
- Nyizsinszkij /Egy Faun délutánja/
- Nyizsinszka /jazz és blues elemek /
- Modern irányzatok: Isidora Duncen és Dalcroze hatása
- Kurt Jooss, Bejart, Martha Graham, José Limon, Cunningham.
- Madzsar Alíz, Lábán Rudolf, Szentpál Olga és Mária

Folklorizmus:

- A magyar néptánc megjelenése a színpadon
- Berzsenyi, Batsányi, Csokonai = a kezdetek
- 1930-as évek – Gyöngyösbokréta – Paulini Béla
- Molnár István
- II. vh után: Krizsán Sándor, László Bencsik Sándor, Rábai Miklós
- Martin György,
- Pesovár Ernő, Tímár Sándor, Györgyfalvai Katalin, Kricskovics Antal, Novák Ferenc
- Nagy Albert, Foltin Jolán, Kardos László
- Zsuráfszky Zoltán, Farkas Zoltán, Janek József.

Követelmények: a tanuló a tanév végén

- Tudja a művészi tánc kialakulásának állomásait, jelentősebb alkotóit.
- Ismerje a stíluskorszakok jellemző vonásait, alkotóit – a klasszicizmustól.
- Legyen tisztában a modern stílusirányzatokkal.
- Ismerje a néptánc színpadi megjelenésének állomásait, alkotóit.
- Ismerje a néptánc fennmaradásának és tovább élésének lehetőségeit a mai társadalomban.

Magasabb évfolyamba lépés /záróvizsgára bocsátás/ feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

A MODERN TÁNC TANSZAK

A Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programjában rögzítette, hogy részletes oktatási nevelési feladataiban a

Dr. Szüdi János főszerkesztésével készült „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” című kiadványban leírtakat követi.

/ROM-SULI Mogyoród, 1998., p 92-187../

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12

Óraterv

Tantárgyak	Évfolyamok											
	Ek		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Táncelőkészítő gimnasztika	5	5										
Esztétikus testképzés			5	5								
Jazz-technika					5	5	5	5				
Graham-technika									2	2		

Limón-technika											2	2
Kontakt-technika									1	1		
Modern jazz-technika											1	1
Improvizáció									1	1	1	1
Kompozíció											1	1
Tánc történet									1	1		
Összesen	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Művészeti ág csoportos létszámhatára: 10-20 fő

Órák időtartama: 45 perc

A tanszak tantárgyai:

A Modern-kortárstánc tanszak 12 éves képzése során a tanulók megismerkedhetnek az igen összetett és sokrétű, több irányzatot felvonultató modern-kortárstánc világával.

Az intézmények a moderntánc, illetve a kortárstánc oktatása közül a saját lehetőségeik alapján választhatnak.

Kötelező tantárgyak:

Táncelőkészítő gimnasztika	Kontakt-technika
Esztétikus testképzés	Modern jazz-technika
Jazz-technika	Improvizáció
Graham-technika	Kompozíció
Limón-technika	Tánc történet

A tantárgyak helye a tanszak programjában

Táncelőkészítő gimnasztika célja a tanulók korosztályi sajátosságainak figyelembevételével az izomzat fokozatos fejlesztése, az esztétikus mozgás alapfogalmainak gyakorlati elsajátítása, a tudatos izommunkára nevelés.

A technika felkészíti a tanulókat a képzés fizikai követelményeinek megfelelően (tágság, hajlékonyság, rugalmasság).

Esztétikus testképzés olyan gimnasztikai alapkövetelményi mozgásanyag, amely magában foglalja a szükséges és egészséges természetes mozgásfajtákat. A testképzés által olyan előkészítést kap a test, amelyre később bármely más tánctechnika felépíthető.

Graham-technika a klasszikus balettől eltérő, elsőként megjelenő modern tánctechnika, amelynél a mozgás indítója a törzs, annak központja, s ennek parancsaira működnek a végtagok. A tanulók megismerkednek pl. a spirals, contraction-release, a triplets, walks – speciális gyakorlatokkal, ezek kombinációival, s a technika előadásának követelményeivel.

Limón-technika célja, hogy a tanulók megismerjék a Limón-technika alapjait képező, és a többi modern tánctechnikától eltérő alapmozgás elveket – pl. oppozíció, suspension, siklás – annak gyakorlati alkalmazását, kombinációkban, etűdökben, koreográfiákban.

Kontakt-technika (kontakttánc) által a tanulók megismerik a két test közötti érintkezési/kontaktpontok változása okozta mozdulatokat, gurulásokat, a térhasználat 360-os terjedelmét, a test energiáinak kihasználását, a váratlan helyzetek megoldási képességét, valamint a belső mozgások érzékelésének képességét.

Modern jazz-technika a korábban tanult jazz-technika magasabb fokú, továbbfejlesztett változata, amely sokszínűséget sugall. Magába foglalja a klasszikus balett, a tradicionális jazz-tánc (pl. amerikai feketék jazz-tánca, fehér amerikai jazz-tánc irányzatok), valamint különböző modern tánctechnikák (pl. Graham-, Limón-, Horton-, Cunningham-,) egyes elemeit és az a zenék sokszínűségén keresztül formába önti.

Improvizáció szorosan kapcsolódik a tanszak több tantárgyához – több technika tanítása közben megjelenik. Az improvizáció nemcsak készség, tudásanyagra is épülő ismeret. A technika felhasználja az összes tantárgy keretében tanult lépéseket, gyakorlatokat, kombinációkat. A cél, hogy a tanulók megtanulják gátlásaik leküzdésével a kreatív szabad improvizációt.

Kompozíció az Improvizáció tantárgyhoz hasonlóan és tőle elválaszthatatlanul működik. Kiegészítik egymást. A tanult lépésekből, gyakorlatsorokból, kombinációkból, az

improvizációk által azt tudatosan használva jönnek létre a kompozíciók. A tantárgy keretében továbbfejlesztjük az improvizáció keretében megismert eszköztárat.

Tánc történet célja, hogy minden táncal foglalkozó tanuló ismereteket szerezzen a tánc kialakulásáról, fejlődéséről, múltjáról, jelenéről.

A modern-kortárs tánc tanszak célja:

A tanszak célja a modern-kortárs technikák megismerése és az előírt tananyag elsajátítása mellett a személyiség fejlődése, az önálló, kapcsolatteremtő improvizáció, kreativitás kialakulása

Követelmények

Követelmények az előképző elvégzése után

Táncelőkészítő gimnasztika

A tanuló ismerje:

- ◆ az izomcsoportok egymással összefüggő kapcsolatát,
- ◆ az izomfejlesztő, ízületeket tágító- és rugalmasságot fejlesztő technikákat, gyakorlatokat.

Legyen képes:

- ◆ tudatos izommunkára, izomtevékenységre,
- ◆ a csoportos munkában való fegyelmezett együttműködésre.

Követelmények az alapfok elvégzése után

Esztétikus testképzés

A tanuló ismerje:

- ◆ a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtását,
- ◆ a térirányok, térlépcsők gyakorlati alkalmazását,
- ◆ a mozgás esztétikai törvényszerűségeit.

Legyen képes:

- ◆ a tanult mozgásformák önálló tudatos, plasztikus végrehajtására,
- ◆ a tudatos izomtevékenységre, izommunkára, izomérzékelésre,
- ◆ a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek használatára.

Jazz-technika

A tanuló ismerje:

- ◆ a tanult technika mozgásanyagát,
- ◆ a kontrakció és release tudatos használatát,
- ◆ a technika stílusát, előadásmódját.

Legyen képes:

- ◆ a technika elemeit, gyakorlatait biztonsággal, stílusosan, harmonikusan bemutatni,
- ◆ a technika sajátosságainak megfelelő, önálló és csoportos etűdök, kombinációk, koreográfiák előadására.

Követelmények a továbbképző elvégzése után

Graham-technika

A tanuló ismerje:

- ◆ a technika alapelemeit, gyakorlatait,
- ◆ jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségét,
- ◆ a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait.

Legyen képes:

- ◆ a technika mozgásanyagának gyakorlatsorokba foglalt bemutatására,
- ◆ a technika sajátosságainak megfelelő önálló és csoportos előadására.

Limón-technika

A tanuló ismerje:

- ◆ a technika alapelemeit, gyakorlatait,
- ◆ jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségét,
- ◆ a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait.

Legyen képes:

- ◆ a gyakorlatelemek pontos és tiszta kivitelezésére,
- ◆ azok kombinálására
- ◆ a technika dinamikai és érzelmi változásainak figyelembevételével egy koreográfia meggyőző előadására.

Kontakt-technika

A tanuló ismerje:

- ◆ a technika tanult mozgásanyagát,
- ◆ improvizációs és kombinációs lehetőségeit.

Legyen képes:

- ◆ a gördülékeny és puha izomtónus és földhasználatra,
- ◆ a technikai elemek tánc közbeni előhívására,
- ◆ a kreativitás, az improvizáció és kompozíció tudatos használatára.

Modern jazz-technika

A tanuló ismerje:

- ◆ a technika speciális gyakorlatait, mozgássorait,
- ◆ a technikára jellemző harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait.

Legyen képes:

- ◆ a technika elemeit biztonsággal, stílusosan bemutatni,
- ◆ a technika sajátosságainak megfelelő, önálló és csoportos előadásra,
- ◆ a zene és a tánc kapcsolatának megteremtésére.

Improvizáció

A tanuló ismerje:

- ◆ a tanult technika gyakorlatait
- ◆ a forma, a tér, az idő, a dinamika alkalmazásának lehetőségeit és sajátosságait.

Legyen képes:

- ◆ a forma, a tér, az idő, a dinamika együttes, komplex alkalmazására,
- ◆ kreatív, kapcsolatteremtő improvizációra,
- ◆ az improvizáció és a kompozíció tudatos használatára.

Kompozíció

A tanuló ismerje:

- ◆ a tanult technika témaköreit, feladatait,
- ◆ a forma, a tér, az idő, a dinamika alkalmazásának speciális lehetőségeit és sajátosságait.

Legyen képes:

- ◆ a forma, a tér, az idő, a dinamika együttes, komplex alkalmazására,
- ◆ kreatív, kapcsolatteremtő improvizációra,
- ◆ az improvizáció és a kompozíció tudatos használatára
- ◆ önálló és csoport kompozíciók, koreográfiák készítésére.

Tánc történet

A tanuló ismerje:

- ◆ az adott évfolyam tananyagát,
- ◆ a táncművészet kimagasló alapműveit,
- ◆ a nagy egyéniségeinek munkásságát.
- ◆ az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokat.

Legyen képes:

- ◆ elemezni a táncművészet különböző stílusait,
- ◆ a múlt és jelen értékeinek befogadására,
- ◆ a táncművészetek iránti érdeklődésre.

TANANYAG

Táncelőkészítő gimnasztika

A tantárgy előkészíti a tanulókat a modern technikák speciális követelményeihez.

A tananyag kidolgozása heti 5x45 perces órára történt.

1-2. év

1. Járások

Az összetett lábgyakorlatok, melyek a helyzetváltoztatás közbeni helyes testtartás elsajátítására, egyszerű koordinációs feladatok megoldására és a térérzék fejlesztésére szolgálnak.

Járásformák

- Alapjárás
- Lefeszített lábfővel (spiccen)
- Sarkon
- Külső élen
- Belső élen
- Csúszó járás

- Törzshajlítással – bokafozással
- Kis térdhajlítással (demi pliében)
- Guggolásban (grand pliében)

2. Futások

Könnyedségre, állóképességre nevelnek, általános bemelegítő hatásúak.

Futásformák

- Alapfutás
- Előre nyújtott lábbal, 90 fokban fordított lábhelyzetben
- Magas térdemeléssel (párhuzamos és kifordított lábhelyzetben)
- Sarokemeléssel (párhuzamos és kifordított lábhelyzetben)

3.Szökdelések

Célja a dinamikus lábmunka elsajátítása és a testtartás megtartása a pillanatnyi levegőbe emelkedés alatt

Szökdelésformák

- Páros lábon – trampolin ugrás (egyhelyben, haladva)
- Egy lábon (nyújtva, hajlítva)
- Galopp szökdelés
- Terpeszben (nyitva – zárva - haránt)

4.Nyakgyakorlatok

Célja a fejmozgások megismerése és az egyéb testrészektől függetlenített végrehajtása. Nagy szerepük van a jó testtartás kialakításában.

- Nyakhajlítás (előre, hátra, jobbra, balra)
- Fejfordítás (jobbra, balra)
- Fejkörzés (fél, egész)

5.Vállgyakorlatok

Célja a vállöv izomzatának megerősítése, a helyes izoméret kialakítása a helyes testtartás érdekében.

- Vállhúzás (előre, hátra, föl, le)
- Vállejtés (föl, le)
- Vállkörzés (előre, hátra, föl, le)

6.Törzsgyakorlatok

Célja a has-, és hátizmok harmonikus megerősítése, a hajlékonyság kidolgozása, az izmok nyújtása valamennyi irányban.

Törzsgyakorlatok állásban

- Törzshajlítás (előre, hátra, oldalt)
- Törzsdöntés (előre, hátra, oldalt)
- Törzsfordítás (jobbra, balra)
- Törzskörzés (jobbra, balra)
- Törzskörzés hajlással (jobbra, balra)

Törzsgyakorlatok rúdnál

- Törzsdöntés rúdnak háttal (zárva, terpeszben)
- Törzsdöntés nyújtással rúdnak háttal (zárva, terpeszben)
- Törzshajlítás rúdra (bal, jobb)
- Hajlás hátra, rúddal szemben
- Hajlás hátra, rúdnak háttal

Törzsgyakorlatok ülésben, fekvésben

- Törzshajlítás törökülésben
- Hanyattfekvésből törzshajlítás előre
- Hanyatt fekvésben lábemelések (egy láb, páros, terpesz)
- Hason fekvésben törzshajlítás kéztámasszal
- Hason fekvésben mellkasemelés
- Hason fekvésben lábemelések hátra, oldalt, (egy láb, páros, terpesz)
- Nyújtott ülésben törzsfordítás térdfelhúzással (balra, jobbra)
- Hanyattfekvésben mellkasemeléssel is)
- Híd

7.Lábfejgyakorlatok

Célja a lábfő és a boka megerősítése, ugyanakkor a rüszty nyújtásának kidolgozása.

Állások

- Alapállás (paralel, 45fok, 90 fok, 180 fok)
- Harántterpeszállás
- Kilépő állás (előre, hátra, oldalt)
- Lépő állás, (előre, oldalt, hátra)
- Támadó állás (előre, oldalt, hátra)
- Hajlított állás – demi plié (zárt és nyitott térdekkel)
- Guggoló állás – grand plié (zárt- és nyitott térdekkel)

Lábfőhelyzetek

- Lefeszített lábfő
- Visszaszorított lábujjak
- Visszaszorított lábfő
- Lefeszített lábujjak, gördülés

8.Lábgyakorlatok

Célja a láb izomzatának kidolgozása, erősítése és az ízületek (boka, térd, és a csípőízületek) mozgékonyságának fejlesztése.

Lábgyakorlatok állásban

- Lábemelés
- Láblendítés
- Láblengetés
- Térdhajlítás
- Térdnyújtás
- Térdrugózás
- Lábfordítás
- lábkörzés

Lábgyakorlatok fekvésben

- Hanyattfekvésben 90 fokos lábemelés (nyit – zár, Olló, lengetés)
- Hanyattfekvésben 45 fokos lábemelés (nyit – zár, Olló, lengetés)
- Hanyattfekvésben csípőfordítással lábemelés ellentétes kézhez (csak egy láb)
- Hason fekvésben csípőfordítással lábemelés ellentétes kézhez (csak egy láb)

9.Kargyakorlatok

Célja a vállizület mozgékonyságának növelése, a kar izomzatának megerősítése. A felkar és a kézfe tudatos és egymástól, valamint más testrészek munkájától független mozgások beidegzése, a későbbi jó és plasztikus kartartások érdekében.

Kartartások

- Mélytartás
- Mellső középtartás
- Oldalsó középtartás
- Magastartás
- Mellső rézsutos mélytartás
- Mellső rézsutos magastartás
- Hátsó rézsutos mélytartás
- Oldalsó rézsutos mélytartás
- Oldalsó rézsutos magastartás
- Hajlított tartások: csípőn, combtőn, mellhez, tarkóra
- Keresztezett tartások: mell előtt, test előtt, test mögött

Gyakorlatok

- Karmelés és leengedés
- Karvezetés
- Karlendítés
- Karlengetés
- Karhajlítás, karnyújtás
- Karfordítás
- Karforgatás
- Karkörzés

10. Tágító gyakorlatok

Célja elsősorban a csípőízület tágítása a 180 fokra kifordított lábhelyzet és a magas lábemelések érdekében.

Támaszhelyzetek, ülések

- Törökülés
- Nyújtott ülés
- Nyújtott terpeszülés
- Hajlított ülés
- Hajlított nyitott ülés (béka)
- Zsugorülés
- Hajlított terpeszülés
- Lebegő ülés
- Gátülés
- Sarkon ülés
- Hajlított oldalülés

Fekvések

- Hason fekvés
- Hanyatt fekvés
- Oldalfekvés

Tágító gyakorlatok ülésben

- Törzshajlítás gátülésben
- Törzsdöntés nyújtott terpeszülésben
- Törzsdöntés nyitott, hajlított ülésben
- Hason fekvés „béka „
- Spárga (haránt, oldalt)

Tágító gyakorlatok rúdnál

- I.pozíció croisé előre, ráhajlással
- I.pozíció ¼ elfordulásokkal oldalhajlással
- I.pozíció croisé, hátrahajlással
- I.pozíció éffacé előre. Előrehajlással
- I.pozíció éffacé hátra, hátrahajlással
- I.pozíció tendu-n keresztül hátracsusztatás spárgába

Páros gyakorlatok

- Páros lábemelés hanyatt fekvésből, kapaszkodással
- Hanyatt fekvésből hajlás hátra, bokafogással
- Törzshajlítás hátra, csípőfogással
- Törzshajlítás előre, hát nyomkodással
- Törzshajlítás előre terpeszülésben, húzással

11.Légzőgyakorlatok

Célja a mozgás fajtáknak megfelelő szabályos, esztétikus és takarékos légzéstechnika elsajátítása. A légző gyakorlatok, járásgyakorlatok, ki- és belégzéssel, kargyakorlatokkal kombinálva.

A belégzés orron, a kilégzés szájon át történjék. A hiperventilláció elkerülése végett a légző gyakorlatokat ajánlatos közepes intenzitású terhelés után végeztetni. A légzés szaporaságának, a légvétel mélységének helyes kialakítása kedvező hatással van az idegrendszerre, a szervezetre és a közérzetre egyaránt.

Gyakorlatok

- Lapjárással folyamatos karemeléssel (oldalsó középtartáson keresztül)
- Gördülés tenyér- tolással mellső középtartásban
- Hanyatt fekvésben hasi légzés
- Törökülésben bordalégzés

12.Egyensúlygyakorlatok

Célja a forgások és pózok tengelyének kialakításához szükséges balance begyakorlása, megtanítása.

Gyakorlatok

- Járás vonalon, vonalak között, különböző testhelyzetekben és kartartásokkal
- Járás térdhajlítással, térdrugózással. Láblendítéssel, fordulatokkal
- Hely- és helyzetváltoztatások bizonytalan egyensúlyi helyzetekben
- szoborjáték

13.Ritmusérzék-fejlesztő gyakorlatok

Tapsra, hangszerekre, mondókákra végzett ritmizált járások, reakciógyakorlatok segítik elő a zenekíséretre való koncentrációt.

14.Klasszikus balett lábpozíciói

Célja, hogy a tanulók adottságaihoz mérten elsajátítsák a klasszikus balett lábpozícióit.

- I.pozíció 180 fok
- II.pozíció 180 fok
- III.pozíció
- IV.pozíció
- V.pozíció

ESZTÉTIKUS TÁNCKÉPZÉS

1.év

1. A mozgás esztétikai törvényszerűségei

Tér

- A mozdulat aránya

- A magasság és mélység fokai
- Hajlítások szögei

Idő

- Metrum
- Ritmus
- Tempó

Erő

- A feszülő skála erőváltozatai: vezetett, ellenálló, fékezett, hangsúlyozott, rögzítő stb.
- A lazító skála erőváltozatai: ernyesztés, rázás, ejtés, esés, stb.
- Ezek kombinációja: lendítés, ruganyozás, stb.

2.A természetes testtartás

- Alapállás
- Pihenj állás

3.A törzs szakaszai

- Nyaki szakasz
- Háti szakasz
- Központi szakasz
- Keresztcsonti szakasz

4.A törzs helyzete ülésben

- Tartott helyzet
- Lazított helyzet

5.A légzés

- Hasi légzés
- Bordalégzés

6.Lábgyakorlatok

Lábgyakorlatok súlytalanított helyzetben

- Macskakarom lábfejgyakorlat
- Macskakarom gyakorlat lábfejkörzéssel
- Macskakarom egy lábemelés
- Hason fekvésben lábfő kifordítása

Lábgyakorlatok álló helyzetben rúd mellett

- Gördülés
- Gördülés egy lábra, ruganyozva
- Lábfejkifordítások
- Macskakarom gyakorlat állásban, elől - hátul lábemeléssel
- Mélyguggolás
- Fél guggolás és gördülés kombinációja
- Mélyguggolás csípőlazítással
- Fordulattal keresztező mélyguggolás
- Csípőgyakorlat, lábemelés fogás segítségével
- Láblendítés előre, támadóállásból
- Láblendítés hátra, támadóállásból

7.Nyakgyakorlatok

- Nyakhajlítás
- Nyakfordítás és hajlítás kötése
- Nyakkörzés fejfordítással
- Függőleges irányú nyakkörzés, előre – hátra

8.Törzsgyakorlatok

- I., II., III. fokú egyenes törzsdöntéssel
- I., II., fokú egyenes Z ülésben
- Z ülésben íves tartás előre törzsdöntés és íves tartás kötése előre
- Törzsdöntés és íves kötése oldalra
- Íves tartás előre – hátra
- Dőlés hátra
- Dőlés és íves tartás kötése hátra
- Ülőhelyzetben, törzsfordítás törzsdöntés előre
- Felső indítással végzett szakaszonkénti törzshajlítás előre
- Lábemelések oldalfekvésben
- Hason fekvésben hátra lábemelés, alátámasztással
- Oldalt és hátul lábemelés, alátámasztással

- Törzsdöntés és hajlás, kéztámasz változatokkal
- Lazítás oldalhajlásban

9.Hasizom gyakorlatok

- Keresztcsont és központi szakaszának nyújtása és lazítása
- Ellentétes törzsív, vízszintes helyzetben
- Központemelés és mélyítés, hason fekvésben
- Ellentétes törzsív kéz, lábtámasszal
- Hanyattfekvésben hullám. karemeléssel

10.Kargyakorlatok

- Egyenes és íves tartás
- Rögzített tenyérrel, könyökfordítás
- Könyök körzés és fordítás, rögzített tenyérrel
- Derékszögű kartartások

2.év

1.Lábgyakorlatok álló helyzetben, rúd mellett

- Gördülés
- Gördülés egy lábra
- gördülés lábfejemeléssel
- macskakarom gyakorlat elől – hátul lábemeléssel kifelé fordítással (nehezített változat)
- mélyguggolás
- mélyguggolás és gördülés kombinációja
- gördülés és átgördülés rúd mellett
- lábemelések hajlítási szögei és magassági fokai
- támadóállásból

2.Törzsgyakorlatok

Fekvésben

- Törzsdöntés és íves tartás kötése előre
- Törzsdöntés és íves tartás kötése oldalra
- Oldaldőlés és hajlás kombinációja térden
- Lazítás oldalhajlításban
- Törzshullám

- Oldalfekvésben, oldal törzshullám
- Láblendítés oldalfekvésben
- Váll-lazítás és nyújtó gyakorlat egyenes és íves tartással

Rúd mellett

- Felső indítással végzett szakaszonkénti törzshajlítás előre
- Előrehajlásból, egy lábon guggolás kéztámasszal
- Előrehajlásból, törzs- és erőteljes váll-lazítás
- Törzsdőlés és hajlás oldalra
- Oldalív és oldaldöntés, rúd mellett

3.Hasizom gyakorlatok

- Ellentétes törzsív, vízszintes helyzetben
- Ellentétes törzsív, kéz- lábtámasszal
- Hanyatt fekvésben törzshullám, karforgatással
- Hanyatt fekvésben törzshullám, karemeléssel
- Hasizom gyakorlat lábtartás változatokkal
- Ülőhelyzetben, törzsfordítással kötött biciklizés

4.Kargyakorlatok

- Derékszögű kartartások, testsúly áthelyezéssel
- Malomkörzés, lábcserével
- Malomkörzés, támadóállásban
- Ellenálló erővel végzett karhajlítás és nyújtás
- Ellenálló erővel végzett karhajlítás, ülőhelyzet változatokkal

5.Kombinált gyakorlatok

- Csípőgyakorlat, oldalt nyújtott lábemelés kapcsolással rúd mellett
- Keresztező guggolás és lábemelések kombinációi rúd mellett
- Törzshullám és lábemelés kombinációi
- Hát- has oldalív kombinációk láb alátámasztással
- Döntés és dőlés kombinációi

JAZZ TECHNIKA

A tantárgy egy izolációs tréning fokozatos évenkénti felépítésén keresztül megismerteti a tanulókat a Jazz tánc alapjaival.

A tananyag kidolgozása heti 5x45 perces órákra történt.

1 – 2. év

1.Jazz-tréning

Izolációs gyakorlat a gerincoszlop szakaszain, felülről lefelé haladva („bólongatós” néven ismert tréning)- ütemszámokkal megadva.

Kiindulási helyzet: paralelle II. pozíció, kar a törzs mellett

1-fejdöntés előre – egyidejű térdhajlítás (demi-plié)

2-fejemelés – egyidejű térdnyújtás (tendue)

3-fejdöntés hátra – fenti térdhajlítás – nyújtás folyamatosan ismétlődik

4-fejemelés – 1 -16-ig összesen 4x

17-fejdöntés jobbra – térdhajlítás – nyújtás folyamatosan, mint 1-16-ig

18-fejemelés

19-fejdöntés balra

20-fejemelés – 17-32-ig, összesen 4x

Fejkörzés jobbra

33-elöl-térdhajlítás nyújtás folyamatosan , mint 1-16-ig

34-jobb

35-hátul

36-bal – 33-tól 48-ig összesen 4x

Fejkörzés balra

49-hátul- térdhajlítás – nyújtás folyamatosan mint 1 –től 16-ig

50 jobb

51 – bal - 49-től 63-ig összesen 4x

64 fejemelés

65 – válltolás előre – térdhajlítás - nyújtás folyamatosan, mint 1-16-ig

66 – visszahúzás – kiindulási helyzet

67 – válltolás hátra

68 – visszahúzás – kiindulási helyzet – 65-től 80-ig összesen 4x

81 – vállemelés fel – térdhajlítás – nyújtás folyamatosan, mint 1-16-ig

82 – váll-leengedés – kiindulási helyzet – 81-88-ig összesen 4x

89 – vállkörzés, elől térdhajlítás – nyújtás folyamatosan

90- fent- mint 1-16-ig

91 hátul

92- lent- 89-104-ig összesen 4x

A válltolás és a gerinc háti szakaszának együttes működésével

121 – mellkas kontrakció – térdnyújtás – hajlítás folyamatosan

122 – felsőtörzs nyújtása – kiindulási helyzet – mint 1-16-ig

123 – mellkas release

124 – felsőtörzs – nyújtás – kiindulási helyzet – 121-136-ig összesen 4x

137 – törzshajlítás jobbra – térdhajlítás- nyújtás

138 – törzsnyújtás folyamatosan. mint 1-től 16-ig

139 – törzshajlítás balra / nyaki és háti szakasz együtt

140 – törzsnyújtás - 137-től 152-ig összesen 4x

Felsőtörzs-körzés jobbra

153 – törzshajlítás előre – térdhajlítás

154 – jobbra – térdnyújtás folyamatosan

155 – hátra – mint 1-től 16-ig

156 – balra – 153-tól 168-ig összesen 4x

168 – törzsnyújtás

Felsőtörzs körzés balra

169 – törzshajlítás hátra – térdhajlítás

170 – jobbra – térdnyújtás folyamatosan

171 – előre – mint 1-től 16-ig

172 – balra – 169-184-ig 4x

184 – törzsnyújtás

185- hajlás előre – térdhajlítás – nyújtás

186 – törzsnyújtás – mint 1-től 16-ig

187 – hajlás hátra

188 – törzsnyújtás – 185- től 200-ig összesen 4x

201 – hajlás jobbra – térdhajlítás – nyújtás folyamatosan

202 – törzsnyújtás – mint 1-től 16-ig

203 – hajlás balra

204 – törzsnyújtás 201-től 216-ig összesen 4x

Törzskörzés jobbra

217 –hajlás előre – térdhajlítás – nyújtás folyamatosan

218 – jobbra – mint 1-től 16-ig

219 – hátra

220 – balra – 217-től 232-ig összesen 4x

Törzskörzés balra

233 – hajlás hátra – térdhajlítás – nyújtás folyamatosan

234 – jobbra . mint 1-től 16-ig

235 – előre

236 – balra 233-tól 248-ig összesen 4x

248 – törzsnyújtás

249 – törzsdöntés előre – térdnyújtás marad

250 – törzsemelés – egyidejű térdhajlítással

251 – törzsdöntés hátra – térdnyújtás – hajlítás folyamatosan

252 – törzsemelés – 249-től 264-ig összesen 4x

265 – törzsdöntés jobbra - térdnyújtás – hajlítás folyamatosan

266 – törzsemelés térdhajlítással

267 – törzsdöntés balra

568 – törzsemeléssel térdhajlítással 265-től 280-ig összesen 4x

Törzskörzés jobbra, törzsdöntésekkel, végig nyújtott térddel

281 – törzsdöntés előre – végig nyújtott térddel

282 – jobbra –

283 – hátra

284 – balra – 281-től 296-ig összesen 4x

Törzskörzés balra

297 – törzsdöntés hátra – nyújtott térddel

298 – jobbra

299 – előre

300 – balra 297-től 311-ig összesen 4x

312 – törzsemelés egyidejű térdhajlítással

Törzsdöntés – hajlítás, térdnyújtás – hajlítással

313 – törzsdöntés előre – térdnyújtás

314 – előre törzsdöntésben hajlítás előre – térdhajlítás

315 – törzsnyújtás – térdnyújtás

316 – törzshajlítás hátra – hajlítás folyamatosan

317 – törzsnyújtás

318 – törzshajlítás előre

319 – térdnyújtással alulról indított törzsnyújtás törzsemeléssel

320 – térdhajlítás – térdnyújtás

321 – törzsdöntés hátra – térdnyújtás

322 - hátra törzsdöntésben hajlítás előre – térdhajlítás

323– törzsnyújtás – térdnyújtás

324 – törzshajlítás hátra – hajlítás folyamatosan

325 – törzsnyújtás

326 – törzshajlítás előre

327 – térdnyújtással alulról indított törzsnyújtás törzsemeléssel

328 – térdhajlítás 313-tól 376-ig összesen 4x

377 – törzsdöntés jobbra –térdnyújtás

378 – jobbra törzsdöntésben törzshajlítás jobbra – térdhajlítás

379 – törzsnyújtás – térdnyújtás – hajlítás

380 – törzshajlítás balra – folyamatosan

381 – törzsnyújtás

382 – törzshajlítás jobbra

383 – térdnyújtással alulról indított törzsnyújtás törzsemeléssel

384 – térdhajlítás

385 – től 392 – ig a 377 – től 384- ig terjedő rész ismétlése ellenkező oldalra, 377 –től 439 – ig összesen 4x

440 – térdhajlítással hajlás jobbra, balkar 3. pozícióban, jobb kar előkészítő pozícióban

Alulról indított törzshullám oldalra

441 – csípőtolás jobbra – térdhajlításban folyamatosan

442 – felsőtörzs tolás balra, fej marad jobbra döntve – testsúly áthelyezés bal lábról – jobb lábra

443 – hajlás balra, fej marad jobbra döntve

444 – nyakhajlítás balra, kartartás csere

445 – csípőtolás balra – térdhajlításban folyamatosan

446 – felsőtörzs tolás jobbra, fej marad balra döntve – testsúlyáthelyezés bal lábról – jobb lábra

447 – hajlás jobbra, fej marad balra döntve

448 – nyakhajlítás jobbra, kartartás csere. 441-től 471-ig összesen 4x

472 – bal kar leenged, kéz csípőn

Felülről indított törzshullám oldalra – kiindulási helyzet

473 – fel emelés

474 – nyak és felsőtörzshajlítás balra – térdhajlításban folyamatosan

475 – csípőtolás jobbra – testsúlyelhelyezés jobb lábról bal lábra

476 – hajlás balra

477 – fej emelés

478 – nyak és felsőtörzshajlítás jobbra – térdhajlításban folyamatosan

479 – csípőtolás balra – testsúlyhelyezés bal lábról jobb lábra

480 – hajlás jobbra, jobb kar előkészítő, bal kar 3. pozícióban, 473-tól 503-ig összesen 4x

504 – törzsnyújtással törzsemelés, 2. parallel pozíció térdhajlítás, kar V pozíció fent.

Alulról indított törzshullám előre – hátra (body roll)

505 – törzsdöntés előre – térdnyújtás

506 – törzsemelés – térdhajlítás, grand plié

507 – kontrakció – térdhajlítás, plié - relevé

508 – hártahajlás – térdnyújtás, 505-től 520-ig folyamatosan összesen 4x

Felülről indított törzshullám előre hátra

521 – hátrahajlásban fejemelés előre és folyamatosan, kontrakció plié – relevé, térdhajlítás

522 – hajlás előre

523 – fejemeléssel indított szakaszonkénti homorítás

523 – csípő előretolással hátrahajlás, karvezetés hátra a comb mellett, kiindulási helyzet, 521 – től 535 – ig összesen 4x

536 – ra térdnyújtás és törzsemelés, kéz le

537 – fejfordítás jobbra – nyújtott térd

538 – kiindulási helyzet – nyújtott térd

539 – fejfordítás balra – nyújtott térd

540 – kiindulási helyzet 537 – től 552 – ig összesen 4x

553 – törzsfordítás jobbra 2. karpozíció – térdhajlítás

554 – vissza kiindulási helyzetbe 2. karpozíció – térdnyújtás

555 – törzsfordítás balra – 2. karpozíció – térdnyújtás 553 – től 568 – ig összesen 4x

569 – előre törzsdöntésben törzsfordítás jobbra – térdhajlítás

570 – előre törzsdöntésben visszafordulás – térdnyújtás

571 – előre törzsdöntésben törzsfordítás balra – térdhajlítás

572 – előre törzsdöntésben visszafordulás – térdnyújtás 569- től 584 – ig összesen 4x

585 – hátradőlésben törzsfordítás jobbra, tenyér a talajon

586 – vissza hátradőlésben, kar 2. pozíció

587 – hátradőlésben törzsfordítás balra, tenyér a talajon

588 – vissza hátradőlésbe, kar 2. pozíció, 585-től 599-ig összesen 4x

600 – törzsemelés kontrakcióval

601 – törzsfordítás jobbra felsőtörzs homorítással (release) térdnyújtás, térdhajlítás

602 – vissza kiindulási helyzetbe (kontrakció) törzs előtt hajlított kar

603 – törzsfordítás balra felsőtörzs homorítással, kar 2. pozíció – térdnyújtás
térdhajlítás

604 – vissza kiindulási helyzetbe (kontrakció) törzs előtt hajlított kar 601-től 616-ig
összesen 4x

617 – től 632-ig előre törzsdöntésben törzsforgatás, mint 601 – től 616-ig, összesen 4x

632 – re törzsemelés kontrakcióval

633 – től 648 – ig hátra törzsdöntésben törzsforgatás, mint 601 – től 616-ig

2.Kombináció – etüd

Minden órán új kombináció készítése a tananyag felhasználásával

Önálló etüdkészítés feladatként szólóban, majd párban

A 2. év végére hosszabb lélegzetű kombináció összeállítása, betanítása

3-4. év

1.Jazz-tréning

Pilé gyakorlat törzsmunkával és karvezetéssel (Jeszenszky – tréning) –
ütemszámokkal megadva.

Kiindulási helyzet: Parallele I. pozícióban, kar parallele magastartásban, tenyér előre
néz

- 1 – jobb kar emelés függőlegesen
- 2 – bal kar emelés függőlegesen
- 3 – 4 – az 1 – 2 ismétlése
- 5 – 6 – térdhajlítás (demi plié) karleengedés elől, fölfelé fordított tenyérrel
- 7 – 8 – térdnyújtás (tendu) karemelés oldal magas V pozícióig
- 9 – törzsdöntés előre, kar V pozícióban a fej fölött
- 10 – törzshajlítás előre, tenyér a földön
- 11 – 12 – alulról indított törzsnyújtás, ujjbegyek a combon, törzsön végighúzva,
magastartásig
- 13 – 19 – az 1-től 7-ig ismétlése
- 20 – mellkasemelés, felsőtörzs homorítás
- 21 – 22 – térd- és törzshajlítás előre, karleengedés
- 23 – 24 – sarokemelés, térd- , medence-, mellkas előretolással, törzsnyújtás
- 25 – törzshajlítás
- 26 – törzsnyújtás
- 27 – törzshajlítás balra
- 28 – törzsnyújtás, felsőtörzs homorítás
- 29 – 30 – térd – és törzshajlítás előre
- 31 – 32 – sarokemelés, térd-, medence-, mellkas előretolással törzsnyújtás

33 – törzshajlítás balra

34 – törzsnyújtás

35 – törzshajlítás jobbra

36 – törzsnyújtás felsőtörzs homorítás

37 – 38 – térd-, és törzshajlítás előre

39 – 40 – alulról indított törzsnyújtás karemeléssel magastartásba

41 – lábujjra emelkedés (releve)

42 – sarokletevés

43 – lábujj en-dehors

44 – sarok paralelle

45 – lábujj en-dehors

46 – sarok paralelle medenceszéles első pozícióban

2.jazz – tréning

Giordano – tréning ütemszámokkal megadva

1.Homorítás és kontrakció fekvésben

Kiindulási helyzet nyújtás fekvésben, II. karpozíció tenyér a földön

1 – 4 – horítás vállra, majd fejtetőre

5 – 6 – belégzés

7 – 8 – kilégzés

1 – 4 – leereszkedés hanyattfekvésben

5 – 8 – kontrakció hanyattfekvésben

1 – kontrakció jazz kézzel, „karvaj” lábfej

2 – 4 – megtartás

5 – 6 – nyújtás

7 - 8- leengedés kiinduló helyzetbe

1 – 72 – a gyakorlat ismétlése 3x

2.Semleges lüktetés fekvésben

Kiindulási helyzet:nyújtás fekvésben, II. karpozíció, tenyér a földön

1 – 2 – jobbláb emelés 90 fok

3 – 4 – térdhajlítás vízszintes lábszárig

1 – 8 – mellhez húzogató semleges tartásban

1 – 8 – kifelé fordított térdrel

1 – 8 – mellhez húzogató semleges tartásban

1 – 8 – befelé fordított térdrel

1 – 16 - 4 lüktetéssel a fenti irányokban

1 – 8 - 2 lüktetéssel a fenti irányokban

1 – 16 – 4x1 – 1 lüktetéssel

3.Nyújtás fekvésben

Kiindulási helyzet: nyújtás fekvésben, II. karpozíció, tenyér a földön

1 – lábemelés

2 – térdhajlítás

3 – 4 – térdnyújtás

1 – 8 – rugózás spiccel

1 – 8 – rugózás pipával

1 – 16 – az előző két mozzanatismétlése

1 – 4 – megtartás (mozgásszünet)

5 – 8 – leengedés

1 – 44 – a gyakorlat ismétlése

4.Kontrakció irányokba

Kiindulási helyzet: nyújtott ülés, II. karpozíció, tenyér lefelé

1 – 2 – kontrakció jazz kézzel

- 3 – 4 – nyújtott ülés karnyújtással
- 5 – 8 – ruganyozás előre, kar túlnyúlik a lábon
- 1 – 2 – felülés alámerítéssel V karpozícióval
- 3 – 4 – egyenes ülés II. hosszúkar nyújtással
- 5 – 6 – kontrakció
- 7 – 8 – leengedés hanyattfekvésbe
- 1 – 4 – felülés mellkas emeléssel
- 5 – 16 – a fenti gyakorlat ismétlése
- 1 – 32 – a fenti két gyakorlat ismétlése
- 1 – 4 – kontrakció egyenes ülésig
- 5 – 6 – előre törzs alámerítés
- 7 – 8 – felülés diagonál kartartással
- 1 – 16 – még egyszer

5.Ív fekvésben

- 1 – 4 – törzs tarkóra
- 1 – 8 – lüktetés
- 1 – 8 – kontrakcióval leereszkedés a talajra
- 1 – 4 – törzsív ismét tarkóra
- 5 – 8 – törzsív fejre
- 1 – 4 – szünet
- 1 – 4 – leereszkedés tarkóra
- 5 – 8 – kontrakcióval leereszkedés a talajra
- 1 – 4 – törzsív ismét tarkóra
- 5 – 8 – törzsív fejre
- 1 – 16 – emelkedés hídba és szünet
- 1 – 4 – leereszkedés fejre
- 5 – 8 – leereszkedés a talajra

6.Lábat föl és kifelé

Kiindulási helyzet: „V” pozíció karral fej fölött, tenyér fölfelé

1 – 4 – függőleges lábemelés

4 – 8 – lábemelés fej fölött a talajra

1 – 16 – boka visszafeszítés és releve-k

1 – 8 – lábemelés vízszintesig – függőlegesig

1 – 8 – még kétszer hátra

7.II. pozíció nyújtás

Kiindulási helyzet: terpeszülés, II. pozíció hosszúkar

1 – 8 – döntés előre V-karral

1 – 2 .- merítés

3 – 4 – felülés, kar leengedés II. pozícióba

1 – 8 – döntés jobb lábra

1 – 2 – merítés

3 – 4 – felülés, karleengedés II. pozícióba

1 – 8 – döntés jobb lábra

1 – 2 – merítés

3 – 4 – felülés, kar leengedés II. pozícióba

1 – 12 – ismétlés bal lábra

1 – 8 – döntés előre V-kar, asztal-tetőből „V” pozícióba

Kiindulási helyzet:terpeszülés, II. pozíció hosszú kar

1 – 4 – kontrakció asztaltetőbe, II. pozíciós jazz kar, majd hosszú kar

4 – 8 – lábemelés V-karral

1 – 4 – asztaltető

5 – 8 – kontrakcióval hanyattfekvés

1 – 4 – páros lábemelés

5 – 8 – láb leengedés

1 – 72 – a gyakorlat ismétlése 3x

3.Kombináció – etüd

- Minden órán új kombináció készítése a tananyag felhasználásával
- Önálló etüdkészítés feladatként, szólóban, párban, kisebb csoportokban
- A 3 – 4 etüd hosszabb lélegzetű koreográfiák összeállítása és betanítása

GRAHAM - TECHNIKA

1.év

1.Talajgyakorlatok

- „Bounces
- „breahing”
- „spirals”
- „contraktion-release”

2.Állóközépgyakorlatok

- Brushes
- Plié
- Plié –contraction-release

3.Diagonális – haladó gyakorlatok

- Walks
- Triplets
- Skip
- Ugrások helyben, páros lábbal

2.év

1.Talajgyakorlatok

- Az eddig tanultak ismétlése
- Spirál IV. pozícióban, Fold, contaction - release (ötvözése)
- Föl/leereszkedés a talajról/talajra, az előző elvek használatával

2.Állóközépgyakorlatok

- Weigh Shift
- Suspension

3.Digonális- haladó gyakorlatok

- Lépéskombinációk: az eddig álló helyzetben végzett gyakorlatok kimozdítása különböző terekbe az alapugrásokat szintén különböző terekben, eltérő ritmikával végeztetjük
- Contraction – release valamint a spirál elemeinek alkalmazása az ugrások közben

LIMÓN - TECHNIKA

1.év

Az első év célja a Limón-technika alapjait képező és a többi modern tánc technikától eltérő alap mozgáselvek megtanítása.

1.Talajgyakorlatok

Fekvő helyzetben végzett gyakorlatok

- a gerinc izolált mozgásának alapjai
- fej, kar, láb izolált mozgáslehetőségeinek feltárása és elsajátítása

Ülő helyzetben végzett gyakorlatok

- láb pozíciók (előkészítő, első, második) elsajátítása, fejlesztése (támaszkodva a Graham-technika alapjait képező ülőpozíciókra)
- fej, kar, láb izolációs mozgáslehetőségeinek feltárása többnyire még az adott testrész súlytalanításával
- a gerinc szakaszainak egymást követő mozgatása folyamatos gördülések által, először előre, majd a 2. félévben oldal irányban is
- gravitáció használata kisebb zuhanások által (fej, kar, láb)

2.Álló középgyakorlatok

- alap láb pozíciók elsajátítása
- középgyakorlatok
- rotáció kiemelése kar és láb izolált mozgásai és a pontos pozíciók elsajátításai által
 - a gerinc szakaszainak mozgatása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve a kiinduló helyzetig, így egyre mélyebb helyzeteken keresztül jutva a maximális pontig
- oppozíció megértetése, elsajátíttatása a kar, törzs és láb különböző pozíción keresztül
- „suspension” elsajátítása, gyakorlása nyújtások által

- lábfő, boka, térd, és csípőízület bemelegítését szolgáló gyakorlatok, tudatosítva és kiemelve az ízületek használati módjának eltérő voltát, de az eddig tanult technikákra építve

- kisebb zuhanások elsajátítása már álló helyzetben a különböző pozíciókat és a „plié”-t használva

3.Diagonális – haladó gyakorlatok

- a folyamatos előrehaladást előidéző mozgás elsajátítása, a testközponthoz folyamatos mozgására való figyelemfelhívás és gyakoroltatás

- kis ugrások előrehaladással történő kiegészítése

2.év

A második év célja a Limón-technika alapelveinek használata

1.Talajgyakorlatok

Fekvő helyzetben végzett gyakorlatok

- a fej, kar, láb izolált mozgáslehetőségeinek gyakoroltatása egyes részeket kötve egymás után
- gerinc alap izolált mozgásainak gyakoroltatása
- Folyamatos görbületek elsajátítása fekvőhelyzetből előre, fölfelé és vissza a kiinduló helyzetbe
- A mellkas emelés elsajátítása fekvőhelyzetből vállig, fejtetőig, majd a 2. félévben ülésig
- Az ülőhelyzetig való eljutás és a fekvőhelyzetig történő visszaút összekötése folyamatos mozgással

Ülőhelyzetben végzett gyakorlatok

- fej, kar, láb izolációs használatának gyakoroltatása és összekötése
- a különböző alap és láb és karpozíciók használata összekötve a gerinc szakaszainak egymást követő mozgásával rugók, görbületek és „visszaépítések” által
- gravitáció használata kisebb-nagyobb és teljes zuhanások által

2.Álló középgyakorlatok

- átvezetés az álló gyakorlatokhoz guggoló helyzet használatával
- alap láb pozíciók használata és váltogatása rotációs gyakorlatokon keresztül
- kar izolált mozgatása a stílus jellegzetes alapmotívumainak használatával
- gerinc szakaszainak mozgatása szakaszosan, egymást követve, folyamatosan előre és az oldal helyzetekbe használva
- mellkas emelés elsajátítása különböző pozíciókban
- plié és relevé használata, lányegének kiemelésével

- kisebb és központig történő zuhanások gyakoroltatása pliék-relevék segítségével parallel II. en dehors I. és II. pozíciókban
- az ízületek speciális használatának gyakoroltatása lábfő-, boka-, térd-, és csípőízület bemelegítő és „tendu” gyakorlatokon keresztül
- felsőtest körkörös irányban történő folyamatos vezetése függőlegesen, és 2. félévtől mellkas emelésén keresztül is a különböző lábpozíciókat használva
- lendülések előre pliében rugóval és rugó nélkül, karlendítéssel együtt különböző gerinc szakaszokig valamint visszalendülés a kiinduló helyzetig

3. Diagonális haladó gyakorlatok

- folyamatos előrehaladás, „siklás” gyakoroltatása oldalirányú lépésekkel tűzdelve
- kis ugrások gyakoroltatása előre haladásos „sikló” lépésekkel összekötve
- egyik lábról a másikra történő átugrások előkészítése, a 2. félévben elsajátítása és gyakoroltatása

KONTAKT – TECHNIKA

1. év

Feladatok

- alap mozgási ismeretek elsajátítása
- saját ösztönös mozgások megismerése
- Mozgás szótár megismerése és bővítése
- Technikai elemek gyakorlása
- Partnernmunka megismerése
- Társ súlyának megismerése
- Bizalom kiépítése a társsal szemben
- Vezetett improvizációs gyakorlatok
- A testközelség fizikai megismerése

1. Alaptechnika

Egyéni gyakorlatok, párokban végzendő gyakorlatok, földön, középhelyzetekben, állásban

- kapcsolat a földdel, saját súly átadása
- gurulások egyszerű formái
- támaszok és mozgások támaszban
- dölések, séta, futás, földi helyzetekben érkezéssel
- alap pozíciók a társnak felület adásra (fekvő, térdelő, álló pozíciókban)

2. Test tudatossági gyakorlatok

Partner grafika

- alapismeretek, információ adása és vétele érintéssel
- az érintés minőségei
- nyak, váll-kar, csípő-láb grafika a test általános ellazultsági állapotának megteremtése

3.Improvizáció

Vezetett formában, kötött feladattal párokban

- fej-fej, hát-hát, tenyér-tenyér, talp-talp érintéssel
- társ sétába vezetése érintéssel és irányváltások előidézése
- csukott szemes egyszerű társkövetéses gyakorlatok

2. év

Feladatok

- tanult technikai elemek ismételése, csiszolása, gyakorlása, új elemek tanulása
- partnern munka eddigi tanult elemeinek gyakorlása
- társ súlyának részleges vagy teljes átvétele
- improvizatív mozgásszótár bővítése
- szabad improvizatív feladatok bevezetése

1.Alaptechnika

Egyéni és párokban végezhető gyakorlatok földön, középhelyzetekben, állásban

- gurulások különböző testrészek vezetésével, vállon át, társsal egymásnak fekvésben felület adással
- támaszokban
- súly adás
- egyensúlyi helyzetek felvétele
- átgurulások (hason, oldalon, háton)
- a földnek átadott súly, mint a földből nyert energia felhasználása a következő mozdulathoz
- társ testfelületének használata gurulásra, gördülésre, csúszásra
- dőlések, séta, futás, ugrások partnerrel végezve
- állásban, földön befejezve

2.Test tudatossági gyakorlatok

Partner grafika

- az érintéssel finomabb érzékelés kialakítása
- nyak-, váll-kar, csípő – láb grafika „rajzolása” mozgás közben
- ízületek izolálása végtag mozgással

3.Improvizáció

Vezetett formában, kötött feladatokkal szabadon párokban, trió formában

- alap érintésekkel ismételés
- társ mozgatása, táncba vitele, szerep váltásokkal történjen a tánc
- társ által alkotott felületek kihasználása („tájkép” táncok), érintéssel és anélkül
- csukott szemes vezetéses és követéses feladatok

3.év

Feladatok

- alaptechnikai elemek elmélyítése, tudatos testhasználat
- a test készenléti állapotának megismerése
- a változó helyzetekre történő reagálás gyorsaságának fejlesztése
- a pillanat felismerése a döntések meghozatalánál
- teljes testsúly átvétele
- testre vételek földi-, közép- és álló helyzetekben vezetett gyakorlatok improvizációba vitele
- szabad megoldások
- társsal való kommunikáció kialakítása
- emelések formáinak és alapjainak megtanulása

1.Alaptechnika

Egyéni és páros gyakorlatok földön, középhelyzetekben, állásban végezve

- gurulások kombinálása, alkalmazása szabadon
- gurulások dőlésekből
- támaszokban testre vételének és elmozdulás a társ súlyával
- egyensúlyi helyzetek megtartása mozgásban lévő testen
- gyors átmenetek a földi elemekből ugrásokba és fordítva
- emelés hátra, földön lábra (térd, talp) combra

2.Testtudatossági gyakorlatok

Partner grafika és release feladatok

- ismételések a finomabb és mélyebb érzékelésre
- törzs grafikák- mellkas, gerinc
- Ízületek szabad mozgásai végtag mozgatással, nyugalmi helyzetből a testre vonatkozó képekkel
- Mozgás felfedezés a puha testhasználat segítségével

3.Improvizáció

Kötött formák, vezetett feladatok, szabad formák, megoldások, párokban (állandó, cserével), három fő együtt

- nem azonos testrészek kapcsolódása egymáshoz (fej – kéz, láb – kéz, törzs – láb, törzs – fej, stb.)
- kapcsolódó felületek elgördülése egymáson
- kialakított szerepek folyamatos cseréje a tánc kinyitásához, vezetés és követés állandó váltakozása
- emelések használata tánc közben
- trió forma , kettő mozgat egyet vagy hármas szerep feladatok

4.év

Feladatok

- alaptechnikai elemek és a partnergyakorlatok tudatos alkalmazása tánc közben
- testismeret elmélyítése
- emelések gyakorlása, pontosabbá tétele
- a tánc történetének hangsúlya a formai megoldásokkal szemben
- a pillanatok gyors felismerése, a gyors reakció fejlesztése
- egyéni megoldások kialakítása adott feladatoknál
- összetett csoportos improvizációs feladatok gyakorlása
- testre ugrások és azok lendületének továbbvitele egy újabb mozgásba
- egy időben több szempontra figyelni gyakorlás és tánc közben
- ismerkedés kompozíciós páros feladatokkal

1.Alaptechnika

Egyénileg és párokban végzett feladatok

- gurulások variálása, egyikből a másikba való szabad átmenetek
- guruéask ugrásból
- emelések vállra, hátra, és a társ levitele a földre
- ugrások egymásra. Elkapással és a súly továbbvitelével, földre levitelekkel
- gurulás az álló helyzetben lévő társan

2.Test tudatossági gyakorlatok

Partner grafika és release feladatok

- az előző év anyag, ismétlés
- nyugalomban vagy mozgásban lévő test egy pontjának- felületének érintése tenyérrel vagy fésülések
- mozgás felfedezések nyugalomból és mozgásból
- autentikus mozgás (partner figyeli a csukott szemmel mozgó társat)

3.Improvizáció

Kötött és szabad formákban, páros és hármas csoportokban

- az előző évek feladatainak ismétlése és tovább fejlesztésük a tánc során
- folyton változó felületek kapcsolata
- dőlés és emelés, váltakozó szerepekkel
- ugrások alkalmazása a tánc közben, nem előre tervezett ugrás fogadásával
- csoportos improvizációk amelyben szabadon alkalmazhatók a tanult kapcsolódási formák

4.Kompozíció

- meghatározott egyéni mozgássor kiegészítése és végrehajtása partnerrel.

Érintéssel vagy a nélkül (a párok egyénileg oldják meg, minden pár mást alkot)

- egyszerű szerkezetű érintéses, páros formák lerögzítése – súlyadás- és

vétellel

MODERN – JAZZ TECHNIKA

1.év

1.Bázisgyakorlatok

- parallele -en dehors pozícióváltások (2x8 ütemre)
- Fentről lefelé haladva (legördülésen keresztül) történő gerincoszlop és térdízület (plie-vel) bemelegítését szolgáló gyakorlat
- Relevé, talon, plié, majd ritációk a mellkasból parallele csípő széles és en dehors első pozíciókban (mindkét oldalra 4x)
 - Ugyanez en dehors second pozícióban
 - Boka, térd és csípő ízületek melegítése
 - demi plié, grand plié (en dehors első és második pozíciókban), parallele mások pozícióban, mellkas és csípő tolás, egymással ellentétes irányban. Végén egy grand plié és egy relevé
 - tendu battement körbe, port de bras-val majd 4 tendu, utána IV. pozícióban 7 demi plié és egy grand plié, port de bras-val, abból egyenes háttal törzsdöntés előre parallele második pozícióba, onnan feljön en de hors, második pozícióba vált, plié és tendu-val zár az első pozíció
 - parallele, csípő széles pozícióban előre legördülés és hátnyújtásig előre sétálás vállszélességű karpozícióban. Ebben a pozícióban kontrakciós gyakorlat
 - a kontrakció 4 fázisban: lágyéki, hasi, mellkasi, fej és nyakhajlítással, majd a release ugyanebben a sorrendben visszafelé. A gyakorlatot lehet relevé kíséretével is végeztetni, úgy, hogy a relevé e kezdő mozdulat
 - battement jeté gyakorlat
 - Beiktatható tetszés szerinti nyújtó gyakorlat
 - fej izoláció plié-vel, port de bras-val, twist gyakorlattal kombinálva. Ezt követően súlypont áthelyezős haladás par terre gyakorlat.
 - rond de jambe part erre és an L'air gyakorlat
 - váll izoláció gyakorlat
 - frappé

- mellkas izoláció, port de bras-val és tágitással egybekötve
- adagio: paralelle hatodik pozícióból indítva, mellkas rotációval
- grand battement jeté en dehors pozícióban, mindhárom irányban

2.Középgyakorlatok

- rond de jambe part erre haladva 4x en dehors, 4x dedans
- Tour gyakorlatok paralelle csípőszéles pozícióból, croisén át preparálva rotációval: először negyed fordulatokkal, aztán feleket fordulva, majd egy , illetve két tourral
- chaine gyakorlat
- előző három gyakorlat tetszés szerinti kombinációban egymással
- paralelle pozícióban - haladva – developpék minden irányban, ezt követően uganez grand battement jeté-vel

3.Kis allegrók

- sauté két lábon paralelle en dehors pozíciókban váltakozva
- egy lábas sauté váltott lábakkal
- paralelle és en dehors assemblék és sissonne formák kombinációi

4.Diagonálban haladó gyakorlatok

- a már elsajátított középgyakorlatokat használja fel

5.Levezető gyakorlatok

- nyújtással, tágitással egybekötött légzőgyakorlatok

2.év

Teljes mértékben ráépít az előző év gyakorlataira, azokat fejleszti tovább.

1.Bázis gyakorlatok

- paralelle – en dehors pozíció váltások (2x8 üzemre)
- fentről lefelé haladva történő gerincoszlop és térdízület bemelegítését szolgáló gyakorlat, széles paralell II. pozícióban, nyújtott háttal, elől kézzel a földön csípőízületből történő törzsfordítások

- relevé, talon, plié, majd rotációk a mellkasból paralelle csípő széles és en dehors első pozíciókban

- ugyanez en dehors second pozícióban

- boka-, térd-, és csípőízületek bemelegítése

- demi plié, grand plié, mellkas és csípő tolás, egymással ellentétes irányban. Végén egy grand plié és egy relevé.

- tendu battement körbe, port de brassal, majd 4 tendu, utána IV. pozícióban 7 demi plié és egy grand plié, port de bras- val, abból egyenes háttal törzsdöntés előre paralelle második pozícióban, onnan feljön en dehors, második pozícióba vált, plié és tendu –val zár az első pozíció – a teljes koordináció pont de bras-val

- paralelle, csípő széles pozícióban előre gördülés és hátnyújtásig előre sétálás vállszélességű karpozícióban. Ebben a pozícióban kontrakciós gyakorlat

- battement jeté gyakorlat

- nyújtó gyakorlat

- fej izoláció

- rond de jambe part erre és en l'air gyakorlat

- frappé

- mellkas izoláció

- adagio

- grand battement jeté en dehors pozícióban, mindhárom irányban, developpe-k, enveloppe-k, lábkivezetéses tágitások

2.Középgyakorlatok

- rond de jambe part erre haladva 4x en dehors, 4x en dedansú

- tour gyakorlatok

- chaine gyakorlat

- előző 3 gyakorlat tetszés szerinti kombinációja egymással

- Paralelle pozícióban haladva developpék minden irányban

3.Kisallegrók

- sauték két lábon paralelle és en dehors pozíciókban váltakozva
- egylábas sauték váltott lábakkal
- paralelle és en dehorsassemblék és sissonne formák kombinációi

4.Diagonálban haladó gyakorlatok

- a már elsajátított középgyakorlatokat használja fel, kombinálja őket, kiegészül földhasználattal és nagy ugrásokkal
- rövid tánckombinációk készítése

5.Levezető gyakorlatok

- nyújtással, tágítással egybekötött légzőgyakorlatok

IMPROVIZÁCIÓ

Anyagát lásd a Művelődési és Közoktatási Minisztérium által kiadott a Táncművészet követelményei és tantervi programja című könyv 172-178. oldalakon.

KOMPOZÍCIÓ

Anyagát lásd a Művelődési és Közoktatási Minisztérium által kiadott a Táncművészet követelményei és tantervi programja című könyv 179-186.. oldalakon.

KÉPZŐ ÉS IPARMŰVÉSZET

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS

CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítása mellett a látás kiművelésére és tudatosítására, bővítve a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata nemcsak a kezűgyességet, technikai érzékenységet fejleszti, hanem kialakítja a képességet a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének gyakorlatára.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek irányt érdeklődő és vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés széles körben segíti a vizuális kultúra iránt fogékony tanulók fejlődését. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, vizuális tapasztalataira építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú évfolyamokon a tanulók képességeiktől és szorgalmuktól függően fejleszthetik vizuális műveltségüket és a különféle szakirányú területeken szerezhethetnek jártasságot.

A képző- és iparművészeti oktatás a vizuális kultúra ágait, a műfaj sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és továbbéltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében és a tanulók életkorának megfelelő vizuális műveltség kialakításában.

2. A képző- és iparművészeti oktatás feladatai:

- A képzés keretén belül sajátítsák el a tanulók a vizuális megjelenítés síkbeli és térbeli alapjait.
- Ábrázolási készségük jusson olyan fokra, hogy ezen eszköztár birtokában képesek legyenek saját gondolataik és érzéseik kifejezésére.
- A választott képző- vagy iparművészeti területen belül szerezzék meg a mesterségbeli tudás alapelemeit.
- A műalkotások elemzésével a tagozaton folyó tevékenység járuljon hozzá a tanulók történeti-, esztétikai- és emberismeretének gyarapodásához.
- A művészeti tevékenység eredményeként a tanulók a műalkotásokat értékké váljanak, formálódjon ízlésviláguk, tegyenek szert a világban való eligazodás képességére, kritikai érzékük fejlődjön.
- A gyermeki személyiség általános fejlesztése mellett a képzés legyen alkalmas a művészeti pályára való hatékony felkészítésre.
- Ösztönözze a tanulókat rendszeres kiállítás- és múzeumlátogatásra, a rádió és televízió képző- és iparművészeti műsorainak figyelemmel kísérésére, és alkotótáborokban, pályázatokon való részvételre.

A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS

ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Irányítsa a tanuló figyelmét az emberi és természeti környezet esztétikumára, szépségére.

Ismertesse meg az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit.

Ismertesse meg a kommunikáció művészi romáit, a képző- és iparművészet műfai sajátosságait.

Ösztönözze a tanulót az önkifejezés eszköztárának gazdagítására és készítse fel a tanult művészeti kifejező eszközök alkalmazására.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, TANSZAKAI

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 év

Tanszakok:

Iparművészet:

- kézművesség

A képzőművészet, iparművészet területén a helyi lehetőségektől függően a fenti műhelyek közül a tanuló érdeklődésének és képességeinek megfelelően választhat.

A képző- és iparművészeti oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembe vétele mellett a tanuló más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott kötelező tanítási óráin részt vehet.

KÉZMŰVES TANSZAK

A Weöres Sándor Általános és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programjában rögzítette, hogy részletes oktatási nevelési feladataiban a

Dr. Szüdi János főszerkesztésével készült „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” című kiadványban leírtakat követi.

A hivatkozott műben megfogalmazott cél- és feladatrendszer Intézményünk az alábbi, tanszakra és évfolyamra bontott tevékenységek elvégzésével valósítja meg, amely egyben a művészeti alapvizsga követelményeit is tartalmazza.

A KÉZMŰVES MŰHELYMUNKA TANÍTÁSÁNAK CÉLJA, FELADATAI

A kézműves tevékenységnek megismertetésével a hagyományos népi kultúra ezen területének átöröklése, a múlt értékeinek beépítése a mai tárgykultúra, a tárgyalakotó tevékenységbe.

A természetes anyagok felhasználásának a természet közeli szemlélet kialakítása és megerősítése, a környezet harmonikus életvitel, a környezet alakítás képességének megalapozása, az értékteremtés és megőrzés igényének létrehozása.

A műhelymunka feladatai között szerepel:

- a manuális és konstruáló képesség, a kreativitás fejlesztése, az esztétikai érzékenység

mélyítése,

- a hagyományos kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása,

- hagyományok tisztelete, ápolása.

A kézműves műhelymunka feladatai:

- a manuális és konstruáló képesség, a kreativitás fejlesztése, az esztétikai érzékenység mélyítése,

- a hagyományos kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása,

- a hagyományos tárgyi és szellemi kultúra összekapcsolódásának bemutatása,

- a hagyományok megismerésével múltnak, népi örökségünk megbecsülése, megszerettetése, a hovatartozás- tudat mélyítése,

- a hagyományos kézműves tevékenységek szerepének és alkalmazási lehetőségeinek feltárása a mindennapi életben és a modern viszonyok között,

- a tárgy, a környezet, a létrehozó és használó ember viszonyának harmóniájának felfedezése tárgyelemzéseken és a tárgyalakító tevékenységen keresztül,

- a természethez, környezethez való kötődés mélyítése élmény-, ismeret- és tapasztalatszerzés által,

- azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a nyújtása, melynek a tervezéstől a kivételezésig biztosítják a meghatározott célú alkotómunka elvégzését,

- az önkifejezés, az önmegvalósítás lehetőségének felfedezése a kézműves tevékenységen keresztül,

- a felhasznált anyagok megfigyelése, elemzése, az alakításukhoz szükséges eszközök megismerése, jártasság kialakítása balesetmentes használatukban,

- a kezűgyesség, a technikai érzék, a tervező- teremítő fantázia fejlesztése,

- az értékteremtés és- megőrzésen keresztül a munkára nevelés.

A tanulmányok végén a tanuló:

- ismerje meg a hagyományos kézműves tevékenységek minél szélesebb körét;
- alakuljon ki benne a kézművesség iránti nyitottság, érdeklődés;
- tudjon pozitívan viszonyulni a természethez és a múlt értékeihez;

rendelkezzen ismeretekkel:

- a természetes anyagokról és felhasználási lehetőségeiről,
- a tárgyalakítás szerepéről, területeiről, szempontjairól,

legyen jártas:

- a kézművesség eszközeinek segítségével elképzelései, ötletei megvalósításában,
- egyszerű technológiájú tárgyak készítésében,
- a felhasznált anyagok megfigyelésében,
- a kézműves munkafolyamatok alkalmazásában (tervezés, anyag- és technikaválasztás, kivitelezés, díszítés),
- a gazdaságos munkavégzésben,
- a munkafolyamatokhoz szükséges eszközök megfelelő, balesetmentes használatában,
- a tárgyak elemzésében,

legyen képes:

- a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására,
- az önálló tárgyalakítás, esztétikus, igényes kivitelezésű termékek létrehozására,

fedezze fel:

- a tárgyakban rejlő esztétikumokat,
- a hagyományos kézművesség szerepét a modern körülmények között és saját életében.

Óraterv:

TANTÁRGY	ÉVFOLYAMOK											
	ELŐKÉPZŐ		ALAPFOK						TOVÁBBKÉPZŐ			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Vizuális alapismeretek /kötelező tárgy/	4	4										
Rajz - festés – mintázás /kötelező tárgy/			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Műhelyelőkészítő /kötelező tárgy/			3	3								
Műhelygyakorlat /kötelező tárgy/					3	3	3	3	3	3	3	3
ÖSSZESEN	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

- előképző-1, -2. Heti 4 óra vizuális alapismeretek

- Az alapfokú képtő- és iparművészet oktatásban, A-1-től A-2-ig, heti 3 óra műhely előkészítőt, és heti 2 óra rajz – festés - mintázást tanítunk.
- Alapfok 3-6-ban heti 3 óra műhelygyakorlatot és heti 2 óra rajz – festés – mintázást tanítunk.
- Továbbképző 7-10-ben heti 3 óra műhelygyakorlatot és heti 2 óra rajz – festés - mintázást
- Az órák 45 percesek, melyek összevonhatók.
- Tanórák megtartása csak a közismereti tárgyak oktatása után lehetséges.
- Az osztálylétszámok maximum 20 fősek lehetnek, ettől eltérni csak a fenntartó külön engedélye alapján lehet maximum 20%-kal.
- Vizsgakiállításon való részvétel mindenkinek kötelező és térítésmentes.
- A vizsgakiállításon kívüli bemutató, kiállítás önkéntes, külön egyeztetés alapján és költségeit az Intézmény vállalja magára.
- Kirándulásokon, táborozásokon való részvétel önkéntes, az Intézmény lehetőségei szerint támogatást nyújt a költségekhez.

A tantárgy célja, hogy fejlessze a látás és látványértelmező képességet, tudatosítsa a látványértelmezésben szerepet játszó tényezőket, fejlessze a tanuló megjelenítő és kompozíciós képességét, a vizuális gondolkodás – elemzés, elvont gondolkodás, képi gondolkodás, képzettársítás és szintetizálás – képességét, legyen jártas a térábrázolás és geometria alapelemeiben, kialakítsa az anatómiai ismereteit, a plasztikai és síkművészeti technikák készségszintű elsajátítása, az egyes festői és szobrászati technikák, valamint a médiaművészet megismertetése, alkalmazása, a művészettörténet nagy korszakainak ismerete, a vizuális kifejező készség fejlesztése.

Általános követelmény, hogy a tanuló az alapfok végén ismerje a rajz – festés – mintázás alapelemeit, a vizuális gondolkodás formáit és nyelvezetét, a tervezéstől az alkotásig tartó kreatív folyamat részeit, a plasztikai, rajzi, festészeti technikák alkalmazási módját, a sík tér törvényszerűségeit a képzőművészeti világban.

Legyen képes a látványt értelmezni, a kompozíciós ismeretek alkalmazni, a síkban és térben alkotást létrehozni, a művészettörténet nagy korszakait ismertetni.

A továbbképző végén a tanuló ismerje a vizuális nyelv kifejezőeszközeit, azok jel- és jelentésrendszerét, a sík és térábrázolás szabályrendszerét, az ábrázoló geometria alapelemeit, a rajzi, festészeti, plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásait, a médiaművészet kifejezőeszközeit azok jelrendszerét, a képi konvenciók, kompozíciók jelentéshordozó elemeit, a művészettörténet nagy korszakait.

Legyen képes a tanár által, vagy önállóan kijelölt témák feldolgozására, a művészeti alkotómunka különböző elemeinek egyidejű alkalmazására, sík- és térbeli műveletek létrehozására, konkrét és elvont képi és plasztikai gondolatok megjelenítésére, a látvány illetve a képi megjelenítések elemző értelmezésére, sokrétű feldolgozására, a nagy művészettörténeti koros eredményeit, sajátosságait saját alkotómunkájában felhasználni.

VIZUÁLIS ALAPISMERETEK

Előképző első évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg: a rajz – festés – mintázás alapelemeit, a vizuális gondolkodás formáit és nyelvezetét, a tervezéstől a z alkotásig tartó kreatív folyamat részeit, a technikák alkalmazásának módját, a sík és tér törvényszerűségeit a képzőművészet világában.

Fejlessze: látás és látványértelmező képességet, kompozíciós képességet, az elvont-, képi és elemző gondolkodást, az anatómiai ismereteket,

Ösztönözzön: síkban és térben alkotások létrehozatalára, múzeumok, kiállítások látogatására, társművészetek befogadására.

Tananyag:

Ismerkedés a természettel: levél-, kéreg és termés gyűjtés.

A gyűjtött anyagok felhasználásával kompozíciók készítése

- Síkban ragasztott fa, bokor megjelenítése
- Termésbábok készítése
- Levélnyomatok
- Csendéletek

Rajzolási készség felmérése – irányított rajzolás:

- Családom
- Mesejelenet
- Utcakép

Képkötő elemek megismerése:

- Pont, vonal, folt
- Ezek alkalmazása a természetben megtalálható tárgyak események megörökítésével: napsütés, eső, hóesés, őszi- téli táj, szénaboglya, fenyőfa, levelek.

Ismerkedés a színekkel:

- Alapszínek, színkeverés.
- Hideg, meleg színek.
- Évszakok színeinek alkalmazása tájképeken.

Ismerkedés a térrel:

- Agyagozás: ujjbáb, ekhósszekér, állatfigurák, ház készítése.

Érzelmek kifejezése:

- Élményrajzok az ünnepekhez kötötten
- Sematikus arc rajzokkal érzelem kifejezés

Kiállítások látogatása, műalkotások elemzése: a helyi Közművelődési Központ kiállításainak meglátogatása, közös megbeszélése. Barlangrajzok megismerése.

Követelmény: a tanuló a tanév végén legyen képes

- A vizuális alapelemek összefüggéseinek felismerésére.
- Az alapelemek alkalmazására.
- Ábrázolásaiban a színek hangulatkeltő erejére építeni.
- Csoportos munkában részt venni.
- A színkeverés alapjait használni.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább megfelelt szintű ismerete.

Előképző második évfolyam

Feladat:

Ismeresse meg: a rajz – festés – mintázás alapelemeit, a vizuális gondolkodás formáit és nyelvezetét, a tervezéstől a z alkotásig tartó kreatív folyamat részeit, a technikák alkalmazásának módját, a sík és tér törvényszerűségeit a képzőművészet világában.

Fejlessze: látás és látványértelmező képességet, kompozíciós képességet, az elvont-, képi és elemző gondolkodást, az anatómiai ismereteket,

Ösztönözzön: síkban és térben alkotások létrehozatalára, múzeumok, kiállítások látogatására, társzművészetek befogadására.

Tananyag:

A tér elemeinek, arányainak tudatosítása:

- Utcakép, szobabelső ábrázolása.
- Perspektíva és takarás érzékeltetése tájképeken.
- Tér ábrázolása síkban.
- Mézeskalács-utca készítése

Az emberi test megörökítése:

- Portrépróbálkozások
- Alakrajzolás
- Családi csoportkép
- Sportélmény felidézése
- Ünnepek ábrázolása

Színek használata:

- Hangulat kifejezése: álarcok készítése
- Meseillusztrációk
- Bábkészítés egy meséhez és a mese eljátszása

Folyamatok megörökítése:

- Egy-egy közösen kiválasztott esemény megbeszélése után fázisrajzok készítése, a folyamat érzékeltetése.

Kiállítás látogatás, műalkotások elemzése:

- A helyi Közművelődési Központ kiállításainak látogatása, értékelése. Az ókori egyiptomi tét. És folyamatábrázolás megismerése.

Követelmény: a tanuló a tanév végén legyen képes

- A vizuális alapelemeket felismerni és alkalmazni
- Megfigyeléseit, élményeit egyszerű rajzok, tárgyak, festmények formájában megörökíteni.
- A színek hangulatkeltő elemeit alkalmazni.

- Véleményalkotása a környezetében lévő tárgyakról, műalkotásokról.

Ismerje és legyen képes:

- a kiemelés,
- az anyag, forma, funkció összefüggéseit,
- az időbeliség képi kifejezésére,
- tanári segítséggel a megismert technikákat.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább megfelelt szintű ismerete.

Rajz-festés-mintázás

Alapfok első évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg: a rajz – festés – mintázás alapelemeit, a vizuális gondolkodás formáit és nyelvezetét, a tervezéstől a z alkotásig tartó kreatív folyamat részeit, a technikák alkalmazásának módját, a sík és tér törvényszerűségeit a képzőművészet világában. Az egyes témák, témacsoportok anyagokkal történő változatos feldolgozását, az alkotások létrehozásának törvényszerűségeit, vizuális kommunikáció alkalmazásával.

Fejlessze: látás és látványértelmező képességet, kompozíciós képességet, az elvont-, képi és elemző gondolkodást, az anatómiai ismereteket.

Ösztönözzön: síkban és térben alkotások önálló létrehozatalára, múzeumok, kiállítások látogatására, társzművészetek befogadására.

Tananyag:

A természet és az ember:

- A természetben fellelhető műalkotások: növények, tárgyak, amelyek önmagukban is alkotások. Gyűjtőmunka.
- A táj és az épített környezet egymás mellett élése, az ember alkotta tárgyak megjelenése: utak, hidak, épületek megörökítése – vázlatok.

Mozgás, mozdulat ábrázolása:

- Sportesemények megörökítése.
- Filmrészlet – rajzfilm felidézése.
- Érzelmek kifejezése az arcon, saját élmények felidézése: ünnepek, kirándulások, félelem, bánat.

Színek használata: kevert színek alkalmazása az elkészülő munkákon.

Tér érzékeltetés, megjelenítés:

- Agyagplasztikák készítése: ajándéktárgyak
- Ujjbábok
- Gyertyamártogatás és formázás
- Gipszplasztikák

Műalkotások elemzése: az ókori tér és mozdulat ábrázolás bemutatása egyiptomi és görög alkotásokkal.

Követelmény: a tanuló a tanév végén ismerje és legyen képes alkalmazni

- A síkbeli ábrázolás alapvető elemeit
- A különböző rajzi és festészeti technikákat.

Legyen képes vizuális élményeit megörökíteni.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok második évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg: a rajz – festés – mintázás alapelemeit, a vizuális gondolkodás formáit és nyelvezetét, a tervezéstől a z alkotásig tartó kreatív folyamat részeit, a technikák alkalmazásának

módját, a sík és tér törvényszerűségeit a képzőművészet világában. Az egyes témák, témacsoportok anyagokkal történő változatos feldolgozását, az alkotások létrehozásának törvényszerűségeit, vizuális kommunikáció alkalmazásával.

Fejlessze: látás és látványértelmező képességet, kompozíciós képességet, az elvont-, képi és elemző gondolkodást, az anatómiai ismereteket.

Ösztönözzön: síkban és térben alkotások önálló létrehozatalára, múzeumok, kiállítások látogatására, társzművészetek befogadására.

Tananyag:

Az ember és természet:

- Növények és állatok ábrázolása megfigyelés alapján: baromfiudvar, gyümölcsös
- Mesékben szereplő - képzeletbeli - növények és állatok megjelenítése: táltosdob díszítés tervezése és megvalósítása, meseillusztráció, fantáziarajzok a mesék állatairól.

Jelképeink:

- Képi írás, szimbólummá válás, jelképek kialakulása.
- Saját szimbólum, jelvény tervezése.
- Az ünnepeket kifejező jelképek alkalmazása: adventi koszorú, karácsonyfadíszek, tojásfestés.
- Születésnap dekoráció tervezése
- Farsangi maszkkészítés
- Mézeskalácssütés, díszítés.

Tér, szerkezet:

- Drótból különböző tárgyak - állat, virág, épület, gép - térbeli megformálása.

Műalkotások elemzése: a tanév témaköreinek megjelenítése népművészeti tárgyakon.

Követelmény: a tanuló a tanév végén

- Rendelkezzen alapvető formaismeretekkel
- Tudja alkalmazni a képi, rajzi, plasztikai kifejezésmódokat.
- Ismerje és alkalmazza a síkbeli ábrázolás alapelemeit.
- Legyen képes egyszerű rajzi, festészeti technikák alkalmazására.
- Segítséggel legyen képes egyszerű beállítások képi, plasztikai bemutatására.
- Legyen képes mesék, irodalmi művek képi megfogalmazására.
-

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok harmadik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót: a tananyagban szereplő képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatával,

Fejlessze a tanulót: rajzi-, képi és plasztikus nyelvét, a kreativitását, véleményformáló igényét és képességét, művészetek iránti érdeklődését.

Ösztönözzön: síkban és térben alkotások önálló létrehozatalára, múzeumok, kiállítások látogatására, társművészetek befogadására.

Tananyag:

Tér és idő:

- A műhelygyakorlatokon tanult munkafolyamatok folyamatábrájának elkészítése.
- A műhelygyakorlatokon készülő munkák tervezési feladatai.
- Látványrajzok készítése a műhelygyakorlatokon készülő alkotásokról.

Vonal, folt, szín.

- A természeti környezet változásainak megörökítése évszakonként.

Archaikus kultúrkincs, néphagyomány:

- Illusztráció készítése az Iliászhoz.
- A régi és mai húsvéti locsolkodás megörökítése

Műalkotások elemzése: az ókori mondakörökhöz kapcsolódó műalkotások megismerése, elemzése.

Követelmény: a tanuló a tanév végén

- Ismerje és használja a tér és sík alapelemeinek rendszerét.
- Tudjon bánni tollal és krétával.
- Ismerje és használja a 12 fokú színskálát.
- Ismerje az emberiség mítoszainak néhány fontos művét és legyen képes ezzel kapcsolatos mű elkészítésére.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok negyedik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót: a tananyagban szereplő képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatával,

Fejlessze a tanulót: rajzi-, képi és plasztikus nyelvét, a kreativitását, véleményformáló igényét és képességét, művészetek iránti érdeklődését.

Ösztönözzön: síkban és térben alkotások önálló létrehozatalára, múzeumok, kiállítások látogatására, társművészetek befogadására.

Tananyag:

- Szín-világ
- Spirál és hullám
- Műalkotás elemzés
- Életképek
- Mondák, eposzok

Vizuális megismerés, vizuális kommunikáció:

Imitatív ábrázolások:

Legyen képes a modell utáni mintázás, rajzolás, festés területén, a látványra, megfigyelésre épülő jelenségek, a forma és szerkezet, szín, tér és felülettanulmányok elvégzésére alkotói és befogadói oldalról.

Szín- világ:

Játék a főszínekkel.

Főszínre hangolás: három főszínre hangolt kép

egy főszínre hangolás

Magában való szíkontraszt, színezett kontraszt

J. Itten színelmélete

Játék a komplementer színpárokkal

Ismerkedés a szürkéből építkező kép lehetőségeivel. Tónusok értelmezése.

Dekoratív ábrázolások:

Díszítésre, tagolásra alkalmazott grafikai, festői, plasztikai ábrázolások készítése.

Stilizált, egyszerűsített formákból álló ornamensek.

Spirál és a hullám, játékos faktúrák létrehozása természeti formák szerkezeti elemzésével.

Expresszív képalkotás:

Emlékképekből, képzetekből, fantáziaképekből összeálló belső képek rögzítése, emóciók erősítése, átírások, újrafogalmazások.

Életképek ábrázolása, történet komponálás korunk ünnepeinek megjelenítésével.

Mondák, eposzok illusztrációs feldolgozása:

A csodaszarvas monda feldolgozása.

Arthus mondakör feldolgozása.

Művészettörténeti tudás motiválása múzeumpedagógiai foglalkozások keretében, kérdőívvel erősítve. Kiemelten az ókeresztény kortól a XX. Sz. elejéig.

Minimumkövetelmények:

A tanuló ismerje a szín téralakító szerepét a monokrómitástól a komplementerekig.

Legyen képes mesterséges és természetes formák szerkezeti rajzának elkészítésére, a bennük rejlő dinamika felismerésére.

Legyen képes illusztrációs munkák készítésére.

Informatív ábrázolások:

Legyen képes egyértelmű, az információk átadására készülő vizuális ismeretek elsajátítására. Értelmező analízisek elvégzését felállítását magyarázó, tájékoztató illusztrációk létrehozására legyenek motiváltak.

Ábrázolások, közlések ill. alkalmazott grafikai tervezésalkotás és befogadás oldalról.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok ötödik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót: a tananyagban szereplő képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatával,

Fejlessze a tanuló: rajzi-, képi és plasztikus nyelvét, a kreativitását, véleményformáló igényét és képességét, művészetek iránti érdeklődését.

Ösztönözzön: síkban és térben alkotások önálló létrehozatalára, múzeumok, kiállítások látogatására, társzművészetek befogadására.

Tananyag:

- Szerkesztések
- Test-modellek
- Drapériák-egyszerű csendéletek
- A reneszánsz, -barokk, -klaszicizmus, és a romantika

Vizuális jelek:

pont és vonal szerepe a faktúrában.

Drapériák karakteres ábrázolása, jellemző forma, formakontraszt, pozitív-negatív formarészletek.

Csendélet ábrázolás a reneszánsz, a barokk korában. Elemzésre szánt a kompozíciós módszerek értelmezése a megismerésre ajánlott alkotásokban.

A síkforma helye a térben, a fény- árnyék formaalakító szerepe. Formakapcsolatok, életfolyamatok megfigyelése a klasszicista és romantika korában keletkezett alkotásokon.

Parafrázisok készítése a művészettörténeti tanulmányokban megismert alkotások felhasználásával.

Portréábrázolás fényképről, modell után.

Csendélet ábrázolás klasszikus kompozíciós elvek szerint.

Összehasonlító elemzés. Tengelyes, sugaras szerkezet a kompozícióban.

Kirándulások a természetbe, tájkép-ábrázolási szándékkal.

Színproblémák megértése, tanulása.

Színek derítése, tompítása. A lokálszín, színharmónia fogalma, értelmezése.

Megvilágítási feladatok:

Telifény.

Szemből világítás.

Ellen- és súrolófény.

Megvilágítás fehérfénnel és a reflektorokon (jelen esetben 3 db) kitakarás alapszínekkkel. Valőrök keresése.

Terepasztal készítése különböző természetes és mesterséges formák makettjének elkészítésével (projektfeladat, a szükséges analízisek elemzések elvégzése után).

Nézőpontváltás problémaköre.

Minimumkövetelmények:

A tanuló ismerje a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelveit.

Legyen képes a színdinamikai ismeretei felhasználásával önálló lépek készítésére.

Ismerje és tudja használni önálló munkáinál a plasztikai szabályokat, negatív, pozitív formákat.

Arányviszonyok, formaegyensúly a kompozícióban. Tónusfelismerés feladatok, a kompozícióban takarásokkal.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok hatodik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót: a tananyagban szereplő képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatával,

Fejlessze a tanulót: rajzi-, képi és plasztikus nyelvét, a kreativitását, véleményformáló igényét és képességét, művészetek iránti érdeklődését.

Ösztönözzön: síkban és térben alkotások önálló létrehozatalára, múzeumok, kiállítások látogatására, társzművészetek befogadására.

Készítsen fel a művészeti alapvizsgára.

Tananyag:

- Nézőpontváltás
- A portré
- Az emberi alak
- Játék a műalkotásokkal (összevetések)
- Színtézis-mestermunka

Játék a műalkotásokkal – összevetések:

Impresszionizmus, törzsi kultúrák „és az” avangarde, neoavangarde.

Játékos belenyúlás a műalkotásokba, újraértelmezés.

Műalkotások átalakítása.

Montázsok készítése egy-egy alkotás motivációjával.

Nézőpontváltás:

Természeti formák a külső nagy térben, nézőpont, szemmagasság és a látvány viszonya.
A formák rendje, közel-távol, takarás. Részformák és kapcsolódásaik.

Két-három tagoltabb természeti forma térbelisége, vázolás, a rajz építése, fejlesztése.

Összetett üreges természeti formák belső szerkezete

Plasztikus felületjátékok, hajlított és hajtogatott papírlapokkal.

Geometrikusformák térbeli mozgása.

A fény-árnyék formakifejező szerepe, a forma minőségének értelmezése.

Portré készítése élő modellről.

A művészeti anatómia feladat szerinti ismerete.

Szerkezeti és arányrendek „A. Dürer-től tanultak” szerint.

A fej szerkezeti analízise, gyakorlással.

Tónusos ábrázolás KÉPI IGÉNNYEL.

Az emberi alak vázolása, arányai.

A fabábú statikus és dinamikus beállításnak rajzai.

Az ember csontváza, szerkezeti rajzok.

Résztanulmányok: kéz, láb.

Minimális követelmények:

A tanulók jártasság szintjén ismerjék és használják a képi, plasztikai, grafikai technikák alapelemeit.

Sajátítsák el és használják az ábrázolási konvenciók alapformáit.

Legyenek képesek önállóan a klasszikus emberábrázolás szabályainak alkalmazására.

Ismerjék a művészettörténet nagy korszakait, legyenek jártasak a műalkotások elemzésének módszertanában.

Kiemelt követelmény:

Adjanak számot a szakmódszertani tudásukról portfólió összeállításával.

A portfólió értékelésében aktívan vegyenek részt, egymás munkáinak értékelésével.

Készítsenek mestermunkát 180 perces időkeretben.

A munka tükrözze az alapfokon szerzett tudást.

20 perces, 10 perces krokik készítése.

Az alapfokon elsajátított technikák megismerése és alkalmazási képessége alapfeltétele a továbbképző sikeres elvégzésének. Lehetőség nyílik a teljes körű önkifejezésre és a szakirányú továbbtanulásra, való felkészülésre.

Magasabb évfolyamba lépés /művészeti alapvizsgára bocsátás/ feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.
- A 2004-05-ös tanévtől belépő új diákok részére művészeti alapvizsga letétele.

Továbbképző hetedik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót: a tananyagban szereplő képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatával,

Fejlessze a tanuló: rajzi-, képi és plasztikus nyelvét, a kreativitását, véleményformáló igényét és képességét, művészetek iránti érdeklődését.

Ösztönözzön: síkban és térben alkotások önálló létrehozatalára, múzeumok, kiállítások látogatására, társművészetek befogadására.

Tananyag:

- Feladatok a térre-síkban
- Feladatok térre-térben
- Feladatok a térre
- A portré

- Rajzi és plasztikai tanulmányok ”segédanyagai”
- Ábrázolás és szerkesztés
- Nagyméret-kisméret

Ismerkedés Caravaggio munkásságával.

Barcsay és tanítványai munkásságával való ismerkedés.

Az értékelésben az alkotások alapos elemzése.

Tónustanulmányok elmélyítése.

Drapéria szerkezeti és tónusrajzok.

Kevert anyagok használata a drapériaábrázolásban. Ezzel erősítve a téri ábrázolást.

Fotósorozat nézőpontváltással drapériáról.

Fotósorozat vizuális értelmezése után annak megfestése.

Térértelmezési gyakorlat: gipszfaragás drapéria motívum után.

Gipsszel átítatott textil téri struktúrák létrehozása.

Művészeti anatómia. Az emberi koponya értelmezése.

Szövetek a koponyán.

Rekonstrukciós feladat: öntött gipsz koponyára mintázással „szövetek” felhelyezésével (agyaggal) emberi fej alakítása.

Koponya ceruzarajza, sraffozásos tónussal.

Portré lassított kötésű gipsszel való mintázása: szemléltetés, római portrészobrok.

A Morge geometriában szerzett jártasság elmélyítése.

A Kavallieri axonometria alkalmazása szerkesztésekben.

Gyakorlatok a kétpontos perspektívával, építészeti vetületi rajzok segítségével az épület perspektivikus rajza.

Kísérlet horizont áthelyezéssel, ezzel újraértelmezett tartalmat kap a látvány.

Kiemelten a szembeni és a rálátásos megközelítés a feladat.

Kísérletek a méretekkal: Kompozícióábrázolás A4 és A0 méretben, a kompozíciós problémák elemzése.

Ismerkedés az olajfesték használatával.

Törekedni kell az alkotó és stúdium jellegű feladatok változatos motivációjára.

Minimumkövetelmények:

Legyen jártas a tanuló a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek alkalmazásában.

Szerezzen jártasságot a sík és térábrázolás szabályrendszerében.

Legyen jártas a látvány, ill. annak képi megjelenítésének értelmezésében, a sík és térbeli művek önálló alkotó létrehozásában.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző nyolcadik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót: a tananyagban szereplő képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatával,

Fejlessze a tanulót: rajzi-, képi és plasztikus nyelvét, a kreativitását, véleményformáló igényét és képességét, művészetek iránti érdeklődését.

Ösztönözzön: síkban és térben alkotások önálló létrehozatalára, múzeumok, kiállítások látogatására, társművészetek befogadására.

Tananyag:

- Az alak
- Figura a térben
- Átváltozások
- Változatok művészettörténeti alkotásokra
- A természetben

- A szerkezet és az illuzórikus tér

A képi konvenciók ismerete.

A művészeti anatómia törvényszerűségeinek ismerete.

Önálló alkotói tevékenység motivációja.

Fontos célkitűzés az évfolyamon az egyéni korrektúrával történő fejlesztés, melynek során az alkotómunka egyes fázisai a tanulók számára markánsan kirajzolódhatnak.

Izsó Miklós munkássága az alakábrázolás aspektusában.

Csontváz rajza.

Rodin szobrain keresztül anatómiai értelmezések, az izomkötegek tónusai laza vagy munkafázisban.

Krokik a csoporttársakról.

Álló alak ábrázolása.

Fekvő alak ábrázolása.

Mozgó alakokról kollázsok és montázsok készítése analitikus megközelítésben.

Interieur beállítás. A beállítás egy elemének változásai a fény-árnyék változásaiban.

Beállítási feladatok szokatlan megvilágítási effektekkel.

Alkotások újraértelmezése, múzeumi séták, képtárak látogatása során másolat készítéséhez előtanulmányok készítése, majd a korrekt másolat elkészítése.

A plain air-ben rejlő lehetőségek megismerése.

A „nagybányaiak” előzetes tanulmányozása után vázlatok és festmények készítése a természetben.

Fotóséták. A fotókról akvarell készítése.

Kísérlet a látszat és valóság problémakörével.

Projekt készítése díszletterv megvalósításához egy adott műhöz.

A perspektíva csapdái.

Kvázi terek.

Minimumkövetelmények:

A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők tudatos alkalmazása az alkotófolyamatban.

A vizuális nyelv jelentérendszerének ismerete, elemző képesség.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző kilencedik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót: a tananyagban szereplő képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatával,

Fejlessze a tanulót: rajzi-, képi és plasztikus nyelvét, a kreativitását, véleményformáló igényét és képességét, művészetek iránti érdeklődését.

Ösztönözzön: síkban és térben alkotások önálló létrehozatalára, múzeumok, kiállítások látogatására, társművészetek befogadására.

Tananyag:

- Átírás és alkalmazás
- Játék a színekkel
- A térplasztika
- A filmvilág
- A műalkotás, mint korélmény
- Népművészet és természet

Hangsúlyossá válik az az elvárás, ami a korrektúra nélküli munkavégzést jelenti.

„Filmvilág”:

Filmtervek készítése adott témára. Montírozási feladatok gyakorlása.

Színsorok készítése, színperspektíva és alkalmazása.

Színviszonylatok készítése.

Monotónia, monokrómia értelmezés.

Egyszínű szorozatok festése.

Korunk tetoválási divatjának és az ausztrál bennszülöttek testfestéseinek értékelése.

Tervek készítése.

A smink és a karakter viszonya.

Arcátírások, arcfestések alkalmazása egy színházi előadás szereplőinél.

Plasztikai feladatok:

Természetes formák, formatanulmányok kövekről.

Absztrakt formák kövek formatanulmányai átiratában.

Különböző anyagok felhasználása térplasztikai munkákhoz.

A népművészet és a természet viszonya:

Természetközeli technikák szövés, fonás, kosárfonás, fazekasság beépítése az alkotásokba.

Ismerkedés a magyar népviselet és tárgykultúrával.

Projektfeladatban kút terv készítése, illetve csoportban a tervek kivitelezése.

Minimumkövetelmény:

Absztrakció, redukáló és átíró képesség kialakítása és gyakorlati alkalmazása.

Az ábrázoló geometria és alkalmazásának ismerete.

Elemző képesség jártassági szinten történő alkalmazása.

Az önálló alkotómunkára való törekvés kialakítása és gyakorlása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.

- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző tizedik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót: a tananyagban szereplő képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatával,

Fejlessze a tanulót: rajzi-, képi és plasztikus nyelvét, a kreativitását, véleményformáló igényét és képességét, művészetek iránti érdeklődését.

Ösztönözzön: síkban és térben alkotások önálló létrehozatalára, múzeumok, kiállítások látogatására, társművészetek befogadására.

Készítsen fel a művészeti záróvizsgára.

Tananyag:

- Feladatok a festészeti alapismeretek összefoglalására
- Feladatok a szobrászati alapismeretek összefoglalására
- Feladat a grafikai technikák alapszintű ismereteinek összefoglalására
- Reklám
- Média művészet

A T-4 az összefoglalás évfolyama.

A növendék a megszerzett képességeivel önálló alkotómunkára válik képessé.

Minimumkövetelmény megfogalmazható, de új elemeket a felsoroltakhoz képest nem találunk új elemeket. Egyetlen területen, a médiaművészet vonatkozásában fogalmazható meg a követelmény: használja a videó, a számítógép lehetőségeit a képzőművészeti kultúrában.

Festészeti alapismeretek összefoglalása:

Választható témában olajfestmény készítése.

Színtervekkel.

Rajzi tanulmányokkal.

Nagy méretben.

Szobrászati alapismeretek összefoglalása:

Köztéri szoborterv elkészítése.

Szobrászállvány használatával, agyaggal.

Portfólió a készülő szobor munkafázisairól.

Grafikai technikák alapszintű ismereteinek összefoglalása:

Sokszorosított technikájú grafikai lap készítése.

Portfólió a készítés folyamatáról.

Reklámkampány vizuális elemeinek megszervezése tervezési szinten.

Magasabb évfolyamba lépés /záróvizsgára bocsátás/ feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Kézműves tanszak

A hivatkozott műben megfogalmazott cél- és feladatrendszert Intézményünk az alábbi, tanszakra és évfolyamra bontott tevékenységek elvégzésével valósítja meg, amely egyben a művészeti alapvizsga követelményeit is tartalmazza.

Alapfok első évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót a: hagyományos tárgyi kultúrával, a hagyományos kézműves tevékenységek tananyaghoz kapcsolódó ágaival, anyagaival, technikáival.

Fejlessze a diákok: manuális és konstruáló képességét, kreativitását, esztétikai érzékét, önkifejezését, önmegvalósító képességét, kommunikációs képességét, hagyománytisztelőt, identitástudatát.

Ösztönözzé: önálló munkára, a funkció és a forma egységének kritikai megfogalmazására, az őt körülvevő tárgyak elemzésére, természet közeli tárgyak használatára.

Tananyag:

Az őszi jellemző színeinek megfigyeltetése

A színek hangulati hatásainak megfigyelése

Gyümölcscsendélet rajzolása, festése

Őszi termények rajzolása, festése

Séta az őszi parkban

A gyöngyfűzés története

Fűzés gyakorlása 1-2 szállal

Sógyurma készítése

Üdvözlőlapok készítése

Karácsonyfa díszek papírból

Gyertyakészítés (illatos gyertyák)

Az üvegfestés megismertetése. Fajtái, eszközei, technikái

Mézeskalács készítés

A téli ünnepkörrel tanultak összefoglalása

Tematikus élmény rajzolás

Ismerkedés a képi kifejezés alapelemeivel

A sűrűsödés, ritkulás, vékony vastag, rövid, hosszú vonalból foltképzés gyakorlása

A kicsi, nagy, fekete-fehér foltritmus

A foltképzéssel gyümölcscsendélet készítése

A Farsang, farsangi szokások

A szövés Az alpműveletek (felvezető szál, vetülék)

Gobelin kézimunka készítése.

Húsvéti népszokások eredete, szimbolikája, tojástartó készítése

Anyák napi ajándékok készítése a tanult technikákkal

A ruha festése. A batikolás ismertetése, fajtái

Egyéni tervezésű ruhafestés. A negatív festés

Követelmények:

Alakuljon ki a tanulóban a kézműves tevékenységek iránti érdeklődés.

Próbálja ki a bemutatott kézműves technikákat, szerezzon jártasságot legalább egy technika alkalmazásában.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok második évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót a: hagyományos tárgyi kultúrával, a hagyományos kézműves tevékenységek tananyaghoz kapcsolódó ágaival, anyagaival, technikáival.

Fejlessze a diákok: manuális és konstruáló képességét, kreativitását, esztétikai érzékét, önkifejezését, önmegvalósító képességét, kommunikációs képességét, hagyománytiszteletét, identitástudatát.

Ösztönözze: önálló munkára, a funkció és a forma egységének kritikai megfogalmazására, az őt körülvevő tárgyak elemzésére, természetközeli tárgyak használatára.

Tananyag:

Tanulmányi séta az őszi természet megfigyelése

Őszi hangulatú asztali dísz készítése száraz virágokból, növényekből

Őszi csendélet gyümölcsökből

Tárgyalkotás agyagból. Plasztikus formák

Gyöngyfűzés egyéni tervezés alapján

Üvegfestés tervezése, elkészítése

Tárgyformálás agyagból

Karácsonyfa-díszek, adventi koszorúk készítése sóliszt-gyurmából

Adventi gyertyák készítése mártogatással

Karácsonyi üdvözlőkártyák készítése Színes papírokból díszek készítése

Színes, illatos gyertya öntése. Karácsonyi asztali kompozíció

Mézeskalácssütés.

Tematikus élményrajzolás

Poentilista képalkotás termények felhasználásával

Foltképzés, foltritmus tudatos alkalmazásaival, gyümölcscsendélet

Funkció-forma-díszítés harmóniája Agyagtárgyak készítése

Textilplasztika készítése, különböző anyagok felhasználásával

Farsangi témájú rajzok készítése Álarc készítése

Papírszövessel minta készítés, önálló tervezés, színváltozatok

Nemez készítés és felhasználásának lehetőségei. Nemezlabda és márciusi kokárda készítése

Fonások készítése, sodrások. Húsvéti tojásfestés

Az én házam. Rajz és makett készítés

Batikolás, ajándék készítés anyák napjára

Tavaszi virágkosár összeállítása, ikebana készítése

Minimum követelmény:

A tanuló rendelkezzen ismeretekkel a természethez fűződő hagyományokról, a tárgyakban a tartalom és a forma kapcsolatáról.

Szerezzen jártasságot a szövés- fonás alapvető technikáiban, az agyag egyszerű formázási lehetőségeiben.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok harmadik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót a: hagyományos tárgyi kultúrával, a hagyományos kézműves tevékenységek tananyaghoz kapcsolódó ágaival, anyagaival, technikáival.

Fejlessze a diákok: manuális és konstruáló képességét, kreativitását, esztétikai érzékét, önkifejezését, önmegvalósító képességét, kommunikációs képességét, hagyománytiszteletét, identitástudatát.

Ösztönözzé: önálló munkára, a funkció és a forma egységének kritikai megfogalmazására, az őt körülvevő tárgyak elemzésére, természetközeli tárgyak használatára.

Tananyag:

Szabadon választott technikával őszi gyümölcs-csendélet

Tárgyalkotás agyagból

Üvegfestés minta és saját tervezés alapján

Adventi gyertyák készítése mártogatással

Asztaldíszek az ünnepre

A foltképzés, foltritmus tudatos alkalmazása

A funkció-forma-díszítés harmóniája a tárgyakon, épületeken

Agyagtárgyak készítése

Farsangi alkotások A nemezelés. Tárgyak készítése

A szövés.Gobelin

Márciusi kokárda készítése, kiállítás látogatása, népi eszközök, viseletek

Rész, egész, folyamat, kezdet, vég, sor gyakorlati alkalmazása

Játékos épülettervezés

Díszdoboz készítése képeslapokból

Virágkoszorúk, virágkosarak összeállítása

Minimum követelmény:

Alakuljon ki a tanulóban a kézműves tevékenységek iránti érdeklődés.

Próbálja ki a bemutatott kézműves technikákat, szerezzon jártasságot legalább három technika alkalmazásában.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok negyedik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót a: hagyományos tárgyi kultúrával, a hagyományos kézműves tevékenységek tananyaghoz kapcsolódó ágaival, anyagaival, technikáival.

Fejlessze a diákok: manuális és konstruáló képességét, kreativitását, esztétikai érzékét, önkifejezését, önmegvalósító képességét, kommunikációs képességét, hagyománytiszteletét, identitástudatát.

Ösztönözzé: önálló munkára, a funkció és a forma egységének kritikai megfogalmazására, az őt körülvevő tárgyak elemzésére, természetközeli tárgyak használatára.

Tananyag:

Színek, formák, hangulatok megfigyelése

Agyag, gyurma, díszítés levélnyomatokkal, karcolással

Használati tárgyak készítése

Őszi hangulatú alkotások készítése, téli hangulatú alkotások készítése

Gyertyatartó készítése

Karácsonyi képeslap, kollázs, montázs technikával. díszítés: örökzöld, papír, színes szalagok

Önálló formaválasztás, jánoshalmi „galamb” készítése téstábol, borsóból, borsó, lencse, bors, dara, mustármag, uborkamag felhasználásával.

Gyümölcscsendélet beállítása, rajzolása, festése

Ház és házbelső készítése agyagból

Épület, persely, váza, tál, ceruzatartó stb. díszítése.

Kép, tarsoly, labda, színes kartonból, fehér kartonból, (vágás, festés, ragasztás) önálló tervezés, színváltozatok.

Tarsoly készítés, egyéni színezés, díszítés, önálló elgondolások, tervezések, térhatások figyelembe vétele, két, három, négyerű fonás, sodrás, bojt-készítés

Virágkötészeti ismeretek felújítása, gyakorlása.

Minimum követelmény

A tanuló rendelkezzen alapvető ismeretekkel a népi kultúra tárgyalt területeiről: a népmesék világáról, a fontosabb téli és tavaszi népszokásokról, az emberélet fordulóinak nagyobb ünnepeiről.

Legyen jártas az egyszerűbb használati tárgyak, agyagból és bőrből való elkészítésében.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok ötödik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót a: hagyományos tárgyi kultúrával, a hagyományos kézműves tevékenységek tananyaghoz kapcsolódó ágaival, anyagaival, technikáival.

Fejlessze a diákok: manuális és konstruáló képességét, kreativitását, esztétikai érzékét, önkifejezését, önmegvalósító képességét, kommunikációs képességét, hagyománytiszteletét, identitástudatát.

Ösztönözzé: önálló munkára, a funkció és a forma egységének kritikai megfogalmazására, az őt körülvevő tárgyak elemzésére, természetközeli tárgyak használatára.

Tananyag:

Egész éven át végigvonuló feladatok:

- a tárgyak csoportjai: ünnepi és hétköznapi használat; használati és ajándéktárgyak,
- a felhasznált anyagok megfigyelése,
- tárgy elemzések adott szempontok szerint a témakörökhöz kapcsolódóan
- a tárgyakban rejlő esztétikum befogadása,
- ötletgazda, fantáziadús tárgyak létrehozása,
- az alkalmazott eszközök balesetmentes használata.

Egyszerű szegő és díszítő varrások – pelenkaöltés, keresztszemes, töltött öltés, láncöltés, lapos öltés – mintakendő, mintagyűjtemény és előnyomott minta terítő alapján.

Téli és tavaszi népszokások, ünnepek:

- Gyertyamártogatás, gyertyaöntés.
- Asztali dísz, adventi koszorú, mézeskalács.
- Tojásfestés, tojástartó
- Farsangi maszk

Gyöngyfűzés:

- 1-2 szálás technikák – minták és önálló tervek alap.
- Karkötők, nyakláncok és egyéb dísz tárgyak készítése

Minimum követelmény

A tanuló rendelkezzen alapvető ismeretekkel a népi kultúra tárgyalt területeiről: a népmesék világáról, a fontosabb téli és tavaszi népszokásokról, az emberélet fordulóinak nagyobb ünnepeiről.

Legyen jártas az egyszerűbb varrási technikák alkalmazásában és a gyöngyfűzésben.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok hatodik évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulót a: hagyományos tárgyi kultúrával, a hagyományos kézműves tevékenységek tananyaghoz kapcsolódó ágaival, anyagaival, technikáival.

Fejlessze a diákok: manuális és konstruáló képességét, kreativitását, esztétikai érzékét, önkifejezését, önmegvalósító képességét, kommunikációs képességét, hagyománytisztelőt, identitástudatát.

Ösztönözzé: önálló munkára, a funkció és a forma egységének kritikai megfogalmazására, az őt körülvevő tárgyak elemzésére, természetközeli tárgyak használatára.

Készítsen fel a művészeti alapvizsgára.

Tananyag:

Egész éven át végigvonuló feladatok:

- a funkció- forma- díszítés harmóniája a tárgyakon,
- a felhasznált anyagok megfigyelése,
- a tárgyelemzések adott szempontok szerint,
- a tárgyakban rejlő esztétikum felfedezése,
- saját ötleteik elképzeléseik megjelenítése,
- az alkalmazott eszközök balesetmentes használata.

Szálas anyagok felhasználása:

- Nemezelés – labda, tarsoly, képek, üreges használati tárgyak
- Rafiakötözés – egyéni tervezésű dísz tárgyak készítése, kötözéssel
- Szalmadíszek – minta és egyéni tervezéssel

Agyag:

- Modell – ház, házbelső
- Szekér
- Ujjbáb

Minimum követelmény

A tanuló rendelkezzen alapvető ismeretekkel a felhasznált anyagok tulajdonságairól, alkalmazási lehetőségeiről, a népi gyermekjátékok szerepéről, a népi építkezés néhány jellemző vonásáról.

Legyen jártas a tanult kézműves tevékenységek alapvető munkafolyamatainak alkalmazásában.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.
- A művészeti alapvizsga letétele - a 2004-05-ös tanévtől belépő új diákok részére.

Továbbképző hetedik évfolyam

Ismertesse meg a tanulót a: hagyományos tárgyi kultúrával, a hagyományos kézműves tevékenységek tananyaghoz kapcsolódó ágaival, anyagaival, technikáival.

Fejlessze a diákok: manuális és konstruáló képességét, kreativitását, esztétikai érzékét, önkifejezését, önmegvalósító képességét, kommunikációs képességét, hagyománytiszteletét, identitástudatát.

Ösztönözzé: önálló munkára, a funkció és a forma egységének kritikai megfogalmazására, az őt körülvevő tárgyak elemzésére, természetközeli tárgyak használatára.

Készítsen fel a művészeti alapvizsgára.

Tananyag:

A 7.-10. évfolyam lényegét az alkotó és a stúdium jellegű feladatok váltakozása adja.

A 7. évfolyamban a tananyag egy jelentős része az előző években megismert és alkalmazott rajzi, festészeti és mintázási alaptechnikák alkalmazását és azok továbbfejlesztését tartalmazza.

A síkbeli és térbeli ábrázolás és kifejezés eszközrendszerének az önálló alkotófolyamatok megismerése és alkalmazása fontos feladata ennek az évnnek.

Az egyes feladatokra tervezett időmennyiség az adott téma időigényességét jelzi, de csoportra vagy egyénre méretezve átrendezhető.

Követelmény

A tanuló legyen jártas a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek alkalmazásában. Ismerje a sík- és térábrázolás szabályrendszerét; a rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolások leggyakoribb formáit; az ábrázoló geometria és a szerkesztő térábrázolás szabályait.

Legyen jártas a látvány, illetve annak képi megjelenítésének értelmezésében, a sík- és térbeli művek önálló alkotó létrehozásában.

Feladatok a térre – síkban

Rajzolt és festett belső terek – a perspektíva törvényei szerint

Teremsarok, táj az ablakon át, beállított interieur rajzolása, festése

A felületek és formák vázlatos megjelenítése – kiemelések és tónusozások

A perspektíva érzékeltetése vonalakkal

Szerkezeti rajz, tónusos rajzzsénnel, pittel, pasztellal, akvarell

Az elkészült tanulmányok feldolgozása: tollrajz, színes papírkollázs és grafikai lapok (linó-papírmetszet) formájában

Feladatok a térre – térben

A külső- és belső tér ábrázolása egyszerű térbeli elemek segítségével

Agyagszobor, agyagplakett készítése a mintázás alapelveinek – formaépítés, arányok, térbeliség, pozitív- negatív formák – szemléletes megjelenítésével

Szemléltetés:

Nagy István, Ferenczy Károly, Ferenczy Béni, Barcsay, Bonnard, Vuillard és Schaár Erzsébet

Feladatok a térre

A drapéria

Szerkezeti és tónusos rajzok, kevert anyagokkal való ábrázolás (rajz és akvarell, szén és pasztell) a drapéria mozgásban

A szálló drapéria, mint téma

Fotó készítése drapériáról és annak megfestése

A drapéria, mint plasztikai elem, takarások és díszítések

A drapéria, mint jel

Fríz mintázása, gipszfaragás drapériamotívum után, gipszöntések drapériáról

Szemléltetés:

Carabaggio, Barcsay, Manzu, Christo, Giacometti

A portré

Egyszerű szerkezeti rajzok, a formák felismerés az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok, fej rekonstrukció, koponya alapján és szerkezeti ismeretek

Koponya ceruzarajza

A portré, mint karakter, karikatúrák és krokik készítése modell alapján, vonalas rajz – önarckép

Portré készítése, koponya mintázása

Gömb, mint térbeli probléma – mintázás

Osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása

Portré gipsszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különböző nézetekből

Szemléltetés:

Reneszánsz portrék, Cezanne festmények, római portrészobrok, Melocco, Barcsay, Picasso, Schaár, Modigliani, Brancusi, Chuck Close

Rajzi és plasztikai tanulmányok „segédanyagai”

Vázlatok készítése

A vonallal való rajzolás módjai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével) vonalhálós rajzolás, faktúrák, a mintázásban testrészek, fejrészek rajzolása és mintázása, esetleg gipszöntvény alapján

Fotó hitelességű és expresszív résztanulmányok, krokik

Szemléltetés:

Dürer, Rembrandt, Székely Bertalan, Escher, Ferenczy Béni, Picasso, Lautrec

Ábrázolás és szerkesztés

A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók és felhasználásuk a művészi ábrázolásban.

Nagy méret, kis méret

A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történő megfestése, megrajzolása nagy méretben (csomagolópapír, A0 rajzlap), illetve kis méretű kartonra (A4 méret)

A méretváltásból adódó kompozíciós problémák kielemezése

Az olajfesték használatának kipróbálása

Követelmény

A tanuló legyen jártas a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek alkalmazásában. Ismerje a sík- és térábrázolás szabályrendszerét; a rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolások leggyakoribb formáit; az ábrázoló geometria és a szerkesztő térábrázolás szabályait.

Legyen jártas a látvány, illetve annak képi megjelenítésének értelmezésében, a sík- és térbeli művek önálló alkotó létrehozásában.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző nyolcadik évfolyam

Ismertesse meg a tanulót a: hagyományos tárgyi kultúrával, a hagyományos kézműves tevékenységek tananyaghoz kapcsolódó ágaival, anyagaival, technikáival.

Fejlessze a diákok: manuális és konstruáló képességét, kreativitását, esztétikai érzékét, önkifejezését, önmegvalósító képességét, kommunikációs képességét, hagyománytiszteletét, identitástudatát.

Ösztönözzé: önálló munkára, a funkció és a forma egységének kritikai megfogalmazására, az őt körülvevő tárgyak elemzésére, természetközeli tárgyak használatára.

Tananyag:

A 8. évfolyam feladatai a komponálás, az önálló munkaszervezés, beállítás elkészítés és a feladatok korrektúra mellett való többértelmezésű feldolgozása körül rendeződnek.

A tanulók jártasság szinten kell, hogy ismerjék a tárgyi világ és annak vizuális leképezése során előforduló eljárási fázisokat, a szakmai, technikai megoldások között önállóan tudjanak választani.

Fontos célkitűzése az évnek az egyéni korrektúrával történő fejlesztés, melynek során az alkotómunka egyes fázisai a tanulók számára is markánsan kirajzolódnak.

A tanulók az év során bejárhatják a stúdium jellegű feladatmegoldásoktól az egyedi témaválasztásokon keresztül a kreatív képzőművészeti tevékenységek, feldolgozások sorát.

Az adott témaegységekre előirányzott óraszámok a csoport képességeinek és a haladás irányának megfelelően alakíthatóak.

Az alak

Krokik, vázlatok háziállatokról

Krokik csoporttársakról, álló, fekvő és mozgó alakok

Rajzok agyag és viasz krokik, tus és pácvázlatok

Csontváz rajza

Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történő átdolgozása, kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alakrészletek rajzainak összeillesztése, fotószekvenciák emberek mozgásáról

Szemléltetés:

Izsó M., E. Muybridge, D. Hockney, Rodik, Holbein, Dürer

Figura a térben

Beállítás interieurben, a figura és tér viszonya a fény-árnyék változásaiban

A geometrikus tér és a szerkesztett árnyék figurával, arányproblémák, agyagban mintázott figura épített térben, ülő és álló figurák külső és belső térben, plain air és embercsoport

Szemléltetés

Szinyei M., Degas, Monet, Schaár E., Caravaggio, El Greco, Csenus T.

Átváltozások

Az eddig készített munkák feldolgozása más anyagokkal, más méretben

Új beállítások szokatlan megvilágítási effektekkel

Plasztikai munkák szokatlan - talált – anyagokkal

Egy feladat sokféle megoldása, variációk anyagokra, stílusokra

Szemléltetés:

M. Ernst, Picasso, Ensor, Dali, Duchamp

Változatok művészettörténeti alkotásokra

Másolatok készítése, hagyományos festészeti, plasztikai és grafikai eljárásokkal, belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, híres festmények megmintázása, méret- és elemváltoztatások

A természetben

Vázlatok és festmények készítése a természetben

A plain air-ben való munka megismertetése

Grafikai művek készítése vonalrajztól a lavírozott tusig

Az akvarell és a gouache. Fotózás a természetben

Fotóséták

Szemléltetés:

A barbizoni iskola alkotásai, a nagybányaiak, a szolnoki és a szentendrei művésztelep műveiből

A szerkesztett és az illuzórikus tér

(Látszat és valóság)

A perspektíva csapdái, kvázi-terek készítése – tükörobjektek, díszlettervek egy megadott műhöz, egy ismert, pl. reneszánsz belső tér (festményháttér) megépítése makettben, megszerkesztése rajzban

Szemléltetés:

Díszlettervek, építészeti alkotások, Bachmann G., H. Hollein

Feladatok:

Önálló alkotómunka: tervezés, munkafázisok megállapítása, kivitelezés,

A tanult technikák komplex alkalmazása,

Irányított megfigyelések, gyűjtőmunkák,

A tárgyak esztétikumának megítélése,

Eszközök balesetmenete használata

Szövés

Elmélet

A szövőkeret felépítése

A szöttek mintakincse, kompozíciós megoldásai

A szöttek szerepe a lakáskultúrában

Gyakorlat

Felvetés a szövőkeretre

A szövés munkafolyamata, egyszerűbb mintázási technikák

Mintakendő készítése

Hímzés

Elmélet

Hímzések a népviseletben és a lakástextileken

A régi és új stílusú hímzések összehasonlítása

Gyakorlat

Saját tájegységhez kötődő szabadrajzú hímzés

Egy szálvonásos technika kipróbálása

Batikolás

Elmélet

A textilfestés anyagai, munkafolyamata

Gyakorlat

Viaszolt és csomózott batikolási technikák

Ékszerkészítés

Elmélet

A népi ékszerek fajtái, az ékszerekkel közvetített jelentéstartalom

Gyakorlat

Öltözet-kiegészítők, ékszerek készítése

Felhasználásra javasolt anyagok: bőr, gyöngy, növényi anyagok

A gyöngyszövés

Népviselet

Elmélet

A népviselet elemei, a viselettel közvetített jelentéstartalom

Gyakorlat

Viseleti babák tervezése, készítése a tanult technikák alkalmazásával

A népművészet továbbélése

Elmélet

A népművészet továbbélési lehetőségei a modern körülmények között

Gyakorlat

A lakáskultúrához köthető, mai igényeknek megfelelő tárgykészítés választott technikával

Rendszerezés

Elmélet

A hagyományos kézművességről tanulta áttekintése, rendszerezése (anyagok, technikák, tárgyak csoportjai...)

Gyakorlat

Önálló tárgykészítés a tervezéstől a kivitelezésig választott technikával

Követelmény

A tanuló rendelkezzen ismeretekkel a népi szőttés és a hímzés jellemzőiről, az ékszerek és a viselet jelentéstartalmáról, a népművészet továbbélési lehetőségeiről.

Legyen jártas a tanult kézműves területekhez kapcsolódóan egy-egy technika alkalmazásában.

Legyen képes az önálló alkotómunkára, esztétikus, igényes tárgyalakotásra.

A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők (fény-árnyék, folt, elrendezés, stb.) tudatos alkalmazása az alkotó munkában.

A megjelentés intenzitásának befolyásolása az önálló tevékenységekben.

A vizuális nyelv jelentésrendszerének ismerete, elemzőképesség.

Az anatómia alapvető törvényszerűségeinek ismerete.

A képi konvenciók ismerete

A rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásaiban való jártasság.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző kilencedik évfolyam

Ismertesse meg a tanulót a: hagyományos tárgyi kultúrával, a hagyományos kézműves tevékenységek tananyaghoz kapcsolódó ágaival, anyagaival, technikáival.

Fejlessze a diákok: manuális és konstruáló képességét, kreativitását, esztétikai érzékét, önkifejezését, önmegvalósító képességét, kommunikációs képességét, hagyománytiszteletét, identitástudatát.

Ösztönözzé: önálló munkára, a funkció és a forma egységének kritikai megfogalmazására, az őt körülvevő tárgyak elemzésére, természetközeli tárgyak használatára.

Tananyag:

A 9. évfolyam tananyaga átmenetet képez a 8. és a 10. évfolyam elemző és alkotó újraértelmező feladatai között.

Megjelennek az átírással, az alkalmazott feladatokkal kapcsolatos tevékenységek, miközben egyre hangsúlyosabbá válik a korrektúra nélküli munkavégzés kialakítása, a művészettörténeti, néprajzi ismeretek alkalmazása, beépítése a saját alkotásokba.

A vizuális kommunikáció alaposabb megismerése, illetve a mozgókép bekapcsolása a tevékenységek körében a korszerű képzőművészeti szellem kialakítását segítheti elő.

Átírás és alkalmazás

Természet utáni tanulmányok átírása különböző grafikai technikákkal (tus, fotográfika, papírmetszet, linómetszet)

Tervezési feladatok alkalmazott grafikai munkákra

Plakátok, naptárak, arculatok tervezése

Arcátírások, arcfestések, díszítő ábrázolások a testen, testfestés, tetoválás

Smink és karakter, jellemző arcok egy színházi előadás szereplőinél.

Szemléltetés:

Tetoválások, törzsi maszkok, ausztrál bennszülöttek testfestései, japán színészálarok, fotografikák, linómetszetek (Nolde, Kirchner) plakátok különböző korokból

Játék a színekkel

Színsorok készítése és alkalmazása szabadon választott témára

Színperspektíva és alkalmazása a korábban elkészült művek felhasználásával

Színviszonylatok érzékeltetése – fehér kép, fekete kép – készítése

Monokrómia, monotónia, egyszínű sorozatok festése

A térplasztika

Szobortervek külső környezetben

Formatanulmányok kövekről

Absztrakt formák

Természetes formák

Kút terv

Figura és természeti forma (pl.: növény, szikla) kapcsolata a plasztikában

Különböző anyagok felhasználása térplasztikai munkákhoz

Szemléltetés:

Moore, Borsos M.

A műalkotás, mint korélmény

Játékos feldolgozás különböző stílusú képzőművészeti alkotásokkal

Szobrok megfestése, festmények megmintázása stílusparódiák

Alkotások készítése különböző eszközökkel, különböző stílusokban

Műalkotásmontázsok, anakronisztikus részletek beépítése a műalkotásokba

Népművészet és természet

Népművészeti alkotások és azok anyagainak feldolgozása, természetközeli technikák (fazekasság, szövés, fonás, kosárfonás) beépítése alkotásokba

Ismerkedés a magyar népviselet- és tárgykultúrájával

Szemléltetés:

Népművészeti alkotások, anyagok és technikák, Samu Géza, Schéner Mihály „Fáskör” művészei.

Követelmény

Az elvont gondolkodás (absztrakció, redukáló és átíró képesség) kialakítása és gyakorlati alkalmazása.

Az elemző képesség jártassági szinten történő alkalmazása

Az ábrázoló geometria és alkalmazásának ismerete.

A vizuális kommunikáció jel- és jelzésrendszerének alkalmazása

Az önálló alkotómunkára való törekvés kialakítása és gyakorlása.

Feladatok és a magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző tizedik évfolyam tevékenységek tananyaghoz kapcsolódó ágaival, anyagaival, technikáival.

Fejlessze a diákok: manuális és konstruáló képességét, kreativitását, esztétikai érzékét, önkifejezését, önmegvalósító képességét, kommunikációs képességét, hagyománytiszteletét, identitástudatát.

Ösztönözzé: önálló munkára, a funkció és a forma egységének kritikai megfogalmazására, az őt körülvevő tárgyak elemzésére, természetközeli tárgyak használatára.

Készítsen fel a művészeti záróvizsgára.

Tananyag:

A tananyag a 10. évfolyamban természetesen az utolsó három évben megismert és megtanult eljárások összefoglalása.

A tanulók ebben az életkorban már képesek önálló módon megszervezni alkotó tevékenységüket.

Az ismétlődő jellegű feladatok egy-egy összefoglaló munkában is megjeleníthetők (erre tesz javaslatot a tantervi program is), de sok kisebb feladat megvalósítására is mód nyílik.

Egyetlen új témakör a médiaművészet megismerése, videó, számítógép használata a képzőművészeti kultúrában.

Feladatok a festészeti alapismeretek összefoglalására

Szabadon választott témában vagy olajfestmény készítése, színtervekkel és rajzi tanulmányokkal együtt nagy méretben (portfólió az alkotási folyamatról)

Feladatok a szobrászati alapismeretek összefoglalására

Szabadon választott anyaggal (gipsz, agyag, fa, viasz) köztéri szoborterv elkészítése szobrászállvány használatával

Tervrajzok, esetleg a mű elhelyezését imitáló fotómontázsok mellékelésével (portfólió a készülő szobor munkafázisairól)

Feladat a grafikai technikák alapszintű ismereteinek összefoglalására

Egy alkalmazott, vagy sokszorosított technikájú grafikai lap készítése szabadon választott témában, előkészítő vázlatokkal együtt (portfolió a készítés folyamatáról, az esetleges felhasználási módról – könyv, naptár, prospektus...)

Követelmény:

A tanuló ismerje:

- A vizuális nyelv kifejezőeszközeit,
- Azok jel- és jelentérendszerét,
- A sík és térábrázolás szabályrendszerét,
- Az ábrázoló geometria alapelemeit,
- A rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásait,
- A médiaművészet kifejezőeszközeit és azok jelrendszerének alapjait,
- A képi konvenciók jelentéshordozó elemeit,
- Az anatómia alapvető törvényszerűségeit és azok ábrázolási konvencióit,
- A vizuális nyelv kommunikációs eszközrendszerét,
- A művészettörténet nagy korszakait.

A tanuló legyen képes:

- A tanár által, vagy önállóan kijelölt témák önálló (korrektúra segítségével történő) feldolgozására,
- A művészeti alkotómunka különböző elemeinek egyidejű alkalmazására,
- Sík- és térbeli művek létrehozására,
- Konkrét és elvont képi és plasztikai gondolatok megjelenítésére,
- A látvány, illetve az abból történő absztrakció elemző értelmezésére, sokrétű feldolgozására (tanári segítséggel),
- A művészettörténeti korszakok megismert értékeit kreatív módon alkalmazni, adaptálni saját alkotómunkájukban.

Magasabb évfolyamba /záróvizsgára bocsátás/ lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

SZÍNJÁTÉK TANSZAK

A Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programjában rögzítette, hogy részletes oktatási nevelési feladataiban a

Dr. Szüdi János főszerkesztésével készült „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” című kiadványban leírtakat követi.

A TANSZAK ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Készítse fel a tanulót

- drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasására,
- különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- színházi improvizációra,
- mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel történő karakterábrázolásra,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra,
- különféle szerepek megformálására,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére.

Ismertesse meg a tanulóval

- a színházi alapfogalmakat/szakkifejezéseket,
- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- a legfontosabb történeti és/vagy kortárs színházi stílusokat,
- a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori közösségi, társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

A KÉPZÉS TANTÁRGYAI

Főtárgy:

- drámajáték (1–2. előképző és 1–6. alapfokú évfolyamokon);
- színjáték (7–10. továbbképző évfolyamokon).

Kötelező tantárgyak:

- beszédgyakorlatok (1–8. alapfokú és továbbképző évfolyamokon);
- mozgásgyakorlatok (1–8. alapfokú és továbbképző évfolyamokon).

Kötelezően választható tantárgyak:

- vers- és prózamondás (az 1. alapfokú évfolyamtól);

ÓRATERV (ÓRASZÁMOK HETI BONTÁSBAN)

Tantárgyak	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy: Drámajáték	2	2	2	2	2	2	2	2	–	–	–	–
Színjáték	–	–	–	–	–	–	–	–	2	2	3	3
Kötelező tárgyak: Beszéd- gyakorlatok	–	–	0, 5	0, 5	0, 5	0, 5	0, 5	0, 5	1	1	–	–
Mozgás- gyakorlatok	–	–	0, 5	0, 5	0, 5	0, 5	0, 5	0, 5	1	1	–	–
Kötelezően választható tárgyak Vers- és prózamondás	–	–	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen	2	2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

AZ ISKOLA EGYES ÉVFOLYAMAIN TANÍTOTT TANTÁRGYAK SZAKIRÁNYÚ FELADATAI, KÖVETELMÉNYEI, AZ ELŐÍRT TANANYAG

DRÁMAJÁTÉK

A drámajáték főtárgy célja, hogy a különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlessze a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit, gazdagítsa önkifejezési formáit, illetve az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül segítse elő a tanulók szocializációjának folyamatát. A tanulók értsék és tanulják meg a közösségi lét hasznosságát, a közösség építésének módját. Ezáltal váljanak képessé különböző viselkedési minták elemzésére, elfogadására, irodalmi és színházi alkotások befogadására, értelmezésére és létrehozására. Meg kell jegyezni, hogy produkció létrehozása a drámajáték keretén belül nem lehetőség, hanem kötelesség. Nem lehet úgy felhasználni a drámajáték és a színház egyéniségfejlesztő rendszerét, hogy nem adunk lehetőséget ennek bemutatására. Ez ad célt a gyakorlatoknak. A csoport megmutatkozásának közösségformáló energiája van, a bemutatóra készülés fontos motiváció a tanulók számára, a színpadra lépés növeli az önbizalmat, oldja a gátlásokat. A színjátékosok és a nézőtér kommunikációja, „összelélegzése” meghatározó felszabadító élmény, kivételes jelentősége van az identitáskeresés éveiben. Természetesen hatalmas a tanár felelőssége abban, hogy milyen megmutatkozási, milyen játéklehetőséget kínál a tanulóknak, milyen produkciót enged a nézők elé, hiszen egy gyermekszínházi előadás színvonalának nem csak esztétikai tétje van. A nevelési cél eléréséhez elengedhetetlen, hogy a pedagógus ismerje a színházi hatásdramaturgia alapelveit, a színházi

jelek természetét. A közös alkotó munkában mozgósítani tudja az alapvető színházi konvenciókat, birtokolja és alkalmazza a színházi kifejezés eszközkészletét.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- az improvizációs technikákat,
- a színház és a társművészetek alapjait,
- a színházi alapfogalmakat.

Fejlessze a tanuló

- fantáziáját,
- figyelmét, fegyelmét és önismeretét,
- kreativitását, alkotóképességét,
- gesztusnyelvi kifejezőképességét,
- a kapcsolatteremtő és együttműködő képességét,
- a térbeli tájékozódását és a kreatív térhasználatot.

Alakítsa ki a tanulóban

- a kifejező beszéd és mozgás képességét.

Tegye képessé a tanulót

- a test kontrollálására,
- az improvizációs technikák alkalmazására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát,
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- figyelme tudatos összpontosításának szerepét és módját, a fegyelmezett feladatvégzés feltételeit,
- társai, önmaga és a felnőtt világ megfigyelésének módjait, ennek szerepét a szerepjátékok során és az improvizációkban,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák adta lehetőségeket, használatuk lehetséges módjait,
- az empátias képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában,
- az érzelmi emlékezet szerepét, alkalmazásának lehetőségeit a szerepjátékokban,
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit,
- összetett művészi üzenetek közlésének különböző anyag-, tér- és mozgásformák, illetve a szerepjáték lehetőségeit,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

Legyen képes

- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre,
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatosabb használatára,

- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben,
- érzelmi emlékek felszínre hozására és a szerepjátékokban való kreatív alkalmazására,
- érzékeny kapcsolatteremtésre és annak megtartására,
- tiszta és kifejező verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokra,
- pontos és érzékletes szerepjátékokra társaival és egyénileg,
- kreatív dramatizálásra, a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására,
- saját teste, mozgása, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára,
- egyre növekvő intenzitású, tudatosságú és mélységű részvételre a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban,
- különböző – felidézett, illetve az emberi világban tapasztalt – érzelmek verbális, vokális, mozgásos, mimikai és a társzművészetek eszköztárát is bevonó eszközökkel történő kifejezésére,
- összetett művészi üzenetek közlésére különböző anyag-, tér- és mozgásformák együttes alkalmazásán keresztül,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

ELSŐ ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a ritmus fogalmát,
- a mozgás-mozdulatlanság fogalmát,
- a szerepjáték élményét.

Fejlessze

- a ritmusérzéklet,
- a beszéd- és mozgáskészséget,
- a csoportos megszólalás képességét,
- a játékokban történő együttműködés képességét,
- egyén és csoport együttműködését.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a ritmus fogalmát,
- a szerepjátékok kapcsolódó magatartásformákat, azok jelentését,
- maszkok készítésének módját, használatát.

Legyen képes

- a játékokban való aktív részvételre,
- a ritmus átélésére,
- helyes szerepvállalásra,
- néhány mondóka, egy-két rövidebb vers önálló elmondására.

Tananyag

Az előképző első évfolyamán a tananyag szerkesztett játék köré fonódik.

A szerkesztett játékot mondókákból, ütemhangsúlyos versekből állítsuk össze. Tegyük lehetővé minden tanuló számára a rövid önálló és a kórusos megszólalást egyaránt, a mintegy tízpercnyi tudatos színpadi játékot, de ne várjuk el zárt szituációk eljátszását, a figurateremtést, figuratartást, jellemfejlődés ábrázolását.

Gyakorlatok, játékok:

- a kifejezést segítő, a játékot előmozdító beszédgyakorlatok;
- önismereti és társismereti játékok (a további évfolyamokon is megjelennek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és a fejlesztési célnak megfelelően);
- tükörjátékok;
- maszk készítése.

MÁSODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a gesztusnyelv legalapvetőbb elemeit, ennek üzenetét,
- az érzékszervi funkciókat,
- a szerepjátékban, csoportos játékban keressék az egyéni figura kialakításának módját.

Fejlessze

- az egyéni megszólalás képességét,
- kreativitást,
- az érzékelés és a megfigyelés képességét.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a közösségben végzett munka legalapvetőbb követelményeit,
- az egyéni és társas megszólalások szabályait (kórusok, felelgetések, közös fokozás, kórust ellenpontoszó megszólalások).

Legyen képes

- a tér pontos érzékelésére,
- különböző tipikus magatartásminták utánzására,
- rögzített játékok felidézésére,
- önálló szövegmondásra.

Tananyag

Az előképző második évfolyamán a tananyag etűdjáték köré fonódik.

Az etűdjáték folyamatos színpadi munkát követel, hangulatilag összefüggő, legalább négy-öt versből, prózarészletekből, mesékből állítsuk össze. Ezeket sok mozgással, közös akcióval, világos, változatos térformákkal kollektív játékként szolgáltassák meg a tanulók, ne versösszeállításként. Még nincs történetmesélés, de elvárható a játszóktól az érzés- és hangulatváltások folyamatos közvetítése.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- fogócskák;
- kiszámolók;
- egyszerű történetek alkotása, megjelenítése tablókban;
- magatartásminták gyűjtése megfigyeléssel.

ALAPFOKÚ ÉS TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

ELSŐ ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a tér érzékelését, használatát és jelentését,
- a történet, s a történetben szereplők fontosságát,
- az alapérzelmek (szeretet, harag, aggodalom, irigység stb.) kifejezésének és megjelenítésének módját.

Fejlessze

- a beleélés képességét,
- a verbális és nonverbális kifejezőeszközöket,
- a társakkal való együttműködés képességét.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tér érzékelését, használatát és jelentését,
- a történet, s a történetben szereplők fontosságát,
- az alapérzelmek (szeretet, harag, aggodalom, irigység stb.) kifejezésének és megjelenítésének módját.

Legyen képes

- egy egyszerű, könnyen követhető történet (pl.: La Fontaine, Aesopus) átélésére, elmesélésére, színpadi megjelenítésére,
- a társak gesztusainak értelmezésére.

Tananyag

A tananyag egy egyszerű állatmese vagy tanító, esetleg verses mese köré fonódik. A mese feldolgozása és színpadra állítása során fontos, hogy a tanulók kontaktust tudjanak teremteni egymással egy egészen rövid és világos szituációban.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- szituációs játékok;
- improvizációk, csoportos improvizációk;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok (a további évfolyamokon is megjelennek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és a fejlesztési célnak megfelelően);
- ritmus a mozgásban, beszédben;
- szövegek különböző stílusban való megjelenítése.

MÁSODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bizalom fontosságát,
- a történetmesélés, kontextusteremtés, fokozás, feszültségkeltés szabályait,
- a meseelemeket, a jellegzetes számokat, tipikus mesefordulatokat, alakokat.

Fejlessze

- a kapcsolatteremtés képességét,
- a fiúk és lányok együttműködésének képességét,
- az eltérő magatartásformák, gondolkodásmódok („különc” viselkedés) megértését és elfogadását,
- a szociális érzékenységet.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bizalom fontosságát,
- a történetmesélés, kontextusteremtés, fokozás, feszültségkeltés szabályait;
- a meseelemeket, a jellegzetes számokat, tipikus mesefordulatokat, alakokat.

Legyen képes

- szerepvállalásra, a szereppel járó tulajdonságok megértésére, megjelenítésére,
- tudatos koncentrációra,
- elfogadásra, a bizalom átélésére,
- az egyre fontosabbá váló kortárs kapcsolatok ábrázolására egy-egy szituációban,
- egy történet közös dramatizálására a megismert munkaformák (kórusok, tablók stb.) segítségével.

Tananyag

A tananyag olyan népmesék köre fonódik, melyek tartalmazzák a szokásos mesefordulatokat, állandó meseelemeket, típusokat.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- bizalomgyakorlatok (a további évfolyamokon is megjelennek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és a fejlesztési célnak megfelelően);
- egyszerűbb szituációs játékok (rövid, világos kereteket megadó, ismert élethelyzeteket feldolgozó rögtönzések);
- természetes megszólalást segítő beszédtechnikai gyakorlatok.

HARMADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a beleélés lehetőségét,
- a másik sorsának átélését a játékban,

- az archetipusos érzelmek megélését,
- a szokások, tradíció, törvények meghatározó jelentőségét az egyes magatartásformákban, viselkedésmódokban,
- a szertartásjáték formáit,
- a feszültséget a szituációban, színjátékban,
- a kapcsolatteremtés fontosságát.

Fejlessze

- a kreativitást, a fantáziát,
- az együttműködést, a csapatmunkára való képességet,
- a kíváncsiság és elfogadás képességét,
- a felelősségvállalást,
- a problémaérzékenységet, problémamegoldási készséget,
- a túlzó, sűrítő, lényegkiemelő színjáték képességét.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a beleélés lehetőségét,
- a másik sorsának átélését a játékban,
- az archetipusos érzelmek megélését,
- a szokások, tradíció, törvények meghatározó jelentőségét az egyes magatartásformákban, viselkedésmódokban,
- a szertartásjáték formáit,
- a szituációban, színjátékban megjelenő feszültséget,
- a kapcsolatteremtés fontosságát.

Legyen képes

- tudatos, alkotó színpadi jelenlétre,
- feszültségteremtésre,
- konfliktusmegoldásra,
- az egyes alakok hagyományainak, értékrendjének, világlátásának a figura cselekvéseiben, döntéseiben való felismerésére, átélésére és megjelenítésére,
- jellemzésre nonverbális eszközökkel, illetőleg ennek értelmezésére,
- egy-egy figura, helyzet magját túlzó eszközökkel megjeleníteni,
- csoporton belül a versengés és kooperáció termékeny harmóniájának megteremtésére.

Tananyag

A tananyag olyan népmese vagy népmesék, amelyek megismertetik a tanulókat más kultúrákkal (pl.: Ezeregyéjszaka, Pancsatantra, indián, afrikai mesék). A mese feldolgozása során szembesülni kell egy másik kultúra értékrendszerével és gondolkozásmódjával, valamint követelményrendszerével.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- bizalomgyakorlatok;
- fantáziajátékok;
- improvizációs gyakorlatok (párban és csapatban);

- a szerepcsere, szerepátvétel improvizációs formái;
- kontextusépítő játékok;
- a kiválasztott mese közegében játszódó drámaóra;
- a szociokulturális különbségekből fakadó konfliktusokat feldolgozó drámaóra.

NEGYEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az önálló történetalkotás lehetőségét,
- a sors, a történet, a jellem fogalmát,
- a különböző morális problémák értelmezésének, megélésének és megjelenítésének módját,
- a különböző morális problémák megoldásának útjait, lehetőségeit.

Fejlessze

- a problémamegoldó gondolkodást,
- a probléma feltárásának, megfigyelésének képességét,
- a koncentrációt,
- az empátiát,
- a nonverbális jelek érzékelését és értelmezését,
- a helyzetek, szituációk érzelmi hátterének feltárását, elemzését segítő képességeket,
- egyes viselkedésformák, cselekvések, döntések szociális hátterének feltárási és megfogalmazási képességét.

Követelmények

A tanuló ismerje

- az önálló történetalkotás lehetőségét,
- a sors, a történet, a jellem fogalmát,
- a különböző morális problémák értelmezésének, megélésének és megjelenítésének módját,
- a különböző morális problémák megoldásának útjait, lehetőségeit.

Legyen képes

- közös dramatizálásra,
- a közös dramatizáláson keresztül jellem felépítésére,
- konfliktuskezelésre,
- történetalkotásra.

Tananyag

A tananyag olyan történet feldolgozása, melynek csak az alappontjait, dramaturgiai fordulóit adjuk meg. Szituációs játékokkal, „tanítási drámával” teremthetjük meg a történet kontextusát.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- bizalomgyakorlatok;
- improvizációs játékok;

- koncentrációs játékok szöveggel, mozgással.

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a világ, a társadalom, az ember, a legfontosabb életérzések értelmezésének művészi és mitikus módját,
- a metaforikus, szimbolikus látásmódot,
- a szimbolikus ábrázolás alapvető színpadi eljárásait, a szimbolikus játék sajátosságait,
- a jelenkor meghatározó racionális, empirikus tudományos megismerése és a mitikus, művészi megismerés közötti különbséget,
- a humort, mint a problémamegoldás egyik módját,
- az érzések, érzelmek színpadi megjelenítésének eszközeit,
- a mitológia legfontosabb kultúrtörténeti, vallási vonatkozásait, amelyből egy vagy több mítoszt eljátszanak.

Fejlessze

- az önismeretet, a pozitív jellemvonások tudatos fejlesztésének képességét,
- a fizikai, intellektuális, szociális kompetenciákat a színjátékon keresztül,
- a kreatív gondolkodást,
- a kezdeményezőkézséget, az aktivitást,
- az önállóságot,
- a hétköznapi élethelyzetek elemzésének készségét, metaforikus szimbolikus megjelenítésének képességét.

Ösztönözze a tanulót a hétköznapi élethelyzetek háttérének tudatos kutatására.

Alakítson ki a tanulóban egészséges testképet.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a világ, a társadalom, az ember, a legfontosabb életérzések értelmezésének művészi és mítikus módját,
- a metaforikus, szimbolikus látásmódot,
- a szimbolikus ábrázolás alapvető színpadi eljárásait, a szimbolikus játék sajátosságait,
- a jelenkor meghatározó racionális, empirikus tudományos megismerése és a mitikus, művészi megismerés közötti különbséget,
- a humort, mint a problémamegoldás egyik módját,
- az érzések, érzelmek színpadi megjelenítésének eszközeit,
- a „mitológia” legfontosabb kultúrtörténeti, vallási vonatkozásait, amelyből egy vagy több mítoszt eljátszanak.

Legyen képes

- egy történet önálló értelmezésére, elemzésére,
- a színpadi figurák érzelmeinek átélésére, megjelenítésére,
- a színpadi szimbólumok üzenetének megértésére,
- a színpadi szimbólumok érzelmi feldolgozására,
- szimbólumalkotásra,

- az improvizáció minden formájában (egyéni, páros, csoportos, teljesen rögtönzött, megbeszélte) kreatív, kezdeményező megnyilvánulásra,
- személyes érzelmek szimbolikus átfogalmazására a játékban.

Tananyag

A tananyag mitológiák (pl.: görög, kelta, finn) nagy története vagy történetei. A mítoszon keresztül megérthetik, és megtanulhatják a tanulók, hogy különböző világértelmezések léteznek, s megkereshetik benne önmaguk kérdéseit, válaszait.

Gyakorlatok, játékok:

- bizalomgyakorlatok;
- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- páros és csoportos improvizációk (improvizációk mitikus hősökkel, közegben, tárgyakkal, helyszíneken stb.);
- táncok, szertartásjátékok;
- relaxációs gyakorlatok;
- kellék-, maszk-, jelmezkészítés.

HATODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- saját élmények, történetek művészi újrafogalmazásának lehetőségeit,
- szimbólumok létrehozásának módját saját élmények alapján,
- a konfliktuskezelés színpadi lehetőségeit.

Fejlessze

- a pontos, lényegre törő kérdések megfogalmazásának képességét a világ bonyolult jelenségeiről,
- a kritika és önkritika képességét,
- a művészi alkotások iránti fogékonyságot,
- a társművészetek befogadásának képességét,
- az empátiát, a problémaérzékenységet más sorsok iránt.

Alakítson ki a tanulóban helyes önképet, segítése elő integrált énkép kialakítását.

Ösztönözze a tanulót a művészi gondolkodásmód alkalmazására saját élethelyzeteiben.

Követelmények

A tanuló ismerje

- saját élmények, történetek művészi újrafogalmazásának lehetőségeit,
- szimbólumok létrehozásának módját saját élmények alapján,
- a konfliktuskezelés színpadi lehetőségeit.

Legyen képes

- tanulmányai során szerzett színházi, dramatikus tapasztalatainak alkotó módú

felhasználására,

- egy élet és ember ismeretét mozgósító történetnek, valamint kontextusának megjelenítésére,
- cselekvések összetett háttéréről (lélektani, szociális) gondolkodni, azt elemezni,
- más értékrendek, normák, viselkedésformák megértésére, elfogadására,
- az eddig megismert tréningekhez, játékokhoz szükséges problémamegoldó, társakat segítő, inspiráló aktivitásra.

Tananyag

A tananyag életjáték létrehozása. Az alkotás során mozgósítani kell és lehet az összes színpadi játékot és az ezeket előkészítő tréninget, gyakorlatot. A világ és az én művészi megismerése, értelmezése saját élethelyzetre alkalmazható. Az életjáték létrehozása során el kell és lehet jutni a konfliktusok és azok megoldásának újrafogalmazásáig, azok magasabb szintű megértéséig, kezeléséig.

Gyakorlatok, játékok:

- bizalomgyakorlatok;
- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- páros és csoportos improvizációk.

SZÍNJÁTÉK

A színjáték főtárgy meghatározó céljai megegyeznek a drámajáték alapvető céljaival. A képzés a korábbi évfolyamok munkájára épül: a megszerzett képességek elmélyítésére, tudatosítására, finomítására, az életkori sajátságokhoz történő igazítására törekszik. Ugyanakkor új tevékenységformák, munkamódszerek lépnek be, a képzés hangsúlya a színházi formák felé tolódik.

A képzés mindvégig három pilléren nyugszik. Ezek az önálló szövegmunka, a színházi tréning és az előadás létrehozása.

Az egyéni fejlesztéshez nélkülözhetetlen az önálló szövegmunka (versek, kisprózák, monológok, drámarészletek). A kidolgozás jórészt önállóan, otthon történik (szövegválasztás, elemzés, tanulás, beállítás), majd a tanár közreműködésével (értelmezés, segítő instrukcióik) csiszolják, végül a csoport, illetve nagyobb közönség előtt mutatják meg az elkészült produkciót. A megtanult szövegek, részletek számtalan gyakorlat alapjául szolgálnak. Ez a tevékenység nélkülözhetetlen az egyéni fejlesztéshez, ugyanis a kollektív munka során a tanuló meghatározott szerepekkel találkozik (a szövegek által kínált figurák, az időkeretek behatárolnak), viszont az egyéni produkció során más és más megszólalásmódokat tapasztalhat meg, más és más szenvedélyeket, érzelmeket élhet meg, más és más gondolatokat közvetíthet. Az így megszerzett jártasságok részévé válnak színjátszói munkájának.

A színjáték tantárgy másik nélkülözhetetlen eleme a folyamatos tréning. Az alapgyakorlatok (improvizációs formák) vissza-visszatérnek az árnyaltabb, mélyebb és intenzívebb kifejezés érdekében. Az ismétlés nem mechanikus, a tréning gyakorlatainak témáját a tanulók fejlődéséhez, életkori problémáikhoz szükséges igazítani. A rögtönzés keretének (figura, cselekmény, kimenet, stílus stb.) megadását, a formát (néma, gesztikus, realista, szimbolikus stb.) a színjátékos készségek, ismeretek gyarapodásához érdemes szabni.

A színjátékos jártasságok előadás készítése, illetve bemutatása során sajátíthatók el. Számos tapasztalat gyűjthető a színpadon, ezért ha értékes, hatásos produkció jön létre, érdemes minél többször eljátszani. A megmutatkozás motivál, a sikerélmény visszaigazol, a bemutatóig vezető közös út csapatot kovácsol, a próbafolyamat stációi mély és élményszerű tudást nyújtanak a színházi alkotófolyamat, a színházművészet természetéről. A drámapedagógia befelé dolgozó tevékenységformái mellett a művészetoktatás sajátja a közönség elé lépés.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- az összetettebb drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat,
- a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színjátszói energiákat elfojtó vagy kiszabadító megnyilvánulások különbségét,
- a színészi alkotómunka fázisait,
- a színészi tevékenység alapvető elemeit,
- a színházi alkotómunka főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

Fejlessze a tanulót

- érzelmkifejező eszköztárát az összetett karakterek ábrázolásához,
- mozgásos karakteralkotó technikáit,
- karakteralkotó, jelentésteremtő nyelvi és beszédtechnikai eszközeit,
- szereprepertoárját, illetve ezen keresztül ön- és társismeretét,
- improvizációs képességét,
- szöveg- és előadás-elemzési képességét,
- azon képességét, hogy a valóságon keresztül értelmezni tudja a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot,
- társművészetekhez tartozó (elsősorban zenei, táncos) kifejezőeszközeit.

Ösztönözze a tanulót

- elgondolások és történetek drámai eszközökkel történő vizsgálatára,
- elgondolások és történetek színházi eszközökkel történő megjelenítésére,
- színházi előadások megtekintésére (szabadidejében),
- iskolán kívüli produkciókban való részvételre, tapasztalatainak megosztására társaival,
- társai előtti előadások tartására,
- a látott vagy részvételével zajló előadások véleményezésére,
- a színházi/drámai szakirodalom, illetve szaksajtó tanulmányozására.

Biztosítson lehetőséget

- hivatásos, alternatív, amatőr társulatok és kortárs (diák) csoportok élő színházi előadásainak megtekintésére, a látottak elemző megbeszélésére,
- színházi előadások videofelvételeinek megtekintésére, a látottak elemző megbeszélésére,
- működő színtársulatok munkájába való betekintésre,
- a technikai fejlesztés terén a tanulók speciális igényeinek kielégíté-

sére,

- a helyzetgyakorlatok, színházi improvizációk körén túlmenően csoportos színházi alkotó tevékenységben való részvételre,
- többféle műfaj és/vagy színházi stílus színészi megtapasztalására,
- a tanulók igényeitől függően nyilvános bemutató(k) tartására.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét, napjaink színházi struktúráját.

Legyen képes

- a különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteik alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi improvizációra,
- a társak játékát előmozdító, a színjátszói energiákat felszabadító megnyilvánulásokra,
- különféle szerepek megformálására,
- drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasására,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- a valóságon keresztül értelmezni a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot.

HETEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a túlzó, tipizáló, karakteres ábrázolás formajegyeit,
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát,
- az intenzitás, a színészi energia fogalmát,
- a tipizáló játékmód módszerét (kiemelés, sűrítés),
- a visszatérő szabályjátékokat,
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában,
- a fokozást, kiállás, váltás eljárásait, hatását,
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit (önálló munka, teljes improvizáció, megbeszélte improvizációk stb.),
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színjátszói energiákat elfojtó vagy kiszabadító megnyilvánulások különbségét,
- az idő múlását, helyszínváltozását, figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül,

- a szituációt meghatározó körülményeket (kik, mit, miért, hol, mikor, kivel),
- a feszültséget, fordulatot, jelenetnyitást, zárást, jelenépítést, fokozást, intenzitásnövelést egy jeleneten belül.

Fejlessze

- a koncentrációt,
- a társak játékának érzékelését, az abból való építkezés készségét,
- a kezdeményezőkészséget,
- a megfigyelőkészséget (önmaga és a társak reakcióinak megfigyelését),
- a játékkedvet, az energia felszabadításának képességét,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- az önfeledt, egyben koncentrált játékállapot megteremtésének adottságát,
- az arányérzéklet, játékintenzitást,
- az önkifejezést,
- a kíváncsiságot, nyitottságot,
- az együttműködési készséget.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a túlzó, tipizáló, karakteres ábrázolás formajegyeit,
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát,
- az intenzitás, a színészi energia fogalmát,
- a tipizáló játékmód hatását,
- a visszatérő szabályjátékokat,
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában,
- a fokozás, a kiállítás, a váltás eljárásait, hatását,
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit (önálló munka, teljes improvizáció, megbeszélte improvizációk stb.),
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színjátszói energiákat elfojtó vagy felszabadító megnyilvánulások különbségét,
- az idő múlását, a helyszín változását, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül,
- a szituációt meghatározó körülményeket (kik, mit, miért, hol, mikor, kivel),
- a feszültséget, fordulatot, jelenetnyitást, zárást, jelenépítést, fokozást, intenzitásnövelést egy jeleneten belül.

Legyen képes

- tipizáló, túlzó ábrázolásra,
- a túlzó, szélsőséges, elrajzolt játékmód verbális és nonverbális eszközeit a kifejezés érdekében mozgósítani,
- saját testi adottságai, személyisége szerint fogalmazni,
- életismeretét, tapasztalatait mozgósítva megragadni, megformálni tipikus figurákat, emberi alaphelyzeteket,
- gesztusok felnagyítására, túlzó mimikára, karakteres megszólalásmódokra,
- tanári segítséggel személyes tartalmak közlésére alkalmas, neki való, szövegek kiválasztására, értelmezésére,
- a kiválasztott szövegeket önállóan interpretálni, tanári instrukciók mentén újabb és

- újabb változatokat kidolgozni,
- alkalmazni az idő múlását, a helyszín változását, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül,
- csendben, inspiráló figyelemmel kísérni társai játékát,
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit figyelembe véve társaival együtt dolgozni,
- a szituációt meghatározó körülményeket (kik, mit, miért, hol, mikor, kivel) figyelembe véve improvizálni,
- a feszültséget növelni, fordulatot cselekménybe építeni, jelenet nyitni és zárni, jelenetet építeni, fokozni, intenzitás növelni egy jeleneten belül,
- saját ötleteit megfogalmazni, eljátszani.

Tananyag

1. Önálló szöveg munka

A hetedik évfolyamon a tanulók félévenként legalább három verset (pl.: Petőfi Sándor, Weöres Sándor, Varró Dániel) tanulnak meg. Ezek között legyen olyan, amely az egyéni humor megmutatkozására ad módot, olyan, amely bensőséges érzelmek kifejezésére ad lehetőséget, és olyan, amely által erős indulatok, nagy szenvedélyek jeleníthetők meg. Ezekből a vezető tanár döntése alapján készül szerkesztett vagy nem szerkesztett összeállítás, munkabemutató vagy előadás.

2. Előadás

A legjobb improvizációkból etűdjáték készül különböző szervező elvek (tematikus, hangulati, helyszín) alapján. Az elkészült anyag színvonala, szerkesztettsége alapján demonstrációként, munkabemutatóként vagy előadásként kerülhet a nézők elé. A bemutató lehet nyitott vagy zárt körű (meghívott közönség előtt zajló). A hetedik évfolyamon végezett munka nem követeli meg, hogy feltétlenül előadással záruljon!

3. Tréning

Szövegfragmentumok, verssorok, dialógusrészletek az improvizációkhoz

Szabályjátékok

Tükörgyakorlatok

Csoportépítő játékok

Bizalomgyakorlatok

Koncentrációs gyakorlatok

Improvizációk szöveg nélkül, mondathelyettesítő eszközökkel (idegen nyelv, halandzsza, számok, városnevek stb.), megadott szavakkal (Maradsz! – Megyek!) vagy mondatokkal (Most higgyek neked? – Nem mondhatok mást.)

Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel

Egyidejű egyéni improvizációk (mindenki játszik, nincs „közönség”)

Drámaórák

NYOLCADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét,
- a jelenetek előadássá szerveződésének módozatait, törvényszerűségeit (kontraszt, motívumátvitel, tempó, ritmus),
- az egyes színészi kifejezőeszközök (arcjáték, gesztus, megszólalásmód stb.) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt,
- a tipizáló ábrázolás elmélyítésének módozatait,
- a színészi reprodukció jelentőségét és módszereit (a színészi alkotómunka legfontosabb iskoláit, ezek alapvető eljárásait – Sztanyisz-lavszkij, Mejerhold, Anton Csehov stb.),
- az epika és a dráma különbségét, a dramatizálás lehetőségeit és módszerit,
- a történetmesélés színházi eszköztárát,
- a színpadi humor természetét, eszközeit;
- a kollektív játék formai jegyeit (kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái stb.),
- az együttes játék színrevitelének meghatározó munkaformáit (önálló verziók, mondatgyűjtés, dialógusírás, képek felrakása stb.),
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját,
- a jelenetépítő, illetve -blokkoló akciókat, reakciókat,
- a helyszín- és jelenetváltás, valamint az időkezelés konvencióit egy előadás összetett jelrendszerében,
- egy jelenet szociokulturális, történelmi közegének jelentőségét (szokások, erkölcsi törvények, meghatározottságok),
- egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét.

Fejlessze

- a koncentrált állapot megtartásának készségét,
- az egészben (teljes alkotófolyamat, előadás) látás képességét,
- a befelé figyelés adottságát, a helyes önértékelést, önkritikát,
- a színészi energiák kezelésének készségét,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- az odaadó, önfeledt, mégis tudatos játék képességét,
- az arányérzéklet (a nézői figyelem fókuszálásának készségét: a tanulók érzékeljék, mikor, mennyire fontos akciójuk, tudjanak a kórusból „előlépni” és visszaállni),
- a vitakészséget, az érvelés kultúráját, ötletek, gondolatok artikulációját,
- az alkotó párbeszéd képességét a csoport minden tagjával,
- a nyitottságot, empátiát,
- a közösségi érzést, felelősségérzetet.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét,
- a jelenetek előadássá szerveződésének módozatait, törvényszerűségeit (kontraszt, motívumátvitel, tempó, ritmus),

- az egyes színészi kifejezőeszközök (arcjáték, gesztus, megszólalásmód stb.) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt,
- a tipizáló ábrázolás elmélyítésének módozatait,
- a színészi reprodukció jelentőségét és módszereit,
- az epika és a dráma különbségét, a dramatizálás lehetőségeit és módszereit,
- a történetmesélés színházi eszköztárát,
- a színpadi humor természetét, eszközeit (gépiesség, kontraszt, funkció és státus különbsége, meglepetés, inkongruens közlés stb.),
- a kollektív játék formai jegyeit (kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái stb.),
- az együttes játék színrevitelének meghatározó munkaformáit (önálló verziók, mondatgyűjtés, dialógusírás, képek felrakása stb.),
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját,
- a jelenetépítő, illetve -blokkoló akciókat, reakciókat,
- a helyszín- és jelenetváltás, valamint az időkezelés konvencióit egy előadás összetett jelrendszerében,
- egy jelenet szociokulturális, történelmi közegének jelentőségét (szokások, erkölcsi törvények, meghatározottságok),
- egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét.

Legyen képes

- a tipizáló játékot mélyíteni, egyéníteni,
- a színészi váltás éles és finom változataira,
- saját testi és pszichikai adottságai ellenében, abból kimozdulva, „ellene” játszva fogalmazni,
- az egyes színészi kifejezőeszközök (arcjáték, gesztus, előadásmód stb.) együttes és elkülönített használatára,
- mozgósítani a tipizáló ábrázolás árnyaltabb eszközeit,
- személyes élményeinek, gondolatainak „alapanyagát” figurába, jelenetbe sűríteni,
- a nézői figyelem fókuszálására (tudjon „előlépni” a kórusból, visszaállni),
- egységes színészi intenzitású (partnerekkel összehangolt) improvizációra,
- a jelenet szociokulturális, történelmi közegét (szokások, erkölcsi törvények, meghatározottságok) figyelembe véve improvizálni,
- az együttes játék színrevitelének meghatározó munkaformáiban együtt dolgozni társaival (önálló verziók, mondatgyűjtés, dialógusírás, képek felrakása stb.),
- tanári segítséggel saját világérzésének, gondolatainak megfogalmazására alkalmas kispikari alkotást választani,
- önismerete segítségével karakteréhez illő monológot választani, amelyet személyes hitellel, így hatásos módon tud megszólaltatni,
- az általa kiválasztott szövegekből saját értelmezését több variációban, különböző eszközökkel megjeleníteni,
- a csoport összes tagjával magas szinten együttműködni, együtt dolgozni,
- ötleteit az alkotófolyamathoz igazítani, mások ötleteit eljátszani.

Tananyag

1. Önálló szöveg munka

A nyolcadik évfolyamon a tanulók félévenként egy-egy prózarészleten dolgoznak. Az egyik szöveg (pl. Franz Kafka-novellák, Örkény-egypercesek, Garaczi László-írások) a korosztály groteszk, kritikus látásmódjának, humorának megszólaltatására ad lehetőséget, a másik a lélekábrázolásra kínál lehetőséget (pl. Kosztolányi-, Csáth-, Kaffka Margit-novellák).

Az önálló szövegmunka keretében félévenként tanári segítséggel vagy önállóan egy-egy monológot választanak a drámairodalom klasszikusaitól (Szophoklész, Shakespeare, Molière). Ezeket színháyszerűen, cselekvő módon mutatják be.

2. Előadás

Az év során elkészülő előadás egy verses vagy prózai epikus mű dramatizálása. A színre állítás kollektív játékként, a diákszínjátszó formanyelven történik. Ez a forma mindenki számára lehetőséget nyújt a megmutatkozásra, az elsajátított színészi kifejezőeszközök mozgósítására. A történetmesélés buktatói, az epika tér- és időkezelése, az ebből fakadó nehézségek, a dialógusok hiánya kreatív hozzáállást feltételeznek és serkentenek – az együttes játékok formanyelvének alkalmazását és megújítását feltételezik. Ugyanakkor a történetben rejlő drámai helyzeteket érdemes zárt, színházi szituációként megformálni. Az alaplumban legyen humor, mélység, legyenek olyan konfliktusok, alaphelyzetek, amelyek a személyes érintettséget biztosítják, vagyis az életkori problémákra (identitáskeresés, felnőttvilág hazugságai), a csoport belső történéseire rímelnek. Érdemes értékes alkotásokkal foglalkozni. A forma sokszínűségéhez elengedhetetlen a tartalom gazdagsága. Bátran nyúlhatunk a „diákszínjátszó” klasszikusokhoz (Lúdas Matyi, A helység kalapácsa, János vitéz, Toldi, Karinthy-szövegek), ezek azért lettek klasszikusok, mert remek játéklehetőséget nyújtanak. Inspiráló lehetőség az egyes mitológiák (görög, kelta, germán, finn, magyar) nagy történeteinek színre állítása. Feldolgozhatunk a korosztályról (is), korosztályhoz (is) szóló kortárs szövegeket is (pl. Garaczi László: Pompásan buszozunk, Varró Dániel alkotásai stb.).

A közismert történet dramatizálása szabadabb, kreatívabb hozzáállást tesz lehetővé. Az újramesélés alapja, hogy figyelmesen újraolvassuk – felfedezzük – a remekműveket, így az adaptáció során mindenki személyes gondolatait közölheti. A új felfedezés az első megfogalmazás izgalmát hordozza.

Az előadás készítése nem történetfelmondás, hanem interpretáció.

3. Tréning

Versrészletek, klasszikus művekből (Shakespeare, Molière, Csehov) kiemelt mikrodialógusok

Szabályjátékok

A színészi kifejezőeszközök elkülönített használatára rávezető gyakorlatok (csak hanggal, mozgással, kifejezőeszközök ütköztetésével)

Önismereti és társismereti játékok

A bizalomgyakorlatok bonyolultabb, merészebb verziói

Többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok

Műalkotás (festmény, fotó, zene) inspirálta improvizáció

Improvizációk megadott cselekményvázra

Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel, illetve felkészülés nélkül

Hosszú (tíz percet is meghaladó) csoportos és páros improvizációk, jelenetváltással, illetve zárt helyzetben

Történetmesélő improvizációsor

Improvizációsor adott figurákra – figuratartással, a figura kibontásával

Színpadra állított alkotás erkölcsi problémáit feldolgozó drámaórák

KILENCEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a realista-naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét,
- az élményfelidézés (belső képek, emlékek, mozdulatok stb.) lehetőségeit, technikáit;
- a színjáték hitelességének feltételeit, törvényszerűségeit,
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló pszichofizikai módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontosító játék, elhallgatottat feltáró cselekvés),
- a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit,
- a jelmez figurateremtő erejét, hatását,
- a státuszjátékokat,
- saját színjátékos egyéniségének meghatározó státusát (domináns, gyenge státusú),
- a státuszjeleket (nonverbális jelek, beszédmód),
- a státus és helyzet, státus és funkció, státus és cselekvés kontrasztjából fakadó termékeny feszültségeket, ezek jelenetépítő hatását,
- az alkotófolyamathoz szükséges munkaformákat (dialógusírás közösen, önálló jelenet kidolgozása stb.),
- az alkotófolyamat stációihoz nélkülözhetetlen belső feltételeket (alkotó közreműködés, nyitottság, a reprodukció fegyelme stb.),
- a színjátszók megrögzült státusának jelenetblokkoló hatását (a játészó nem hajlandó feladni személyes státusát),
- a sűrítés drámai feszültség növelésének technikáit (feszítő körülmények, figurák előélete, jelenet előzményei, cselekvések, döntések következményei),
- egy-egy jelenet lélektani háttérének jelentőségét,
- a drámai dialógus sajátosságait.

Fejlessze

- az érzelmfelidézés képességét,
- a színjátszó humorérzékét,
- az elmélyült, türelmes munka képességét,
- a verbális kifejezőerőt, az íráskészséget,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- a jeleneteken átívelő folyamatos jelenlét készségét,
- a játékintelligenciát,
- a szintetikus gondolkodást,
- az érzékenységet, a toleranciát,
- az eltérő személyes tempó, különböző szintű, különmemű tehetség elfogadásának képességét, az ebből fakadó feszültségek kezelését.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a realista-naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét,

- az élményfelidézés (belső képek, emlékek, mozdulatok stb.) lehetőségeit, technikáit,
- a színjáték hitelességének feltételeit, törvényszerűségeit,
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló pszichofizikai módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontosító játék, elhallgatottat feltáró cselekvés).
- a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit,
- a jelmez figurateremtő erejét, hatását,
- a státuszjátékokat,
- saját színjátékos egyéniségének meghatározó státusát (domináns, gyenge státusú),
- a státuszjeleket (nonverbális jelek, beszéd mód),
- státus és helyzet, státus és funkció, státus és cselekvés kontrasztjából fakadó termékeny feszültségeket, ezek jelenetépítő hatását,
- az alkotófolyamathoz szükséges munkaformákat (dialógusírás közösen, önálló jelenet kidolgozása stb.),
- az alkotófolyamat stációihoz nélkülözhetetlen belső feltételeket (alkotó közreműködés, nyitottság, a reprodukció fegyelme stb.),
- a színjátékos megrögzült státuszának jelenetblokkoló hatását (a játészó nem hajlandó feladni személyes státusát),
- a sűrítés drámai feszültség növelésének technikáit (feszítő körülmények, figurák előélete, jelenet előzményei, cselekvések, döntések következményei),
- egy-egy jelenet lélektani háttérének jelentőségét,
- a drámai dialógus sajátosságait.

Legyen képes

- az eltartás és azonosulás fokozataira,
- státuszváltásra jeleneten belül és jelenetek között,
- a saját státus ellenében fogalmazni, új státuszállapotokat kipróbálni,
- a rögtönzések visszaidézésére, újraformálására, csiszolására,
- önállóan, tanári instrukciók nélkül alkalmazni a sűrítés, drámai feszültség növelésének technikáit,
- a csendes, visszafogott, mégis intenzív, szuggesztív játékokra,
- stílusosan egységes, szociokulturálisan hiteles mondatokban megszólalva improvizálni,
- kelléket használva improvizálni,
- dialógust írni közösen, önálló jelenetet kidolgozni, változatokat készíteni,
- a sűrítés drámai feszültség növelésének technikáit (feszítő körülmények, figurák előélete, jelenet előzményei, cselekvések, döntések következményei) önállóan alkalmazni,
- egy-egy jelenet lélektani háttérét kibontani, megmutatni,
- az alkotófolyamat stációihoz nélkülözhetetlen belső feltételeket (alkotó közreműködés, nyitottság, a reprodukció fegyelme stb.) pillanatnyi hangulattól, formától függetlenül megteremteni,
- személyiségét, színészi alkatát ismerve új kihívást jelentő monológokat keresni (tanári segítségadással),
- monológok színházaszerű kidolgozására, ahol harmóniában van a kifejezőeszközök, technikák tudatos használata (térbeli helyzet, akciók, szünetek, hangerő stb.) és a lehető legnagyobb hitelesség, megéltség,
- társai ötleteit, impulzusait továbbépíteni, saját ötleteivel összhangba hozni,
- ötleteit a készülő előadáshoz igazítani.

Tananyag

1. Önálló szövegmunka

A tanuló a magyar dráma ismert és kevésbé ismert 19. századi, 20. század eleji klasszikusaitól (Kisfaludy Károly, Vörösmarty Mihály, Szigligeti Ede, Csiky Gergely, Molnár Ferenc, Bródy Sándor, Szép Ernő, Szomory Dezső, Bíró Lajos, Déry Tibor stb.) választanak monológot. Fontos szempont, hogy a választott anyag a figurateremtés új útjait nyissa meg a színjátszó előtt, a szöveggel végzett munka új megszólalásmódot tegyen lehetővé.

A második félévben visszatér a versmondás. A tanulóknak három verset kell választaniuk, ezt egyetlen szempont befolyásolja csak: hogy minél személyesebb tartalmak kifejezésére alkalmas szöveget leljenek.

2. Előadás

A csoport tematikus improvizációkból közösen ír drámát. A közvetlenségnek és a megformáltságnak egyszerre kell érvényesülnie. Rögtönzésekből jelenetek íródnak, a jelenetekből színjáték szerveződik. Nem elég laza atmoszferikus, tematikus kapcsolatot találni a helyzetek között.

3. Tréning

Jelenetrészetek, dialógusok idegen nyelven

Státusgyakorlatok

A kifejezőeszközöktől megfosztott játékmód, gyakorlatai

Önismereti és társismereti játékok

A bizalomgyakorlatok bonyolultabb, merészebb verziói

Többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok

Jelenetek szerepcserével

Improvizációk a helyzetet meghatározó körülményének (figura, hely, végkifejlet) vagy ezek együttesének megadásával

Páros, hármas, négy- vagy ötszereplős improvizációk felkészüléssel, illetve felkészülés nélkül

Egyéni improvizációk, a csoportvezető, illetve a csapat tagjainak instrukcióira rögtön reagálva, azokat követve

Jellemfejlődést ábrázoló improvizációsor

A kellékhasználat gyakorlatai

A közösen írt színjáték döntési helyzeteit körbejáró drámaórák

TIZEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szimbolikus ábrázolás, stilizáció esztétikáját,
- a szerepépítést elősegítő munkamódszereket, eljárásokat (belső monológ, szereplők elő és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus),
- a szerepívet, a jellemábrázolást,
- a cselekvő elemzést,
- a folyamatos színészi gondolkodást,
- a különféle színházi műfajok (commedia dell'arte, bohózat, lélektani dráma) játékstílusát,
- a szimbolikus ábrázolás, a stilizáció eljárásait, ezek hatását,
- egy előadás stílárís egységének jelentőségét, a stílárís elmozdulásban rejlő kifejezőerőt,
- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait (olvasó, asztali, rendelkező, lejáró próba stb.) és ezek célját,
- a hűtlen hűség etikáját, az alaplű tiszteletlen tiszteletét, a felelős alkotói szabadságot az interpretációban,
- a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek),
- a színre állított mű hatásdramaturgiáját,
- az adott mű értelmezéséhez nélkülözhetetlen történelmi, kultúrtörténeti, filozófiai, néprajzi vonatkozásokat,
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (tempó, kontraszt, várakozás stb.).

Fejlessze

- az ízlést, és az ítélőerőt,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- a szimbolikus kifejezés készségét,
- a közösségben létezés, a közös célért végzett tevékenység minden lelki feltételét.

A záró évfolyamon a fejlesztés célja a képzés során megszerzett képességek, készségek, jártasságok szintézise. Továbbá, hogy a tanuló vizsgahelyzetben minél eredményesebben számot tudjon adni ezekről. A megszerzett elméleti ismereteket, színészi tudást, munkaszervezési, gyakorlati jártasságot önállóan alkalmazni tudják az alkotó folyamatban (egy jelenet színrevitelében).

Követelmények

A tanuló ismerje

- a szimbolikus ábrázolás, stilizáció esztétikáját,

- a szerepépítést elősegítő munkamódszereket, eljárásokat (belső monológ, szereplők elő és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus),
- a szerepívet, a jellemábrázolást,
- a cselekvő elemzést,
- a folyamatos színészi gondolkodást,
- a különféle színházi műfajok (commedia dell'arte, bohózat, lélektani dráma) játéktílusát,
- a szimbolikus ábrázolás, a stilizáció eljárásait, ezek hatását,
- egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt,
- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait (olvasó, asztali, rendelkező, lejárási próba stb.) és ezek célját,
- a hűtlen hűség etikáját, az alaplíra tiszteltetlen tiszteltét, a felelős alkotói szabadságot az interpretációban,
- a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek),
- a színre állított mű hatásdramaturgiáját,
- az adott mű értelmezéséhez nélkülözhetetlen történelmi, kultúrtörténeti, filozófiai, néprajzi vonatkozásokat,
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (tempó, kontraszt, várakozás stb.).

Legyen képes

- szereplő ábrázolására,
- jellemfejlődés megélésére, bemutatására,
- a cselekménykövető és -építő folyamatos gondolkodásra, „belső monológ” kidolgozására,
- a megszerzett készségek alkalmazására a kifejezés érdekében,
- önállóan jelenet színre állítására,
- a kifejezés érdekében az „eszköztelen” színpadi létezésről az expresszív játékmódig különböző megnyilvánulásokra,
- az improvizáció stiláris egységének megőrzésére, a stiláris váltás tudatos használatára;
- folyamatos igényes munkára (ne a főpróbaidőszakban „pörögjenek” fel),
- ötleteinek a színre állított drámához, a színre állításhoz történő igazítására.

Tananyag

1. Önálló szöveg munka

Az év során egy – ha szükséges, tanári segítséggel – kiválasztott jelenetet, jelenetsort próbálnak önállóan. A jelenet által megkövetelt játékmód éppen ellentétes legyen a közös produkció fogalmazásmódjával: ha lélektani-realista a produkció, akkor stilizált-szimbolikus és fordítva. A rendező-tanár faci-litátor, visszajelzéseket ad az egyes munkafázisokban, de nem „rendez bele” a produkcióba.

2. Előadás

Olyan klasszikus, modern, kortárs dráma színre állítása köré szerveződik a munka, amelyben mindenki valódi feladatot, igazi játéklehetőséget kap, melynek alapkonfliktusai meghatározó

életélményei azonosak vagy megfeleltethetők a korosztály számára. Ennek feltétlenül értékes drámai alkotásnak kell lennie, ne követelje meg a teljes újrafogalmazást (adaptációval, önálló alkotás színrevitelével korábban már megismerkedtek).

A szöveg, az értelmezés által megkövetelt színházi nyelv egyaránt lehet realista-naturalista, illetve stilizált-szimbolikus (de elképzelhető, hogy a kettő keveredését vagy stiláris váltást hív elő a darab). A munkafolyamat egyfajta szintézis: lehetőséget ad a képzés során megszerzett tudás alkalmazására, a következőket, nagy igényű színházi alkotómunka természetének megismerésére, annak meg tapasztalására, hogy a színházi jelek rendszerében minden elemnek tudatos alkotói szándékot kell tükröznie. Szerencsés, ha a csapat tagjai megélik, hogy a színház összművészet. Rendkívül hasznos és valójában nélkülözhetetlen, hogy a látványelemek megteremtésében, a zenék megszólaltatásában, a mozgások, táncok betanításában részt vegyenek azok a diákok, akik kedvet éreznek ehhez.

3. Tréning

A záró évfolyamon végigvesszük a továbbképző gyakorlatait, ezáltal tudatosítjuk a játszóknak az általuk bejárt utat, lehetőséget nyújtunk a színjátszói készségek, ismeretek szintetizálására, felfrissítjük az elfeledett elemeket.

Analóg helyzetek a készülő előadás szituációihoz

Improvizációk különböző stílusban (vásári színjáték, klasszikus tragédia, lélektani dráma)

Versek, versrészletek szimbolikus-stilizált feldolgozása

Az atmoszférateremtés gyakorlatai

Azonos hangulatú, szimbolikus kapcsolódó improvizációsor

A dráma közegében játszódó drámaóra

BESZÉDGYAKORLATOK

A beszédgyakorlatok tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, adottságaiknak és képességeiknek megfelelően – dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt – könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez.

A beszédgyakorlatok tantárgy tananyaga az egyes évfolyamokon a drámajáték/színjáték tantárgy tananyagához kapcsolódik.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a beszéd folyamat részeit (légzés, hangadás, kiejtés) és azok összefüggéseit, egymásrataltságát,
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit és azok beszédtechnikai elemeit,
- az egészséges beszélőtől elvárható hangzás összetevőit,
- a beszédállapot értékelésének szempontjait,
- a hibás beszédállapot jegyeit,
- a fejlesztő és szinten tartó beszédjátékokat és egyszerű beszédgyakorlatokat.

Alakítsa ki a tanulóban

- az önelemzés és önértékelés igényét és képességét,
- a beszéd elemzésének képességét,
- a beszédszervek tudatos, pontos és célszerű használatát,
- a beszéd során megnyilatkozó személyiségjegyek fölismerésének, megértésének és létrehozásának képességét,
- az önképzés igényét.

Fejlessze a tanuló

- kifejező kedvét,
- hallási figyelmét és érzékenységet,
- koncentrációs készségét,
- játékosságát életkorának megfelelően,
- képzelőerejét és megfigyelő képességét,
- a produktív és reprodukív kifejezőkészségét.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat,
- a légző- és hanggyakorlatokat, artikulációs gyakorlatokat és játékokat hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal, valamint irodalmi szövegekkel,
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat,
- az általában érvényes hangsúlyszabályokat,
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét.

Legyen képes

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságainak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében,
- a követendő és az elvetendő beszédpélda felismerésére hallás alapján,
- a durva légzéstechnikai, hangadási és artikulációs hibák felismerésére mások és saját beszédében.

Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a beszéd dallamának változatait és kifejező hatását,
- a beszéd váltásait (erő, magasság, tempó),
- a szövegek tagolásának, feldolgozásának lehetőségeit.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- ismert karakterek hangzásának hiteles létrehozására,
- dramatikus és színpadi munkájában az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására.

ELSŐ ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a beszéd folyamatát,
- a szó, a hang és a mozgás (gesztusok, mimika) szerepét a közléseinkben,
- az egyszerű beszédfejlesztő játékokat.

Fejlessze a tanuló

- koncentrációs készségét,
- hallási figyelmét,
- játékos hangadó kedvét,
- artikulációs ügyességét,
- megfigyelőképességét.

Ösztönözze a tanulót

- saját és mások beszédállapotának tanulmányozására,
- véleményének megfogalmazására,
- fölismert gyengeségeik megerősítése érdekében gyakorlásra.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a csoportos koncentrációs-, lazító-, légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat, játékokat,
- saját beszédének erőnyeit és gyengéit.

Legyen képes

- aktív részvételre a játékokban, gyakorlatokban,
- a beszélők tartós figyelésére, megfigyelésére,
- 40-50 szótagnyi szöveg elmondására egy szólamként,
- artikulációs ügyesítő szólamok elmondására emlékezetből.

Tananyag

Egyszerű lazítójátékok, gyakorlatok

Légzőgyakorlatok, a légutak használata

Hangjátékok

Artikulációs gyakorlatok, beszédmozgást ügyesítő játékok

Ritmus- és tempógyakorlatok

Egyszerű hangsúlygyakorlatok

MÁSODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a légzés alapfeladatát (élettani légzés) és annak szerepét a beszédben,
- a légzés típusokat.

Fejlessze a tanuló

- önmegfigyelő és önszabályozó képességét,
- türelmét és megértését önmaga és mások iránt.

Ösztönözze a tanulót

- légzése célszerű és észrevétlen használatára beszéd közben (zaj és látvány nélkül)

- a rendszeres gyakorlásra.

Követelmények

A tanuló ismerje

- saját légzésmódját és az esetleges teendőit,
- légzőkapacitását, és a fejlesztés gyakorlatait,
- a magánhangzók pontos, tiszta ejtését erősítő hallás- és artikulációs mozgásgyakorlatokat.

Legyen képes

- légzése egyszerű szabályozására,
- hosszabb (40-50 szótagnyi) szólamok elmondására egy levegővétellel,
- a levegő feltűnésmentes pótlására.

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Légzéstípusok
- Kapacitásnövelő légzőgyakorlatok hangokkal, szósorokkal, mondókákkal és versekkel

Hanggyakorlatok

- Hangerőjátékok a légzés tudatos irányításával

Artikulációs gyakorlatok, játékok

- Áll- és ajakgyakorlatok
- Magánhangzó-gyakorlatok

Ritmus- és tempógyakorlatok

Hangsúly-, hanglejtésgyakorlatok

HARMADIK ÉVFOLYAM

Feladatokat

Ismertesse meg a tanulóval

- a rezonancia és a középhang fogalmát,
- a mell- és a fejhang fogalmát és hangzását,
- a beszédhibákat (selypesség, raccsolás) és a beszéd zavarait, akadályait (hadarás, dadogás, szervi eredetű hangadási és artikulációs hibák),
- a hanglejtés szerepét,
- a tájsház és a beszédhiba különbségét.

Fejlessze a tanuló

- érzékenységet, megértését és tűrőképességét saját és mások beszédbeli nehézségei iránt,
- életkorát figyelembe véve hangi teljesítményét, változatosságát,
- játékos hangadó kedvét.

Ösztönözze a tanulót

- saját hangi adottságainak megismerésére, megerősítésére és gazdagítására,
- a beszéd zenei elemeinek (hangmagasság, erő, szín) változatos használatára,

- artikulációjának csiszolására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a gyakori beszédhibák elnevezését, hangzását és annak különbözőségét a tájszólástól,
- a dadogás és hadarás fogalmát, és az ilyen tünetek kulturált kezelésének módját,
- az artikulációs fejlesztő és korrekciós gyakorlatokat.

Legyen képes

- a gyakorlatokban alkalmazni a rekeszlégzést,
- 50-60 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- hallás útján felismerni a hibás ejtést,
- artikulációjának csiszolására alkalmas szöveget emlékezetből elmondani,
- ismert szöveget szájról olvasva fölismerni,
- beszédes feladataiban tempót váltani.

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Rekeszlégzés hanyatt fekve
- Kapacitásnövelő gyakorlatok
- Légzésszabályozás, a pótlevegő technikája

Hanggyakorlatok, játékok

- A középhang (oldott mellhang) gyakorlatai hangzókkal, szavakkal, mondókákkal
- A légzés és a hangerő, hangszín kapcsolata

Artikulációs gyakorlatok

- Szájról olvasó játékok
- Hallásgyakorlatok (hibás és helyes ejtés megkülönböztetése)

Ritmus- és tempógyakorlatok ~ váltások

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok ~ kérdések

NEGYEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a koncentrációs légzőgyakorlatokat,
- a változatos, gazdag hangadás kifejezőerejét,
- a mutálás eseményét és az ezzel kapcsolatos teendőket,
- az artikuláció ritmusformáló szerepét.

Fejlessze a tanuló

- életkor engedte hangi teljesítményét,
- hallásfigyelmét és hangi emlékezetét,
- artikulációs biztonságát és pontosságát.

Ösztönözze a tanulót

- a helyes légzés és hangadás mindennapos használatára,
- az állandó megfigyelésre,
- az igényes artikulációra,
- a rendszeres gyakorlásra.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a koncentrációs légzőgyakorlatokat,
- a beszédhang használatának természetes és kímélő módját,
- saját hangi adottságát, korlátait és feladatait.

Legyen képes

- légzésakadályok nélkül beszélni (zaj, látvány, légszomj),
- 60-70 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- időmértékes – legalább három Weöres Sándor-verset – ritmizálni hangos és néma szövegmondással egyaránt.

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Koncentrációs légzőgyakorlatok, játékok
- A pótlevegő technikája

Hanggyakorlatok

- Hangmagasság- és hangerőgyakorlatok
- Természetes és kitalált hangadási módok, játékok

Artikulációs gyakorlatok

- A magánhangzók időtartama
- A sziszegő és a susogó hangok hibái

Ritmusgyakorlatok ~ az időmértékes verselés

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok ~ a tagadás

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szóbeli közlemények és a beszéd technikai elemeinek összefüggését (hangszín, hangerő, tempó, szünet),
- a sziszegő és a susogó hangok korrekciós és karbantartó gyakorlatait.

Fejlessze a tanuló

- hangadási sokszínűségét,
- hallási figyelmét,
- beszédfigyelmét.

Ösztönözze a tanulót

- a változatos, adottságaival összhangban lévő hanghasználatra hétköznapi és színpadi beszédhelyzetben egyaránt,
- a verbális és nonverbális közlemények együttes értelmezésére,
- pontos, igényes artikulációra.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a sziszegő és a susogó hangok helyes hangzását,
- saját ejtésével kapcsolatos teendőit,
- a nonverbális közlemények szerepét és eszközeit.

Legyen képes

- mozgás közben alkalmazni a rekeszlégzést,
- 70-80 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- a szükséges legkevesebb feszültséggel a hangerőt fokozni,
- ismert szöveggel, valamennyi jel figyelembevételével társait szinkronizálni,
- időmértékes verseket az értelmi hangsúlyok figyelembevételével, skandálás nélkül megszólaltatni (pl. a Lúdas Matyi részlete).

Tananyag

Légzőgyakorlatok ~ szöveges gyakorlatok

Hanggyakorlatok ~ feszültségmentes szöveges gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok ~ sziszegők, susogók

Ritmus- és tempógyakorlatok ~ ritmusjátékok, ritmuskánonok

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok ~ az összetett mondatok

HATODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- saját és mások beszédállapota értékelhetőségének szempontjait,
- a személyes (hétköznapi) és a nyilvános (színpadi) megszólalás követelményeit, különbségeit.

Fejlessze a tanuló

- beszédbeli (tartalmi, formai) igényességét,
- saját és mások beszédének értékelésében az árnyaltságot,
- saját és mások beszédgondjaival kapcsolatos megértés és türelem képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a természetes, színes, adottságaikat megszólaltató beszédmódra,
- a tanultak alkalmazására minden hangos megnyilatkozásukban.

Követelmények

A tanuló ismerje

- saját adottságait, erőit és hiányosságait és az ezzel kapcsolatos teendőket,
- a hétköznapi és a színpadi megszólalás követelményeinek megfelelő szabályozás lehetőségeit.

Legyen képes

- legalább 80-90 szótagnyi szöveget egy szöveggel elmondani,
- saját és mások beszédállapotát reálisan értékelni,
- a színpadi munkájában érthetően, érdekesen és természetesen, egyéni módon beszélni,
- a tanult gyakorlatokat alkalmazva szerepléseire beszédbekezdéssel is felkészülni (memoriterek felhasználásával).

Tananyag

Légzőgyakorlatok ~ a légzés hangjai

Hanggyakorlatok ~ szöveges gyakorlatok váltásokkal

Artikulációs gyakorlatok ~ utánzó játékok

Ritmus- és tempógyakorlatok

- Csoportos, többszólamú ritmusjátékok
- Tempóváltás

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok ~ variációk azonos szövegeken belül

HETEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- irodalmi anyagok beszédtechnikai szempontból történő feldolgozásának szempontjait,
- a színpadi beszéd követelményeit.

Fejlessze a tanuló

- figyelemmegosztó képességét,
- ritmus- és tempóérzékét mozgásos beszédgyakorlatokban.

Ösztönözze a tanulót

- feladatai tartalmi és formai (beszédtechnikai) szempontú elemzésére egyaránt,
- képességeit, adottságait jól kihasználó megszólalásokra,
- beszédállapota gondozására.

Követelmények

Ismerje a tanuló

- a színpadi technikáját,
- a hangerő, hangszín – és ezek váltásainak – és a szünetnek közleményformáló szerepét.

Legyen képes a tanuló

- 90-100 szótagnyi szöveget egy szöveggel elmondani,
- a beszédgyakorlatok mondása közben a figyelmét legalább még egy tevékenységre fordítani (a haját befogni stb.),

- suttogva is érthetően beszélni.

Tananyag

Légzőgyakorlatok ~ figyelemmegosztással

Hanggyakorlatok ~ fizikai állapotok, közérzetek a hangban

Artikulációs gyakorlatok ~ suttogott szövegmondás

Ritmus- és tempógyakorlatok ~ szavak, rövid szólamok ritmizálása

(pl.: közmondások)

NYOLCADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a váltás (hangerő, hangszín, tempó), a fokozás és csillapítás figyelemfelkeltő és - megtartó szerepét,
- a blattolást.

Fejlessze a tanuló

- egyre árnyaltabb kifejezőkedvét,
- beszédfigyelmét.

Ösztönözze a tanulót

- beszéde gondozására,
- színpadi és hétköznapi beszédhelyzeteiben az igényességre, az árnyalt, gazdag kifejezésre tartalmi és formai szempontból egyaránt.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a váltás lehetőségeit,
- a szórend jelentésformáló szerepét (Petit láttam. Láttam Petit.).

Legyen képes

- legalább 15 perces beszédbemelegítést önállóan, szövegesen (memoriterekkel) végezni,
- 100-110 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- alkalmazni a hangerő, hangszín és tempó váltásait színpadi feladataiban és lehetőleg hétköznapi beszédhelyzeteiben is,
- önállóan, fegyelmezetten és kitartóan beszédgyakorlatokat végezni,
- ismeretlen szépirodalmi szöveget értően tolmácsolni.

Tananyag

Légzőgyakorlatok ~ váltásokkal

Hanggyakorlat ~ szöveges gyakorlatok erő- és magassági váltásokkal

Artikulációs gyakorlat ~ tempó- és hangerőváltásokkal

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlat ~ szórend-variációk

MOZGÁSGYAKORLATOK

A tantárgy célja a tanuló felkészítése, illetve alkalmassá tétele a csoportos dráma- vagy színjáték-foglalkozásokon történő részvételre; az alapvető technikai elemek, a bemelegítés részeinek és folyamatának elsajátíttatása és elméleti megismertetése; a próbaállapot elérése csoportkohéziós, speciális mozgásos feladatok, illetve a koncentrációt és a kondíciót fejlesztő gyakorlatok révén; az esetleges sérülések, az ütközésektől, eséstől, az érintéstől való félelem, illetve tartózkodás megelőzése, elkerülése vagy feloldása a mozgás eszközeivel.

A félórás időkeret döntően befolyásolja a tanítási óra szerkezeti felépítését, metodikai szerkezetét. A tanórán alkalmazott gyakorlatok fizikai, élettani és pszichés terheire a tanulókat kellőképpen fel kell készíteni a baleset- és sérülésveszély elkerülése érdekében.

Helytelenül felépített foglalkozáson nem jön létre az optimális koncentrációs állapot, érzékszervi és „motoros” (a mozgás idegrendszeri vezérlő mechanizmusai) fogékonyság.

A tanóra hagyományos értelemben vett bemelegítő szakaszát nem lehet didaktikusan elkülöníteni a fő tanítási anyagtól. A foglalkozásokat passzív, nyújtó jellegű gyakorlatsor után a fokozatosság elve alapján a kis intenzitású, alacsony fizikai igénybevétellel járó feladatoktól kell felépíteni úgy, hogy a kellő pszichés és fizikai állapot létrejöhessen.

A képességfejlesztés különböző területeit (a kondicionális, a koordinációs és az érzékeléssel összefüggő képességeket) a tanórai gyakorlatban nem lehet egymástól teljesen elkülöníteni, változó hangsúllyal, de mindig jelen vannak. Ezért a feladatok éves bontásában az egyes területek fejlesztésének időszakos hangsúlyai jelennek meg.

A hatékony foglalkozás érdekében az óra szervezeti kereteinek kialakítását, a figyelmi, motivációs állapot kialakítását, a rendelkezésre álló tér használatát, az egymásra való odafigyelést, a csoportos együttműködést, hibajavítást, az értékelés, önértékelés lehetőségét az egyes gyakorlatokban, gyakorlatsorokban kell érvényesíteni.

A tréning jellegű foglalkozás előnye a komplexitásban, időbeli hatékonyságában, sajátos motiváló és összetartó erejében van. A tanítási folyamat előrehaladtával fordítsunk egyre nagyobb figyelmet a tudatosításra, hogy megalapozzuk az önálló munkát.

A mozgás tantárgy legfontosabb feladata a komplex pszichés, mentális és fizikai képességfejlesztés, amely alkalmassá teszi a tanulót a különböző színpadi feladatok elvégzésére.

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a mozgásgyakorlatok tréning menetét,
- a bemelegítés menetének fiziológiai okait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének lehetőségét, illetve rendszerét,
- a különböző gyakorlattípusok szerkesztésének menetét,
- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait,
- a mozgástechnika tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

Fejlessze a tanuló

- mozgáskoordinációs készségét,
- koncentrációs készségét, és teherbíró képességét,
- fizikai képességeit, kondícióját, rugalmasságát,
- mozgásmemóriáját,
- mozgástechnikai ismereteit, rendszerező képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a bemelegítés gyakorlatainak koncentrált és intenzív elvégzésére,
- a különböző próbahelyzetek, szituációk megfelelő próbaállapotban történő megoldására,
- önálló, a saját képességei által megkívánt tréning elvégzésére,
- egyes feladatok előkészítéseként helyes bemelegítés, gyakorlatsor megválasztására és elvégzésére,
- helyes tematikájú tréning felépítésére és megtartására.

Biztosítson lehetőséget

- a témakör módszertanának elemző megismerésére,
- különleges, speciális feladatok elvégzésére előkészítő módszerek megismerésére,
- különböző stílusú mozgástechnika tréningek megismerésére, az azokon való részvételre,
- működő színtársulatok, színházi műhelyek tréningmódszereinek élő vagy videofelvételen történő megtekintésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a különböző gyakorlattípusok egymás mellé rendelésének főbb módozatait.

Legyen képes

- a mozgástréning gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,
- a megfelelő próbaállapot elérésére a tréning gyakorlatainak végrehajtása során általános bemelegítés megtervezésére és levezetésére.

Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló ismerje

- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait, a tréningstílusokat,
- a mozgástechnikai tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning összeállítására, körültekintő levezetésére.

ELSŐ ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítés alapgyakorlatait,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- kondícióját az intenzitás, az időtartam, és az ismétlésszám figyelembevételével,
- koordinációs képességét,
- állóképességét, ízületi mozgékonyágát,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a helyes testtartás kialakítására, csoportos térmozgások segítségével a tér hatékony kihasználására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés alapgyakorlatait,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat,
- a fő térirányokat.

Legyen képes

- tanári irányítással bemelegítés elvégzésére tükörmozgással,
- a tér megfelelő érzékelésére, hatékony kihasználására,
- a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok, a koordinációs, a koncentrációs és az egyszerűbb ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére.

Tananyag

A bemelegítés alapgyakorlatai, passzív és aktív nyújtó-lazító módozatai: csípőlazító gyakorlatok terpeszülésben, aszimmetrikus ülésben, térdelésben, sarokülésben lábujjtámasszal, illetve lefeszített lábfejjel.

A törzs fő izomcsoportjainak meghatározása hason, háton fekvő helyzetben különböző feszítő-ernyesztő gyakorlatokkal, az első és hátsó ív tónusának tudatos vezérlése; törzshajlítások különböző térirányokban, vállöv nyújtása, karfeszítések elöl, hátul, vállforgatások támaszban.

Futás- és ugrógyakorlatok, játékok: érintő-, váltó-, párosfogó játékok, utánzó szökdelések („indián”, „nyuszi”, „sántaróka”, „béka” stb.).

A látásérzékelés kiterjesztése (periferikus látás) labdás bemelegítő játékokkal, labdagurítások, majd átadások csoportban egy vagy több labdával.

Térkitöltő gyakorlatok, a tér egyensúlyban tartása járás-, futásgyakorlatokkal, szabálytalan, társtól függő termozgásokkal.

Térérzékelő, koordinációs gyakorlatok, játékok: „erdő” fogó, székfoglaló, csukott szemmel végzett tájékozódó gyakorlatok, hangkövetéses gyakorlatok.

Járáss- és futásgyakorlatok (ügyelve az indítások, megállások, irányváltoztatások változatos végrehajtására).

Koncentrációs és ritmikai gyakorlatok zene használatával, járásban és futásban indítás-megállítási gyakorlatok, csendreflex, járás, futás a zene ütemére.

MÁSODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítés alapgyakorlatainak páros kivitelű változatait,
- a játéktér és a nézőtér fogalmát, illetve a köztük fennálló irányviszonyok jellemzőit,
- a koncentrációs és csoportos ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét a hosszanti tengely körüli fordulatokkal,
- egyensúlyérzékét a természetestől eltérő testhelyzetekben végzett gyakorlatokkal,
- állóképességét a teljes foglalkozáson való intenzív, kitartó közreműködéssel,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót a társas együttműködésre, szabálykövetésre szabályjátékokban.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés alapgyakorlatainak páros kivitelű változatait,
- a mozgás területén használatos térirányokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat, a zenei ütem „mérő” és a tempó fogalmát.

Legyen képes

- tanári irányítással bemelegítő gyakorlatsor elvégzésére,
- a tér megfelelő érzékelésére, hatékony kihasználására,
- a társak mozgásától függően a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok koordinált elvégzésére,
- kondicionáló jellegű ismétléses gyakorlatsorok kitartó végrehajtására,
- egyszerűbb koncentrációs és ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére.

Tananyag

A sor és oszlop kialakítása, távolságtartás járás, futás közben, nyitódás, záródás.

Térjátékok különböző térformák felvételére, formálására, kikerüléses gyakorlatok.

Futásos gyakorlatok: különböző tempójú futástípusok ritmustartással, ritmusváltással és irányváltással.

Gyakorlatok tempótartással, gyorsítással, lassítással, lassított mozdulatokkal, gyors, dinamikus, impulzív mozdulatok, ellenpontosítás dinamikai eszközökkel.

Indítás-megállítási gyakorlatok, illetve reflexjátékok: indítás és megállás gyors és lassú tempóban, egyéni és páros helyzetekben.

Lassított mozgás: lassított mozgás különböző testhelyzetekben, a zene hangulatának, tempójának követése klasszikus vagy más, nem monoton ritmusú zene segítségével.

Forgások, fordulatok: forgások karlendítéssel, láblendítéssel, változatos gerinchelyzetekben, súlypont tudatos vezetésével.

Kar és láb összehangolt ritmikus mozgása, taps és lépés egyszerűbb kombinációi.

HARMADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítés speciális formáit, azok páros és önálló kivitelű módzatait,
- talajtechnikai alapgyakorlatait,
- 4/4-es ritmusú egyéni és páros ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- kombinatív és problémamegoldó képességét szabályjátékok felhasználásával,
- kondícióját és koordinációs képességét utánozó mozgások segítségével,
- koncentrációs és ritmikai képességét egyéni és páros ritmusgyakorlatokkal.

Ösztönözze a tanulót

- egyszerűbb feladatok önálló megoldására,
- önkontrollra, önfegyelmre, önmagával szembeni igényességre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- talajfogás, legördülés technikáját, esés gyakorlatokat,
- a test, testrész mozgásának lehetőségeit és korlátait,
- a testfogás módzatait, a társan végezhető támaszhelyzetek és a terhelhetőség egyes lehetőségeit.

Legyen képes

- tanári irányítással bemelegítés elvégzésére,
- a járás- és futás gyakorlatok, az ugró gyakorlatok, a koordinációs, kondicionáló, koncentrációs és ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére,
- felelősségteljes fegyelmezett munkavégzésre páros gyakorlatok esetén is.

Tananyag

A tér kitöltése a tér belső egyensúlyának megteremtése véletlenszerűen változó hatások alapján.

Egyensúly- és vezetékes gyakorlatok: egyensúlygyakorlatok támasz- és fogásos helyzetekben; vezetékes gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltásos irányítással.

Bizalomgyakorlatok csoportokban; döntés-billenés helyzetekben történő gyakorlatok, bizalomjátékok, testdöntések párban a testtónus tudatos vezérlésével.

Kar- és/vagy lábsúsztatások, gördülések hosszanti tengely körül, gördülések szélességi tengely körül, aszimmetrikus gurulások előre, hátra.

A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok: a mozdulat különböző ritmusú, dinamikájú megállítása.

Kézen átfordulás oldalra különböző kiinduló- és véghelyzetekből.

Izolációs gyakorlatok, feszítés, ernyesztés különböző izomcsoportokban elkülönítve egy-egy ízületi részt. Testszobrászat, egyéni és csoportos állókép készítése.

4/4-es ritmus megjelenítése gimnasztikus elemekkel.

Hangkeltés lépéssel, tapssal, csapással, a mozdulat ritmizálása.

NEGYEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a bemelegítés gyakorlatainak egész testre kiterjedő formáit, a „stretching” jellegű nyújtás-lazítás technikáját,
- a középmagas testhelyzetből való esés- és gurulástechnikákat,
- a 3/4-es és 6/8-os ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét kondícióját, ízületi mozgékonyágát,
- koordinációs képességét időkorlátok és a szinkronmozgások bevezetésével,
- periférikus látását, megosztott figyelmeti képességét térkitöltő feladatok segítségével,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót egyes technikai elemek és variációk önálló felfedezésére, megtalálására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a „stretching” jellegű nyújtás technikájának sajátosságait,
- az eséstechnikák biztonságos, veszély nélküli kivitelezését, az azokhoz való segítségnyújtás módját,
- a csoportos ritmuskialakítás módszereit és azok koncentrációs és ritmikai hátterét.

Legyen képes

- tanári felügyelettel önállóan bemelegítő alaptérning összeállítására és elvégzésére,
- a tanult elemekből egyszerűbb gyakorlatsorok, kombinációk létrehozására,
- a tér megfelelő érzékelésére, a zárt és nyitott térhelyzetekben való biztonságos feladatvégzésre,
- a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok, a koordinációs, kondicionáló, koncentrációs és ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére.

Tananyag

Tér kitöltése belső téregyensúly megteremtésével álló helyzetben és változó intenzitású mozgás közben; érintés-, hang- és csendreflex gyakorlatok.

Ugrás-, esés- és talajgyakorlatok: talajról való elemelkedés, talajfogás páros gyakorlatokban, társ gördítése talajon.

3/4-es, 6/8-os ritmus megjelenítése gimnasztikus elemekkel és talajtechnikai alapgyakorlatokkal: lépés, taps, csapás, mozdulat ritmizálása kiscsoportos szólambontással.

Fekvő emelések háton és térdelő támaszban, háton emelések.

Gurulások páros láb kicsúsztatásával, lefeszített lábfejjel, láblendítések lábujjtámaszba érkezéssel, karlendítések, összehangolt kar- és láblendítések, különböző fekvő helyzetekből lendítéses fordulatok magasabb súlyponti helyzetekbe.

Láblendítések ülésben támasszal, aszimmetrikus támasszal, láblendítések talajtámaszból változtatás lábtartással, lendítőlábak talajra érkezése lefeszített lábakkal, lábujjtámaszba érkezéssel, ülőforgás, ülőforgás láblendítéssel térdelésbe, féltérdelésbe.

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítő gyakorlatsorok tervezési szempontrendszerét,
- a bemelegítő gyakorlatsorok önálló alkalmazását,
- az állatutánzó mozgástechnikákat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét,
- izületi mozgékonyágát, izületi mozgáshatárok kiterjesztését,
- állóképességét,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót a helyes testtartás kialakítására, a test tudatos kontrollálására, önálló értéktétele.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- bemelegítő gyakorlatsorok összeállításának szempontjait,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat.

Legyen képes

- tanári segítséggel bemelegítés megtervezésére,
- önálló bemelegítő gyakorlatsorok elvégzésére,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatok hatékony elvégzésére,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatok kitartó és pontos végrehajtására,
- a tér megfelelő érzékelésére, hatékony kihasználására, összetett térirányok megtartására koncentrált gyakorlatkivitel megtartásával.

Tananyag

Szabályos térformák kialakítása, mozgás közbeni megtartása, relatív és abszolút tériránytartás.

Haladó lépéskoreográfiák 1/4, 1/2, 3/4 fordulatos használatával, két-, három-, négyfős lépéskombinációk szinkronban való végrehajtása, önálló betanulása.

Társ segítségével forgás, gurulás, talajfogás csúsztatással és tompításos érkezéssel, talajra vezetés és talajról emelkedés, valamint ezek lendületi kivitelezése.

Izolált ernyesztések a talajhoz legközelebbi izülettől felépítve; eséstechnika fal segítségével, társsal, egyénileg.

Gurulás kar tompításával előre, hátra emelt helyzetből; páros lábcsúsztatások súlyponti helyzet változtatásával előre, hátra, oldalra; talajra vezetések a kar vezetésével térdelőülésből, térdelésből, féltérdelésből, hajlított állásból, állásból, felugrásból, mélybeugrásból; gurulás, gördülés hosszanti tengelyen, fordított testhelyzet, s az ebből való állásba kerülés billenés nélküli lassú kivitelezéssel.

Páros gyakorlatként a ritmus szólamokra bontása, csoportos ritmusszekció kialakítása, 5/4-es, 7/8-os, 9/8-os aszimmetrikus ritmusok kialakítása.

HATODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a nonverbális gyakorlatvezetés módszerét,
- a testtudatot, testérzetet fejlesztő módszereket.

Fejlessze a tanuló

- nonverbális kommunikációs készségét,
- koncentrációs és ritmikai képességét egyéni ritmikai gyakorlatok segítségével,
- testtudatát, testérzetét páros szinkrongyakorlatok segítségével.

Ösztönözze a tanulót felelősségteljes önálló gyakorlatvégzésre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a követéses gyakorlatvezetés módszereit,
- a társas elemekben rejlő kombinációs lehetőségeket,

Legyen képes

- önálló gyakorlatvezetésre, a már ismert bemelegítő gyakorlatsorok alkalmazásával,
- önálló gyakorlattervezésre a kötelező és szabadon választható gyakorlatelemek felhasználásával és azok megfelelő módon való kombinálásával.

Tananyag

Előkészítő akrobatikus gyakorlatok: gurulás előre, hátra, támasz- és billenésgyakorlatok, kézen átfordulás oldalra.

Párban fellépések csípőre, combra; felugrások szemből, oldalról csípőre, combra és törzsre.

Csoportos emelések vállmagasságig és érintő magasságig.

Összefüggő gyakorlatsorok készítése két-, három-, négyfős csoportokban talajtechnikai elemek, lépéskombinációk, forgások, fordulatok változatos felhasználásával, azok önálló betanulása és szinkronban való végrehajtása.

7/8-os aszimmetrikus ritmusok lépéskombinációk, járások, futások, talajtechnikai elemek felhasználásával ritmusgyakorlatok, zenekísérettel, illetve anélkül.

Megadott sorrendben teljes testre fölépített testérzet gyakorlatok, testrésztolások, elkülönített testrészirányítások; testhullám, karhullám és felugrások szemből mellkashoz.

HETEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a különböző gyakorlattípusok egymásra épülésének kölcsönhatásait,
- a láb karakteres vezetésének módjait, a kar plasztikus mozgásának lehetőségeit, testrésztolások, futásokat,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a ritmika fogalmát, a nem szabályos ritmikai eszközöket.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét, koncentrációs és ritmikai képességét karakterizált, jellegében markáns eltéréseket mutató mozgássorokkal,
- egyensúlyérzékét kontakt előkészítő elemek segítségével.

Ösztönözze a tanulót

- a különböző ritmikai és dinamikai szempontok érvényesítésére különböző típusú lépés- és járásgyakorlatok esetén,
- önálló feladatmegoldásra és csoportos együttműködésre,
- a társ vagy partner munkájának tiszteletére, önmérsékletre, őszinte együttműködésre.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a különböző gyakorlattípusok egymás mellé rendelésének főbb módjait,
- karakterformák kialakításának lehetőségeit,
- a láb karakteres vezetésének technikáját, a kar plasztikus mozgásának lehetőségeit,
- testrésztolások, futásokat, azok belső vezérlő mechanizmusait,
- a ritmika fogalmát, a nem szabályos ritmikai eszközöket.

Legyen képes

- a mozgástréning gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,
- a mozgás dinamikai jegyeinek megváltoztatására és irányítására,
- egyéni és csoportos alkotó együttműködésre.

Tananyag

Lábmozgás karakterizálása, mozgássor felépítése, karmozgás karakterizálása, mozgássor felépítése, vonulástervezés.

Gurulás kar tompításával előre, hátra emelt helyzetből.

Talajra vezetések hosszanti tengely körüli forgásból, forgó ugrásokból.

Szökkenések első és hátsó fekvőtámaszból csípőlendítéssel, illetve ezekből talajra vezetések térdelésbe, fekvésbe.

Különböző eséstechnikák ülésből talajon, székről, állásból.

Mozgásimprovizációk, talajkombinációk és ritmikai elemek felhasználásával.

Kommunikáció ritmikával, kérdés-felelet játék párban, ritmusimprovizációk, ritmusképletek felépítése és feloldása.

NYOLCADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a folyamatos testrészvezetési és a tört vagy szaggatott testrészvezetési tréningtechnikákat,
- a lendület nélküli és lendülettel végzett emeléstechikákat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét és kondícióját izolációs gyakorlatokkal, teljes testre kiterjedő gyakorlatsorokkal,
- a tanuló koordinációs képességét egyensúlyérzékét és térirányérzetét, kondícióját a megszakítás nélküli zenére végzett koreográfia segítségével,
- koncentrációs és ritmikai képességét improvizációs feladatokkal.

Ösztönözze a tanulókat

- csoportos gyakorlatsor szaktanár irányítása nélküli bemutatására,
- egyéni képességük, esetleges kiugró teljesítményük vállalására, megmutatására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a folyamatos testrészvezetési és a tört vagy szaggatott testrészvezetési tréningirányzatokat, azok technikai hátterét,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat.

Legyen képes

- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning összeállítására, koncentrált végrehajtására, illetve körültekintő levezetésére,
- a megfelelő próbaállapot elérésére.

Tananyag

A gerinc hullámmozgása hason fekvésben, állásban, álló helyzetben és haladó lépés közben.

Ugrás-, esés- és talajgyakorlatok: egy lábról, páros lábról történő rugaszkodás azonos és emelt szintről, esés fordulásból és ugrásból, talajfogás csúsztatással és tompításos érkezéssel.

Csoportos ritmuskoreográfiák az ismert járások, futások, talajtechnikai elemek, lépéskombinációk és térmozgások felhasználásával, zenekíséret nélkül.

Emelés- és támaszgyakorlatok: mérleg- és vállállás tartások, ún. fekvő emelés helyzetekben, azok változatos kombinációi.

Karakterformák felépítése lépés-, járás- és futásgyakorlatok segítségével, önálló gyakorlatsorok létrehozása.

Ritmizált vonulásimprovizációk térben elhelyezve.

VERS- ÉS PRÓZAMONDÁS

A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- azokat a pódiumon előadható népköltészeti és (különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó) irodalmi alkotásokat, amelyek a mindenkori tanulók érdeklődésére számot tarthatnak, előadhatóak és üzenethordozóak,
- azokat az eljárásmodokat és műelemzési metodikákat, kommunikációs folyamatokat, amelyek eredményeként eljuthatnak a művek üzenetének megfigjtéséhez és a helyes közvetítéshez,
- a művészi beszédnek és a nonverbális kifejezésnek azokat az eszközeit, amelyek tudatos működtetésével a hallgató a közönség számára is élménnyé transzponálhatja a megszólaltatott művet,
- a különféle előadói stílusirányzatok jellegzetességeit és markáns képviselőik jeles teljesítményét,
- a szónoki beszéd, előadás dramaturgiáját, eszközeit és fogásait,
- a szerkesztés szabályait, a színjátékká formálás törvényszerűségeit,
- a szakrális és profán szertartásokat és azok összetevőit,
- a pódiumi rendezés eszközeit, a látvány, akusztika és térszervezés lehetőségeit.

Ösztönözze a tanulót arra, hogy

- műveket válogassanak, irodalmi műsort szerkesszenek, szertartásjátékot komponáljanak,
- faggassák, elemezzék a műveket, nekik és koruknak szóló üzenetet keresvén bennük,
- próbálják ki önmagukat különféle nyilvános fórumokon, vers- és prózamondó versenyeken,
- vegyenek részt kommunikációs készségüket fejlesztő drámapedagógiai gyakorlatokon,
- járjanak előadóművészi estekre, oratórikus előadásokra, és keressék az alkalmat, hogy minél több ilyen témájú lemezt hallgassanak és videofelvételt nézzenek.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- azokat az irodalmi kommunikációs módszereket, amelyek segítségével képesek megfigjteni a sorokba, a sorok közé, a sorok mögé rejtett metaforikus üzeneteket,
- a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket (azok érzelmi-gondolati és eseményes-cselekményes voltának függvényében),

- azokat az improvizatív, kreatív gyakorlatokat, amelyeket az előkészület stádiumában játszanak a kommunikációs készség fejlesztése érdekében,
- a hatásos előadói beszéd komponenseit, tudjon ilyet készíteni és elmondani.

Legyen képes

- a légző-, artikuláló, beszédtechnikai gyakorlatok alkalmazására,
- a művészi beszéd és a testnyelv kifejező eszközeinek felhasználásával arra, hogy az olvasás során megértett költői, írói üzenetet sajátjaként adja át a hallgatóknak, a közönségnek,
- a szöveg elemezésére és annak megfogalmazására, miért fontos neki a választott alkotás, és mit kíván azzal üzeni a befogadónak,
- önállóan és verskompozícióban is kb. húsz szabadon választott mű előadására (vers és próza – népköltészeti és különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó irodalmi alkotásokból válogatva),
- saját és társai teljesítményének elemzésére, körültekintő értelmezésére.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a szerkesztés dramaturgiai és rendezői szabályait, s legyen képes azokat alkalmazni saját szerkesztői, rendezési gyakorlatában,
- a szertartás funkcióját, szertartásokat, a szertartásjáték összetevőit, s mindezek alkalmazási lehetőségeit, módjait,
- a szertartásszínház jeles hivatásos és amatőr produkcióit.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- szóban és írásban annak megfogalmazására, hogy az adott mű megírására miféle gondolati, érzelmi szándék készítette a költőt, író, s mi az, ami a közvetítő-előadót inspirálja a mű tolmácsolására,
- újabb művek megszólaltatására,
- szerkesztésen alapuló egyszemélyes színjáték megalkotására, továbbá partner segítségével annak pódiumi térbe helyezésére (az oratórikus rendezés kívánalmai szerint).

A vers- és prózamondás tantárgy tananyaga az egyes évfolyamokon a drámajáték/színjáték tantárgyhoz kapcsolódik.

•

ELSŐ ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az előadásra szánt szövegek kiválasztásának szempontjait,
- a versek, szövegek megfigyeltetésének, megértésének módját,
- a zeneiséget biztosító verselemeket,
- a hangmodulációs lehetőségeket,
- a vers- és mesemondás örömet,
- a szövegtanulás technikáját.

Fejlessze a tanuló

- fantáziáját, beleélő képességét,
- együttműködését, mások iránti figyelmét,

- közlő szándékát.

Ösztönözze a tanulót

- versek, mesék olvasására, megtanulására,
- beszédképességének természetes és változatos használatára, annak gondozására, fejlesztésére,
- vers- és mesemondó feladatok vállalására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a közlésekben a beszéd szerepét,
- az előadótól elvárható beszédmódot.

Legyen képes

- társaival csoportosan vers és mese mondására,
- közönség előtti versmondásra,
- pontos és tartós memorizálásra,
- a művek lényegének összefoglalására, saját szavaival történő megfogalmazására,
- a beszédgyakorlat keretében tanultak alkalmazására,
- a már ismert szövegekből álló lista készítésére, amelyet a tanév során öt verssel és egy verses mesével kibővít.

Tananyag

Elbeszélő költemények, verses mesék, felelgetős (párbeszédes) versek megszólaltatása csoportosan és egyénileg.

MÁSODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a népmese gyűjteményeket, gyűjtőket és földolgozókat,
- a népmese, irodalmi mese, prózai és verses mese fogalmát,
- a műmesék jeles magyar szerzőit.

Fejlessze a tanulót

- beszéd- és kifejezőképességét (verbális és nonverbális),
- felelősségérzetét a véleményformálásban,
- igazságérzetét, humorérzékét,
- érzékenységét mások sorsa iránt.

Tegye képessé a tanulót

- a beszéd sokszínű eszközeinek használatára előadása során,
- a mimika és a gesztusok természetes és szükséges igénybevételére,
- meselánc mondására.

Ösztönözze a tanulót

- a kiválasztott szövegben megismert eseményekről, szereplőkről kialakított véleményének megfogalmazására,
- versek, mesék olvasására és könyv nélküli elmondására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- azokat a módszereket, amelyek segítségével megfejtetheti a mesék üzenetét,
- ismerje fel az ismétlődő mesefordulatokat.

Legyen képes

- helyes hangsúlyozással mesemondásra,
- a szöveg váltásokkal, szünetekkel tagolására,
- társai előadásának elemzésére, értelmezésére,
- a szöveglista magyar népmesével történő bővítésére.

Tananyag

Magyar népmesék (eredeti és átirat)

Jeles magyar szerzők meséinek feldolgozása

Népi mesemondók és színművészek mesélésének, mesejátékoknak meghallgatása, megnézése és elemzése, megbeszélése

Egy választott mese megtanulása és előadása

HARMADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- más kultúrák, sorsok, szokások megismerésének lehetőségeit meséken keresztül,
- az egzotikus mesék világát.

Fejlessze a tanuló

- be- és elfogadóképességét ismeretlen és szokatlan dolgok, jelenségek, viselkedésmódok iránt,
- fantáziáját (gondolkodásban, érzelmileg és beszédben egyaránt),
- empátiáját.

Ösztönözze a tanulót

- ismereteinek bővítésére a mesékben megismert kultúrákkal kapcsolatban,
- a választott szövegek aprólékos elemzésére, és ennek segítségével a teljes megértésre a sikeres tolmácsolás érdekében,
- beszédének fejlesztésére, gyakorlásra, kifejezőeszközeinek gazdagítására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- az előadás beszédbeli eszközeit (hang, tempó, ritmus, tagolás, nonverbális eszközök),
- az előadó felelősségét a produkció sikerében,
- a kontaktus lehetőségét a hallgatósággal.

Legyen képes

- egzotikus mesék megértésére és megszólaltatására,
- a beszéd magas szintű kifejezőeszközeinek használatára,

- a szöveglista egzotikus mesével történő bővítésére,
- közönség előtti mesemondásra.

Tananyag

Távoli népek mesekincse (pl.: Ezeregyéjszaka, Pancsatantra, indián, afrikai mesék)

A tanulók által kiválasztott mese feldolgozása és előadása

NEGYEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- lírai és epikai művek elemzésének menetét,
- a mű és az előadó közötti gondolati és érzelmi kapcsolat megteremtésének útjait.

Fejlessze a tanuló

- gondolkodását,
- érzelmi kifejezésének bátorságát,
- gondolatai, érzelmei, véleménye őszinte, hiteles kifejezésének eszköztárát.

Ösztönözze a tanulót

- mások kifejező eszközeinek megfigyelésére, a követendő példák befogadására,
- az érzelemdús kifejezés érdekében eszköztárának gazdag használatára,
- beszéde folyamatos gondozására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a lírai és az epikai művek előadásmódja közötti különbségeket,
- a felsorolás, közbevetés és az írásjelek megszólaltatásának módját.

Legyen képes

- az alkotához, személyiségéhez leginkább illő mű és önkifejezési forma megtalálására,
- az élőbeszéd legfontosabb törvényeinek követésére,
- a durva hangsúlyhibák felismerésére és javítására saját és társuk beszédében,
- a szöveglista nyolc új verssel történő bővítésére.

Tananyag

Lírai művek elemzése és megszólaltatása a magyar és világirodalomból (dal, elégia, óda, szatíra, tanító költemény)

Elbeszélő művek a magyar és a világirodalomból (verses vagy prózai mesék, mondák, legendák, balladák)

Leíró költemények (táj- és tárgyrajz, életkép, jellemkép)

Legalább három választott mű előadói szintű tolmácsolása (tanulónként)

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulót

- a hazai kispróza-irodalom jelentős alkotóival és legalább egy-egy művével.

Fejlessze a tanulót

- szövegelemző készségét,
- a mondatívek törésmentes megszólaltatásának képességét,
- humorérzékét,
- blattolási és hangos olvasási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- az írók munkásságának széles körű megismerésére, szabadidejében az olvasásra,
- irodalmi élményeinek, felfedezéseinek megosztására, azok szóbeli megfogalmazására,
- mondanivalója tolmácsolására alkalmas írások megtalálására és bemutatására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a hazai kispróza irodalom nagyjait (Gárdonyi Géza, Móra Ferenc, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Sarkadi Imre, Örkény István, Lázár Ervin) és azok néhány írását,
- a felelősségét humoros művek megszólaltatásakor,
- a nyelvi humort,
- önmagával kapcsolatban a szövegválasztás szempontjait (téma és terjedelem).

Legyen képes

- egy műnek közönség előtti érthető és érdeklődést keltő, emlékezetből való tolmácsolására,
- a lámpaláz kezelésére,
- nyelvünk eső dallamvonalának alkalmazására,
- a témához és a helyzethez alkalmazkodó, színes modulációjú beszédre, olvasásra,
- előadásában a szöveg gondolati, érzelmi tartalmának tolmácsolására,
- a szöveglista bővítésére egy magyar kisprózai művel.

Tananyag

A tanulók életkorának és érdeklődésének megfelelő kisprózai művek

(Gárdonyi Géza, Móra Ferenc, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Sarkadi Imre, Örkény István, Lázár Ervin) megszólaltatása

HATODIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a költői-írói szándék személyessé formálásának útját, módját,
- a metaforikus, szimbolikus ábrázolási és kifejezési módokat,
- a versműsorok szerkesztésének és rendezésének alapszabályait,

- jelentős versmondó-művészeinket és produkcióikat,
- a versek megzenésítésének hazai példáit és szerzőit.

Fejlessze a tanuló

- eszköztárát, amely a szöveg gondolati és érzelmi tartalmának kifejezéséhez szükséges,
- a beszéd zenei elemei iránti érzékenységet és azok használata iránti igényét (ritmus, dallam),
- önismeretét, kritikai és önkritikai képességét,
- szókincsét szóban és írásban.

Ösztönözze a tanulót

- őszinte önvizsgálatra és kritikára,
- szókincsének gyarapítására,
- verstani ismeretei bővítésére,
- árnyalt kifejezésre tartalmi és formai szempontból egyaránt,
- beszédének folyamatos gondozására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a versműsorok szerkesztésének és rendezésének alapszabályait,
- neves prózai és zenés versmondóink produkcióit,
- kommunikációs készségének erényeit és hiányosságait,
- az előadói stílusok jegyeit, meghatározóit,
- az előadói magatartás elvárásait,
- saját beszédállapotával kapcsolatos feladatait, gyakorlatokat.

Legyen képes

- versműsorokban, szavalóversenyeken, ünnepi rendezvényeken való szereplésre,
- kulturális rendezvényeken szervezői-rendezői feladat vállalására,
- legalább tíz – különböző stílusú – vers elmondására bármikor,
- saját kommunikációs képességének megfelelő értékelésére,
- társai munkájának megfontolt kritikával történő segítésére,
- a szöveglista bővítésére legalább öt, ünnephez (nemzeti, családi, egyházi) kapcsolódó verssel.

Tananyag

Az előadói stílusok jegyei, az előadói magatartás

Neves előadóművészeink

Versműsorok szerkesztésének alapszabályai

Szerkesztett műsor készítése a magyar és világirodalom egyes szám első személyében írt, a tanulók életkorának és beszédképességének (hangsúlyosságának, személyiségük érettségének) megfelelő verseiből

HETEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az előbeszéd, a felolvasás, előadói beszéd, színpadi beszéd különbségeit és követelményeit,
- az előadói beszéd eszközeit, fogásait,
- az alkalmi és szertartásos beszédek típusait és azok szerkesztési szabályait,
- a drámai monológ, monodráma, irodalmi levél fogalmát, szerzőit.

Fejlessze a tanuló

- szövegszerkesztési képességét (fölkészülés, elrendezés, előadás),
- kritikai és önkritikai képességét,
- olvasási (blattolási) készségét.

Ösztönözze a tanulót

- szóközi (előadói) beszédek megismerésére, tanulmányozására, létrehozására és elmondására,
- prózai és verses drámai szövegrészletek (monológok), irodalmi levelek előadására,
- a blattolás gyakorlására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a szóközi (előadói) beszéd szerkezetét, nyelvi kifejezési módját, alaptípusait (alkalmi, politikai, szertartás),
- a hatás elérése érdekében alkalmazható beszédtechnikai fordulatokat,
- történelmünk jeles szóközait (pl.: Kossuth Lajos, Deák Ferenc).
- a szövegválasztás szempontjait,
- az irodalom jeles levelezőit (pl.: Petőfi Sándor, Arany János, Goethe, Heine).

Legyen képes

- egy előadói beszéd elmondására,
- szóközi művek megszólaltatására,
- drámai szövegrészletek bemutatására,
- a szöveglista bővítésére legalább három verses vagy prózai monológgal, irodalmi levéllel.

Tananyag

A szóközi (előadói) beszéd sajátosságai, előadói beszéd készítése és megszólaltatása, híres beszédek (pl.: Kossuth Lajos, Deák Ferenc) elemzése, ismert szóközi művek megszólaltatása

Drámarészletek, monodramák, verses és prózai irodalmi levelek (pl.: Petőfi Sándor, Arany János, Goethe, Heine) megszólaltatása

NYOLCADIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szakrális és profán szertartások funkcióját, összetevőit, dramaturgiáját,
- a rítusszínházi műhelyeket, előadásait,
- a szöveg, a zene és a mozgás kapcsolódásának lehetőségeit.

Fejlessze a tanuló

- kezdeményező kedvét és önállóságát a műsorok megalkotásában,
- alkotókedvét,
- az önművelés és önképzés iránti igényét.

Ösztönözze a tanulót

- önálló szertartásjáték készítésére és az abban való részvételre,
- a szertartásszínház hivatásos és alternatív produkcióinak széles körű megismerésére,
- kommunikációs készségeinek gondozására és fejlesztésére.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a szertartásszínház dramaturgiáját, szabályait,
- annak hazai és nemzetközi képviselőit, műhelyeit (Somogyi István, Grotowski).

Legyen képes

- dramaturgiai és rendezői ismereteinek alkalmazására,
- szertartásjáték létrehozására vagy abban alkotó közreműködésre,
- véleményének szóbeli vagy írásbeli megfogalmazására,
- beszédének, kifejezőkészségének önálló gondozására,
- a szöveglista legalább öt újabb verssel történő bővítésére.

Tananyag

Beavatási szertartások, egyházi szertartások, magyar betlehemes játékok

A szertartásjátékok dramaturgiája

A szertartásszínház hazai és nemzetközi képviselői (pl.: Somogyi István, Grotowski)

Szertartásjáték készítése

KILENCEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a felolvasószínház szabályait, dramaturgiáját,
- a pódiumi játék tartalmi követelményeit, szabályait.

Fejlessze a tanuló

- önállóságát,
- együttműködő készségét,
- kifejezőkedvét és eszköztárát,
- színpadi fegyelmét,
- előadókészségét.

Ösztönözze a tanulót

- művek válogatására, műsorok szerkesztésére,
- hivatásos versmondók, előadóművészek munkásságának megismerésére,
- mondanivalójának egyre árnyaltabb megfogalmazására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- az önálló műsor megtervezésével, előkészítésével, szervezésével és rendezésével kapcsolatos teendőket, a munkafolyamatokat,
- a pódiumi játékok fajtáit (ünnepi, előadói, szerzői, megemlékezés, szertartás),
- saját lehetőségeit és korlátait.

Legyen képes

- saját műsor összeállítására és annak megrendezésére,
- a társművészetek kínálta lehetőségek (zene, mozgás, fény) fölhasználására,
- önálló műsorának a próbákig való eljuttatására,
- feladat- és szerepvállalásra társai műsorában,
- a durva hibák fölismerésére és javítására saját és társai beszédében,
- a szöveglista legalább öt újabb szöveggel (bármely műfajban) történő bővítésére.

Tananyag

Az önálló műsor – szerkesztett összeállítás szerkesztési elvei, szabályai

Szerkesztett egyéni vagy csoportos műsor előkészítése tanári irányítással

A kritika készítésének szempontjai

TIZEDIK ÉVFOLYAM

Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a próbafolyamat menetét, eseményeit,
- az önképzés, önművelés lehetőségeit és fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- véleményformáló és kritikai készségét,
- színpadi biztonságát és önbizalmát.

Ösztönözze a tanulót

- mondanivalója árnyalt, pontos, gazdag kifejezésére,
- megszerzett pódiumi ismereteinek alkalmazására, bővítésére,
- versmondásra, szerepvállalásra,
- olvasásra és újabb művek megtanulására.

Követelmények

A tanuló ismerje

- nyelvünk törvényeit, melyeket az előbeszéd során követnie kell,
- az előadásban a társművészetek szerepét,

- saját erőnyeit és hiányosságait.

Legyen képes

- egyéniségének, alkatának, életkorának, képességeinek és mondanivalójának kifejezésére alkalmas pódiumműsor létrehozására és bemutatására,
- saját és társai munkájának önálló értékelésére, és bírálatának érthető megfogalmazására,
- önképzésre, kommunikációs készsége fejlesztésére.

Tananyag

Az előző évfolyamon – tanári irányítással – előkészített egyéni vagy csoportos pódiumi műsor kidolgozása és bemutatása

Egymás munkájáról kritika készítése szóban és írásban

Művészeti záróvizsgára készülő tanulóknak önálló munka: versek, monológok, prózarészletek felhasználásával szerkesztetlen összeállítás készítése és előadásának begyakorlása, vagy szabadon választott anyagok felhasználásával szerkesztett összeállítás készítése és begyakorlása

AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI

A beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei

A követelményeket „Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag” című rész tartalmazza minden egyes tantárgyra vonatkozóan.

ZENEI TANSZAKOK

A Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programjában rögzítette, hogy részletes oktatási nevelési feladataiban a

Dr. Szüdi János főszerkesztésével készült „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” című kiadványban leírtakat követi.

Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói

1. az alapfokú művészetoktatás követelményi és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti és népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

2.A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zenei megszólaláshoz szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3.A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismereti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai

A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejllesztése.

A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.

A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

Az értékes zene megszerettetése. A növendékek zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társzművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.

Tehetséggondozás.

A zenei pályát választó növendékek felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A növendékek rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelés.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

A helyi tantervet a Művelődési és Köznevelési Minisztérium által kiadott AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS KÖVETELMÉNYI ÉS TANTERVI PROGRAMJA alapján állítottuk össze az egyes tanszakokon. A megfogalmazódott tanszaki sajátosságok, feltételei kritériumok, a tananyag, a beszámoltatás módja és a magasabb évfolyamba jutás feltételei – minden tanszakon a minisztériumi, központi kerettantervi követelményeit alkalmazzuk. Az egyes tanszakok óraszámait az alábbiak alapján állapítottuk meg.

Furulyatanszak

A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán játszható egyéb művek minél szélesebb körét
- hangszerük történetét, akusztikus sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.
- A furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket

Alakítsa ki

- könnyed hangszerkezelést
- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test- hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telet, színes, kifejező furulyahangot
- differenciált hangindítást és hanglezárást
- megfelelő tempójú repetíciót
- laza, egyenletes ujjtechnikát
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával

- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelembe, különböző figurákkal
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a növendéket a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- az előkészítő hangszerként furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására
- a céltudatos gyakorlási készség fejlesztésére
- a lapról olvasási készség fejlesztésére
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra
- a tudatos zenei memorizálásra
- a művek zeneileg igényes kidolgozására
- az elsősorban barokk irodalomban gazdag hangszer más korokban keletkezett darabjainak tananyagba illesztésére
- a rendszeres társas muzsikálásra

Tanítsa meg a növendéket a hangszer karbantartására.

Óraterv

A képzés ideje:.....12 év

„A” tagozaton: 2+10 évfolyam

„B” tagozaton: (4)+8 évfolyam

TANTÁRGY	ÉVFOLYAMOK											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgyak : Szolfézs	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Megjegyzés: az évfolyamok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli. A „B” tagozat zárójeles számai az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik: A „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.

A tanítási órák száma és képzési ideje (A és B tagozat)

A tanítási órák(foglalkozások) száma és azok képzési ideje *egy heti* időtartamra vonatkoznak.

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x 30 perc

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

A korrepetíció (zongorakíséret) ideje:	„A” tagozaton minimum	1. évfolyamig	5 perc
		2.-3. évfolyam	10 perc
		4. évfolyamtól	15 perc
	„B” tagozaton minimum	1.-2. évfolyam	10 perc
		3.-4. évfolyam	15 perc
		5. évfolyamtól	20 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

Hangszeres előképző:

egyéni	2x30 perc
csoportos	2x45 perc

Klarinét tanszak

A klarinéttanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel hangszerük történetét, akusztikai sajátosságainak alapjait, a klarinétirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit, a klarinétcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket (szaxofon, tárogató).

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telet, színes, kifejező klarinéthangot
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást
- megfelelő tempójú repetíciót
- könnyed hangszerkezelést
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával
 - hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben
 - a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási készség fejlesztésére
- a lapról olvasási készség fejlesztésére
- a tudatos zenei memorizálásra
- a művek zeneileg igényes kidolgozására
- a rendszeres társas muzsikálásra

Tanítsa meg a növendéket a hangszer karbantartására.

- -

Óraterv

A képzés ideje: 10 év

„A” tagozaton: 2+8 évfolyam

„B” tagozaton: (3)+7 évfolyam

Megjegyzés: az évfolyamok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli. A „B” tagozat zárójeles számai az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik: A „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.

TANTÁRGY	ÉVFOLYAMOK											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgyak : Szolfézs	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A tanítási órák száma és képzési ideje (A és B tagozat)

A tanítási órák(foglalkozások) száma és azok képzési ideje *egy heti* időtartamra vonatkoznak.

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x 30 perc

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

A korrepetíció (zongorakíséret) ideje: „A” tagozaton minimum 1. évfolyamig 5perc

	2.-3. évfolyam	10 perc
	4. évfolyamtól	15 perc
„B” tagozaton minimum	1.-2. évfolyam	10 perc
	3.-4. évfolyam	15 perc
	5. évfolyamtól	20 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

Hangszeres előképző:

egyéni	2x30 perc
csoportos	2x45 perc

Trombita tanszak

A trombita tanítás szakirányú feladatai

- A növendékek egyéni adottságaihoz, képességeihez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására
- A helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása
- A hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása
- A hangszeres játékban résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása
- A zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazáshoz szükséges jártasságok kialakítása
- Az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása

Ismertesse meg a növendékekkel

- a trombita történetét
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit
- a hangszer irodalmát
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat
- a trombita hazai és külföldi művészeinek a munkásságát

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát
- a helyes szájtartás mint a jó „ansatz”, befúvási mód kialakítása alapfeltételének fontosságát
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét

- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát

Fejlessze a növendék

- hallását, belső hallását, „intonációs” képességét
- hangszeres adottságait
- hangszertechnikai tudását
- megformáló- és előadói képességét

Tegye képessé a növendéket

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló javítására
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére
- a tiszta intonációra
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására

Óraterv

A képzés ideje:.....12 év

„A” tagozaton: 2+10 évfolyam

„B” tagozaton: (4)+8 évfolyam

Megjegyzés: az évfolyamok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli. A „B” tagozat zárójeles számai az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik: A „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.

TANTÁRGY	ÉVFOLYAMOK											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgyak : Szolfézs	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A tanítási órák száma és képzési ideje (A és B tagozat)

A tanítási órák(foglalkozások) száma és azok képzési ideje *egy heti* időtartamra vonatkoznak.

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x 30 perc

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

A korrepetíció (zongorakiséret) ideje:

„A” tagozaton minimum	1. évfolyamig	5 perc
	2.-3. évfolyam	10 perc
	4. évfolyamtól	15 perc

„B” tagozaton minimum	1.-2. évfolyam	10 perc	
			3.-4. évfolyam
			15 perc
	5. évfolyamtól	20 perc	

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

Hangszeres előképző:

egyéni	2x30 perc
csoportos	2x45 perc

Hegedű tanszak

A hegedű tanszak szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét
- a hegedű akusztikai sajátosságait
- a hangszer hangolását
- a hangszer és a vonó felépítését és részeit
- a bal kéz játékára, és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást
- a zenei alapkarakterhez tartozó vonókezelést
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit
- a vonós hangszercsalád többi tagját

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát
- helyes, test-, kéz-, hangszertartást és tudatosítsa ezeket
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot
- differenciált hangindítást és hanglezárást
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát
- a kezek pontosan összehangolt mozgását

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonáselemekkel valamennyi húron és fekvésben
- A felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj-, és vonógyakorlatokat

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására
- a különböző vonásnemek elsajátítására
- A pizzicato-technikára és a pergő-technikára
- Az üveghangok megszólaltatására
- A megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására
- A hangközök és akkordjáték sajátosságára
- A lapról olvasási készség fejlesztésére
- A tudatos zenei memorizálásra
- A művek zeneileg igényes kidolgozására
- A rendszeres társas zenélésre

Tanítsa meg a növendéket a hangolási és legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Óraterv

A képzés ideje:.....12 év

„A” tagozaton: 2+10 évfolyam

„B” tagozaton: (3)+9 évfolyam

Megjegyzés: az évfolyamok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli. A „B” tagozat zárójeles számai az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik: A „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.

TANTÁRGY	ÉVFOLYAMOK											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgyak:	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Szolfézs												
Összesen:	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A tanítási órák száma és képzési ideje (A és B tagozat)

A tanítási órák(foglalkozások) száma és azok képzési ideje *egy heti* időtartamra vonatkoznak.

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x 30 perc

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

A korrepetíció (zongorakíséret) ideje:

„A” tagozaton minimum	1. évfolyamig	5perc
	2.-3. évfolyam	10 perc
	4. évfolyamtól	15 perc

„B” tagozaton minimum	1.-2. évfolyam	10 perc
	3.-4. évfolyam	15 perc
	5. évfolyamtól	20 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

Hangszeres előképző: egyéni 2x30 perc

 csoportos 2x45 perc

Zongora tanszak

Ismertesse meg a növendékekkel

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést

- megfelelő kéztartást
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával
- rugalmas, laza ízületek (váll, könyök, csukló, ujjtő)
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését)
- differenciált billentést, ujjvégérzetet

Tegye képessé a növendéket arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelemben tájékozódni és azon játszani
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés) a billentésmódokat (legato, staccato, leggiero, portato, nonlegato) a zenei anyaghoz alkalmazni
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni (pl. prolongáció, tompító)
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani
- a zongoradarabokat stílus- és kotta hűen játszani

Fejlessze a növendék

- muzikalitását a hajlékony, dinamikus árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával
- a zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkcionális hallást
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etüdök, skálák alkalmazásával

Óraterv

A képzés ideje:.....12 év

„A” tagozaton: 2+10 évfolyam

„B” tagozaton: (4)+8 évfolyam

Megjegyzés: az évfolyamok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli. A „B” tagozat zárójeles számai az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik: A „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.

TANTÁRGY	ÉVFOLYAMOK		
	Előképző	Alapfok	Továbbképző

	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgyak: Szolfézs	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A tanítási órák száma és képzési ideje (A és B tagozat)

A tanítási órák(foglalkozások) száma és azok képzési ideje *egy heti* időtartamra vonatkoznak.

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x 30 perc

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

Hangszeres előképző:	egyéni	2x30 perc
	csoportos	2x45 perc

Gitár tanszak

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten)

- a gitár felépítését, akusztikai sajátosságait, hangolását, a hangszer lehetőségeit
- a gitár irodalmát, történetét, a gitárirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit
- a gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait
- a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést

- a helyes test-, hangszer-, kéztartást és tudatosítsa ezeket
- Dinamikailag árnyalat, telet, színes, kifejező gitárhangot
- Differenciált pengetést és helyes fogástechnikát
- Laza, egyenletes kar- és ujjtechnikát
- A két kéz pontosan összehangolt mozgását

Tanítsa meg

- a játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését
- a legato játékot
- a staccato, portato, tenuto játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását
- a gitárjáték alapvető technikai elemeit (fekvésváltás, barré, kötések, apoyando, torando, arpeggio, törtakkordok)

- A tompítás különféle lehetőségeit

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat különböző figurációkkal
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat

Ösztönözzé a növendéket a helyes hangszertechnika folyamatos gondozásával szép gitárhangszín elsajátítására.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására
- a precíz hangszerhangolásra
- a tudatos zenei memorizálásra
- a művek zeneileg igényes kidolgozására
- a rendszeres társas muzsikálásra

Alakítsa ki a lapról játék technikáját, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Tanítsa meg a növendéket a legszükségesebb karbantartási feladatok elvégzésére.

Óraterv

A képzés ideje:.....12 év

„A” tagozaton: 2+10 évfolyam

„B” tagozaton: (3)+9 évfolyam

Megjegyzés: az évfolyamok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli. A „B” tagozat zárójeles számai az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik: A „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.

TANTÁRGY	ÉVFOLYAMOK											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgyak:	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Szolfézs												
Összesen:	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A tanítási órák száma és képzési ideje (A és B tagozat)

A tanítási órák(foglalkozások) száma és azok képzési ideje *egy heti* időtartamra vonatkoznak.

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x 30 perc

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

Hangszeres előképző: egyéni 2x30 perc

csoporthoz 2x45 perc

CITERA TANSZAK

Óraterv

A képzés ideje:12 év

„A” tagozaton: 2+10 évfolyam

„B” tagozaton: (4)+8 évfolyam

Megjegyzés: az évfolyamok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli. A „B” tagozat zárójeles számai az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik: A „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.

TANTÁRGY	ÉVFOLYAMOK											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgyak:	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Szolfézs												
Összesen:	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A tanítási órák száma és képzési ideje (A és B tagozat)

A tanítási órák(foglalkozások) száma és azok képzési ideje *egy heti* időtartamra vonatkoznak.

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x 30 perc

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

A korrepetíció (zongorakíséret) ideje:

„A” tagozaton minimum	1. évfolyamig	5perc
	2.-3. évfolyam	10 perc
	4. évfolyamtól	15 perc
„B” tagozaton minimum	1.-2. évfolyam	10 perc
	3.-4. évfolyam	15 perc
	5. évfolyamtól	20 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

Hangszeres előképző:	egyéni	2x30 perc
	csoportos	2x45 perc

1.SZ. MELLÉKLET

**A 2007/2008-es tanévben rendelkezésre álló helyiségek, eszközök és felszerelések
jegyzéke a művészeti ág speciális igénye alapján**

Művészeti ág	Helyiség	Eszközök, felszerelések
Furulya	Furulya terem	3 alt furulya (német r.) 6 alt furulya (barokk r.) 18 szoprán furulya (német r.) 16 szoprán furulya (barokk r.) 1 klarinét 4 kottatartó 1 párasító készülék
zongora	3 zongorás terem	2 hagyományos zongora 1 digitális piano 2 zongoraszék 1 párasító készülék
Trombita	1 tanterem	4 trombita 2 tenorkürt 2 kottatartó
Hegedű	1 tanterem	6 hegedű 6 vonó 6 tok 1 kottatartó
Gitár	1 tanterem	7 gitár 7 tok 2 zsámoly 6 kottatartó
néptánc	1 nagyterem	1 tükörrel borított fal

		CD-lejátszó + magnó Televízió Video DVD Tápéi gyerek viseleti ruhák (19) 19 pár cipő
Moderntánc	1 nagyterem	1 tükörrel borított fal CD-lejátszó + magnó Televízió Video DVD
Színjáték	1 próbaterem	Mozgatható dobogók Egész alakos tükör Ritmus és dallamhangszerek
kézművesség	Műhelyterem Tanterem	Tanulói munka asztalok Szárító és tároló állvány Égető kemence Fazekaskorong Kéziszerszámok Rajzeszközök Vasaló és vasalódeszka Szövő állvány és keret Kézműves kéziszerszámok Zárható vegyszertároló

14. Módosítások, kiegészítések

14.1. A pedagógiai programról:

A pedagógiai program érvényességi ideje

Az iskola 2010. szeptember 1-én kezdi meg nevelő- és oktató munkáját e pedagógiai program alapján. A pedagógiai programban található helyi tantervet – a törvénynek megfelelően vezetjük be.

A pedagógiai program érvényessége, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja az alábbi szempontok szerint:

- ☞ a nevelők szakmai munkaközösségei (ahol ilyen nem működik, ott a szaktanárok) minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és a helyi tantervben megfogalmazott tantárgyi célok és követelmények megvalósulását
- ☞ a 4. és 8. osztályosok vizsgáján fel kell mérni, hogy a helyi tanterv szerinti oktatásban részt vevő tanulók az előírt tantervi követelményeknek milyen szinten teljesítik.

A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására:

- ☞ Az iskola igazgatója,
- ☞ A nevelőtestület bármely tagja,
- ☞ A nevelők szakmai munkaközösségei,
- ☞ Az SZMK,
- ☞ Az iskola fenntartója tehet javaslatot.
- ☞ A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül az SZMK képviselői útján javasolhatják.

A pedagógiai program elfogadása:

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A pedagógiai program bevezetése:

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy-egy példánya a következő személyeknél, ill. intézményeknél található meg:

- 👉 Iskolai könyvtár
- 👉 Fenntartó Önkormányzat

15. A pedagógiai program elfogadásáról és jóváhagyásáról

15.1. Iskolaszék és szülői munkaközösség

A pedagógiai programot a szülői munkaközösség és az Iskolaszék iskolai vezetősége a 2010. Július 30. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Ruzsa, 2010. július 30.

Rutainé Kollár Éva

iskolaszék vezető

Fodorné Dudás Edit

szülői munkaközösség vezetője

15.2. Diákönkormányzat

A pedagógiai programot az iskolai diákönkormányzat a 2010. július 30-án tartott ülésén véleményezte, és elfogadásra javasolta.

I. Székhelyen lévő általános iskolai oktatási intézményegységben:

Ruzsa, 2010. július 30.

Majorosné Baráth Márta

diákönkormányzati vezető

Basa István

diákönkormányzati vezető

II. Telephelyen lévő általános iskolai oktatási tagintézményben:

Pusztamérges, 2010. július 30.

Lázár Edina

diákönkormányzati vezető

15.3. Nevelőtestület

A pedagógiai programot a nevelőtestület a 2010. július 30-án tartott nevelőtestületi ülésén elfogadta

Ruzsa, 2010. július 30.

Ollmann-né Lovászi Ágnes
igazgató

15.4. Képviselőtestület

***A Weöres Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási
Intézmény pedagógiai programját Ruzsa Község Önkormányzatának képviselő
testülete 2010. augusztus 11-én tartott testületi ülésén jóváhagyta.***

Ruzsa, 2010. augusztus 31.

Sánta Gizella

polgármester

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1.1 A pedagógiai program módosítására:

- az iskola igazgatója
- a nevelőtestület bármely tagja
- a nevelők szakmai munkaközösségei tehetnek javaslatot
- a főhatóság, illetve az iskola fenntartója rendelheti el.

A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül illetve a diákönkormányzat és a szülői választmány képviselői útján javasolhatják az igazgatónak.

Jelen pedagógiai program módosítása csak a nevelőtestület elfogadásával és a fenntartó jóváhagyásával lehetséges.

1.2 Az intézmény valamennyi tagintézményében 2010. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógiai program alapján.

1.3 Nyilvánosságra hozatal

Iskolánk pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető egy-egy példányban a következő helyeken:

a) iskola

- igazgatói iroda
- tagintézményvezető

c) Fenntartó

- Ruzsa Község Polgármesteri Hivatala

A pedagógiai program teljes terjedelemben olvasható Ruzsa Község honlapján is.